

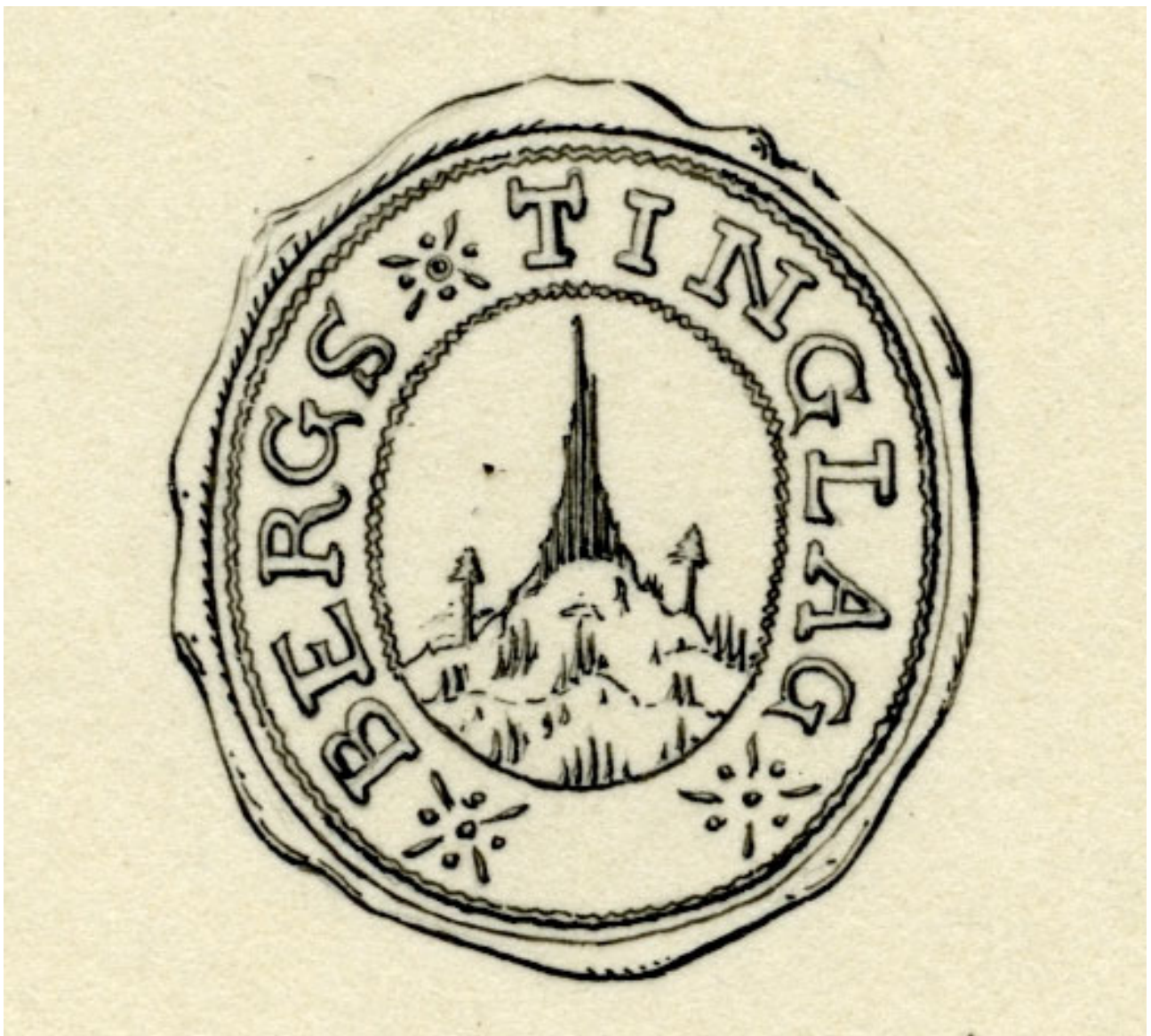

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
utgivna av Riksarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskriftsällskap

BERGS TINGSLAGS DOMBOKSPROTOKOLL

1649–1690

Redigerade av Andreas Tegen

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
UTGIVNA AV RIKSARKIVET I ÖSTERSUND OCH
JÄMTLANDS LÄNS FORNSKRIFTSÄLLSKAP

Bergs tingslags
domboksprotokoll
1649–1690

Redigerade av Andreas Tegen

Serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* består av fritt tillgängliga utgåvor i pdf-format. De nås via Jämtlands läns fornskriftsällskaps hemsida, www.fornskrift.se, samt genom DiVA, www.diva-portal.org.
En förteckning över tidigare utgåvor finns i slutet av denna publikation.

© 2025 Andreas Tegen och Jämtlands läns fornskriftsällskap
Omslagsbild: Bergs tingslags sigill från omkring 1650. Efter avbildning i Svante Höglins arkiv, Riksarkivet i Östersund.
ISBN 978-91-987044-7-1

Innehållsförteckning

Förord	7
Inledning	9
Domboksprotokoll 1649–1690	11
Förteckning över återgivna protokoll	194

Förord

Denna utgåva innehåller domboksprotokoll 1649–1690 från Bergs tingslag i Jämtland. Protokollen har med stor noggrannhet transkriberats och redigerats av Andreas Tegen. Undertecknade har bistått med kontrolläsning av vissa protokoll.

I serien Källor till Jämtlands och Härjedalens historia finns nu domboksprotokoll utgivna för alla tingslag i Jämtland och Härjedalen fram till 1690 utom Brunflo och Hede. Dessutom är protokoll från decenniet 1691–1700 utgivna för 10 av 15 tingslag och från decenniet 1701–1710 för ett tingslag (Hallen). Närmare upplysningar om detta ges i den fullständiga förteckningen i slutet av volymen.

Stockholm den 24 mars 2025

Olof Holm

Inledning

Bergs tingslag omfattande tre socknar: Berg, Rätan och Klövsjö. Berg var dominerande med 178 tunnland skattejord och 39 tunnland kronojord, medan Rätan hade 28 respektive 22 tunnland och Klövsjö 28 tunnland skattejord och ingen kronojord alls, enligt jordeböckerna 1679 och 1696. Till Rätans socken hörde efter 1645 byarna Över- och Ytterturingen längst i öster vid Ljungan. De fick kyrkorätt i Haverö socken i Medelpad 1689 och överfördes till Haverö även i kameralt hänseende 1891.

Domböckerna ger en inblick i såväl speciella händelser som vardagslivet och hur man tänkte i slutet av 1600-talet. Flera mål behandlar tvister eller utredningar i samband med arv. Andra mål handlar om ägotvister och osämja mellan grannar och mellan byar. Ärekränkning, misshandel, stöld, lönskalägen och sabbatsbrott är andra mål som behandlas. Här följer några glimtar ur materialet.

Medlemmar i familjen Drakenstierna förekommer många gånger i protokollen. Familjens överhuvud, f.d. överstelöjtnant Mattias Drakenstierna, adlad 1651, har gården Galhammar vid Storsjöns sydspets. Han har en del konflikter med grannar angående ägo gränser mm. Han dör någon gång 1669 (inte 1670, en uppgift som förekommer i många källor) och ett arvskifte hålls 8 september 1669. Detta arvskifte verkar ha varit dåligt genomfört, för på efterföljande ting klagar några av barnen gång på gång på att pengar och arvegods är förskingrat, och misstänker bl.a. sin mor/styvmor Catarina och några systrar för att ha undanhållit saker. Catarina Drakenstierna avlider i Färila i slutet av juli 1678, framgår det av domboken (ting 28/10 1678 § 7).

Ett lite komiskt mål (november 1670 och oktober 1671) behandlar ett lodjur som några barn funnit dött på sin fars äng, och fadern/bonden vill behålla skinnet, men ovan nämnde fru Catarina Drakenstierna tycker att hon ska ha det, för att hon lagt ut kryddor, och att det är därför lodjuret dött. Bonden menar att det inte kan vara kryddorna som är orsaken till lodjurets död, för han har gett inälvorna till sin hund, och den mår bara bra. Rätten beslutar att skinnet ska beredas och sedan ska man se om håren faller av. I så fall är det fruns, annars bondens. Det är oklart hur det går med skinnet, men rätten beslutar på nästa ting att inkomsten från skinnet ska delas lika mellan frun och bonden.

I Berg liksom i andra tingslag förekommer mål om tidelag (juli och sept. 1687). Det är en dräng i 60-årsåldern som blir påkommen i fähuset när han står bakom en ko med byxlappen nere. Han försvarar sig med att det inte blev något, för hans ”hemlige ting” var ”vissnad”, men det tror inte rätten på, utan hänskjuter målet till avgörande i Svea hovrätt.

Början till en häxprocess finns också bland protokollen (hösttinget 1674). Som vanligt är det barn som säger att de hämtas till Blåkulla av någon kvinna i grannskapet, ridande på en ko, och i Blåkulla får de mat och dryck och läser Fader vår som i helvetet är osv. De anklagade kvinnorna nekar bestämt. Saken ska fortsätta på nästa ting, men något mera blir det inte, utan förklaring, åtminstone i hovrättens renovation. Protokoll från häradsrätten saknas vid den här tiden.

Två dråp utreds noggrant. Det ena (sept. 1668 och mars 1669) handlar om ett gäng dragoner som dricker öl och blir fulla och börjar bråka och en av dem sticker ned en annan med sin värja. Han blir fälld och dömdes till slut av hovrätten till att plikta med sex gatlopp.

Det andra dråpet (juli och sept.–okt. 1686) är inte lika tydligt. Här är det tre dragoner som

först stjäla öl och lite mat i en bondes källare i Överturingen, och sedan tar en båt ut på en liten sjö i Ljungan. En av dem försvinner, och de andra två påstår att den som försvann tog en båt och åkte utför Burforsen. Hans båt hittas nedanför forsen och är inte ett dugg skadad, vilket alla ortsbor säger är omöjligt, om den verkligen färdats utför forsen med alla stenar och stup. Liket hittas några veckor senare och har två dödliga sår i huvudet. Rätten säger att många indicier pekar på att de två dragonerna är skyldiga, men eftersom inga klara bevis finns, så frias de.

På ett ting (oktober 1675) anklagas en gammal bonde för förräderi. Ett krig (det s.k. skånska kriget) med Danmark-Norge hade nyligen börjat, när några officerare kommer och frågar bonden om vägen och var svenska trupper finns. Bonden tror att officerarna är danskar och ger dem upplysningar och uttrycker sitt kraftiga stöd till dem. Men officerarna är svenska militärer, och målet hänsköts till hovrätten.

I protokollen nämns ofta "landet" – någon har kommit till landet eller har lämnat landet. Med "landet" menas här inte Sverige, som man kan tro, utan landskapet Jämtland.

I september 2019 gjorde Fornskriftsällskapet en automatiserad avskrift av Bergs domstolsprotokoll 1649–1686 (utom några år på 1670-talet, och två ting 1685–86) med hjälp av AI-programmet Transkribus. För flera ting har denna avskrift varit till viss hjälp i föreliggande arbete. Även om de Transkribus-genererade texterna i bästa fall ändå har ett eller flera fel på varje rad, så kan de fungera som en extra koll av texten. I andra fall är det för mycket fel för att vara till hjälp.

De äldsta bevarade domboksprotokollen (1621–1648) för Bergs tingslag finns utgivna i *Jämtlands domböcker och landstingsprotokoll* 1–4 (Skrifter utgivna av Jämtlands läns fornskriftsällskap 3–5 och 12). Föreliggande utgåva omfattar 64 protokoll från perioden 1649–1690. Vanligtvis hölls varje år vårting och höstting, och ibland även extraordinarie ting.

Avskrifterna i denna utgåva är gjorda efter ArkivDigital's bilder av originaldomböckerna i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv i Riksarkivet i Östersund (ÖLA) när det varit möjligt, men för flera år saknas protokoll i detta arkiv, och i stället har då de renoverade protokollen i Svea hovrätts arkiv, i Riksarkivet (RA), använts som förlaga. Hovrättens renovationer har varit primärkälla även i andra fall, då häradsrättens version är mer svårsläst. Källan anges vid varje protokoll. Avskrifterna återges efter handskrifterna, men läsfel kan förekomma. Bruket av stora och små bokstäver samt interpunktion har i viss mån anpassats efter nutida praxis för att underlätta läsningen. Kursiv stil anger upplösta förkortningar. Kompletterande text i marginaler eller mellan rader har placerats på sin rätta plats mellan tecknen \/. När handskriften är skadad har rekonstruerad text satts med rak stil inom hakparentes []. Paragrafnummer återges med fet stil, när de förekommer i handskrifterna. Av redaktören infogade uppgifter och kommentarer, som där ny sida i handskriften börjar, förtydliganden, tveksamheter etc., har satts inom hakparentes med kursiv stil.

Domboksprotokoll 1649–1690

Ting den 19 maj 1649

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 114r–115v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3133, fol. 537r–538r, RA.

Anno 1649 den 19 maj höltz laga tingh medh allmogen i Bergz tinglagh, närwarandes H. K. M:ttz befallningzman ehrligh och förståndigh Erickson Niure sampt de 12 edswohrne lagrättesmän. Nembden, som tillförande.

[*Namn enligt Svea hovrätts renoverade dombok:*]

Enar Oluffzson i Ältnäs	Oluf Kiehlson i Bingsta
Anderss Kiehlson i Bergh	Oluff Anderson i Åse
Joen Gunnarson i Höijen	Jöran Uneson Klöfsiö
Oluf Märthenson i Rätthan	Oluf Nilson i Backe
Kiehl Jönson i Skåhle	Oluff Joenson i Bye
Nils Paelson i Moo	Joen Anderson i Dahlsås

1. Oplästes lahnstingzbeslutet.
2. Jon Märthenson i Mo lofwade sigh willia in på sommaren igenlösa sitt panteengie och lefwerera h:r commendanten de 14 r.d:r medh penningar och wärde som han åförde komma kan.
3. Lähnsman Jöns Månsson, Oluff Kielson, Enar Oluffson [*och*] Anders Kielsson saakfälter för stämpningh i syn och mååhl, effter dedh 33 cap. i *Tingmålabalken* hwar sin 3 mark. [*Summa*] 12 m:k.
4. Her Jöns, cappelän i Bergh, fordrar aff allmogen i gemen om de icke wille wedergälla honom för dedh engie som han genom synen i förledit åhr ifrån gick, allmogen lofwade honom i fiordh att köpa ett ängie igen. Effter långsambligh affhandlingh loffwade gemehne man köpa ett engie så godt till prästebolet, men i detta åhr gifwa herr Jöns så mycket höö eller penningar som bemälte engie [wärt] kan wara, och 1650 köper tingelaget till kyrkiobolet ett lijka \aff/ uthi wärde. [*fol. 114v*]
5. Pehr Jonsson på Nordelö i Sunde, fullmächtig på en pijgas wägna, Cirstin Biörnsdotter, fordrar effter hennes fadernejordh halfwe gården Böle, som Göle enckia påbohr. Jon Gunnarsson berättar sin *salig* faderfader Jon Gunnarsson hade uthi dedh store och hårde åhret förmedelst fattighdom pantatt gården för 80 r.d:r, och sedan gifwit 8 r.d:r i böxel för hela gården. \Breffwen blefuo borttagne i feigden och mannen i loppe./
Pehr Jonss på Kirstins wägna begärer effter H. K. M:ttz nådiga resolution komma till sin odel halfwe gården et *tunnelandh* i bem:te Böle och wederläggia halfwa panten 40 r.d:r och

halfwa böxlepenningarne 4 r.d:r. Gården ähr medh bygmat, bruk och påkostnat mycket förbättrat, begärr Jon Gunarss åsyn och wärdering.

Resolveras. Effter den ringa rättens noga skiärskodande och öfwerwägande, dömmes Pehr, Kirstins fullmäctigh, till bem:te halfwa Bölegården, och betalar de 40 r.d:r pante- och 4 r.d:r böxlepenningar, sampt gårdzens öfwerbygmat och bruk. [fol. 115r]

6. Jon Siulson i Råtan är lageligen stämbder aff Kiel i Böle till laga tingh och icke fram kom, saakfälter till 3 m:k effter dedh 33 cap. Ting.b.

7. Carl Jonson i Höijgen och hans medarfwingar fordrar effter sin nästa odelsgårdh Torssåssen, som Oluff Morthenson påbohr, oskyldh; Oluff Morthenson säger sin fadher hafwa sytt [vårdat] Carls moderbroder i 2 åhr och böxlat gården för 12 r.d:r.

Resolveras. Carl Jonsson och alla hans medhsyskon och arffwingar träder effter H. K. M:ttz nådige resolution till gården och wedergäller böxle- och sytningzpenningarne.

8. Carl Erikss, fullmäctigh af Gunnill Oluffzdatter och Ingebohr Oluffzdatter, kärandes effter deras fädernejordh 2 parter i Österåssen, som Oluff Andersson påbohr. Oluff säger sikh hafwa gifwit deras swåger Johan Halfwarson 20 r.d:r och 10 r.d:r i böxel, sampt igenlöst ett eng för 15 r.d:r. Efftersom Gunnil och Ingebohr Oluffzdöttrar deras arffpart uthom loff affsont, och icke bekommit till något wärde aff sin swåger.

Resolveras. Effter H. K. M:ttz nådige resolution dömmes qwinnorne till sin anpart i gården och betalar [fol. 115v] böxlen så mycket som belöper på deras anpart, och Oluff Anderson söker sin fångesman.

Syn den 26 juli 1649

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 115v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3133, fol. 539r, RA.

1649, den 26 julij. Wore wij effterskrefne Pehr Ericksson Niure befallningzman, Pehr Classon underlagman, lähnsman Jöns Månsson, Enar i Ältnäs, Kiel i Skole, Oluff Kielson, Jon Gunnarson i Höijen, Nilss Påfwelsson i Moo, Jon Anderson i Dalåssen och Oluff Jonson i Byen kallade på en syn och rågångh emillan commendanten manhaftigh Matthias Francke på Gallhammar den ene och Anders Kielson i Berg räcknar sig på/ den andre sijdan, byen emillan ett rätt märkie, råå och röör \opfunnit och hafwer/ nedersatt som de på bådhe sijdor blefwe föreent, om att Gallhammars råå på söder sijd[a]n ähr, begynnandes först ifrån Säter qwarn, dädan till Tinteberget och sädan till Lättsjön.

Ting den 25 september 1649

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 119r–119v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3133, fol. 538v–539r, RA.

Anno 1649 den 25 septemb. höltz laga tingh medh allmogen i Bergz tinglagh, närwarandes H. K. M:ttz befallningzman ehrligh och förståndigh Pehr Erickson Niure sampt de 12 edsworne lagrättesmän.

1. Oplästes landztingz beslut.

2. Oluff Jonson i Bergzwijken klageligen tillkiänna gifwer att ett engie, Rijse *benemdh*, uthsatt aff sin moder\moders man och/ förmedelst fattigdom uthi dedh stora hårdåhret 1600 till Karl Erickson i Tåssåsen för en häst för 7 r.d:r, en koo för 4 r.d:r och en r.d:r i reda penningar. Efftersom Karl medh döden afgången ähr, fordrar Oluff till Carls arfwingar, Oluff Nilsson och Jöns Erickson, dertill de om engiet ej neka kunde.

Efftersom engiet medh skogh någorlunda igengångit är, och panten i värde mehra än penningarne, blefwo de medh handeband förlickt, att Oluff Jonson igen bekommer sitt panteengh och gifwer till Oluff Nilsson och Jöns Erickson 8 r.d:r, 4 r.d:r i detta åhret och resten i dedh nästkommande. [*fol. 119v*]

3. Anders Pehrson i Torringen saakfält till 3 m:k effter dedh 33 *capitlet* Tingmålabalken för stembningh.

4. Swen Oluffson i Klöffsiöö låther opbiuda förste gången en inlöst åker i *bemälte* Klöffsiöö.

5. Erick Jonson i Klöffsiöö opbiuder ett kiöpebreff förste gången.

6. Swän Knutson i Torringen opbiuder förste gången en kiöpskrift.

7. Wiggegården opbödz till öfwerflödh 2 gången. Och dombreff derpå göras skall.

Ting den 17 december 1650

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, två versioner, fol. 173r–174r samt fol. 181v–182r, ÖLA. Den senare versionen är en renskrivning av den förra och nedanstående transkribering utgår från den senare versionen, utom de tre första raderna. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3133, fol. 579v–580v, RA.

[*fol. 173r*] Anno 1650 den 17 decemb. höltz laga tingh medh allmogen uthi Bergh, närwarandes för detta landzskrifwaren ehrlich och förståndigh Jon Jonsson Bergh uthi befallningzmännens ställe. Nembden.

Oluff Kielson i Bilstadh
Enar Oluffson i Ältnäs
Kiel Jönsson i Skåla
Oluff Anderson i Åsom
Nilss Påwelson i Moo
Jon Andersson i Daleåsen

Anders Kielsson i Bergh
Swen Stenson i Wigge
Oluff Jonsson i Byen
Jon Gunnarson i Höijen
Erick Jonsson i Röröhn
Erick Jonsson i Klöffsiöö [*fol. 181v*]

1. Framhaffz för rätten een ungh drängh och soldatt widh nampn Oloff Joensson i Moo, som föregifues hafua besofuit sin tremeningh, enn ogift gänta Anna Chustersdotter, hwillken tillspordes härom, icke kan neka sigh ju dertill skyldigh wara, män förmehnar sigh kunna få hänne till ächta. Efftersom gäntan denne gången icke är tillstädhes, att rätten henness bekiännelse höra kunna, och icke håller ännu födt baren, differeres denne saakz wijdhare examen till nästa tingh.

2. Angaf och länssmannen een lönskelägerss saak som een löös drängh, Hans Zachrisson, i Rödön barenfödder, skall hafua bedrifuit medh en gänta, Gunnela Joenssdotter.

Och effterssom ingenthera tillstädhess ähr, kan rätten denne gången icke något giöra till saaken, uthan differerer det till dess drängen kan komma till rätta, som förmenes afrymbd wara till Noriges.

3. Oloff Månsson i Hallen kärade till Joen Andersson i Daleåhsen om 1 ½ tunlandh och 4 mällingar jordh i Hallen belägen, then sitt rätta fäderne ähr, och Joen nu een godh tijdh oskyld brukat hafuer, förmedelst afgångzpenningar, genom hwilken han dertill kommen ähr, och begärer att han må niutha H. K. M:tz resolution tillgodho och trädha till sitt fädherne.

Resolutio. Effter såsom Joen Andersson något synnerligit icke hafwer att inwändha huar-medh han Olofz åkeren kan ogill göra, seer rätten skälligt wara, effter wälbemelte H. K. M. nådige resolution, att Jon trädher ifrån och Olof till sin odell och rätta fäderne, doch så att han Oloff wedhergäller Joen för 4 mällingar åbruuk, som han af nyo upbrukat hafuer, tillijka medh then han hafuer gården uppå kostat, ähre och nu straxt inför rätten medh handhbandh förlijkte på thet bästa j så måtto att Olof gifuer Joen 10 r.d:r för öfwerbygnadh och åbruket, så trädher han till sin odhell etz. [fol. 182r]

4. Essbiören och Oloff Sändwijkzsonner låtha upbiuda Skukugården, inlöst af sina farbrödher, 1 gången.

5. Swän Oloffsson i Klöfssiöö låter upbiudha een åker ibidem inlöst, andre gången.

6. Erich Joensson i Klöfssiöö låter upbiudha een kiöpskrifft andre gången.

7. Swän Knutzsson i Toringen låter och upbiudha een kiöpskrifft andre gången.

Ting den 29 maj 1651

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 185r–187v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3134, fol. 624r–625r, RA.

Anno 1651 den 29 maj höltz laga tingh medh allmogen uthi Bergh, närwarandes ehrlich och wällachtatt Jon Jonsson Bergh uthi befallningzmannens ställe, sampt de 12 edsworne lagrättesmänn.

Oluff Kielson i Bilstadh
Enar Oluffson i Ältnäs
Kiel Jonson i Skåle
Oluff Anderson i Åsom
Nilss Påfwelson i Moo
Jon Anderson i Dalåsen

Swän Erickson i Qwitle
Pehr Samuelson i Åsom
Oluff Jonson i Byn
Oluff Jonson i Tossåsen
Erick Jonson i Röröhn
Erick Jonson i Klöfssiöö

1. Brofougden angifwer i rätta thed bönderne i Bergzbyn hafwer en olagligh obygd wägh till Wijggie, som han medh 2 män synt hafwer. \Effterfrågas huru många./

Den ringa rätten kunde icke frija dem, uthan effter lagh för des försummelsse hwarthera tree m:k. 3 capit. *Byggningabalken.* \Finnes 6 mantal./

[i hovrättens renovation nämns att följande sakfälls:]

Mootwilliga Oluff Erickson, Oluff Jonsson, Anders Jonsson, Anders Kielsson, Jon Pehrsson och Jöns Månsson, alla i Bergzbyen boendes.] [Summa] 18 m:k.

2. Nilss Larson i Rättan bleff saakfält för tresko i wägabyggningh till 3 m:k, *Byggningsbalken* 3 cap. [*Före Nils Larssons namn står överkryssat: Anders Oluffson i Norderhöijen.*]

Nilss Erson ibidem ähr lageligen stämbd till tingz och icke mötte, bleff han saakfält till 3 m:k, 33 cap. *Tingmålabalken*. [*fol. 185v*]

3. Oluff Jonson soldat som på närholdne laga tingh war för rätta och bekiände sigh aff ångerfult modh hafwa besofwit sin fräncka [*släkting*] Anna Christiersdotter, och aflat barn tillsammans, hafwer tillstådh aff de andelige henne till ächtenskap taga.

Derföre ähr han saakfält för mökränckning [*hovrättens renovation skriver lönskeläger*] till 20 m:k effter dedh 3 cap. *Giftermålabalken* L.L. Målsäganden och häradt effterlät honom sin dehl.

4. Kiel Swänson i Böle klageligen tillkiännagifwer thed Rätansmännen Anders Oluffson och Jon Nilsson i Rätan hafwa nu en långsambligh tijdh brukat en stoor dehl aff sin skough och den bemächtigt för många år sådan, den tijdh Bölesmannen ung och omyndigh wore.

Rätansmännen framladhe fyra gamble pergamentz- och wälbeseglade synsbreff uthi sitt dato [*i marginalen lagmans dom Nilss Botelson*], des innehold att rätt rå och röör lagd och nedersatte äre emillan Rätan och Böleman, som synbrefwen förmäla, hwilka Rätansmannen nu en tijdh långh öfwer råmärcken brukat hafwer, dertill de ej neka kunde, uthan will godwilligen affträda, [*fol. 186r*] berättar att deras förmänn för dem brukat hafwer. Lofwar och aldrih mehra öfwer råmärcken att gåå widh plicht som lagh förmå.

Uthi förledit ähr den 20 augustij ähr och ett proff hållit uthi befallningzman Pehr Ericksons, lähnsmans och 12 mäns närwaro opsöckt och gångit skougen att öfwersee, derom blef bäggie parterne förente som deras samb [*överenskommelse*] uthwijsar.

[*Hovrättens renovation är mer koncis:*

4. Kiel Swensson i Böle och Rätansmännen twistar om några råmärcken byarne emillan. Wardt affsagdt att syhn medh det första hållas må.]

5. Samma dagh presenterade Anders Kielson i Bergh ett bytesbreff, dermedh han bewijsade sigh medh win och wittnom medh sämio och handeband sålunda att Anders Kielson hafwer gifwit ett tund sädh i Skocke till Jon Torsten, och der emot bekommit aff Jon tree tund sädh i Monstadhgården i Bergzbyn och emillom giffit hafwer Jon fåt aff Anders Kielson etthundrade-fyratijo och fyra r.d:r. Derom de inför rätten handslogos. Lofwade hwar andra frija, hemula bemälte byte att stå fast fult och aldrih åthergå. [*fol. 186v*]

6. I lijka måtto gjorde Kiel Swänson i Böle ett jordekiöp medh sin broderson Jöns Jönson i Klöffsiö sålunda att Jöns fordrade effter sin fädernejord ett tunlandh i Böle, den Kiel brukar, och ej beneka kunde, uthan tillbödh sin broderson Jöns tiugu och sex r.d:r för bemälte tundland, derom de och inför rätten medh handeband wäl förlijckte blefwo, tillstår sin faderbroder taga fastebreff när laga tijdh fordrar.

[*i marginalen: och de andra omyndiga barns målsman Christopher ...*]

[*Följande paragrafer från hovrättens renovation fol. 625r*]

7. Essbiörn och Sundwidz Kielssöner låther opbiuda Skockugården 2 gången.

8. Swän Oluffson i Klöffsiö en inlöst åker 3 gången.

9. Erick Jonsson i Klöffsiö opbiuder en kiöpeskrift 3 gången.

10. Pehr Samuelsson i Åsom opbiuder Pehr Erickzgården ibidem andre gången.
11. Pehr Samuelsson opbiuder en kiöpeskrifft förste gången.
12. Anders Pehrsson i Höijen låther opbiuda be:te Höijen andre gången.

Ting den 28 augusti 1652

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 226r–227v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3134, fol. 761r–762r, RA.

Anno 1652 den 28 augustij höltz laga tingh medh allmogen uthi Bergh, närwarandes befallningzman ehrligh och förståndigh Jacob Christopherson Steenklyffft, sampt de 12 edsworne lagrättesmän, *nämiligen*:

Oluff Kielsson i Bingstadh	Enar Oluffson i Ältnäs
Oluff Anderson i Åsom	Hans Andersson i Åsom
Anders Nilsson i Wigge	Jon Gunnarsson i Höijen
Oluff Jonsson i Byn	Erick Jonsson i Röhrön
Jon Andersson i Bålåsen	Jöran Uneson i Klöffsiö
Oluff Jonsson i Bergzwijken	Oluff Andersson ibidem

1. Kyrkioherden wällärdhe her Jöns Siulsson låther opbiuda 3 tundlandh i Hwattwijken förste gången.
2. Anders Jonsson i Höijen låther opbiuda Höijen 3 gången.
3. Pehr Samuelsson i Åsom låther opbiuda en kiöpeskrifft 2 gången.
4. Essbiörn och Oluff Sundwidzsöner låther opbiuda Skockugården 3 gången, köpt aff sin faderbroder. [*fol. 226v*]

7[!]. Jon Swänsson i Wigge kärer till Sten Oluffson i Wigge effter sin sahligh faders odel och bördh i Oluff Oluffzgården *ibidem*, en broderpart, ett halfft tundlandh och fäm kannor [åker och åkermåhl], den han en långsamblig tijdh i bruk haft hafwer, och inge bewijs, anten skriffteligh eller medh wittnen, kan framhafwa att Jon eller hans fadher wara uthlöst för sin arfwelott. Sten kan här emot föga säija, uthan I som den där i saaken aldeles okunnogh ähr. Ährendet stältes under rätten.

Resolveras. Effter H. K. Majj:tz nådige resolution dömbdes Jon till sin *salig* faders odelsrätt ett halfft tundlandh och fäm kannor[s uthsädhe] i *bemälte* Wigge, emädan Sten kiänner honom bördhman wara.

Wordo de inför rätten medh handbandh och sämio wänner och wälförljckte, att Sten gaff Jon sex r.d.r. Därmedh äro de aldeles föreent, och aldrih här oppå mehra åtala.

8. Morthen Oluffson i Räthan bleff saakfält för dombråth till 6 m:k effter det 39 cap. *Tingmålalalken*, rättens ensaak.
9. Pehr Oluffson i Backe låther opbiuda halff annan tundlandh pantejordh *ibidem* 1 gången. [*fol. 227r*]

[Härefter är paragraferna onummerade]

Elisabeth Andersdotter, barnfödder i Skörsiöö uthi Wässmannelandh, framträdde för rätten medh några gamla pergamentzbreff, lydandes att hon skulle wara arffboeren till en odelsgårdh i Bergz tinglagh, kallas Hwörfwillässen, och den effterfrågade hwar den samma må liggia. Då war ingen aff de 12 eller mehnige allmogen som deraff wiste eller hördt hafwer någon by i tinglaget sådant nampn haar eller hafft hafwer.

Jöns Hansson i Sölsåhn begärte ett skough proff emillan sigh och Pehr Påfwelsson i Skanderåsen angående en myra som de omtwistade, då wardt affsagdt och dom tillnämndt 6 aff de 12 edsworne.

Jon Andersson i Daalåsen opbiuder halffannan [$1 \frac{1}{2}$] tundlandh och en halff span *ibidem* 1 gången. [fol. 227v]

Samma dagh trädde för rätten beskiedeligh man Essbiörn Sundwidson i Skucku och præsentade ett wälbeseglat \lagståndet/ köpebreff, hwarmedh han bewijsade sigh hafwa lageligen kiöpt någon jordh i Skucku aff \sin fahrbroder/ Anders Oluffson i Hälliebacke, som han medh rätta är tillfallen effter sine föräldrar. Därföre hafwer han gifwit honom för hans broderpart fyratijo r.d:r in specie, som deras köpebreff nogsampt uthwijsar. Och sigh den aldeles affhända medh lottom och lundom, att niuta fridh och frälst för alle mans åtal.

Ting den 8 juni 1653

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 267v–268v, ÖLA.

Anno 1653 den 8 junij höltz laga tingh medh allmogen i Bergh, närhwarandes befallningzman ehrligh och förståndigh Jacob Christophersson, sampt de 12 edsworne lagrättesmän.

Oluff Kielsson i Bingstadh	Enar Oluffsson i Ältnäs
Oluff Anderson i Åsom	Anders Nilsson i Wigge
Jon Swänsson i Skåle	Jon Swänsson i Byn
Erich Jonsson i Röröhn	Jon Andersson i Daalåsen
Kiel Jonsson i Skåhlen	Oluff Jonss i Bergzwijken
Oluff Nilsson i Klöffsiöö	Nilss Påfwelsson i Moo

1. Oplästes H. K. M:tz uthgågne myntplacat.
2. Oplästes den Kongl. hoffrättens ankompe breff angående Hans Johanssons prodammations resolution.
3. Kyrkioherden her Jöns låther opbiuda Hwattwijken 2 gången. [fol. 268r]
4. Pehr Siulsson i Klaxåås fäste lagh sigh å näste tingh befrija aldrigh hafwa tagit eller redit den häst på Kiölen som han aff befallningzmans fullmächtig i Herriodalen, Oluff Gladh, medh skiäl skall hafwa igenom förwållan och skott affsynt medh sin gilder, sielff siette affwäria.
5. Britha Stensdotter på Åsom låther opbiuda sin sal. mans köpeskrifft tredie gången.

6. Erich Jonsson i Röröhn låther opbuda be:te Röröhn, den han kiöpt hafwer aff närmast bördeman, 2 gången.

7. Oluff Erichsson Gladh ifrån Herriodalen fordrar Pehr Oluffson i Klöffsiö i rätta effter sin möderne gårdh och odel, den Pehr oskyldh i bruk hafwer och besitter, ~~ähr ock aldeles oskyldh,~~ uthan allenast igenom böxell och affgångzpenningar tillkommin ähr, och hafwer uthgifwit trettijo r.d:r. Oluff förmehnar sin moder aldrih wara för sin systerpart uthlöst. Denne och hans förmän berätta att Oluffs moder skulle wara aldeles uthlöst, hwartill inga wittnen eller beskied finnas, uthan säija att breffwen skall wara omkommin i feigden medh en man som bleff landafflyst. [fol. 268v]

Emädan såsom Oluff aldeles står effter sin mödernegårdh, kunde den nedrige rätten icke annat finna uthan Oluff, som bördeman ähr, må och skall den inlösa för uthstående penningar, och den andra Pehr Oluffson, som allenast böxel och affgångzpenningar tillkommin och oskyldh är, skall affstå till Midfastodagen [*fjärde söndagen i fastan*].

8. Oluff Jönsson i Klöffsiö läth opbiuda sin gårdh i Klöffsiö, den han köpt och inlöst hafwer, 3 gången.

9. Jon Andersson i Daleåsen opbödh be:te Daalåsen andre gången.

Ting den 19 december 1653

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 288r–288v, ÖLA.

Anno 1653 den 19 decembris höltz lagha tingh i Bergh, närwarandes ehrlich och well:te Pedher Ericksson Niure [i] befallningzmans well:te Jacob Christophersson [Steen]klyfftz stelle och effterschrefne sutto i retten, nembl.

Oluff Kielsson i Ringsta
Anders Nielsson i Wigge
Oluff Eriksson ibid.
Joen Andersson i Daalåås
Enar Olufsson i Ältnäås
Erik Joensson i Rööroön

Oluff Andersson i Åsom
Hanss Andersson ibid.
Suen Ersson i Quitsle
Oluff Joensson i Bergh
Oluff Joensson i Byen
Nielss Pålsson i Moo

1. Commendanten welborne Mathias Drakenstierna läth igenom sin fullmechtige welachtatt Erik Matsson ahnklaga Suen kläckare hafua låtit sin boskap aff owålenheet [*vårdslöshet*] inkomma uthi een hans rågsuedh, och opättit för honom 15 skylar rågh, till huilket han Suen icke neeka kundhe, uthan bekiende sijna wallkor hafua sådant giordt.

Resolutio. Emädan såsom rågen icke så godh och fullmogen war, afsadhe nembden att Suen skulle wedergiella commendanten för skadan tuå tunnor korn.

2. Nembden afsadhe och dömbde dedh kyrckioherden wyrdige och wellärde h:r Jöens skall fastebreeff bekomma oppå den gårdh, Wattwijken, med gården som han aff Oluff Samuelsson ibidem och hans swåger deras retta odelsjordh för 70 r.d:r sigh tillhandlat och kiöpt hafuer.

3. Erik Joensson i Röröön låter tridie gången opbiudha huus och jordh i be:de Röröön, som han aff Erik Nielsson och hans brodher Oluff Nielsson uthi Dilssboo sochn och Helssingelandh sigh tillhandlat och kiöpt hafuer.
4. Suen Andersson i Dalååsen låter tridie gången opbiuda samma hemman som han aff Jöran Joensson i Wiggie inlööst hafuer.
5. Well:te Erik Matsson å welb:ne commendantens wegnar ahnklagadhe Oluff Joensson i Byen hafua uthan hans låff och minne oppå hans ägor optagit någon myremalm, oppå huilken sedhermehra aff lenzmannen förbodh giordt ähr, huilken han något der effter emot förbodh hemfört hafuer och opwerckat. Män alldenstundh han Oluff Joensson föregaff dedh welbe:te *commendantens* suåger Anderss Persson hafuer aff honom straxt der effter 16 pund Joen tagit, och ingen betalningh före...git [fol. 288v] som han honom (doch medh list) tillsadhe. Dy kundhe man denne gången intte till saaken giöra, uthan remitterade till welb:ne herrens commendantens ahnkomst.

Ting den 20 juni 1654

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 9v–10r, ÖLA.

Anno 1654 den 20 junij höltz lagha tingh medh allmogen, närhwarandes befallningzman well:te Jacob Christophersson Steenklyfft, och effterschrefne sutto i retten, nembl.

Oluff Kieelsson i Bingsta	Oluff Andersson i Åsom
Anderss Nielsson i Wiggie	Joen Halfuarsson i Klöfssiöö
Enar Olufsson i Älnäs	Joen Andersson i Dalåå
Kiee[l] Jöensson i Skåle	Christopher Jöensson i Skucke
Erik Joensson i Röröön	Nielss Larsson i Räthan
Nielss Pålsson i Moo	Oluff Nielsson i Backe

1. Allmogen bewilliadhe till färriers och båthars kiöpandhe på nyie skantzarbetet gifua 2 öre silf:rmyntt aff huartt mantaal och således skole deras fahrkoster aldeles omolesterade och frijje wara, huilke dee låfuadhe nu medh aldra förste till sochneskriфуaren lefuera.
2. Lenzmannen Per Pålsson ahngaff uthi retten att een såldat Oluff Joensson i Moo hafuer om nattetjdh opruttit ett herbärge och der uthur stulit en tröija samt een lijten sölfwerskieedh och någre penningar. Be:te såldat ähr nu icke tillstädes uthan långdt her ifrå, altså opskötz dette ährendet till neste tingh, då lenzmann honom tillstädes hafua skall.
3. Bleff afsagdt, att Oluff Joensson i Byen skulle opsettia allenast een stufundh och ett fähus widh commendantens fäbodas widh Måååsen, kallas Småbodarne, som han igenom skoughelds uthsleppande opbrendt hafuer.
4. Kyrckioherden wyrdige och wällärde h:r Jöens Siulsson läth presentera och opläsa ett lagh-fångit doombreeff oppå sin gårdh Wattwijken, och emädan ingen fans som her emot något hadhe att säija heller förebära dömbdes detta stadigdt och fast. [fol. 10r]

5. Effter såsom heele tolfften wittnadhe att Thoris Eriksson ...[skadat i kanten] i Räthan uthi siu åhrs tijdh 16 r.d:r skyldigh warit hafuer, altså dömbdes att be:te Thoris honom be:te 16 r.d:r straxt betala skulle, och huar dedh icke medh godho skieer måste lenz- och tolfmän sådant uthmätha och pantta.

6. Oluff Persson i Kiälen opbiuder Wattwijk gårdhen, som han sigh tillhandlat hafuer, första gången.

7. Effterschrefne blefue saakfeltte för mootstussigheet medh cronones uthlagors lefuererande för 1653 till denna tijdhen, huarföre dee saakfelttes huardera 3 m:k effter dedh 33 cap. aff Ting-målab. huardere botha, nembl.

Joen Gunnarsson i Högen	3 m:k
Per Larsson i Wästerskaku plichtar medh kroppen i kistan [fängelset].	
Halfuar Anders i Högen plichtar och medh kroppen	
Anders Persson i Törringen	3 m:k
ähn för treska till tinget	3 m:k
Dito Anders Nielsson	3 m:k
Dito Per Mårtensson	3 m:k
[Summa]	15 m:k till treeskiftes.

Ting den 6 november 1654

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 22v, ÖLA.

Anno 1654 den 6 novembris höltz lagha tingh uthi Bärgh, närwarandess landzskrifuaren försichtigh Larss Joensson Roshemius och effterschrefne sutto i retten, nembl.

Oluff Kielsson i Bingstadh	Suen Kielsson i Böle
Anderss Nielsson i Wiggie	Oluff Joensson i Byn
Enar Olsson i Ärrftnäs	Suen i Quitzle
Joen Andersson i Dalåås	Christopher i Skuku
Oluff Joensson i Bergzwijk	Erik Joensson i Rörön
Erik Kielsson i Klöfssiö	Kieel Joensson i Skåle

1. Kyrckioherden wyrdige h:r Jöenss opbiuder förste gången 2 tunnelandh jordh, liggiandess uthi Wattwijken, som han aff neste bördemännen sigh tillhandlatt hafuer.

2. Anderss Oluffsson i Wiggie opbiuder förste gången tuenne jordepartter som han i samma by aff sine brödher kiöpt hafuer.

3. Oluff Persson i Wattwijken opbiuder sin gårdh andre gången, som han der sammastädess kiöpt hafuer.

Ting den 4 augusti 1655

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 43v–44v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3136, fol. 293v–294v, RA.

Anno 1655 den 4 augustij höltz laga tingh medh allmogen uthi Bergh, närwarandes befallningzman ehrligh och förståndigh Jacob Christophersson Steenklyfft sampt de 12 edsworne laghrättesmän, nämligen

Kiel Jönsson i Skålen
Anders Nilsson i Wigge
Erich Jonsson i Röröhn
Swän Erichsson i Quitle
Oluff Nilsson i Klöffsiö
Jon Andersson i Dalåsen

Oluff Kielsson i Bingstad
Oluff Jonsson i Byn
Jöran Unesson i Klöfsiö
Christopher Jönsson i Skucku
Oluff Jonsson i Bergzwijk
Nilss Pålsson i Moo

1. Förmantes allmogen aff befallningzman att de medh det aldra första richtigt uthgöre K. M:tz bröllopgården, \effter rijkzdagzbeslut/, och de bewilliade 6 skillinghar af hwar rök till Giäfleborghz reparation.

2. Lähnsman Pehr Pålsson gifwer tillkiänna, att twänne unga bönder, Oluff Pehrsson i Hwatwijken och Jöns Jonsson huusman, hafwa förledin höst kommit till Enar Oluffsson i Eltnäs \och hans hustru/ \druckne om nattetijd medh allsom största tysthet/ gådt och wankat på golfwet uthi lustighet och godt förtroende \som till sin granne,/ ryckt skinfällen aff bonden och hustrun, dermedh \gingo altså på dören/ uth och opsatte fällen på een giärdzgårdh.

Tillspordes Oluff och Jöns om alt detta så i sanningh wara som berättat är wara passerat, der till kunde de icke undfalla. [fol. 44r]

Sådan när de gingo bondens smedia förbij hafwa de rijstat i wäggen, dock icke aff argst eller ondt försåth giordt, det målzäganden wittnade, hafwer deras förseelsse straxt e[ft]erlätit dem och tillgifwit.

Ehuruwäl rätten billigt kunde dem medh lagh biuda och straffa, men efftersom de ähre uthfattige och äger icke att bötha, målzäganden, tolfften och mehnige allmoge bodho för dem, berättar och att de altijdh hafwa warit stilla och sacktmodige karlar och inthet ondt om dem hördt, uthan förwänder deras topheet orsaken dertill wara. Bleff aff rätten slutit, androm till warnagel, skola dhe een tijdh medh straff i kistan sittia.

3. Framstegh Carl Hansson i Lundh [iffrån Brondflodh], effter wäll:tt Erich Andersons Haras räckenskap, den honom en stor post påföres, för den korn spanmålz penningar pro 1652 iffrån Brondflodh uthgick till gymnasi staatenz lefwererande fattas, som räckningen uthwijsar. Carl beropar sikh på sin stallbroder Anders Nilsson i Wigge iffrån Bergh sochn, \som tillstädes war när penningarne lefwererades i Hernösand,/ wittnade att Carl richtigt 114 r.d:r 1 ort och någre skillinger opräcknade till wäll:tt Erich Hara, om hwilket måhl Anders medh grufweligh edh å book stadfästadhe så sant wara som ofwanrördt är. [fol. 44v]

4. Erich Christophersson i Fäste iffrån Hackåås, fordrar Oluff Erichsson i Räthan till rätta på sin systems Agnis Christophersdotters barns wägnar om någon arff som dem tillfallen är, effter deras sal. fadher Swän Erichsson i Klöffsiö, *nembligen* tijo r.d:r och sex tolffter lijer, hwilken arff Oluff [inne medh sikh een tijdh hafft hafwer, det han ej neka kunde,] uthan \förwänder medh fåfångh insagu/.

Wardt aff rätten samtyckt och slutit att Oluff skall lefwerera be:te [arf]saaker richtigt till barnsens mohrbroder [och förmyndare] medh första lägenheet.

5. Kyrckioherden her Jöns [Siulsson] läth opbiuda Norregården [i] Wattwijken andre gången.

Ting den 21 juni 1656

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 77v–79r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3137, fol. 346v–347v, RA.

Anno 1656 den 21 junj höltz laga tingh medh allmogen uthi Bergh, närwarandes befallningzman ehrligh och förståndigh Lars Jonsson, sampt de 12 edsworne lagrättesmän, *nembligen*

Oluff Kielsson i Bingstadh	Oluff Andersson i Åsom
Anders Nilsson i Wigge	Oluff Jonsson i Byn
Kiel Jönsson i Skåhlen	Jöran Unesson i Klöfsiöö
Nilss Pålsson i Moo	Christopher Jonsson i Skucku
Jon Andersson i Dalåsen	Hans Andersson i Åsom
Swän Kielsson i Böle	Oluff Jonsson i Bergzwijken

1. Swän Kielsson i Böle bleff satt uthi tolffmans ställe för Jon Gunnarsson i Höijen, och å book afflade sin edh att han rättrådeligh finnas och wara skall.

2. Effterfrågades om stoorböndagz brot och försummelse, då swarade kyrckioherden och allmogen sigh icke wiste någon som det giordt hafwer uthom laga förfall söckt Herrans tempel.

3. Oplästes höghwålborne land[z]herrens [högwålborne] greff Johan Gabrielsson Oxenstier-nas ankomne breff, lydandes om någre nybyggde torpställen och fijskerijen som oböxlade woro. [fol. 78r]

4. Kyrckioherden herr Jöns [Siulsson] opbiuder Norregården i Hwattwijken 3 gången.

5. Framlade Måns Jonsson i Ångie i Bor[g]siöö sochn medh några ehrlige och beskiedelige dannemäns underskreffne bewijss, att Pehr Morthenson i Torringen hafwer kallat honom en skiälm, såsom och förwitt hans hustru för det hon bådhe bött och swarat hafwer, effter den Kongl. hoffrättz resolution [som finnes uthi Medelpadz dombook].

Tillspordes Pehr om han sådant [hade sagdt och] kunde medh ähra bewijsa, hwar till han swarade sigh icke ens minnas det hafwa sagdt, uthan faller till bönen.

Resolutio. Ärendet stältes under rätten, och kunde de icke annat dömme, uthan saakfalte honom Pehr till 12 m:k för oqwädens ordh, effter det 31 cap. Rådstugub., hälst emädan målz-äganden beder för honom, och är [han] uthfattigh. Bleff han förskönt medh be:te 12 m:k, att ährläggia. [hovrättens renovation skriver: Kunde ej eller sin ordh bestå. Förskontes han allenast androm till exempel med bemälte 12 m:k att ährläggia denne gången till befallningzman.] [fol. 78v]

6. Fischalen wäl:tt Johan Erichsson Huss grangifweligen effterfrågade huru många huusmän i tinglaget funnes som rörlige äro och icke det ringaste penningh till chronan uthgöra.

Bergz sochnz huusmän.

Erich Jonsson snickare. Bewilliade till chronan	1 r.d:r
Jonas snickar och	1 r.d:r
Oluff Swänsson i Wigge bewilliade	½ r.d:r
Anders Jonsson i Wigge	1 ort 4 sh.

Steen Jon i Qwitle	½ r.d:r
Jon Swänsson i Wigge	16 öre
Jon Erichsson i Wigge	½ r.d:r
Jöns Jönsson i Wigge	½ r.d:r
Pehr Jonsson kannemakare	16 öre
Jon Swänsson i Hallen	16 öre

Räthans sochn.	
Jöran i Brönnelhöijen bewilliade	½ r.d:r
Knuth skinnar i Rätansbyn	½ r.d:r
Anders Pehrsson ibidem	16 öre
Oluff Pehrsson ibidem husman	16 öre
Oluff Månsson husman brukar någon jordh	16 öre
Töres Erichsson i Klaxås	16 öre

[fol. 79r]

Klöffsiöö sochn	
Jöns Jönsson i Klöffsiöö byn skraddare	16 öre
Påhl Swänsson ibidem skraddare	16 öre
Oluff Jonsson i Backe	16 öre
Per Oluffsson husman	16 öre

[Här blandas myntslagen daler-öre med riksdaler-ort-skilling. 1 r.d:r = 1 ½ d:r s.m:t. Eftersom det går 32 öre på en daler, så är ½ r.d:r = 24 öre s.m:t]

7. Oluff Pehrsson i Hwattwijken opbiuder Ythergården ibidem tredie gången.

Ting den 10 februari 1659

Källa: Svea hovrätt, Advokattiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3142, fol. 390v–391r, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 131r–132r, ÖLA. [Texten i häradsrättens version är delvis så full med överstrykningar och tillägg, att hovrättens renovation här används som huvudkälla i stället. Pagineringen följer alltså hovrätten. Inledningen är dock från häradsrätten, liksom paragrafnumren.]

Anno 1659 den 10 februarij höltz lagha tingh medh allmogen uthi Bergz sochnstugu, närwarandes befallningzman ehrlich och förståndigh Daniel Bertillsson, sampt de tolff edsworne, nämligen

Kiehl Jonsson i Skålen	Anders Nilsson i Wigge
Jon Halfwarsson i Moorn	Olof Jonsson i Wigge
Suen Erichsson i Quittle	Jon Andersson i Dalåsen
Christopher Jönsson i Skucku	Olof Jonsson i Bergzwijsen
Jon Suensson i Skåln	Olof Nilsson i Räthan
Olof Ersson i Ältnäas	Jöns Erichsson i Åsom

1. [denna paragrafsaknas i hovrättens renovation] Tolffmännen giorde sin edh, emädan halfparten blefwo satte uthi rättn, uthi de frånfälless ställe.

2. Länsmanen Pär Pålsson i Skanderåsen angaf i rätten hoordomssaak thet een gifft bonde Nilss Pålsson i Moo hafwer förledit åhr bedrifwit eenfallt hoor medh een gifft giänta Agnis Christiensdotter i Hallen och aflat barn tillsamman.

Framhades be:te Nilss och Agnis och särskillte examinerades och blef han af rätten tillfrågadt om han een sådan stoor och groof syndh bedrifwit hafwer, dertill han medh et ångerfult och bedröfwat mode sin syndh (des wär Gud [fol. 391r] bättre) giordt hafwer, bekiände att han och barnefadren är. Agnis konan blef också examinerad och bekiände att berörde Nilss hafwer sig belägrat, hon ståår och begråter sin brott, hafwer födt barn förgången höst.

Så emedan de bäggie otwungne sine begångne missgierningar bekiände att de emot Gudh och församlingen syndat hafwa, kunde den ringa rätten them ifrån Gudz lag, Kongl. Maj:ttz och den höglofl. Kongl. hofrättens resolution daterat Stockholm d. 18 maj 1653 icke befrija, utan den gifte Nilss skall böta 80 dal:r s.m:t, gör tillhopa penningar 320 m:k.

Mannen Nilss aflade å tinget bötespänningar. Kånan skulle wäl böta 40 dal:r s.m:t, men äger intet att böta medh, altså skall hon plichta medh kroppen effter Kongl. Maj:ttz och hofrättens resolution för tingzdören.

3. [saknas i hovrättens renovation] Kiel Jönsson i Skåln angaff i rätta och sigh högeligen beswårade öfwer sin grannes Morthen Swänssons hustru, att hon brukar någon oloflige handterningar medh tyfwerij, och är nu öfwer ett halfft år sådan rest aff landet. När Jon hijtt tillstädes kommandes warder skall lähnsman låtha stämma henne på nästa lagha tingh, effter mannen beklagar sigh ock öfwer hennes odygdh medh gråtande tårar.

4. Oluff Andersson i Gallhammar, Anders Nilsson i Wigge och Anders Oluffsson ibidem ähre uthi näst förflutne år 1657 leigde att föhra öfwerstleutenamptens wälb. Matias Drakenstiernas godz ifrån Gallhammar till Sundzwalldh. När the kommo till Borssiöö, ladhe de be:te godz neder och reste så tillbakars medh halfgiordt arbete. Hwarföre fordrade öfwerstleutnanten be:te bönder till rätta och war dom begärandes. Emädan de sine giorde löfften icke effterkommit, altså utlåfwade the wedergiälla halfwa försellpenningarne 4 r.d:r, uthan någon tijdz förhalan till h:r öfwerstleutnampten.

Ting den 25 april 1661

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 6r–7r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3142, fol. 451r–452r, RA.

Anno 1661 den 25 aprilis när lagha tingh höltz medh allmogen i Bergh, wederwarandes cronones befallningzman wällachtatt Daniel Bertillsson, sampt de 12 edsworne lagrättesmän, nämligen

Kiel Jönsson i Skåhln	Christopher Jönsson i Skucku
Anders Nilsson i Wigge	Erick Jönsson i Röröhn
Olof Jonsson i Bergzwijken	Påhl Jonsson i Eltnäs
Oluff Nilsson i Klöffsiöö	Jon Andersson i Dahläsen
Essbiörn Oluffson i Klöffsiöö	Oluff Nilsson i Räthn
Morthen Jönsson i Wigge	Swän Kielsson i Böle

1. Oplästes lähnsmannens Larss Nilsson Rests fullmacht på lähnsmans- och giästgifware ämbethe, gifwin aff hans excellentz h:r rijckzråde och gouverneurn Clas Stiernskiöldh, dat. Röden den 1 januarij 1660, att wara uthi Bergz tinglagh.

2. Oluff Swänsson i Wigge och hans broder Nilss Swänsson i Gallhammar hafwa ingådt medh hwar andre ett jordekiöp sin emillan uthom något wittne, sålunda att Oluff gaff sin broder Nilss

oppå kiöp en koo och en tunna korn, såsom ock lofwat be:te Nilss 30 r.d:r för hans fäderne och moderne. Men effter deras fader lefwer och äger halfwa gården i Wigge, och deras sal. moder åtte den andre halfwe dehlen, gården beräknat 3 ½ tundlandh [fol. 6v].

Emädan halfwe gården effter landzens wahnliche bruk \tunne- eller mälningztalet/ wärderat ähr för 30 ½ r.d:r, och de ähre 2 bröder och 2 systrar; altså löper på hwar broderen 10 r.d:r 8 öre och hwar systerpart 5 r.d:r 4 öre. Systemarna hafwa hwarthera opburit 15 r.d:r bådhe för moderne och fäderne. Nu, effter deras fader ähr en rör/igh och föhr man, till äfwentyrs han sin jordh sielff uthi ålderdomen behöfwa kan, att förnöta.

[Resolutio.] Hwarföre dömbdes aff nämnden att systrarna skulle igenbähra 10 r.d:r hwarthera och behålla allenast för sitt moderne 5 r.d:r. Och Oluff, som sin broder Nilss aff obetänckt mode gifwit en koo och en tunna korn oppå kiöp, och nu det ryggiat hafwer, behåller be:te Nilss bådhe koon och korntunnan, androm lättsinnigom till en åthwarningh, som sitt gjorde köp ryggia will.

3. Wardt aff nembden förordnat, att lähnsman medh Swän i Böle, Christopher i Skucku, Oluff Nilsson och Essbiörn Oluffsson i Klöffsiöö skola hålla ett rätt arfskipte effter sal. Halfwar Gladh i Klöffsiöö så snart sommarföhre blifwer. Effter såsom enckian å andro giffito gångin ähr, förmaantes aff rätten att barnen ingen skada lijda må. Oluff Gladh är barnsens målzman. [fol. 7r]

4. Kyrckioherden wällärde her Jönss opbiuder Karl Jönssons gårdh i Hwattwiken 2 tundlandh uthsäde, köpt för 40 r.d:r, en koo och en tunna korn.

5. Oluff Anderss i Gallhammar rächte befallningzman handen och gick i löffte, dedh en soldat Morthen Andersson, som rymbder är åth Norrige, skall komma igen och opbruka sitt hemman Tossåssen.

6. Tolffmännen och allmogen bewilliade Hans Andersson i Åsom för sin uthståndne giästningh, som han uthi desse framledne åhren hullit hafwer, en half rijckzort aff hwar man i tinglaget.

7. Bleff bewilliat aff allmogen till lähnsman Erick Erickson för 3 åhrs giästningh som han hullit för tinglaget, bådhe högh och lågh, som räst hafde en halff rijckzdaler aff hwar man i tinglaget.

Ting den 22 december 1661

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3142, fol. 479r–452r, RA. Protokollet saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Den 22 decemb.

Berghz tinglagh
Nämnden

Anders Nilsson i Wigge
Christopher Jönsson i Skucke
Erick Jonsson i Rörröön
Jöns Ericksson i Åssom
Påhl Jonsson i Ertnäss
Jon Swensson i Skålen

Kiehl Jönsson i Skålen
Oluf Jonsson i Bergzwijcken
Oluf Jonsson i Byen
Jon Andersson i Dhalåssen
Mårthen Jonsson i Wigge
Oluf Ericksson i Ödh

1. Samma dato angaf lähnmannen Lars Nilsson ratione officij en högmåhlz saak wara tildragen, i det en ogifft ryttare, Lars Mårthensson benämd, under ryttmästarens wälbetredd Georg Stackelbergz compagnie hafwer hafft lägerssmåhl med en gifft kona, Kirstin Anderssdotter i Erttnäss och [fol. 479v] Berghz sochn, till hwilcket lägerssmåhl han nu här på tinget ej kunde neeka före.

Resolutio. Hwarföre kunde den nedrige rätten honom ej befrija, uthan saakfälles effter Kongel. Maj:tz drotningh Christinæ uthgångne resolution och wälfattade strafordningh om hordombs last, och dess syndz påfölliande straf, som i den 1 puncten förmålt warder (å dato Stockholm d. 18 majj a:o 1653) till penningar 40 d:r s.m:tt

Och konan, som gifft är, saakfälles effter förbemälte punct till penningar 80 d:r s.m:tt

Så emädan ofwanbemälte ryttare Lars Mårthensson hafwer nu intet att bötha med, ej heller arbethe finnes att försona bötherne, uthan strafas effter nästofwanbemälte ordinantiens innehåld att löpa fyra gånger gatulopp.

I lijka måtto befinner konan Kirstin Anderssdotter, som gifft är, sigh intet penninge bötherne kunna ehrläggia, hudstryckes altså för tingstugudören effter samma resolution.

Rannsaking den 8 mars 1662

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 54r–54v (bladet skadat i kanten), ÖLA.

Anno 1662 dhen 8 martij höltz en ransacking[h i] Berghz tinglagh emällan hustru Anna Kiehlssdoter, [sal.] Pehr Pålssons i Skanderåssen, och Nilss Peders[son A]vander, effter hans höggreflige exell:tz och nådes [gou]verneurens högwälborne Johan Oxenstiernas be[fall]ning. Tå uthi befallningzmans ställe närwaran[des] landzskrifwaren wäl:t Larss Jonsson Roshemius, under[lag]man Pehr Classon Broman, samt de tolf edhsworne [lag]rättesmän.

Christopher Jönsson i Skucke

Anders Nilsson i Wigge

Oluf Ericksson i Wigge

Enart Gundmunsson i Halle[n]

Påhl Jönsson i Ärtinääs

Jon Andersson i Dhalååssen

Anders Jönsson i Bergh

Karl Jönsson i Åssom

Oluf Sundwisson i Skucke

Jören Pehrsson i Qwarns[iö]

Jon Andersson i Brynne

Oluf Swensson i Wigge

1. Samma dagh kiärade Nils Pedersson Avander till h[ustru] Anna Kiehlssdoter, sal. Pehr Pålssons i Skalleråssen, om dhe tiugu tunnor korn, som hennes man hafwer emottaget af Jönss Månsson i Bergh, medh tillfrågan om änckian ... hennes sal. man, hade af honom antingen muntelig eller skrif[te]lig befallning be:te spannemåhl att bortsällia? Swar[ade] änckian, min sal. man, hafwer spannemåhlen förytt[rat] och öfwerlefwererat penningerne sextijo r.d:r till con..... \läran[?]/ Pehr Jacobsson, och ej annat kunde tänckia ähn han war fullmächtig giordt af fru Chattarina Drackenstierna, be:te penningar at opbära, och dem nöijachteligen [lefwe]rera, dätta änckian medh edh hålla wille. [fol. 54v]

2. Opsteg öfwerstlieuthnanten Drackenstierna och swarade att hans hustru aldrig hafwer lefwererat Nilss Avander någre penningar.

3. Till ofwanbemälte tiugu tunnor spannemåhlz afbetallning föregifwer Nilss Avander sigh sålunda wara förnögd i det han hafwer bekommet oppå en termin in på frösådd i skantzen af sin syster fru Cattarina Drackenstierna tiugu otta och een half r.d:r. Såssom och i det öfrige

afdrogz trettijo r.d:r som han uthi Stockholm af sin swäger öfwerstleuth:n Drackenstierna länt hafwer, iämpte een half tunna korn, \[...] en och [... ha]lf r.d:r/ som opgick uthi mussåth.

5.[!] Emädan såsom Nils Avander protesterade på wittnen som hafwa beiackat honom frånwarandes wara afbetalt, för sin nedsatte spannemåhl hoos Jöns Månsson i Bergzbyen och nu till öfwerflöd bekiännde och tillståår Jon Pedersson och Jöns Månsson samma ordhen att Nils Avander war wäl contenterat, men af hwem, dher om hade de ingen wethskap.

6. Framlade Nilss Avander en attest uthi rätten som copian L. B. \[..] dato Berg dhen 18 Maij [16]59/ uthwijsser; hwilcken öfwerstlieuth:n Drackenstierna hafwer conciperat \... sielfwa [origi]nalet/ åhr öfwerlefwererat i den Kongel. hoffrätten, hwar uthi innfattat finnes någre ogrundade ordh emot Avandro, och medh lähnmans Pehr Pålssons, Jöns Månsson, Oluf Anderssons, sochneskrifwarens Jon Pederssons boomärcken och nampn underfogat, hwar hoos är infört kyrckioherdens wäl:de h:r Jönss hand och signethe, jemwäl medh giäldzen[s] insegel bekräftat. Enär denne förbemäl:te attest wart oplässen, neekade kyrckioherden hafwa denne skriffit medh sitt nampn verificerat.. Det samma bekiännde tolfmän, och närwarande allmogen.

Ting den 16 september 1662

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 77r–78v, ÖLA, samt Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3143, fol. 419v–421v, RA. [*Svea hovrätt används som huvudkälla fr o m § 2, eftersom häradsrätten är mer svåräst med överstrykningar och tillägg, bl a i marginalen. Siffrorna inom hakparenteser anger paragrafnummer i häradsrättens version.*]

Anno 1662 den 16 septembris höltz laga tingh medh allmogen i Berghz tinghlagh, närwarandes chronones befallningzman ehrlich och wälförståndigh Daniel Bertilsson sampt dhe tolf edhsworne lagrättesmän.

Erick Jonsson i Röröön	Anders Nilsson i Wigge
Mårthen Jönsson i Wigge	Oluf Jonsson i Bergzwijken
Oluf Ericksson i Ödhe	Christopher Jönsson i Skugke
Jöns Ericksson i Åssom	Oluf Nilsson i Backen
Swen Kiehlsson i Böle	Kiehl Jönsson i Skåhlen
Oluf Månsson i Räthan	Påhl Jonsson i Ertnäss

1. Opfördes 48 persohner på en längd, hwilecka uthan laga förfall hafwa försummat tingzstembningen, sackfälles à 12 öre hwar, löper penningar tilhopa 72 m:k.

[2.] [*Saknas i hovrättens renovation:*] Ländzmannen Larss Nilsson Rest angaf ett lönskeläger wara tildraget i det en ogift ryttare Erick Mattsson hafwer besofwet en ogift kohna Rambhor Andersson [!] i Räthan, af sådant tillfälle att han hafwer warit till tienst hoos Anders Olufson i Thöringen när deras oloflige beblandelsse först skiedde, doch i medlertijdh enär han befan henne wara hafwande, så hafwer han ländzmannen samma lägerssmåhl icke tilkienna gifwet, uthan kyrt be:te kona ifrån sigh uthur tiensten.

Resolutio. Blef af räthen slutet och afdömbt att förbemelte kohnans hussbonde Anders Olufsson skal answara till bötherne, och sedan skaffa henne till rätta på nästkommande laga tingh.

Och ryttaren Erick Mattson är afrymdt till Norrige \förän gerningen blef oppenbarat,/ kommer altså her intet till swar.

[Häriifrån är hovrättens renovation huvudkälla, börjar med fol. 420r:]

2. [3.] Lännsmanen Lars Nilsson Re[st] angaf ett lönskeläger wara tilldraget, i det en ogiffit ryttare Peder Knutsson, cornethens manhafftige Elias Mellins swentienare, hafwer besofwet en ogiffit kona, Agnijs Hanssdotter i Backen och Klöfsiöö sochn benämndh, och medh henne aflat barn tillsammans. Sedan är förbemälte ryttare i förlidne juhlehögtijdh afreest till Skåne medh ofwanbemälte cornethen för än gryningen wardt openbarat.

Resolutio. Saakfälles altså konan Agnijs Hanssdotter, efter Kongl. Maj:tz meddelte straffordningh å dato Stockholm d. [tomrum] a:o 1615 om möökränkningh och lönskeläger, till penningar 20 m:k.

Och konans swåger Oluf Jönsson i Backen och Klöfsiöö sochn tillades samma böther att lefwerera och sedan söckia sin betallningh af hennes egendomb som han bäst kan och gitter, efftersom hon i hans brödh och legotienst warit hafwer.

3. [6, 7 och 8.] Underskrefne bönder hafwa af olydno försummat tingzstämbningen uthan laga förfall. *Resolutio.* Sackfälles altså till hwar sine 12 öre.

Oluf Jonson i Skucke	12 öre [fol. 420v]
Jon Ericksson i Skåhlen	12 öre
Thommas Eskillsson i Thörningen	12 öre

4. [9.] Effterskrefne bönder, *Stoor* Jon Andersson i Dahlåssen, Lille Jon Andersson ibidem, Erick Swensson i Qwitzle, Anders Jönsson ibidem, Påhl Nilsson i Moo och Jon Märthensson ibidem hafwa försummat att framkomma uthi wägebyggingh.

Resolutio. Sackfälles alderföre ofwanbe[te] till hwar sine 3 m:k efter dhet 3 cap. Bygningzb. L.L. Belöper sigh penningar 18 m:k.

5. [10.] Jon Ericksson i Skåhlen hafwer försummat tingztijmmar att swara en knechtenckia till rätta.

Resolutio. Sackfälles altså för swarslössa efter det 33 cap. Tingmål.b. L.L. till penningar 3 m:k.

6. [11.] Anders Pedersson i Thörningen är lagligen stembder att swara sinom kärke Erick Hansson ibidem för något jordegodz, men af olydno försummat tingzstämbninghen.

Resolutio. Blifwer alderföre sackfällt efter det 33 cap. Tingmål.b. L.L. till 3 m:k.

7. [12.] Blef afsagdt det en tolfmanna syyen och rådghång (skogh och fijskewatten) nu tillstundande höst [i *originaldomboken står*: när sädhen i höst är inbergat] skall företagas emällan lähnzmannen Lars Nilsson Re[st] i Östbergh [fol. 421r] på den ena, och Skanderåssmannen å dhen andre sijdan.

8. [4.] Kyrckioherden wäl:de h:r Jöns Sigvardi opbiuder ett engie förste gången, liggiandes i Hwettwijken, som han hafwer sigh tillbyt af Påhl Jonsson i Eldtnäss för twenne laass engh sampt tolf rijkzdaler [en] och en fierdedelz tunna korn.

9. [5.] Wijdare opbiuder kiyrkoherden h:r Jöns Sigvardi Carl Jönssons gårdh i Hwettwijken tridie gången, hwilken han sigh inlööst hafwer för fyratijo rijkzdaler, en koo och en tunna korn.

10. [13.] Oluf Larsson i Moo opbiuder Anders och Oluf Jonssons gårdh ibidem förste gången, den han sigh hafwer inkiöpt för femtijo rijkzdaler.

11. [14.] Peder Jönsson i Wigge opbiuder Erick Swenssons gårdh ibidem förste gången till närmaste bördemän att igenlösas för siutijofem rijkzdaler.
12. [15.] Erick Ericksson opbiuder Erick Mattssons gårdh i Skanderåssen förste gången, hwilken han sigh tillhandlat och inkiöpdt hafwer för femtijo och fem rijkzdaler.
13. [16.] Item opbiuder Erick Ericksson i Skanderåssen förste gången ahrfwingarnas uthlöste förlijckningzskrift för twenne systerlätter, uthi lössöhren beståendes, som han dhem medh tiugu rijkzdaler uthbetallt hafwer.
14. [17.] Gudzsorm Kiehlsson opbiuder Oluf Jonssons hustrus [fol. 421v] systerlätt i Bergzwijken förste gången, den han sigh hafwer inkiöpt för tree rijkzdaler.

Ting den 28 september 1663

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 155r–157v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3144, fol. 446v–448v, RA.

Anno 1663 d. 28 septembris höltz ordinarij laga tingh medh allmogen af Berghz tinglag, närwarandes cronones befallningzman ehrebarechtat och wällbetrodde Daniel Bertillsson sampt sochnens edhsworne nämbd.

Kiehl Jonsson i Skåhlen	Cristopher Jönsson i Skucku
Anders Nilsson i Wigge	Oluf Erichsson i Wigge
Swen Kiehlsson i Böle	Påhl Jonsson i Eltnäset
Oluf Jonsson i Bergzwijken	Oluf Andersson i Åssom
Essbiörn Olufsson i Klöfsiöö	Oluf Månsson i Räthan
Mårthen Jönsson i Wigge	Jon Swensson i Klöfssiöö

1. Publicerades Hans Högkongl. Majj:tz wår allernådigeste Konungz och Herres uthgångne placat angående wjssse hästemarcknaders inrättande på serdeles dhem tillanordnade orther, daterat Stockholm d. 29 majj a:o 1663 medh dherhoos fölliande hans greflige excellentz och nådes h:r gouverneurens skrifftelige anbefallning à dato Stiernsund d. 24 julij a:o 1663.

2. Dernäst oplästes Högkongl. Majj:tz patent om dhet falske silckes sampt uthsträckande klädhets införssel sub dato Stockholm d. 7 aprilis a:o 1663, dher medh bijföllande hans höggrefl. excell:tz och nådes h:r gouverneurens alfwarlige befallning att sådant wederbörigom till effter-rättelsse skall afkunnas och effterlefwas, gifwet Stiernsund d. 29 martij a:o 1663.

3. Erich Mattsson dragoun är stämbdh att swara för löndskeläger, som förledet åhr 1662 afrymde till Norrige och således på den tijdhen icke kom till swahr, men nu låtet wärfwa sig under dragounerne och inqvarterat i Owijcken, saakfalles för swahlösso [fol. 155v] och laga citation att bötha effter dhet 33 cap. Tingmåhl.b. L.L. penning:r 3 m:k.

Hwilcka bem:te sacköhren på Owijckens sacköhrslängdh opföras och anställas skole.
[Hela § 3 överkorsad, och finns inte i hovrättens renovation.]

4. Framhades en ogiffit ryttare Måns Christensson under h:r ryttmästarens wälb:e Bärfälz compagnie, hwilken anklagadt är dhet han hafuer hafdt lägerssmåhl medh en ogiffit kohna Sigridh Jonssdatter i Östbergh och Berghz sochn, och säger sig icke wara rätta barnfadheren,

uthan förwitter henne hafwa hafdt een annan, wedh namn Adam fältskiär, som förflutne år 1662 förlofwades och afreeste till Skåne, och när han således här ifrån sig purgerar, då säger bemälte Måns Christensson sigh willia wara barnfadheren. Remitteras således denne sacken till nästkommande laga tingh, då förbem:te kohna afwärier sig ifrån dhetta wittessmåhl sielf tolfte, eller dher hon det icke kan, så stände och plichte som lagh förmår. [fol. 156r]

5. Angaf lähnzmannen Larss Rest dhet en knechtekona Lissabeth Olufssdotter i Qwittze och Bergh, hwilcken anlagat är för dhet hon förledet år 1662 uthi lägerssmåhl hafwer afflat barn, hwilken tillfrågades hwem dhertill war rätta barnfadheren dher till swarandes att en ryttare, Oluf Jonsson, som nu här tillstädes är, som nu biuder nej för sig, uthan föregifwer, dhe twenne andre ryttare, Håckan Ehrlundsson, i Räfssundh inqvarterat, och Nilss Lustig, i Lijdht liggjandes, medh henne först oloflige beblandelse föröfwadt hafwa.

Nu såsom berättas att kohkans laghgiffte man förledne år skall wara wedh lijfwet och liggjandes i guardicon uthi Rijga och Ny skantz, altså förmenas till äfwentyrers finnas i lijfwet. Hwarföre remitteras denne sacken till bättre exploration på nästkommande laga tingh att förhöras, hwar samptelige wederböhranderne skola sig infinna och lagligen comparera. Och kohnan söcker sig caution eller sielf wara i borgen.

6. Kyrckioherden wällärde h:r Jöns Sigvardi beswärade sig öfwer sine närbelägne grannar i Elnäss att dhe mitt uthi hans ägor nyttia, slå och brucka någon myrslåt som han förmenar Hwattwijcke gårdhen anhörer och dhe af en gammal häfdh sig willia tilkiänna; dy tillsadhes någre af tolfmän samma ägor att bese och syna, hwilcka opfunne ett sex steenerör som skulle synas som ett rätt rådhmärke emellan [fol. 156v] Eldtnäss och Hwattwijcke mannen, men såsom qwällen dhem betogh att dhe icke kunne finna något ända märke, altdreföre afsadhes af råthen att en tolfmanna syn skall dit anförordnas, som medh composen ända märkiat skola opsökia.

Jemwäll med swornom eedhe/ wittnades af en gammal man, Karl Jonsson i Åsom, att sal. Jon Christophersson i Hwattiom skulle hafua sagdt dhet ligger rätta rådhsteenen i gatun emällan Eldtnäss och Hwattwijcken, som skulle wijssa på ett annat märke opp emot berget. Sammaledes betygades af sochneskrifwaren Jon Pedhersson skall hafua sedt ett bytessbref som skulle wara giordt emällan Hwattwijcka och Eldtnässmannen och mera säger han sig icke dher uthi minnas wara infattat.

Item berättades af Oluf Pedhersson i Hwattwijcken medh aflagdan edh att han åthskillige gånger skulle fordrat syne- och profzbrefwet af sal. Jon Christophersson, men han förnekade dhet af orsack bem:te bref wara dhem emot, och derföre hafuer han dhet förwägradt.

Denne saak remitterades till nogare ransakning.

7. Kyrckioherden wällärde h:r Jöns Sigvardi opbiuder ett läggde, som han hafwer sig inbytt af Pål Jonsson i Elnäss, andre gången, för hwilket han hafuer gifwet ett annat engie om [tu] lass beräknadt, sampt tolff rijckzd:r, en och en fierdedhels tunna korn.

8. Lähnzmannen Larss Nilsson Rest angaf dhet effterskrefne bönder hafua rändt och skutet ett elgzdiur effter wårfrudagh i fastan, nembl. Pedher Mårthensson i Tähringen, Erich Hansson ibidem, och Halfwardh Swensson i Öhn, [fol. 157r] hwilcka willia föregifwa dhet hafua fäldt för medhfastan, men måste doch lijckawäll sanningen tillstå, dhet som sagdt är effter wårfrudagen i fastan hafua skutet.

Ehuruwäll Kongl. Maj:tz uthgångne skogzordinantia dem på hållne allmenne landz- som laga tingh är publicerat och föreläst, doch lijckwäll oachtat samma högstbem:te Kongl. Maj:tz förbudh, förewände dhet uthi lofgifwen tijdh wara skiedt, fast dhet annorlunda befinnes, effter sackens granneliga ransackande, som ofwanrördt är. Altdreföre sackfällas föreskrefne personer

effter Högkongl. Majj:tz uthgångne skogzordningh och stadga om jachter, diurefång och fougelskiutande à dato Stockholm d. 22 martij a:o 1657, som i den 9 puncten förmäles, sampt effter hans höggreflige excellentz h:r generalgouverneurens högwälb:e Johan Oxenstiernas senaste fattadhe landztingz protocollz sluth att wara förfallne til

penningar	50 d:r silf:rm:t
belöper penningar	200 m:k

9. Pehr Jönsson i Wigge opbiuder Erich Swenssons hemman ibidem andre gången, af närmaste slächt och bördemän att igenlösas för siutijofem rijckzd:r.

10. Befallningzmans skrifware Daniel Hellman beswäradhe sig öfwer allmogen af Råthans sochn att han eij af dhem kan bekomma 1663 åhrs resterande steen-, giäst- och byggningzpenning:r som sochneskriwaren Jon Pedersson skulle opfordra, [fol. 157v] och dem till dato effter sin skiylidigheet icke ehrlagdt, som länge sedan borde wara clarerade. Dy sackfällas effter röchthalet tiugufyra persohner af Råthans sochn för tresko och motwilligheet till hwar sine 3 m:k, som här under skall blifua specificerat, nembl. som föllier, löper \tiugu och fyra rökar/penning:r 72 m:k.

11. Månss Jönsson i Bergzwijcken opbiuder Oluf Jonssons bergzkarl hemman ibidem tridie gången, för siutijosex rijckzd:r inkiöpt, och tillbödz af närmaste bördemän att sigh inlösas.

12. Erich Erichsson i Skanderåssen opbiuder Erich Mattssons inkiöpte ahrfwegodz ibidem för löst och fast bekomma femtjofem rijckzd:r, andre gången.

13. Item opbiuder Erich Erichsson samptelige ahrfwingarnes gifne förljckningzskriffit på twenne systerlätter andre gången för tiugu rijckzdaler.

14. Effterschrefne förordnades att wara wjssse sochneprofotzer [*sockenpoliser*] i tinglaghet, som föllier: Anders Olufzon i Wigge, Pedher Larsson i Skocku, Jon Pedersson i Råthan och Hanss Olufsson i Backen och Klöfssiö sochn.

Ting den 27 oktober 1664

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 215r–217r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3145, fol. 460r–461v, RA. [*Flera paragrafer i häradsrätten är inte återgivna i hovrättens renovation, antagligen för att de föreslagna böterna är tillgivna.*]

Anno 1664 d. 27 octob:r höltz laga tingh medh almogen uthi Bergh sochen, wederwarandes cronnonnes befallningzmann wälachtatt och wälbetrodd Daniel Bertilsson sampt thee tolf edhs-worne laghrättesmän.

Kiel Jönsson i Skåle
Erick Jonsson i Röre
Jöns Erson i Åssom
Mårten Jönsson i Widie
Olof Ericksson i Widie
Pål Jonsson i Ältnäs

Anders Nilsson i Widie
Christoffer Jönsson i Skuku
Olof Jonsson i Bergzwijcken
Espior Olofson i Klyfsiö
Jon Swensson i Klyfsiö
Olof Månsson i Råta

1. Jöran snickare i Bergz by sackfelter för swarlösa i dhethan några åwerkien h:r öfwerstleutnanten wälb. Drakenstierna skal hafwa tilfogat, och sigh å laga ting eij presenterade när han för dhenne sin brot stembder blef til för ~~3 m:k~~. Effter öfwerstleutnanten för honnom badh, ähr bötterne tilgifwin.
2. Ähn beswäradhe sigh wälb. Drakenstiernas uthskickadhe at Anders Jönsson i Bergh, detta remiterades til andre dagen. [fol. 215v]
3. Jon Swensson husman i Swidie sackfelter för swarslösa i thedhan stembd blef, at han sigh befria skulle från sin tilwitan, dheth wälb:dig Drakenstiernas uthskickadhe honom beskylte at hafwa skutit på Galhammars skogh, sampt något annat föröfwat, som orät ähr, til ~~3 m:k~~. Ähr och han tillgifwin sina böter.
4. Anpresenterade och upbödh hans wördighet kiörkioherden i Bergh h:r Jöns ett bytesbref tridie gången, angående en legde, Wettwijken benämb[d].
5. I lika måtto upbödh hans wörd. h:r Jöns andre gången een fäbowal, Böresten benämbd, kiöpt för 12 r.d:r.
6. Upbiudher tridie gången Erick Matzson Masur en tridie part uthi Skalleråssgårdhen i Bergh sochn.
7. Ähr aff hustru Anna Kielzdotter tridie gången upbudhin två systerlätter i Skandheråsen.
8. Effterskrefne hafwa giordt åwerkian och skadha på öfwerstleutnantz wälbördige Drakenstie[r]nas skogh medh mulbete och annat förfångh ~~giordt~~, såsom och låtit sönderslita några nät. Sackfelte[s] altså, androm til excempel och warnagel, til ~~3 m:k~~ hwardera för åwerkien. Jöran snickare, Swen Kläckare, Olof Jönson i Bergh, blifwer the och tilgifna.
9. Anlagadhes Sten Olofson i Bergzwiken, thedhan hafwer bärgat något höödh på wälb. Drakenstiernas skogh uthan någo[t] lof och bewisligit skiäl. Sackfelte[s] altså til 3 mark för åwerkan och sedan förlika h:r öferstleutnanten penningar ~~3 m:k~~. Blef b:te sacken honom tilgifwin emädan målsegaren för honom badh. [fol. 216r]
10. Ähn beswärade sigh h:r öfwerstleutnantz uthskickadhe öfwer Anderz Jönsson i Bergzbyn, hwilken på Galhammars skogh skal hafwit tagit något löf, dhertil han sadhe, om thet ähn giort ähr hafwa hans folk sådant begångit. Om detta h:r öf:rleut. en dom i saken begiärdhe, androm til warnagel och excempel, hwarföre kundhe rätten effter dhes ransackning honnom ifrån d. 18 capit. Bygningzbalken icke befrija, uthan för åwerkien sackfälter til dhesse ~~3 m:k~~. Sacköhren tilgifwin.
11. Hafwer Pehr Jönsson i Widia tridie gången upbudhit et heman, kallas Nygårdhen, i *bemälte* by, hwilkens wärdhe ähr 75 r.d:r.
12. Wardt aff Gudzzorm Kielsson i Högen tridie gången upbudhin någon iordh i Bergzwijken, för 3 r.d:r kiöpt.
13. Blef aff Kiel Olofson i Bingsta första gången upbudit et tunland iordh i b:te by om 6 r.d:r. I lika måtto upbiudher Kiel Olofson et tunlandh iordh i *bemälte* Bingsta, och förste gången, hwilket såldt ähr för 18 rikzd:r.

14. Upbiudher Espiör Person i Tåsåsen förste gången en gårdh, then han nu påbor, aff 45 r.d:rs wårdhe. [fol. 216v]

15. Trädhe för rätten Kiel Jonson i Kloxåsen och föregaf huru såsom hans sal. fadher Jon, dhen tidh han lefde, länte hafwer för fempton åhr sedhan til Pehr Pehrson i Höijen tretijosiu rijkzd:r in specie, om hwilka penningar *bemälte* Kiäl rätten tilspordhe om han nu dhese icke rätmätigh fans at igenfodra, helst emädhan honnom och samma Pehr[s] skuldh uthi sin arfpart tildelt blef, och nu så långh tidh *bemälte* arf i händher hafft hafwer och eij något bewisligit intresse dherför gifwit.

Altså fan rätten dhetta ährandhet skälligt och dhenne sak såledz förafskiedadhe at emädhan b:te Pehr emot dhenne sin skuldh eij hadhe at præterdera, uthan medh kiende. Och ytermera befans litet i förådth til af dhet lösa at betalla medh [*hovrätten*: förådth wara hwar medh han betala kundhe], då skulle dhet fasta först upmätas och werdheras så långt sigh sträckia låter til capitalet och billigt intresse, aldhensund sålundha [Swergies laghz innehåll] förmåler at barnagodz bör hwarken siunka eller brinna, skulle och dhenne barnarf framför all andra creditores afbetalningh gotgiöras.

16. Framwiste i rätten en piga, Brita Olofsdotter i Nechsta by och Hackås sochn, ett bref, date-rat Stokholm d. 21 majj 1655, hwilket skrifwit war af hennes festeman en soldat, Erik Pehrson Skiep, [fol. 217r] hwilken nu siste fegd åt Pålen marscherade och såledz i detta sit skrifne bref henne tilkiänna gaf tet et testamente gifwet [att hon bekomma] skulle 25 r.d:r och 10 m:k kop-parmynt och en bösa, och alt sådant at uth[t]aga af sin werdh Olof Pehrson i Skåle, Bergh soken.

[*hovrätten*: Tilsporde rätten om möjjeligit wara kundhe dhetta att bekomma.]

Nu aldhensundh rätten funno detta en billigh gåfwa wara, dhen han oryggeligen sin festemö Brita testamentera kundhe, blef detta icke heller af rätten ogillat, uthan så ståndha, såsom af hennes sal. festmandh giordth och skiedh ähr.

17. Trädhe för rätten Esbiör Olofsson i Klöfssiö och kiäradhe till Gudzorm Kielsson i Södherhöijen, uppå saligh Hans Gunarssonz omyndige barnz wägnar, för hwilka han målzman ähr, om theras fädhernes odhelz hemman i *bemälte* Södherhöijen, uppå hwilket Gudzorm Kielsson uthi 7 åhr för een landhbo suttit hafwer, sådan deras fadher dödth blef, fördhenskull *bemälte* Esbiör samma hemman till arfwingarna igenfodradhe.

Altså blef af rätten afdömpit att hemmanet skulle barnen (såsom tilförendhe dheras fadherz warit hafwer) tilhöra och merb:te Gudzorm dhet afträdh, dock såledz att effter han 51 r.d:r för *bemälte* hemman uthgifwit hafwer, sedan och stor omkostnadh uthi fegdetijden medh knech-tepenningar och förbättringh anwendt, skulle näste wårdhag honnom syn tillängnas, dhetta att skiärskådha och effter mätismanna ordom för sådant contenteras och för ähn han nästkomandhe medfasto hemanet afstiger och sine inlagde pantepeningar igenbekomma.

Ting den 27 oktober 1665

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 290r – 291r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3146, fol. 579v – 580r, RA.

Anno 1665 d. 27 october höltz laga tingh medh allmogen af Bergh sochen i befallningzmanz wählachtatt Daniel Bertilsonz närwaru, sampt de tolf edsworne.

Christopher Jönson i Skucku

Kiel Jönson i Skålom

Jöns Erikson i Åsom

Olof Jonson i Bärzwijsken

Olof Enarson i Eltnäs

Erick Jonson i Rörönh

Swän Kielson i Böle

Esbiör Olofson i Klöfsiö

Olof Månson i Rätan

Mårten Jönson i Wigge

Olof Erickson i Wigge

Jöran Jonson i Bergh

1. Afsadhe tolfmännenne sin edh, sigh uthi alt tingh och dheer saker som för rätta framkommer \effter yttersta förstånd och samwete/ så förafskiedha och handhåfwa, som dheer för Gudh och människior kunna answara. [*hovrättens renovation*: Afladhe tolfmännenne sin edh, uthi dheer saker och ährenden som för rätta kommer, så ransaka sampt afdöma att dheer för Gudh och nådige höga öfwerheten kunde answara.]

2. Publicerades Kongl. Maj:ttz stadga om legeion och tienstafolkz förhållandhe af dato Stockholm d. 30 augustij anno 1664 .

3. Blef i lika måtto Kongl. Maj:ttz placater och stadga upläsne, angäendhe wicht och mått, daterat Stockholm d. 10 martij 1664. Item om jacht och djurefångh daterat d. 29 augustij 1664.

4. Ähr hans excellentz gove[r]neurens anordningh upläsin om postlöpandhe och wägabygningh, daterat Giäfleborgh d. 4 september a:o 1665. [*fol. 290v*]

[*hovrättens renovation sammanfattar § 2-4 i en paragraf*: Blef Kongl. Maj:tz placater sampt hans excellentz h:r guverneurens bref och befallningar publicerade, som uthi näst förige tingzprotocoll antächnadhe stå.]

5. Blef allmogen förhållitt att hålla Ålsbroen wedh macht, att intet klagemåhl dherå komma kan.

6. Upbödh wällärdhe h:r Jöns, kiörkiöherden i Berg, tridhie gången en bodhwal, Börilsten, kiöpt för 12 r.d:r.

7. Upbiudher Esbiör Pedherson i Tåsåsen dhen gårdh han nu åbor, andhre gången, nästom frändhe till återlösningh.

8. Ähr af Olof Jönsson i Södherhögen förste gången upbudhit dhen gårdh han åbor, kiöpt för 90 r.d:r.

9. Kiärer Cristopher Swenson, \skrädare i Hackås,/ till sin sty[f]fader Andherz Pederson i Höijen effter sin *salig* faderz inlagde penningar och [giorde] åbodhe, som han i *bemälte* Höijen inlagt hafwer.

Altså, effter noga ransackningh, blef så belefwat och af nämnde[n] afsagt, att ~~han~~ merbe:te Andherz skulle honnom Christopher för sin *salig* faderz inlagde penningar och åbodhe gifwa tretijo rikzd:r och ware sedhan här uthinnan aldheles åthskildhe.

10. Jon Pedherson i Bingstadh upbiudher andhre gången ett *tunnland* jordh i *bemälte* Bingstadh, köpt [för] 18 r.d:r.

11. Gudzorm Kielson i Brynielhögen upbiudher förste gången ett hemman i b:te Brynielhögen. [fol. 291r]

[12.] Framkom Kerstin Siulsdotter i Brynielhögen, kiärrar å sin och sin systerz Märit Siulsdotterz wägnar till Pehr Pehsson i Brynielhögen effter sine mödhernes arff uthi b:te Brynielhögen, dher Pedher hafwer låtit bortpanta till Gudzorm Kielsson i Brynielhögen.

Altså, effter noga ransackningh, blef så belefwat och afdömp't att mer*bemälte* Kerstin och Märit söckia effter Pedher till sin arffwepart, beständhe uthi faste, then af rätten om 9 r.d:r werdherat blef.

Ting den 26 oktober 1666

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 48r–51r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3147, fol. 444r–447r, RA.

Bärgz tinglagh den 26 octobris [1666]

Nämnden:

Keel Jönsson i Skåhle
Swen Kielsson i Böhle
Olof Jonsson i Bergzwiken
Olof Månsson i Råthan
Olof Erichson i Wigge
Mårten Jönsson i Wigge

Christopher Jönsson i Skocke
Jöns Erichson i Åse
Essbiör Olofsson i Klöfssiö
Påhl Jonsson i Ältnäs
Jon Swensson i Klöfsiö
Erich Jonsson i Röröhn

Tolfmännen aflade först sin laga eedh, [*hovrättens renovation*: och förmantes at tillkänna gifwa dhe saker som sträfwa kunna emot Kongl. Maj:ttz placater och ordinantier.] Sedan publicerades h:s excell:tz h:r gouverneurens bref om smittosamme fransosens [*syphilis*] afskaffande, som förr bemält ähr.

Befallningsmannen förehölth allmogen som tolfmännen, hwarföre dhe bespijsa dhem nödtorfftige som hafwa lidit stor skada af wådeeld, med skamblig mund och bannor och för sin trångmåhl skuld dhem åthlijta måste, dy slutades detta, at sexmän her effter skohla förplichtade wara denne brandskada at optaga.

Landzstrykare skohla icke herbergeres, wid 40 m:k straff, uthan dher någon kommer, som intet pass hafwer, skohla dhe wara förplichtade den samma genast at föra till cronones ländzman i sochne och icke tillstädias dhem wräkia gå[rd] millan. [fol. 48v]

Måns Jönsson i Bergzwikan, som ohöfwiste ord för rätten framförer, tilltygandes sin wederpart Jonas Ewertzson trombslagare, du lögh, 2:ne resor [för rätten], skall [till een åthwarning] plichta 3 m:k s.m:tt.

Emedan som trombslagaren Jonas Ewertzson hafwer S:t Bartholomæi daghz affton slagit Måns Jönsson med werrian öfwer axlan, och sedan wist honom till Helfwetis och tagit bondens sadel uth olofwandes och den brukadt på möthet, hade rätten orsak at saakfälla, men utj

anseende till hans fattigdom, och elliest nu högeligen bedz före, och officerarne som kyrkioherden för honom intercedera, och willia för honom cavera [*gå i borgen*], aldrig återkomma, hwarföre han oppå Kongl. Maj:ttz nådige behagh förskontes, men kommer han igen, skall detta stå öppet [till straff].

Desse dragoner angåfwos hafwa försummadt kyrckian på stoorböndagerna, som ähre dragon Olof Skytt, Måns i Åsen, Erich Olofsson Fougde, hwilka hijt till tings stembde ähre men sådant intet achtadt, och der sexmännen hafwa dhem förmahnt at gå i kyrckian så hafwa blåst åth dhem. Dessuthan angaf Jon Swensson, at dragon Olof Skytt hafwer på söndagen, när folcket skulle gå i kyrkian, gått åstad och fiskia.

Pehr Biörsson klagade det Erich Olofsson Trafware hafwer tillika med 2:ne andra dragoner stulit 2 r.d:rs värde af honom, utj p:g:r till 7 ort och band 1 ort. Och sedan gått hoos een annan bonde, och oplyffat een tunna öhl i källaren hoos Essbiörn Sunwison i Skocke.

Så emedan desse dragoner nu hålla sig undan, och nu utj hastigheet, för lång wägen skull, icke kunna återfåes, dy opskiötz detta till nästa ting, herom at ransakas och afdömmas, då ländzmannen, med officerarnes assistence, skohla hafwa dhem tillstädes.

Syhn skall anställas emillan fendricken seigneur Christopher Mårtensson och Jöns Olofsson i Ältnäset om ett äng dhe tillhopa hafwa, och nu twista om, Röhningen benämd, till nästkommande währdagh. [*fol. 49r*]

Hustru Karin Halfwarsdotter i Klöfsjö fordrar af sin broder Jon Halfwarsson 14 r.d:r för sin jordepart han uti 20 åhrs tijdh brukadt hafwer, sedan och 2:ne systerlotter, med derpå löpande interesse; och han nu för sin fattigdom sådant ej mechtig ähr at uthgiöra.

Hwaröfwer effter rättens gottfinnande slutades att Jon Halfwarsson skall utj ett för alt erläggia till sin syster 24 r.d:r, med hwilka hon läth sig benöija, hwarwid parterne å både sidor skohla förblifwa.

Dito oplästes och publicerades hans wördigheetz kyrkioherdens i Bärg, wällärde h:r Jöns Sigvardi syhnebrief som i rätten insinuerat ähr, och uthi alla sina clausulis gått kiändt, allenast kyrkioherden wällärde h:r Jöns, effter syhnebriefwetz innehålld och gode mänss läggning betalar Kiel Andersson och Ältnäsmän, alt hwad dhe med skiähl kunna bewisa sig hafwa inom råå wid Månstad grinnen, utj Wattwijkmäns ägor.

H:r öfwerstleutenanten wälborne Matthias Drakenstierna trädde för rätten, præsenterandes sig i den mehning att saken skulle optages emillan honom och kyrkioherden wällärde h:r Jöns Sigvardi. Men efftersom hon ej förr änn laga syyn ähr gångin kunne optagas, dy remitteras saken hähn, så der om, som elliest andra particular handlingar parterna emillan förloppne ähre, [hwar med han togh sitt affträde].

Olof Olofsson kopparslagare præsenterade i rätten een attest, [hwar effter] fordrandes af Olof Andersson 20 r.d:r hans stiuffader Anders skomakere hafwer uthlagdt uti cronehemmanet Bryngie, och \Olof Olofsson kopparslagare tillhörige, men/ icke återfådt; dessutan hafwer han med detta warit fram på tinget 3 resor åslagh, och saken icke kunnat komma till någon ändskap och sluth, förr än han Olof Andersson skulle hafwa effter rättens påläggande, det ena åhret effter det andra, at resa till sin fader Anders skomakare [*fol. 49v*] uthi Herrieådahlen, at få af honom någon wisst besked herom eller bemälte 20 r.d:r mechtig; men Olof Andersson hafwer alt detta till datum och från det eena åhret effter det andra opskutit.

Hwarföre erkände rätten skiäligt, det Olof Andersson ähr förplichtadt desse 20 r.d:r ofördrögieligast betala, och sökie han sin fader Anders skomakare, det bäst han kan och gitter.

Blef af rätten afsagdt och dömbdt att Gussorm Keelsson i Brynniehögen skall betala till arfwingarna dhe nu resterande 5 ½ r.d:r, effter han hemmanet åboor, och sökie han sedan Per Persson det bäst han kan och gitter.

Afdömbdes at Per Mårtensson i Turringen skall panten innan näste wårdagh inlösa, hwar och icke han det effterkommer, skall ländz- och tolfmän penningarne af hans lösa ägendomb uthmäta, at twisten dhem emillan kunne een gång slättass.

Olof Erichson i Rätans by kärar till Nils Larsson ibid. effter ett äng, som för 160 år sedan för 8 r.d:r pantsatt ähr från gården, doch hwarken lagligen, med win eller witne, ej heller några bref på sin häfd kunne framwisa. Och emedan panten, som Nils Larsson sielf tillstår och bekänner, långt öfwer penningarna dragit hafwer, dy erkändes skiäligt, det Olof Erichson ähr berättigat samma ängie at tillträda och under gården, uthan någon lössn, komma skall, hwarmed parterna skohla wara åthskillde.

Jon Mårtensson i Moo befans utj sanning hafwa riktigt betalt arfwingarne sin fordran 21 r.d:r och således kännes *hustro* Kerstin Swensdotter i Hägle och Sunne sochn för sine medarfwingars prætion aldeles frij.

Effter nämbdens gottfinnande pålades Gussorm Kielsson at tillstålla Essbiörn Olofsson i Klöffsiö ellofwa [*elva*] och ½ r.d:r för uthlagde knechtepenningar, uthan vidare opskoff. [*fol. 50r*]

Chergianten manhafftig Boo Larsson kärade till Gussorm Kielsson effter Klaxåhs ängie, som för 10 år sedan för 4 r.d:r undan gården han åboor bortpantat ähr, hwaraff 4 lass höö åhrligen kommer. Pröfwade fördenskuld rätten skiäligt at emedan panten hafwer öfwerstigigt p:g:rna, det Gussorm skall affträda ängiet uthan någon lössn, och det oplåta h:r chergianten under hans gård at komma, der det och förr legat hafwer, at behålla. Och det höö, som Gussorm emot förbud slagit, skall han 4 lass i stället till Boo Larsson erläggia, hwarmed parterna skohla wara åthskillde.

Joen Jonsson prætenderar af sin faderbroder Carl Jonsson i Tåssåsen 6 r.d:r för sin faders jordegodz. Men Carl tillstår allenast belöpa 4 r.d:r, hwilka han genast betala skall, uthan vidare her öfwer molest [*omak*], och dhe öfrige 2 r.d:r böhra stå till dess Per Jonsson i Hwinälfwen sielf kommer tillstädes, och saken her om bekandt ähr.

Oppå rättens tillfrågan tillstod Jon Olofsson i Böhle det Jon Gunnarsson hafwer inlagdt uti Böhlesgården 48 r.d:r. Derpå hafwer Gunnar Jonsson bekommit 24 r.d:r. Noch afkortas 10 r.d:r [som] hans hustru war der i gården skyldigh, restera således 14 r.d:r, hwilka han innan nästkommande laga ting med skiähl och witne skall bewisa huruledes dhe betalte ähre, och dher han sådant icke effterkommer, så skall han bem:te 14 r.d:r rest genast betala.

Ländzmansänkian Elizabet Erichsdotter, kärade till Olof Jonson effter ett stoed, han skulle warit wällande till, det hans häst hafwer det ihielsträcht. Denne Olof rächte henne handen och lofwade gifwa henne een span korn [uthan upskoff] i förljknigh, hwar med dhe skohla wara åthskillde.

Per Jonsson i Moo opbiuder gården Moo om 3 tunland, förste gången, kiöpt för 75 r.d:r af Olof och Anders Jonssons söhner. [*fol. 50v*]

Jöns Jonsson i Wigge opbiuder 1 ½ tunland ibid., köpt af Oloff Mårtensson för 68 r.d:r, förste gången.

Gussorm Keelsson i Brynniehögen opbiuder andre gången sin gårdh han i underpant hafwer.

Olof Jönsson i Sönderhögen opbiuder Jon Gunnarss gården, till creditorernes afbetahning, andre gången.

Jöns Jonsson i Moo opbiuder sin gård *ibidem*, köpt af Jon Mårtensson för 65 r.d:r, förste gången.

Essbiörn Persson i Tåssåsen opbiuder Mårten Anderssons gårdh om 1 ½ tunland i Tåssåsen tridie gången, och effter ingen herpå klandrade, dy bewilliades fastebreff, at uthgifwas, nembl:n sålunda:

Dato, trädde för rätten ehrligh och beskiedelig danneman Essbiörn Pehrsson i Tossåsen, præsenterandes Bärgez tolfmännernes gifne attest af den 27 octobris a:o 1664, med dheras underskrefne namn och bomärkien, hwarmed betygandes att Essbiörn Pedersson hafwer uthlagd 45 r.d:r utj Tossåsen till sal. Anders Gudmundsons creditors afbetahning, och gården då allareda uti 8 åhrs tijdh i underpant brukadt och wid macht hållit. Elliest och at Olof Andersson i Åsen och Erich Erichson i Skanderåsen hafwa gått utj löffte för sonen Mårten Andersson i Tåssåsen, at han skulle komma heem från Norrige och göra räckenskap med Essbiörn, anten han skall besittia gården Tåssåsen, eller få igen sine uthlagde penningar och träda aldeles der ifrån. Men emedan Mårten Andersson sådant till datum icke effterkommedt hafwer, ehuruwål han många bud hafwer fått, och elliest sielf mest hwart år och i synnerheet förledit år warit i Bärgh och då lofwat komma tillbaka från Norrige, at sluta her om medh Essbiörn, men sådant alt förgåfwes, uthan söcht käranden [*fol. 51r*] med fåfängia at oppehålla.

Dessuthan åhr gården nu sidermehr på 3 laga ting af Essbiörn opbudin, nästom frändom till återlösn, men ingen her på lagligen klandrat, mycket mindre någon inlösa behagadt, at Essbiörn kunne sine uthlagde penningar, med der på löpande interesse, mächtig blifwa. Elliest hafwer Essbiörn gården brukadt och wid macht hållit uti 10 åhrs tijdh, och all deraf gående tunga och beswähr jempte knechteständer till cronan uthgiordt och erlagdt. Och nu till öfwerflöd tilbiuder Essbiörn sigh at skiöta och till sina dödodagar föda Märit Andersdotter, som een krumpling åhr, så at han kan derföre för Gudh och hwar åhrlig man ansvara.

För alla desse ofwantalde skiähl skulld dömbde iag med nembden att Essbiörn Persson i Tåssåsen, hanss effterkommande barn och arfwingar, skall och må samma lagbudne och lagståndne pant Tåssåsgården om 1 ½ tunland för sine uthlänte penningar 45 r.d:r och dess bortowarande uti 10 åhrs tijdh, jempte emot förberörde sythningh [*vård*], her effter för sin rätta odel och ewerdelig wälfängen fast oklandrat ägendomb erkiändt och tilläggnadt warda at nyttia, bruka och behålla, med alla dess tilliggiande lotter och lunder, i wåtho och torro, närby och fierren, som der af ålder underlegat hafwer, eller her effter med rätta tillwinnes och läggias kan. Nu, såsom denne föromrörde pant lagligen händt och skiedt åhr, för lagh och rätta kungiordt och stadfästadt, hwarföre skall sådant oryggeligen fast och stadigt stå, som nu giordt och slutit åhr, och aldrig återgå, wed both och plicht som Sweriges lag förmåår och uthtrycker, och lijkwål stå, och derwid förblifwa, som nu dömbdt och belefwdt åhr. Desse effterskrefne dannemän sutho med mig uti rätten, [och åhre hertill försambelige faste witnen,] nembl:n etz. vide fol. 89 [*se uppräknigen av tolvmän i början av detta ting*].

Ting den 16 oktober 1667

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 143r–147r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3148, fol. 664v–668v, RA.

Bärghs tingzlagh den 16 octobris [1667].

Nämnden

Christopher Jonsson i [S]kucke	Kiel Jonsson i Skåhlen
Swen Kielsson i Böhle	Jönss Eriksson i Åhsen
Erick Jonsson i Röröen	Essbiörn Olufsson i Klöfsiöö
Oluf Joensson i Bärzwicken	Joen Pålsson i Klöfssiö
Mårthen Joensson i Wigge	Oluf Månsson i Rätthan
Oluf Ericksson i Wigge	Påhl Joensson i Ältnäss

Befallningzman ahlfwahrighen förehölt lendzman Jonas Isacsson och tolffmennerna tillkiänna giffwa dhe saker som sträffwa emott Kongl. Majj:ttz uthgånghne resolutioner om edher och sabbatzbråt, hordom, swordhom, slagzmåhl, och wåldzwerkan andhrom tillfogha i skough och fiskiewatten etc.

Dragoun Erick Olufsson Fogdhe, som förledhit åhr absenterade sikh på tinghet at swara för dhet han försummadhe storböhdaghen 1666, sammaledhess och nu håller sikh undhan, oachtandhess det han her till *lagligen* stembd åhr, skall dherföre plichtha 3 m:k s.m:t för swarsslössa, effter 33 cap. *Tingmålab:n* L.L.

Dragoen Mattes Pehrsson kiöttmånglare tillstår sikh hafwa hafft lägerssmåhl medh kohnan Anna Jonssd:r i Qwissle och afladt medh henne barn, hwilket föddess 14 dagar effter Erickmässa. Hon föregifwer fuller at Mattess hafwer lofwat sig ächtenskap, men han dher till nu aldeless nekar, ej heller någon [*fol. 143v*] till wittness haar at frambdhragha. Så emädhan saken åhr bekiendh, dy skall Mattz effter 3 cap. Gifftmåhl**abalken** plichtha 40 m:k s.m:tt och kohnan 5 d:r s.m:tt [= 20 m:k], effter högl. Kongl. håffrättens resolution, och födha och skiötha barnet, effter 18 capit. *Åhrfdabalken* L.L.

Andherss Oluffsson i Swedhie och Mysskie sochen bekiänner för rätten sikh hafwa hafft lägerssmåhl medh ånkian Ingiebor Mårthenssd:r i Wiggie och afladt tillhopa barn, hwilket föddess i dhessa daghar. Så emädhan inthet ächtenskap uthlofwadt åhr, dy skall Andherss plichtha 40 m:k s.m:t effter 3 cap. Gifftmåhl**abalken** och kohnan 5 d:r s.m:t.

Emädhan som Joen Swensson i Hallen och huussman Swen Håkansson Ångherman hafwa skiält hwar andhra på kyrckiowallen för tiuf och skiällm och inghen weth mäd dhen andhra än som ähra och gott, saakfeltess derföre till 3 m:k s.m:tt hwarthera, effter siste cap. *Tingmålab:n*, men för dhet dhe hafwa brukat mun på kyrckiowallen och inga penningar hafwa at plichtha med, skal Joen medh 8 dagarss fängelsse plichtha, och Swen Ångerman med 14 dagarss fängelsse, helst emädhan han har ohrsaken warit till dhetta munbruk.

Pehr Biörsson i Bingstadh klagadhe at Erik Olufson Trafware tillika med 2:ne andhra dragouner, som bortrymbdhe ähre, hafwa i förledit åhr midsommarsstidh stulit 7 ort penningar, och 1 bandh för en ort och sädhan gåt till Essbiörn Sunwisson och slagit op kiällaredöhren och tappat uthur en tunna widh pass 30 kannor öhl och updruckit. Trafwaren kan härtill ej neka, uthan förebär at dhe andhra hafwer warit största orsaken till, som rymbde ähre. Såsom och röfwadt till sikh så myckin math dhet dhe förtähra kundhe. Men öhlet dhe ej förmådhe uthdrika, hafwa dhe slagit uthi flaskor och bortburit, wärderat för 1 r.d:r, bådhe math och öhl. Summan 3 r.d:r.

Så emädhan denne Erik Olufson Trafware [fol. 144r] till denna tiufnadhen sikh eij undhraga kan, uthan omsidher tillstår och bekänna måste, hwarföre skall han först förlika måhlsägandhen desse 3 r.d:r, och sädhan bötha 3 dubelt, ähr 9 r.d:r. Effter han inga penningar ägher att plichta medh, dy stod han sitt straff genast med gatulopp, effter Kongl. Maj:tz drottningh Christinæ resolutions 3 punct af d. 18 majj 1653.

Alldhenstundh Anderss Staffanson i Hallens hundh hafwer giort skadha på några saker, Ottar Jonssonss förridhare tilkomma och hanss fönster fördherfwat och söndherslagit, dy pålägess Anderss Staffansson bemälte saker först betala, och sädhan för sin hundh plichta 3 m:k s.m:tt, effter 43 cap. Bygg.b. L.L.

Emädhan som Märitha Pehrssd:r hafwer tagit stad[ge]p:g:r af wellb:ne fru Catharina Drakenstierna, och lofwadt skaffa henne en dugeligh tienstepigha, men sådhant ickie effterkommit, uthan behållit stadgepenningarne in hooss sikh och ickie tillbaka lefwererat, dy ährkiändhe rätten skiäligt dhett Märitha Pehrssdotter skall tillställa wellb. frun en årslöhn, 2 r.d:r, eller tienadher et år uthan någon löhn.

Oanseet Anderss Olufsson i Rjisse och Wehmdahlen fordrar 4 r.d:r länthe peningar till salig Anderss Olufsson i Häggen, dherföre han till datum brukat hafwer en myra, [Flöta] benämnd, uthi undherpant, hwilkenss gårdhenss besittiare Anderss Jönsson i Klöfssiö äthertagit hafwer, helst emädhan gårdhen ähr fallin till cronan och denna myra, Flötha, ligger in uthi hanss afradzlandh, dy tillåthess honom ickie länghre dhenna myra från gårdhen bruka och nyttia, medh mindhre han dhe resterande [åhrs] uthlagorne betala wil och gårdhen till sikh thagha, så kunne han bekomma till sin betallningh desse 4 r.d:rs fordran. Men i detta år effterletzt honom hööt äthniutha, me[n] eij längre.

Förliktess inför rätten wyrdigh och wellerde kiörkiøherden h:r Jöns Siullsson i Bergh och Keel Anderson ibid. om et litet [fol. 144v] engiestycke widh Månstadh grinnar, och kyrkiøherden skall giffwa Kiell 2 tunnor korn och ett lass halm och sädhan äthskildhe wara.

Per Märthensson i Torringhen opbiudher halfwa gården ibid. han åboor, andhra gånghen, köpt af Joen Pålson i Nässet för 11 r.d:r, men andra halfwa gårdhen brukar Erik Hansson.

Swen Olufsson i Klöfsiö opbiudher Erik Jönssonss halfwa gårdh ibid. förste gånghen, pantsatt till honom för 60 r.d:r.

Pehr Joensson i Moo opbiudher sin gårdh han åbor, andhre gången, köpt för 75 r.d:r af äthskilliche sine syskon uthbetalt.

Anderss [hovrätten skriver: Oluf] Andhersson på Åhsen opbiudher sin gårdh 2:dre gången.

Oluf Jonsson i Klöfsiö opbiudher sin gård ibidem om 3 tunland förste gången, köpt aff Anderss Jonson för 95 r.d:r.

Jönss Jonsson i Dahläsen opbiudher sin gårdh om 1 ½ tundl:d andra gången, af rätta odelssmän köpt för 73 r.d:r och skiøtha Kerstin Månssd:r uthi sin liffztidh.

Jönss Jönsson i Wigge opbiudher andhra gången sin gårdh om 1 ½ tundl:d, köpt af Oluf Märthensson i Wigge för 68 r.d:r.

Oluf Jönsson i Sönerhöighen opbiudher Joen Gunnarsgårdhen 3:die gånghen, till creditorernes afbetalningh.

Effter parterness omsidher bewillningh påladhess Bergzboerne, som Ältnäss byggiare, samt-
lige at innan nästkommandhe wåhrdagh oprätta en skildz hagma dhem emillan, effter hwar sin
quota, så at inga creatur giöra hwar andra något förfångh, hwar af oenigheet grannarna emillan
kan förordsakass, och hwilken som sådant försummer skall dherföre lagl. plichtha.

Emädhan som inga skiäl finnes å bådhe sidhor emillan Joen Anderson i Dahlåsen, som fordrar
10 r.d:r af sochneskriwaren Joen Persson, dy pröfwadhe rätten skiäligt wara, at dhe stå half
skadhan hwartera och Oluf Person betalar halfparten 5 r.d:r, hwarmed derass twist blifwer
ophäfwinn. [fol. 145r]

Effter sakenss noge skierskodhandhe och öfwerwägandhe åhrkiände rätten skiäligt dhet Pehr
Påhlson i Klöfsiöö skal tillträda alle dhe panther som uthi långan tidh hafwer warit från gårdhen
bortpanthadhe, uthan någon lössn, helst emädhan parterna hafwa högt öfwer siälfwa capitalet
som innteresse stighit, länge sådan sigh betalt, nembl. Oluf Pehrssons barn i Klöfsiöö nutit et
ånghie som räntar 10 lass åhrl:n uthi 40 åhr för 6 ½ r.d:rs capital. 2.) Oluf Nillsson i Klöfssiö
brukat 6 lass ångh, pantsat för 5 r.d:r uthi 23 åhr, noch nyttiat 3 lass ångh för 6 r.d:r. Samma-
ledhess Swen Olufsson i Klöfsiöö brukat een bodhwaldh [*fåbodvall*], uthi 9 åhr för 3 r.d:rs
capital, hwaraf alenast 7 wågor höö.

Pröfwadhe rätten skiäligt dhet Påhl Person skall restituera 6 ort, Steen Swenson i Klöfsiöö
brukat 3 lass ångh för 5 r.d:r uthi 7 åhrss tidh, hwar medh sådan parterna skohla wara åthskildhe
och detta sig till rättelsse stella.

Effter rättenss gottfinnandhe, pröfwadhess skäligt at Måns Pehrsson i Höghen effterlåthess
behålla gårdhen han åbor till thess han får sina uthlagde penningar 49 r.d:r igiän.

Trädde för rätten måhlssmennerna Oluf Swenson i Hallen och Pehr Påhlsson i Klöfsiö för poi-
ken Nillss Andherson, sal. Andherrs Pehrssonss sohn i Röross, opwisandhess doctorinnans
hustru Elisabetz Furgenss anteckningh, daterat Rörooss den 22 februarj 1666, lydhandhe på
dhen arff som fallin åhr uthi be:te Rörooss effter poikens salighe föräldhrar, Andherrs Person
och modhren Britha Nillssd:r, nembl. at Oluf Swenson i Hallen hafwer a:o 1655 opburit på
poikenss *wågnar* penningar 36 r.d:r. Noch hafwer Oluf Swenson af Oluf Andherrssohn a:o 1662
opburit p:g:r 20 r.d:r och a:o 1662 hafwer Oluf Swensson bekommit af Christopher Anderson
Skott 34 r.d:r, som gårdhen kiöpte, men efftersom gården sidhermer såldhess för 60 r.d:r, som
doctorinnanss specification innehåller, dy böhr Oluf Swensson opfylla summan med 26 r.d:r,
[fol. 145v] och söker Oluf Skotten Christopher Andherson dhet best han kan.

Belöper summan som Oluf Swensson skal swara före 116 r.d:r, dher hooss åhrkiändhe rät-
ten Oluf Swenson förpflichtadt at swara för interesse, af be:te capital, nembl:n från dhen tidhen
han hwar penningepost emottogh, nemb. 6 r.d:r intresse at 100 åhrligen [= 6 %].

Desslikest hafwer Joen Påhlson a:o 1666 den 22 februarj opburit 60 r.d:r på be:te poikenss
wågnar, halfparten i pennngar och dhen andhra halfparten uthi wårdhe; hwar förmedhelst Joen
Påhlssonss hafwandhe omak och beswär för sine 3:ne giordhe resor till Rörooss, at infordhra
dhetta barnetz arff, beståendhes honom af rätten dher före 10 r.d:r, så swarar han allenast för
50 r.d:r, dhem han och i dhetta åhr, uthan interesse, hafwa skall, helst emädhan persedlarna åhre
försåldhe och till contante penningar förythradhe.

Angående interesse af be:te capitalz summa 166 r.d:r, så skola penningarna på interesstet
uthsättiass, hwaraf 6 r.d:r pro 100 åhrlighen böhr uthgiörass, som poiken Nillss Anderson bör
födhas och skiötass medh, och tillrächthe ejj interesse, så böhr dhet tagass af siälfwa capitalet

hwadh nödhörfftelighen kan behöfwass och skälighen pröfwass wara af nödhen, hwar effter måhlsmennerna skola detta grannelighen uthi acht tagha, och sig til effterrättelisse ställa.

Fendriken Christopher Mårthenson klagadhe at ett hanss swin ähr i hiällslagit och burit uthi fähuuset, som fendriken förmehtar att någonthera som arbetat hafwa hooss Sunwijss Månsson dhetsamma föröfwadt hafwer och ihielslagit. Och dhet andhra hafua dhe slagit eett been af, som han mijstänker Oluf Enarss pigha dhet giort, effter dhet hon har gått i åkeren och ledhet har ståt öppet. Ältnäss grannerna påladhes at innan neste tingh herifrån sig lagligen befrija eller plichta till siälfwa hufwudhsaken. Sammaledhes Oluf Enarson för sin piga swara.

Pehr Jönsson i Wigge præsenterar en trowerdhig, lagbudin och lagståndin kiöpeskrifft, hwar medh bewisandhess huruledess han lagligen [fol. 146r] 4 tundhland jordh, och huuss medh all dhess tilligianthe lotter och lundher uthi be:te Wiggie by, Nygårdhen *benämd*, af rätta odelssmannen Erik Swensson i Qwissle på sin och sine medhsyskons *wägnar* för 75 r.d:r kiöpt och sigh tillhandlat hafwer, som dhess kiöpeskrifft af den 14 augustj 1662 klarlighen uthwissar.

Sammaledhess hafwer Pehr Jönson gifwit för Joen Olufssons odelsrät i be:te Nygårdhen 6 r.d:r och en koo för 2 r.d:r, som dhess skrifft af dhen 25 julij 1667 förmähler; summan medh dhen förrigha 83 r.d:r.

Så emädhan be:te Erick Swenson å sin och sine medhsyskonss *wägnar*, desslikess Joen Olufsson medh sine uthgifne skriffter af ofwan*bemälte* datis, iämpte godhe mäns undherskrifwandhe och bewittnadhe, tillstå och bekiänna sigh uthi god redo be:te 83 r.d:r, dhen siste penninghen medh dhen första, till fullo nöije, effter sin begiäran opburit och bekommit hafwa, hwarföre dömbde iagh medh nembden samma kiöp fast och stadigt stå [och] aldrigh åthergå, widh plicht som Swerriges lagh förmäär, och likwel stå och blifwa som nu dömbt och förafskiedatt ähr.

Uthi den twistige saken emillan fendriken Christopher Mårthen på dhen ena sidhan, kärändhe, och fordom soldaten Sunwijss Månsson i Ältness by å dhen andhra, swarande, afsadhes d. 17 octobris 1667:

Ehuruwel fendriken Christopher Mårthensson förmehtar sigh medh gott fogh wara berättigtat till dhen hela årswext, både rågh, korn och höö, som på Sunwijss Månsons hemman i Ältnäss fallit ähr uthj innewarandhe åhr 1667 af ordsak at han icke i rätthan tidh af Sunwijss blef contenterat för sitt åboo, som godhe män, lenz- och tolfmän hafwa uthj aprilis månad skattat och werderat för 5 ½ r.d:r, uthan Sunwijss af missförståndh intet lefwerert från sig som medh rätta bordhe, derföre fendriken förmehtar sig icke wara plichtigh inrymma honom sitt hemman till såå, beropandes sig på befallningzman wäll:tt Daniel Bertilssonss zedhell af Grytha den 2 majj 1667, at fendriken skal hemmanet bruka till dess dhe lagligen blifwer åthskildhe. Men Sunwijss hafwer emot detta förbudh uthi fendrikenss frånwaru samblat sig hielp, och låtitt hemmanet uthi hastigheet på een dagh såå. [fol. 146v]

Likwel Sunwijss Månsson aldrigh hafwer wägrat sig ährläggia dhe godha mäns legningh 5 ½ r.d:r för fendrickenss åbo, uthan sådant af missförståndh hooss sigh innehållit.

2.) Ähr han dherföre till bötterne saakfält, för dhet han emot förbudh har sådt hemmanet för än han åboos penningarna från sig lefwererat hafwer, men för hanss fattighdomb skull skall han plichta medh 14 dagarss fängelse.

3.) Ähr han en usslich siukligh och fattig man, som nödgass tillika med sin hustru åthlitha gått fälk om något upphälle.

4.) Hafwer han medh sin omkostnadt kornsädhen i jordhen uthsätt, men rågen hafwer fendriken låtitt såå och skära.

5.) Ähr hanss rätta odelss hemman och när han reste till Helsinghelandh, satte han sin landbo dher på, men giänom fendrikenss trägna ahnhållandhe kommin dher ifrån, dherföre menthe

Sunwijss gienast sitt hemman få igäntagha när honom behagadhe, och såledhes mehra af oförståndh giort än som wåldsamblighen wara föröfua, som fendriken föregifwer.

Hwarföre pröfwadhe jagh med nämnden skiäligt wara at Sunwijss skall gienast uthan opskof tillställa fendriken 5 ½ r.d:r åboes p:g:r effter godha mänz werderingh och lägningh och tillträdha hemmanet, men fendriken bör åthniutha dhe 12 skylar rågh han inbergat hafwer. Dher emot skal Sunwijss wara berättigat till åhrsgrödhan korn sigh till godho åthniutha, helst emädhan han det siälf uthsätt hafwer, som siälf dhet opskiära låtitt, jämpte dhet höö han siälf medh sin omkostnad inbärgat hafwer.

Och emädhan som kornet hafwer warit till datum effter fendrikenss träge ahnhållan arreserat, dy ähr rättens medningh och sluth at arresten löössgifwass och Sunniss kornet som höö till sig tagher.

Hwar elliest skedde, blefwo både han, hans hustru och barn aldeless uthmattadhe, at hans bodskap och creatur uthswultne. Emott dhenna dom inladhe fendriken wadhpenningar, saken i rätten tidh å neste landztingh ahnhålliggiöra. Sunwiss prætenderar på expenser, hindher och skadheståndh. Dhe injurier angående, Sunwijss [fol. 147r] kan hafwa fendriken tillfogadt, och han klagar öfwer, wil rätten frambdeless, när hufwudsaken ähr ändat, döhma dhem emillan.

Samma dagh framhadhess för rätten Hanss Jonsson, föd i Norrige i Näfwerdahl, en lööss karl om sine 35 åhr, nylighen kommin från Norrige, hafwandhess inga wittnessbördh om sitt förhållandhe, ahnklagass af Hindrick Spiringh, (h:r öfwersteleutenantens edhel och wälb:de Matthias Drakenstiernas undherhafwandhe, hwarest han till tienst ahntaghen war, mer ickie länghre dher till will uthärda ähn sitt förloppne halfwa åhr) wara en Gudz nampz försmädhare och achtar så myckit Gudh som spissöhl.

Denne Hanss Jonsson förestältess, hwilken hertill i förstone fuller nekar, fördhenskull framhadhess h:r öfwersteleutenantens edhel och wäll:tt Mattias Drakenstiernas piga, Ingiebor Essbiörnssd:r, som tillika medh Spiringen denne Hanss Jonsson öfwertygade så åthskillighe resor sagt, hwilken omsidher bekiändhe och föregaff at h:r Drakenstiernas pigor hadhe honom förtörnadt och agerat, hwar till dhe neka, hwaraf han, af oförståndh sådane ordh, Gud bättre, fält hafwer.

Fendriken Christopher Mårtensson refererade det samma hafwa hört af welb:e fruen, Charitina Drakenstierna, sålundha förbe:te ordh för sig sagt at han undher tiden fält hafwer, eij mehra achtar Gudh än som spissöhl.

Denne Hanss Jonsson föl omsidher thil föga och högeligen badz före om lindringh på straffet, uthlofwandhess aldrig återkomma, dher han dhenne gånghen sluppo gienast willia begifwa sig hem till Norrighe. Så emädhan Hanss Jonsson denne sin grofwa synd och stora Gudz nampnz försmädhelse, Gudh bättre, tillstår sig sagt af oförståndh, ingentingh hafwer at wedherwåga, uthan bahra kroppen.

Dy kundhe dhenne ringa rätten honom [eij] från lijfzstraffet befrija, uthan dömbdess först effter Gudz lag Levit. 24 v. 13, hwilken som Herranss nampn lastar, han skall döden döö. Item Deut 5: 6: 10 etz., sådan effter Kongl. Maj:ttz h:r Carl Gustafs religions stadgas 5 punct, daterat Stockolm den 25 juni 1655, iembweel effter Kongl. Maj:ttz resolutions 10:de punct af d. 2 octob. 1665 om Gudz nampns missbruk straffass till lijfwet.

Doch först uti alsom största undherdåhningh ödmiukhet hemstelless denne ransakningh och domb uthi den högl. Kongl. håfrettenss nådige resolution och omdöhme.

Rannsaking den 30 september 1668

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 195r–196v, ÖLA.

Anno 1668 denn 30 septembris, höltz laga ransakingh uthi Bergz sochnestugu, närwarandes landskrifwaren wäl:d Larss Joensson Roshemius, uthi befallningzmans ställe, medh nämbdhen.

Kiehl Jönsson i Skolen	Christopher Jönsson i Skucku
Erich Jonsson i Röröön	Joen Persson i Bergh
Oluf Erichson i Wigge	Oluf Joensson i Bergzwijken
Mårten Jönsson i Wigge	Påhl Jonsson i Ältnäset
Swen Swensson i Bergh	Andhers Jönsson i Bergh
Essbiörn Joensson i Wigge	Oluf Enarson i Ältnäset

Dato angaf ländzman Jonass Isaacsson et dråp, som förledne söndagh d. 13 uthi denne månadhen ähr begångit af en dragoun Larss Sylfwestersson, som medh sin wärja till dödz stack en annan dragoun Erich Olufson och skedde uti Bergz by hoos Keel Andersson, ransakadhes som effterföllier.

Keel Anderson, effter aflagdan eedh å book, witnadhe sig eij vidare om detta dråpz tillgång wetta än enär han kom heem ifrån Nootsiön, war denne Larss Sylfwestersson och Erich Olufson sampt corporalen Larss Johansson, Erich Matzon, Jonas Ewertzon, Nilss Olufson, Thomass Persson, tillijka med Johan Swedher och Anders Niuput, alla dragoner, hwilke hafua uthi itt lagh kiöpt sig några *kannor* öhl, och i tystheet dhem uthdrucko. In till afftonen Kiehl till sängz gådt hafwer. Då begynte Johan Swedher föra sigh i trätomåhl medh Erich Olufson, men om-sidher ähre till wenskap kombne. Sedan begynte dråparen Larss Sylfwestersson och denne Erich Olufson träta sin emillan om en wärja som Erich Olufson hadhe icke betalt Larss för sitt giordhe arbete, och under des [fol. 195v] slår Larss Erich een öhrfijl, och Erich slår genast honom een igen och så gingo dhe uth på gårdhen och förliktes.

Sedhan inkommo dhe, seijandhes: Wij ähre nu förlijkte, låter oss få en kanna ööl till kiöpz. Men Keel wägradhe sigh eij något ööl hafua, då gick Larss uth, men intet sågh han när Erich uthgick, och eij heller wist för än Erich Matzon inkom, och sadhe [att] karlen ligger i porten dödher, då språnge alla dhe andra opnembde dragouner och togo dråparen Larss Sylfwestersson fast.

Hustru Elizabet, Kehl Anderssons, witnadhe, och effter aflagdan eedh, at denne Larss Silfwestersson icke war medh dem i förstonne uthi lagh, uthan kom sedan in uthi deras gårdh, när dhe allenast een kanna ööl druckit hafue, då och Erich medh dhe andra hafue fågnat honom wähl, hafft honom till bordz, och bedit om mera ööhl, då denne Larss och bodh sig om en kanna ööl för *penningar* at få, det och hon effterkom. Imedlertijdh hafue Larss och Oluf kommit till oenigheet och slagit hwar annan öhrfijler, men icke wettat hwem först slogh till, sedhan fingo dhe icke något ööl, uthan Larss gångit på dören, och icke annat wiste än dhe skulle hafua wähl skildz medh hwar annan, för än Erich Matzon kom ropandes, at karlen Erich Olufson ligger död.

Corporalen Larss Johansson witnadhe effter aflagdan eedh, enär desse hafue i begynnelsen kommit till Keel Anderson, war han icke der, uthan elliest af occasion kommit der inn, då Johan Swedh och Erich Olufson hafua hållit opå at träta sin emillan om en wärja, då denne dråpare Larss hafuer sagdt till Erich Olufson: Du måste wara underligh, som alldrigh wender igen at träta, effter du ähr så stoor oppå digh. Betahla mig för wärjefäste iag hafwer förfärdigat åt tigh! Ööhl hafwer iag och kiöpt och du intet. Då swaradhe Erich Olufson: [fol. 196r] Jagh fåår altidh betahla digh när wij råkas på munstringen. Då Larss haar slagit Erich en örfijhl, och Erich honom en igen, der medh skildhe han medh dhe andra dhem åth. Sedhan rändhe Larss och Erich uth, och ingenthera hadhe wäria, der effter när dhe alle af intet wiste och Larss uthgångin war,

och sedan Erich der effter, kom Erich Matzon ropandes, Larss Silfwestersson hafwer wist stuckit Erich Olfson till död.

Erich Matzon witnadhe, effter aflagdan eedh, lijka såsom corporalen, och der hoos, at enär dhe först slagitz hafua öhrfijhlar sine emillan, in uti stugun och på gårdhen förlijkz, at ingen något ondt till hwar andra hadhe, och Larss hafwer budit fahrwähl, ähr denne Erich Olufson och uthgångin, och såsom han någorlundha kunne förmärkia, at dhe icke wähl skulle skillies, war så och uth. Wedh det han uthkom i mörkret och dagzsättningen, säger Larss till Erich: Gack icke hijt, iag ränner wärjan uthi digh! Då Erich swaradhe: Du fåår giöra som du will, ingen wärja haar iagh, och wedh han språngh dijt, at skillia dem, wardt Erich af Larss medh wärian fram igenom bröstet under wänster ..rerttan [*vårtan?*] stuckin, och han genast dödztalp, då han rendhe in i stugan och kungjordhe at Erich lågh död, och såledhes medh dhe alla kommo uth at sökia effter dråparen, kom han så sielfwilliandes emot dem och sadhe: Jagh hafuer icke så illa giordt, iagh föllier edher wähl, mehnandes at wijka skuldhen ifrån sigh, in oppå dragoun Johan Swedher.

Trumslagaren Jonas Ewertson witnar effter aflagdan eed äfwen såsom denne Erich Mattzon witnat hafuer.

Nilss Olufson witnadhe och effter aflagdan eedh lijka som Erich Matzon.

Sammaledhes witnar och Thomas Persson Spijra. [*fol. 196v*]

Så emedhan dråparen Larss Sylfwestersson icke kan undfalla sigh ju först hafwa slagit Erich först een öhrfijhl, sedan och manath honom uth, men sidhermerha förlijkz, och sidst, när Erich kom uth effter honom i porten dräpitt medh sin handt, doch oförmodeligen, emedhan han Erich honom för hastigt inpå kom, hwarföre kan denna ringa rätten efter affhördhe witnen icke befrija honom Lars Silfwestersson för lijfzstraffet, uthan saken wara effter 2 cap. Dråpmålabalken Landzlagen Gen. 9 Exodi 1 till dödhen. Doch alt sådant till denne höglofl. Kongl. hoffrättenss widhare häröfwer nådgunstige resolution och högwise betänckiande, underdånödmuikligast denne ransakningh och domb remitteres och framställes.

Ting den 9–10 november 1668

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 229r–232r, ÖLA.

Anno 1668 den 9 och 10 *septembris* höltz laga tingh i Bärgh, närwarandes cronones befallningzman wählbetrodde Daniel Bertilsson och nämnden.

Christopher Jonsson i Skucku	Keel Jönsson i Skåhlen
Oluf Månsson i Rätan	Swen Keelsson i Bögle
Påhl Joensson i Altnäss	Erich Jonsson i Rörön
Essbiörn Olufson i Klöfsiö	Oluf Jonsson i Bergzwiken
Oluf Erichson i Wigge	Joen Pålsson i Klöfsiö
Mårten Jonsson i Wigge	Oluf Anderson i Åsserne

1. Befallningzman alfwarligen förmante länssman Jonas Isaacson och tolfmän tillkänna gifwa dhe saaker som sträfwa emot Kongl. Maj:ts uthgångne pla[ca]ter och resolutioner.

2. Emedhan såsom Halfwar Jonsson, Jöns Månsson i Berg och Carl Jonsson i Fuhnäs hafua opbrendt widh Horma qwarnhusset h:r leutnantens Carl Reutencrantz furulåffter, derföre de eij sigh undraga kunna brändt der af om nätterne, hwarföre dhe för åwerkan eij befrijas kunna medh 3 m:k s.m:t, effter 18 cap. *Byggningsbalken* L.L.

3. Uthi denne twistige saaken emillan h:r öffwerstleutnanten [fol. 229v] wählborne Mathias Drakenstierna och hans wedeparter, kyrkioheerdhen h:r Jöns medh sine interessenter i Bergz by och Ältnäs, kan denna ringa rätten ej optaga för än den anstälte uthäradz synn på Andersöo landztingh, effter hans excellenz högwelborne h:r gouverneurens resolution effterkommin blifuer, at skillia desse stridige parter emillan. Såsom och uthi denne Jöran snickares saak om det ängtet han förmehnas undan Gallhammars cronägor haar hafft bortta uti 21 åhrs tijdh, det Jöran och hanss consorter föregifwa warit deras, och ligger innom deras rådmerkier, men h:r Drakenstierna påstår liggia innom Gallhammars rådmerkier. Denna twist remitteres och tillijka med kyrkioheerdens till uthäradz syn nästkommande wår at optagas och besichtigas, och på bästa sättet emillan desse \stridige parter bijlägga, hwad sedan/ wählb:ne h:r Drakenstiernas wedeparter någon oförrätt oskiäligen hafua föröfwat, will rätten sedan sig der på förklara och afdöma.

4. H:r öffwerstleutnanten wählb:ne Matthias Drakenstierna sigh högligen besuärar at Bergz by grannarna hafua honom tillfogadt stoor skadha och borttagit hans kohl, såsom och huggit en hans häst medh yxa en stor skråma baak på gumpen, det wählborne herren tillwiter ingen annan än någon af sine wedeparter hafua det föröfwadt. Länssman Jonas Isaackson betygar sig hafua seedt hästen warit huggin medh en yxa, som och att kohlen ähre uthot wägen spilte fram åt Bergz by, men ingen kan han wetta som det föröfwadt hafwer. Detta opskiötz till wijdare ransaakningh.

5. Emedhan som chergianten Boo Larsson tillstår och bekänner sigh hafft lägersmåhl medh Elin Persdotter i Bränilhögen, och aflat tillhoopa barn, men intet något ächtenskap ähr uthlofwat, dy skahl han Boo Larsson effter 3 cap. Giffmålalabalken plichta 40 m:k s.m:t. Men såsom han andra gången medh möökränckningh återkommer, dy fördubblas straffet till 80 m:k s.m:t, effter högl. Kongl. hofrättens resolution, och Elin plichta skahl 5 d:r s.m:t. [fol. 230r]

6. Emedhan såsom Pehr Essbiörsson i Qwarnsiö hafuer tillijka medh dragoun Johan Johansson och Jöns Bertilsson hysat tiufwen Mattz Thomsson undher wägen hwar sin natt, och Per Essbiörssons sohn Joen Persson tagit igen sin tiufnadh han mist hafwer, men tiufwen ej fångit, uthan kommit af wägen, saakfältes till 40 m:k s.m:t, effter 2 cap. Tiufmålalab. L.L.

7. Alldenstundh Larss Larsson i Brynielhögen hafwer rächt chergianten Boo Larsson handh för 10 r.d:r at betahla till Kyndermesso tijdh [2 februari], för hans försträchte pening:r i gårdhen, hwilke bemälte 10 r.d:r Larss Larsson kännes förplichtat owägerligen effterkomma.

8. Erich Jonsson i Röröön bewilliades faste- och dombref på sin gård Röröön i Bergz sochn af $1\frac{2}{3}$ tunland, alldenstundh hans kiöp å samma jordh ähr lagligen opbudit och lagståndit och ingen det i medler tijdh af nästom frändom hafwer derpå klandrat.

9. Oluf Jonsson i Sönderhögen bewilliadhes faste- och dombreeff på sin gårdh Sönderhögen af 2 tunland, för 91 $\frac{1}{4}$ r.d:r kiöpter, alldenstundh hans kiöp å samma jordh ähr lagligen opbudit och lagståndit, och ingen det i medler tijdh af nästom frendher hafuer der på klandrat.

10. Swen Olufson i Klöfsiö opbiudher halfwa gårdhen, Erichzgårdh, han åboor andhra gången, kiöpt af Erich Jönsson för 60 r.d:r.

11. Afsadhes at emedhan som parterna Joen Bördssons änkia hust Gertrudh Olufzd:r och Essbiör Olufson i Klöfsiö ej kunna förenas om sine fåbowallar, som under hwars andre gårdher

ähre kombne, ährkendhe rätten skiäligt, parterna skohle förplichtadhe wara taga sine fäbowallar igen, undher dhe gårdhar dhe i fordom dagar underlegat hafua, här effter att nyttia och bruka. Men der någonthera hafwer be:te fäbowall förbättrat eller förwärrat, så skahl det af godhe män besichtigas och wärderas, huadh [fol. 230v] wedherbörandhen till refusion åtniuta böhr, och honom sådant genast tillställas skahl effter mätismanna ordom.

12. Afsadhes at emedhan som Oluf Enarson i Altnäss intet hafwer effterkommit sin lofwen medh sin brodher Erich Enarsson, då han uthreeste och godwilleligen uthgaf sigh till soldat för honom, och uthfäst till sin brodhers hustru Märit Persdotter at födha åt henne en koo och så åt henne åhrligen en mähling åker, fördenskuldh påladhe rätten honom Oluf Enarson derföre till änkian utgifua femb r.d:r, hwarmedh hon måste sig nöija låta, helst emedhan Oluf intet längre kan det påbördas hålla än till rytterijet kommo i landet.

Men der emot, för det Erich Enarsson hafuer uthi fiendhelandh sigh något för sin brodher Oluf Enarsson, som lagskrifwen war, och för honom soldat utgångit, så skahl han cedera änkian hustru Märit sin brodhers arf, som der effter finnes kunna allenast i löhssörerne, och henne änkian för sigh och sine barn och arfwingar frija och frälsta för alt tillkommandhe påtahl, och låta änkian sin mans qwarlätenskap obehindrat åtniuta.

13. Uthaf innelagdhe skiähl, som rätten pröfwar rättmätige wara, ehrkändhe denne rätten skiäligt at Oluf Mårtenssons söner, länssman i Undersåker Larss Olufsson och Mårten Olufson, i rätten ähre berättigadhe, förmedelst h:r landzhöfdingens wählborne Hans Strijkz wählgrundadhe resolution 1646, at tillträdha sin sahl. moders, Kirstin Michelsd:r, rätta odels jordh uti be:te halfwa Turringzgårdhen, som Anders Persson eller hans stiufohn Erich Hansson en tijdh bortåth såsom på landbo rätt dher bebodt och sutit hafua, och der från nu skohla afträdha och oplåta jordäganderne när dhem så behagar, nembl. be:te Larss och Mårten Olufsons söner, dheras effterkommande barn och arfwingar at nyttia, bruka och behålla för [fol. 231r] oklandrat egendomb.

Men der Erich Larsson behagar der längre på halfwa Turringzgårdhen bebo, må han på bästa sättet affinna sigh medh be:te jordäganden.

Angående dhe penning:r Erich Hansson föregifuer hafua lefwererat till gamble syskone på denne halfwa gårdh, finner rätten för redeligit, at han tager dhem tillbaka igen, det bäste han gitter, helst emedan han dhem uthan rätta arfwingarnes wettskap och samtyckio onödigt betalt hafuer.

14. Fäldtwäbeln *monsieur* Wellam Jacobson insinuerade i rätten oppå Bergz laga tingh den 10 novemb. h:s excell:ns h:r gouverneurens högwälb:ne Carl Sparres nådgunstige remissorial at ransaka huru beskaffat är medh det hemman han besitter, så hafwer rätten ehrfarit, och sålundha befunnit, at be:te feldtwebel kom a:o 1663 på detta lilla hemmanet i Wigge by, bestående allenast af 2 tunland, hwilket uthi ödheslängderne befinnes warit ett åhrs ödhe. Och en unger persohn, Pähl Torrisson *benämnd*, om sine 15 åhr, ähr detta till rätta odelsman, hwilken fuller, när han till sine myndige åhr kommen ähr, will hafua sin odelsrätt sigh förbehållin uti detta hemman at inlösa, dher han mächtar fäldtwebelen för sitt användhe bruk bekostnadh och giordhe melioration refundera.

15. Effter h:s excell:ns högwälb:ne h:r gouverneurens remissorial uthi injurisaaken emillan fendricken Christopher Mårtensson och hanss grannar i Altnäss by samptl. för dhe swijn dhe hafwa giordt nijdzwärckie på, itt swijn som ihielslagit ähr, och det burit dödt i fähusset, pålades Altnässmän skadhan refundera medh 1/2 r.d:r och plichta alla tillhoopa 3 m:k, effter dhe eij bahneman willia framwijsa. Men det andra swijnet som Oluf Enarssons piga Kierstin Erichzd:r,

som tienar hoos Hanss Andersson på Åssen, har slagit benet af, skahl för sin owettenheet skull plichta 3 m:k s.m:t.

16. Angående det Christopher Mårtensson tillwiter Sunwis Månsson [fol. 231v] hafuer uthi sin frånwaru skackat sin yxa öfwer sin hustru, medh wredzmodh på gårdhen, hwilket Sunwis fuller tillstår hafft yxan i handhen och staffwat sigh medh, effter han war så kleen och siukligh, men nekar inständigt hootat hustrun medh yxan. Derföre påladhes fendricken hafwa sine witnen medh sigh å näste tinget, som sådant kunne Sunwijs öfwertyga, då han lagligen straffas skahl.

17. Men Pähl Jonsson i Altnäset, Jöns Månsson, Keel Andersson, Oluf Enarsson, Jöns Enarsson och Joen Persson, som emot befallningzman wäl:tt Daniel Bertilssons förbudh hafwa plögd t åt Sunwis Månsson, så at fendricken Christopher Mårtensson ej fick åtniuta sin uthwärkadhe förbudzzedel, dy skohla desse samptl. tillhoopa plichta 40 m:k s.m:t, effter 32 cap. Kong.b. L.L.

18. Den domb som afsadhes 1666 den 26 octobris oppå Bergz laga tingh emillan Joen Gunnars änkia och Joen Olufsons änkia i Böhle erkännes godh och gill af nämnden. Men der målz-ägandhen wille cedera något af desse 14 r.d:rs fordran, står till hans godha behagh, helst emedan med intet skiähl kan framtees denne rest 14 r.d:r betalter wara. Elliest är detta emillan 2:ne änkiör passerat, och rätten ingen annan undflycht see kan, än som dömbdt ähr.

19. Dhe penningar monsieur chergianten Boo Larsson præterderar å Swen Olofsons wägnar i Klöfsjö till 10 r.d:r uthlänte till Hanss Gunnarsson i Sönderhögen och Essbiör Olufson, som war sahl. Hansses barns förmyndare, bordhe för desse 10 r.d:r swara och betahla; hwarföre kan rätten ej befrija Essbiör Olufson, som förmyndare warit, desse *penningar* Swen Olufson förnöija, och sökie han sedhan sin man om refusion det bäst han kan.

20. Hanss Larson Biörkman å sin swärmoders wägnar præterderar [fol. 232r] 12 r.d:r åbodz-penning:r af Gustorm Keelsson. Så emedhan han här emot intet hafuer at förebära, dy erkännes Gustorm Keelsson förplichtat be:te 12 r.d:r effter mätismanna ordom refundera och kiärandhen tillfredzställa.

21. Larss Larsson i Högen opbiudher sin gårdh förste gången, beständhe af 1 ½ tunland, wedherbörandhom och nästom slächt till återlössn.

22. Pehr Jonsson i Moo bewilliadhes faste- och dombref på sin gård Moo i Bergh sochn af 3 tunlandh, alldenstundh hans kiöp å samma jordh ähr lagligen opbudt och lagståndit, och ingen i medlertijdh af nästom frändom haf:er der på klandradt.

23. Jöns Jonsson i Dahlässen opwiste i rätten en trowärdigh och lagbudin och lagståndin kiöpe-skriff af dato 16 octobris 1666, dermed bewijsandhes huruledhes han lagligen haf:r sig tillhandlat itt hemman i Moo och Bergz sochn af rätta bördemännerne på effterföllandhe sätt, nembl:n att Stoor Joen Mårtensson i Moo haf:r oplåtit be:te Jönss Jonsson sin odelsrätt för 43 ½ r.d:r, allenast detta præcaverandes at Stoor Joen skahl uti sin och hustruns lijfztijdh effterlåtas få nyttia och bruka itt slottegodz medh några huuss, wedh namn Gudzmoo, men effter deras frånfälle komma under be:te gårdh igen. Sedhan haf:r Lill Joen Mårtensson opburit för sin odelsrättz afträdh 20 r.d:r och hans syster Märüt 10 r.d:r.

Men Kirstin Mårtensd:r giordt medh Joen Joensson itt sådant accord at han skahl födha och nödtorfftel. oppehålla henne utj sin lijfztijdh för hennes jordhepenning:r i gårdhen. Och sedhan effter hennes dödh hedherligen till grafwa befordra, belöpandhes såledhes heela summan för Moo gårdhen, som räntar 1 ⅓ tunland, 83 ½ r.d:r. Så emedhan desse etz[?].

24. Jöns Jönsson i Wigge bewilliadhes faste- och dombreef på sin gård Hallen i Bergz sochn af 1 ½ tunland för 68 r.d.r, alldenstund hans kiöp å samma jordh ähr lagligen opbudit och lagständit, och ingen imedler tijdh af nestom fremdom haf:r derpå klandrat.

Ting den 19 mars 1669

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:7, fol. 3v–8v, ÖLA. Kompletteringar och rättelser införda från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3150, fol. 619r–624v, RA. [*Häradsrättens skrivare gör många fel – bokstäver blir fel och hela ord kommer bort ibland. Hovrättens renovation är tydligare och mer fullständig, men här är volymen så hårt bunden att text i kanterna faller bort.*]

[Anno 1669 d. 19 martij hölltz laga währtingh i Bergz tinglagh, närwarandes utj befallningz-mans wälb:de Daniel Bertilssons ställe landzskrifwaren wäl:d Lars Jonsson Roshemius, tillijka medh närskrefne nämbdh.]

Chrisstopher Jönsson i Skucku

Påll Jonsson i Ältnässet

Jon Pärsson i Bergh

Erich Jonsson i Röröhn

Anders Jönsson i Bärgezbyhn

Essbiör Jönsson i Wigge

Swen Kellsson i Böhle

Oluff Jonsson i Bergzwijken

Oluff Erichsson i Wigge

Mårten Jonsson i Wigge

Oluff Enarsson i Ältnäset

Swen Swensson i Bärgezbyhn

1. Effter höghlofl. Konngl. hofrätens ankombne resolution såsom och hans excell:tiez högwälborne h:r gouverneurens mandatoriall att dråparen uthi Bergz tingzlagh Larss Sylfwestersson (som förledin den 13 septembris 1668 hafwer begångit dråp opå dragonen Erich Oluffsson Fougde) skulle å nyio föreställas och som nogast efftersiökia dråparens egen relation och huruledes han will wijka skulden in på Johan Sweder.

Hwarföre förehades denne dråparen Lars Sylfwestersson för rätten, hwillken allwarligen förmantes bekiäna räta sanningen [från begynnelssen] och till ändan, hwillcken ofrijwilligen gjorde fölliande relation och bekiänelse, nembl. att förledne den 11 septembris 1668 hafw:r denne Lars Sylfwestersson gångit från sitt qvarter uthi Klaxåssen hooss Per Siulsson och till Bärgez kiyrekian, bärandes några wärior till 5 st:r han förferdigat hafw:r till officerarne och dragonerne. Först gångit i kiyrekian medan gudztjänsten hölts, sedan uthi prästegården kiöpt ett stop öhl, och der från på be:te söndagh den 13 septemb:r begifwit sig till Jakob Hansson i Skucku, af hwillcken han en wäria antagitt at förferdiga, hwarest han och [fick betahlning och] sammastädes kiöpte ett gehäng.

Dher för honom war Anders Niuput uthi sitt qvarter, af hwillcken han och feck betallningh för en förfärdigat wäria, begiärandes att Niuput wille fölia sigh till Anderss Jonsson i [fol. 4r] Bergzbyn, effter han på den orten alldeles obekanter war, att låta giöra sig ett par skor, hwillcket och Niuput föllde med, men bekom eij något läder till skona, derföre fölgdes och åtth dher ifrån till Karl Andersson *ibidem*, hooss hwillken dher tiäntte Larsses bondes doter, Göhle *benämnd*, ifrån Turringen, med begiäran hon skulle komma hem till sine förälldrar till Michaelis hällgh.

Nähr han leet upp stugudören, bleff han warsse sine camrater Jonas Efwertsson trumslagare, dragonen Nills Oluffsson Frijsk, Erich Oluffsson Fougde, som [*senare*] döden ledh, Anders Humbla, Erich Erichsson skrädare, Johan Sweder, alle dragonerne hwillcke woro druckne, läth för den skuldh dören igen och wägrade sig eij wille ingåå, dåå Anderss Niuput sade: Wette wij gå in, här ähr allenast wåre cammerater, gingo [således] in i stugu, och hälsade på dem godh affton och togo dhem i handh, hwillcka wähl undhfängnade honom. Sadhe så Jonas Efwersson

trumslagare till honom och dhe andre cammraterne: Wij hafwe ej behoff att stå på gällfwet, uthan willie wij sätia oss till bordz, hwilket dhe och giorde, köpte alltså Lars Sylfwestersson 2 kanor öhl, och dhem uthdrucko.

Imedelertijdh kom en träta emelan Johan Sweder och sal. Erich Oluffsson Fougde, warom det hwar weste han ej, så mahnte sal. Erich Oluffsson uth Johan Sweder att fäckta med sig, men Sweder ej uthgick uthan sal. Fougden högh opå gårdenz knutar, sägiandes: Ästu [*är du*] en [ährlig] karl, så kom här uth. Fölgde alltså Lars Sylfwestersson Sweder uth, att hwarå såsom en secund, tillijcka med dhe andre dragonerne uth på gården, men bar ej i hoop för dhem, uthan blefwo, förmedelst dheras bästa bijläggande, wänner, och således ingingho, sätiandes sig som förr till bordz att drijcka.

Begiärade alltså Larss Sylfwessersson af hustrun i gården, Elijabet Sunwijsdoter, Karl Anderssons hustru, ähn 2 kanor öhl till kiöpz, effter dhe woro så wäll öfwertallte och eense, [hwilka] dhe och så bekomo, och tillsamans uthdrucko, och uthi drijckande begynthe Larss Sylfwessersson siunga, Herre Jessu Crist min frällssar tu äst, etz. och frögda tigh tu Christe brudh etz. Då swarade Fougden: Den swärdfägaren ähr mycket stor på sigh, att han will gå till leutenanten wälb. Carl Rutencrans och taga päningar af honom på min wängnar, för dhen oplagade wärian, då Larss swarade: Du gaf mig siälff lof dher till. [*fol. 4v*]

Swarade Fougden: Iag ähr karl att betalla tigh siälff, du har ej behoff att taga peningar på min handh, hwilket leutenanten tillförende har honom försäkrat, att der han arbetar åth några dragonner skall han uthwärcka åth sigh peningerne af deras löhn. Gick han alltså uth Larss, att biuda naturen [*kissa?*], och som han inkom hafw:r Erich Fougde satt sig uthi hans rum, då Lars swarade: Det går nu [så] medh mig, som prästem predijkade i dagh, den sigh uphögier han warder förnedrat, sättiandes sigh alltså nedher till bordzändan, begiärade Larss den 5:te kanan aff hustrun i gården, den han bekom, sammaledes och Nills Frisken, hwilket öhl skiänktess i en skähl, och spenderade[s] på hella laget.

Gick så åther Lars uthom, [andra gången] på samma ärende som förr, men när han inkom har Fougden bydt rum med Lars, då han sate sig uthi sidt föriga rum fram widh bordzändan, säijandes widh sin inkompst till Fougden: Du måste wara [en] underligh karl, som intet kan sittia stilla på ett rum, uthan flyther af och an och bannar och swähr. Stegh allt så Fougden op och backom Larsses rygh. Widh det samma slogh Lars medh afwiga handh Fougden en öhrfijhl, då han gaff honom en igen, fingo alltså hwar anan i håret och Fougden slogh Lars i bäncken, dher dhe hårdrogos, då corporalen Lars Johansson skillde dem åth, hwilcken inkom när dhe 2 kanor öhl uthdruckit hafwa.

Sade så Lars Sylfwestersson: Det ähr skam, at två camrater skolla hårdragas, wellen wij gå uth och huggas, mahnandes Fougden uth, men effter Fougden ej uthkom, gick alltså Lars Sylfwessersson in igen, då corporalen Lars Johansson har tagit af Fougden sin wäria och henne förwarat, då Fougden sade: Äss tu en ährlich karl så kom uth och hårdragas medh migh, lade så Lars af sig sin wäria på bordet och gick uth medh Fougden, men dhe andre [cammeraterne] hindrade, at the ej bar i hoop, uthan höllo [i] hwarandra, manandes: Slå då först till, då den [andra] swarade, slå du till först, då corporalen förlickade dem och blefwo wänner på gården, gingo alltså in igen. Sade corporalen till Fougden: Gif migh nu en kana öhl, iag har så mycket omak med digh. Swarade han: Iag har inga peningar medh migh. Sade dråparen: Töfwa corpral, I skollen få, togh alltså han upp et sex markers styckie, säijandes [till hustrun i gården]: *Kära moder undhsätter mig en kana öhl på detta till morgons.* Swarade wärdinnan: Du hafwer nogh spenderat på dhem och dhe andre icke på digh. [*fol. 5r*]

Feck alltså intet mehra öhl, togh han sitt 6 m:k *stycke* igen och bödh henne farwähl, sägiandes: Iag kan för oroligheet skuldh här ej blifwa qwar, togh alltså sin wäria igen, som på bordet lågh, i handen, men intet satte henne uthi gehänget, sägandes fahrwähl camrater, wår Herre gif:r eder godh nath, tänckiandes sigh till kläckarestugan att såfwa, effter han dher hade sitt arbete.

Gick alltså uth i porten, men då han sågh effter sigh, kom Fougden rännandes effter honom, säiandes [2:ne reesor] till Fougden: Gack ifrån migh i Jessu namn, elliest stöter iagh wärian i digh, då Fougden swarade: Du råder giöra huru du will, jagh har ingen währia, som dråparen siälff bekiäner, uthan corporalen har den förwarat, som bemält ähr.

Då Lars Sylfwesteresson har hålit wärian framför sig, och Fougden rändt in på honom, wiliandes afböia wärian med handen, hwaraf han och fick ett såhr i handen. Widh det sama stegh Lars Sylfwesteresson widh pass 2 eller 3 stegh tillbaka, hållandes wärian ända framför sig, fruchtandes Fougden skulle på sig uthi håret och i det samma segnade sal. Erich Oluffsson åth wäggen uthi porten, och Larss genast bort gick, menandes [ingen] skada skulle wara skedt, uthan mente Fougden skulle kasta waten från sig. Bekiäner och at ingen meniska då woro tillstädes i porten mera ähn dhe bägie.

Straxt effter Lars [kom] på åkeren, hörde han [tumulum?] i porten, då corporalen Lars Johansson ropade effter honom swerdfäaren, 2 reesor: Kom tillbaka. När han gick tillbaka, hade andra camraterne inburit honom sal. Erich Oluffsson Fougde i stugun och lagt honom opå ett säthe.

Mera sade Lars opå [tillfrågan] ej hafwa att referera, än som bemält ähr. Hwarföre tillsporde räthen Larss Sylfwesteresson än yterligare, huru det troligt kuna wara att sal. Fougden skulle egenwilligt rändt in på hans wäria, sig till dödz, [*hovrättens renovation*: uthan hans mootstötande, hwartill han swarade och eenständigt påståår ej stött wärjan igenom honom, uthan sal. Erich Oluffsson sielf rändt in uppå wärjan sigh till dödz då han hållit wärjan framför sigh, och sågh honom segna omkull in på wägen].

Hustru Elicabet Sunwissdoter, Karl Anderssons hustru, och Kerstin Oluffzdoter, Anders Jönssons hustru, som lijcket swepte, betyga att sal. Erich Oluffzsson Fougde et såår [i] hög[r]e handen som war nytt såhr och blodet ran der uth, dher med han war [skeent] aff wärian. [*fol. 5v*]

Lars Sylfwesteresson frågades huru och för hwar orsack skuldh han har wellat wijka skulden inpå dragonen Johan Sweder, swarandes, och bekiänandes sig fuller sagt, när han in kom i stugun, då lijket lågh på sätet, [och] Johan Sweder gret sin landzman och camratz dödelige frånfälle, sade Lars: See här huru (*salva venia [ursäkta språkbruket]*) tiugufyra röfwar gråth, nembl. förståendes dher med Johan Sweder, effter han tillförende hade det nambnet hafft, och derföre blifwit agerat, sägiandes: Kanskie du ähr så wäl orsacken till detta dråp som iag.

Doch nu effter noga och allfwarsam förmaningh honom Sweder än skyllar och frijkallar, sägandes sig så i hastigheet hafwa be:te ordh fällt, menandes sigh dher med kunde lussera. Dethsamma betygar corporalen Lars Johannsson tilllicka med andre dragonerne, att Sweder war in i stugun när dråpet skedde, föruthan dhet dhe samptlige uthi den förra, till den högl. Kongl. hofrätten afgangne ransakningen, anmällte witnen, effter aflagd eedh, betygat, och nu dhetsamma bewitna.

Dato, widh denne sack agerades angaff ländzman Johan Isachsson att denne dråparen Lars Sylfwesteresson hafwer uthi chronones fångelse slagit Tomas Pärsson Spijra med en brandstaa-ka, dherföre Tomas föreställtes och examinerades huru tillgångit hwar, nembl. att widh pass 6 weckor sedan, har Tomas lembnat sin matsäck här uthi socknestugun, och säter sigh till bordz, dher fången war, och fick sig math. När han har fåt math, säther han sig på sätett, då Lars Sylfwesteresson begynte kräfwia honom 8 skillingar för dhet han har lagat hans wäria. Sade han: Du skall få dinne päningar när iagh får aff cronan något, bediandes honom hafwa fördragh. Sade Lars yteligere: Du ähr en liugare, iag får dem alldrig af tigh, fattandes uthi en brandhkiäpp och slogh Tomas öfwer nässan, så att han bortswijmade en stundh, och blodet förorsackes uthkomma, hwar öfwer han uthi 14 dagars tijdh sågh illa uth. Men Tomas sådant honom efftergifwer, och ej mera tallar dher om, och beder för Lars Sylfwesteresson uthi detta måhl.

Till deta kan ej Lars Sylfwesteresson sig ej undhdraga, utan med gråtande tårar bekiäner så passerat, som Tomas refererat, honom slagit med brandstaken så att han bortswijmade i det

sama och corporalen Oluff Björsson som wacht hölt med dragonerne Mattz Erichsson Flygare och Päder Andersson Hattmakare bewitnar. [fol. 6r]

Så emedan denne Lars Sylfwesteresson effter sin ofwanskrifne bekiänelsse sig eij undlåta kan från deta dråp, wärian allenna emilan händer hafft, hwaraf Erich Oluffsson Fougde ähr om lifwet komin och tagin på ferska giärning, som wittnen och på förra öfwerlefwererade ransackningen uthwissar, hwarföre kan denne ringa räthen honom Lars Sylfwesteresson från dråpet eij befria, uthan som förkunat ähr i den före ransackningen, dömbdes från lifwet effter 2 cap. Dråpmålzb. L.L. med willia och Exod. 1 till [döden.] Anlangande dhet han åther sedermera har sig försedt emot Tomas Spijra uthi fängelset, remitteras med det öfwriga, underdåhn ödhmiukeligast till den högl. Kongl. hoffrätens nådhgunstige resolution sålunda wara ransakat, betygar undertäcknat med egen handh underskriffwit iempte mitt och tingelagetz wanlige signete.

[Här följer en avskrift av hovrättens skriftliga befallning om verkställande av dom i detta mål:] Uppå h:r gouverneurens och generalmajorens wällborne h:r Carl Sparres skrifttelige förfrågan, hwad straff Lars Sylfwesteresson ifrån Jemptelandh skahl uthståå, som effter den Kongl. rättens resolution af d. 21 april näst förledne förbegångit dråp war saackfällt 100 d:r s.m:t och nu icke årkar bothen.

Resolutio: Lars Sylfwesteresson skall plichta med sex gattulop.

Uppå Kongl. hoffrätens wängnar

Pähr Brahe

Arvid Ifvarson

Erich Gyldenbringh

2. Emedan såsom Sunwijs Månsson i Ältnäss hafwer af hastigt modh kallat honom tiuff i Norie uthi Nässom, nembl. Måns Nillsson i Stocke, men nu bedz före, föregifwandes eij anat [wetta] ähn ähra och godt, sackfälltes dherföre till 3 m:k s.m:t [effter sidste cap. Ting.b. L.L. Måns för samma tillmähle frijkännes]. Och för det Måns hafwer för den orsacken hafft hit witnen från Rödhöhn, nembl: Anders Oluffsson i Wijcke och Erich Månsson i Häste, och Måns [sielf] skall Sunwijs effter sin låfwen erlægia hwar sin orth, dher med dhe wara åthnöigde.

3. Wäl:ne h:r Johan Draco opbiuder 2:ne kiöpskriffter första gången, kiöpte aff åthskillige bördemän för 132 r.d:r, bestående af 1 ½ tunlandh. [fol. 6v]

4. Förlicktes inför räthen ländzmansänckian h. Elisabett Erichzdoter och nu warande ländzman Jonas Isacksson om 2 r.d:r för det åboo han på Östbärgz gården kan omlagt hafwa, hwarmed han war till fredz och räckte hwar [andra] handen.

5. Måns Johansson i Älltnästet opbiuder halff gårdh i Klöfsiö tridie gången, men klandras af Jöns Swensson ibid. be:te gårdh willia [in]lössa, som bördigh och syskonbarn ähr, hwarföre pålades Jöns till näste laga tingh erlægia till Måns Jonsson så många päningar som [han] har uthgifwit, men i deta åhr effterlåtes Måns såda och skiära be:te hemman, och dher Jöns sådant effterkommer så uthgifw[e] fastebreff. Imedeler tijdh kan gården [synas] och ransackes om dher panteslåther som pantsatter ähre.

6. Föreställes dragonen Stapfwan Larsson, hwillcken giorde föliande relation, nembl. att förleden wåhres, kom Stapfwan och Jonas Äfwersson trumslagare gångandes till Jakob Hansson i Skucku, dherest Jonas kiöpte öhl för 1 ½ ort, bestigandes till 8 kanor öhl, som dhe tillhopa bägie uthdrucko. Sedan bägie fölgdes dhe åth till Pär Larsson i Skucku, då Stapfwan ingåt uti Per Larssons stugu, men Jonas uthi den andra stugun till Anders Niuputh, till att legia sig å såfwa, men Stapfwan att begiära sigh en häst af Pähr, då att ressa till sitt qwarter i Bingsta och

emedeler tijdh begiärat math af Pär, då han swarat: Dher du har druckit, så kunde du få math, derföre Stafwan förthröth, och drogh uth sin wäria. Du skall skaffwa migh häst och math för päningar, då Pär fatade uthi sin ygxa [och] welle sikh dhermedh wäria, då Stafwan högh effter honom [tweenne reessor] i döregåten, och när Pär kom uth på gården högh han sikh en stör af granen, då Stafwan kom till honom, sade: Pär, du skall få utaff dhen her så mycket du behöfwer, derföre Stafwan högh Pär med wärian och träfwade honom på tumblingen, så at nagelen [om]-sider afbolnade, doch intet något blodhwijthe, warmed Pär gick uthi den andra [grann]gården, Gabriels, och drogh stören effter sig, som Stafwan sielff bekiäner. Gick altså in uthi den andra stugun der Anderss corporalen war, men Jonas och Niuputhen wahr ute på gården och föllg[d]es in i stugun, dher Stafwan har tagit nyckelen af döregåten, och gångit uthi herberget, der uthtagit 4 st. sillor, af hwillcken han 2:ne steckte och 2:ne woro speckne [*insaltade*], opåto tillicka med Jonas Äfwersson, men brödh lågh på bordet för med någon graf fisk, som och stecktes.

När Jonas inkom berättade han deta för honom, huru han deta fått hade, då han swarat [deth] wara räth, och skadar intett. [*fol. 7r*]

Men eenskylar Jonas uthi detta ej warit hafwer medh honom i råd, [ej] [h]eller någon orsak warit, att han skulle slå Per Larsson. När dhe hafwa ätitt, gingo dhe och lade sig. Jonas föllgde Niuputh till en bodh på gården, och Stafwan lade sig i stugun till dagen.

Stollpen anlangar, bekiäner Stafwan så wara tillgångit, warit druckin och fullit på stollpen, så att han gick undan och fallit neder tillicka med grytan som opå spissen stodh, [men] blådnan neckar Stafwan till hafwa opbrändt, som ej [h]elle[r] war af något stortt werde. Detta war Staffwans egen bekiänelse.

Andre dagen hafwa fuller ~~stollpen~~ [Stafwan] tillika [med] Jonas gångit titt igen, skulle förlicka[s med] bonden, men sådant ej kuna nåå någon förlickningh, ej heller Per Larsson sådant tillstår wara skett.

7. Härnäst klagade Åhsenmänerne Anders Oluffsson, Oluff Hansson, Oluff Jonsson och Oluff Andersson fuller mist sine matsäckiar uthi Åhsmänernes båthus, men hwilken det giort haf:er, kan de fuller inte weta förwist, uthan drager misstanckar [Staphan] wara orsacken, hellst emedan han på be:te söndagh har warit från kyrckian. Stafwan uhrsächter sig dhermed, hafwa hugitt sig i foten, at han lågh hema i Bingstagården, men här andre [kiäranderne] föregifwa mist säcken d. 13 septembris, och Stafwan hugit sikh 8 dagar för Micaelis, som war d. 20 [septem]bris, och warit hemma från kyrckian, kommer icke tiden så öfwerens med Stafwans relation. Altså, som tollfmanen Oluff Andersson, som honom angifwit hafwer, ej ähr nu tillstädes, uthan siuker, dy remitteres deta till näste laga tingh. Imedeler tijdh skolla de ransacka böther härom.

8. Desslijckest klagade Anderss Oluffsson i Wigge, att Stafwan haf:er 14 dagars tidh för juhl om nateztidh uthtagit ett fönster och bortstullit en kagga som inehölt widh pas 2 kanor bränewihn, men Stafwan tillstår wara allenast 1 ½ kanna och 2 ahlmar toback, men Anders förgifwer warit 1/2 skålpundh, och der af tagit en halff ahlmar af tobaket. Kagen hafwer Anderss fåt igen tomer utaff Stafwan, men bränwinet drucket op och tobacket förtärdt. Brenwinet ähr werderat för 3 ort och warit 2 kanor, men tobacket kostar 7 öre s.m:t. Belöper sig helle suman [effter Kongl. Maj:ts straffordning tredubleras] 4 d:r 1 öre s.m:t.

9. Item klagade Essbiör Jönsson i Wigge at Stafwan har stullet 9 st. ahrmkläden, hwaraf 5 stycken ähre igenkombne, men dhe 4 st. bekiäner Stafwan hafwa bortkomitt uthi hans wangiömo, hwartill Stafwan tiufnaden tillstår den begångit hafwa, hwillcken werderas för hwartera 6 öre s.m:t, 1 d:r 22 öre s.m:t. När den tredubels blifwer suman 5 d:r 2 öre s.m:t. [*fol. 7v*]

Så emedan denne Stafwan Larsson, effter sin egen bekiänelse ej kune undfalla hafwa gångit till Per Larsson i Skucku, dher begiärt häst och math för päningar, men när honom sådant förneckades, hafwer han af hastigheet uthi druckensskap hugit effter Pär i döregåten, sedan på

gården träfwat på tumblingen, doch inte något blodhwithe, dherföre Pär Larsson måste flyctia af gården till sin grande Gabriel, der han öfwer naten förblifwit.

Hwarföre emedan dhe i gården funes [såth] [*blev eniga*], skilldes ossåth, årkiäner [denne ringa rätten] honom ej hafwa förbrutit edzeet effter 8 cap. Edzeetb. [*Edsörebalken*] uthan finner honom straffwerdig at bötha för heemgångh 40 m:k effter 5 cap. dito titulo, dhess uthan för rån effter 41 cap. Edzöretzb. L.L. till 20 m:k s.m:t, helst emedan han nycklarne egenwilligen af wägen tagit haf:er, sedan bonden war af gården drifwin, och hans herberge opläst och uthtagit dher sillar föruthan brödh som på bordet lågh i stugun.

Angående tiufssen han begångit haf:r, nembl. af Anders Oluffzsson [*hovrätten skriver felaktigt Kielsson*] stullit till 3 ort och 14 *skillingars* werde, sedan af Essbiör Jonsson 5 och ½ ort[s] werde, hwilke nu sumerar duplerade blifwa, effter drottninghz Christinæ [gifne] strafzordningh bestiger suman till 9 d:r 3 öre s.m:t, och sedan förlicka målzäganden och gifwa honom sitt igen, eller plicktar med kropen. Men effter han [ej] hade at böta med, dy skall han böta för hemgången, rån och tiufnade, plickhte medh 4 gånger gatulåp, hålst emedann han sielff begjärte under sama straff kunde försonas, hwilcket och honom på Kongl. Maj:tz nådige behagh effterlätz.

10. Dragonen Jonas Larsson in för räten förekastade tolfmanen Oluff Andersson på Åhssen har lugit på sig, som ingen ährligh karl, hwilcken nu siucker ähr, dy oppskiutes till näste laga ting.

Wähllärde Johan Dracko angifwer i rätten at när dene Jonas Larsson war bru[d]gume, haf:r Jonas Efwersson slagit uthi brölopet nembl. Biör Jonsson dragonen, fått en öhrfjill om söndagzafftonen uthi sohlsättningen, flera och mehna herr Johan slagit, men dragonen ej willia det openbara, dy remiteres allt till vidare ransackningh och spaningh af ländzmanen.

11. Emedan Jonas Ähfwersson trumslagare hafw:r inför räten bekiänt sig af hastigt mode kallat Oluff Jonsson i Bergzwicken fallske diefwel, men nu fliteligen afbadh och rätade sig, dy sackfältes han till 3 m:k s.m:tt effter 43 cap. Ting.b. L.L. Dhesslijkest sielff bekiänt [*fol. 8r*] slagit med backukaflan i bordet, så at dhet remnade, derföre han sackfältes till 12 öre s.m:t angående nitingzwerck. Och för det han hafwer a:o 1666 slagit Måns Jönsson med flate wärian öfwer rygen, sackfälles till 3 m:k effter 13 cap. Sor.b. [*Särmålabalken*] med willia, men för sabatzbrotz på Bartohomæij dagh remiteres till prosttinget. För det öfriga sackenes befriades Jonas före, fälltwäbelen Welam Jacobsson caverade för desse böther.

12. Oluff Andersson på Åssen opbiuder en ödhe gårdh ibid. tridie gången, men remiterer deta till befallningzman wäl:t Daniel Bertelsson at härom ranssaka huru lenge be:te gårdh har warit ödhe.

13. Essbiör Pärsson i Tåssåssen insinuerade i räten det dombreff han a:o 1666 bekomit hafwer, men effter Pär Larsson i Skucku hafwer ächtat Brita Anderssdoter som bördigh [och odels]räten äger [till] den andra hallfwa gården, dy effterlättes Pär gården [till lössn, allenast Essbiör Persson, som hijt intill gården] åbot hafwer, effterlättes i währ såå hemmanet, och skall Päder till nästkommande höste laga ting wara plichtigh hafwa sine p:g:r uthlagt till Essbiörn föruthan åboezp:g:arna effter mätismanna ordom. Hwar saken ej effterkomes, hafw:r Pär sin rätigheet förlorat.

14. Änckian *hustru* Gertru Anderssdoter klagade, för medelst sin skrifftelige inlagu, at förleden höst d. 5 november 1668 inkommit hoss henne seent om afftonen, sedan hon war gått i sängh, 3 st. dragoner, Anders Niuput, Anders Humbla och Pär Pärsson, begiärandes kiöpa något öhl af henne will, [då hon] steeg opp och effterlet dhem till kiöpz 3 kannor öhl, hwilcken Humblan betallte genast, men dhe andre ähn nu intett, gingo sedan uth. Åther inkom Humblan,

begiärandes math, då änkiän swarade honom: Du får fuller matth hemma hoss din bonde. Om-sider begiärade få lägja sig på bänckien dher han om naten lågh, men dhe andre camraterne gångit i kälaren, och brutitt kiällardören och dher uth tappat öhl till [tomrum] kannor, till hwilleket dhesse dragoner fuller inständigdt necka, men [Humblas werd], Jöran Jonsson snickare, betygar att Humblan warit in om naten och uthtagit en tom kanna och en byta, [fol. 8v] den han eij ähn hade fått igen, men kanan igenfunnt af Segridh Pålsdöter, backom gården.

Eliest berättar och Segridh seedt desse 3 st gångit från *hustru* Gertrudz gårdh till Giöran snickares gårdh, en gångit för åth, och 2 st. å bredden och burit en bytta emelan sigh. Effter alfvarsam förmaningh bekiäner Pär Pärsson dragon först sielfwa tiufnaden, sedan dhe andra omsider, bådhe Niuputh och Humblan, warit dher i kiälaren om naten och allenast stullit 3 st. små ostar om 9 m:k swänska, werderat för 1 ½ ort, ähr 18 öre, [och] öhl till 9 kanor å 2 öre s.m:t, 18 öre. Summa 1 d:r 4 öre s.m:t.

Så emedan desse 3 dragonerne, Anderss Niuputh, Anderss Humbla och Pär Pärsson hafwa omsider tiufnaden bekiänt, och uthlofwa bätringh, alldrigh mehra återkomma, och målzäganden låfwa restituera bådhe öhl och ost, hwarföre sakfälltes dhesse till hwartera 9 m:k s.m:t effter 9 cap. *Tiufmålab*. L.L.

Anders Niuput och Anders Humbla plickta genast med krogen effter h:r leu[t]nantens tillståndh och skrifwelse, men Pär Pärsson med päningar 9 m:k.

Extraordinarie ting den 12 juni 1669

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:7, fol. 36r–38r, ÖLA. Kompletteringar och rättelser från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3150, fol. 652r–654r, RA.

Bergz tingelagh hölltz extraordinarie tingh d. 12 junij 1669. Närwarandes uthi befallningzmanns wällachtatt Daniel Bertillssons ställe *monsieur* Daniel Oloffsson Hällman och desse aff nämbden.

Christopher Jönsson i Skucku	Joen Pärsson i Bergh
Erich Joensson i Röröön	Oloff Joensson i Bergwijken
Päder Biörsson i Ringsta	Oloff Enarsson i Ältnäset
Anders Jönsson i Bergh	Essbiör Sunwisson i Skucku
Oluff Swensson i Wigge	Erich Erichsson i Skanderässen
Päder Joensson i Wigge	Påhl Jonnsson i Ältnästett

Tollffmän som tillsatte woro aflade sin laga tollffmana eedh. [fol. 36v]

1. Samma dagh, klagade Jöns Månsson i Bergzbyn, att förledin d. 18 april 1669 hafwer tiufwen Anders Erichsson Niuputh, födh widh Kopparberget, stullit ifrån sigh 2 r.d:r 1 orth 16 skill:r om en sö[n]dagz affton, då Anders, som han sielfff tillstår och bekiänner, kommit tijt och kiöpt af hans hustru ett stoop öhl, deth han uthdruckit. Imedler tijdh Jöns Månsson inkomit och upläst sin kista, der uthtagit ett qwarter toback, och glömbdt igenlässa kistan, som Anders bekänner, men Jöns neekar der uthtagit något toback, uthan elliest annat ährende tijt hafft, då Anders bem:te orådth sigh företogh, och stullit uthur kistan en ask, som war inlagdt päningar 2 ½ r.d:r 16 skill:r, deraff Anders haar updruckit 1 r.d:r hooss Oluff Swensson i Wigge, som honom paladess att restituera till målzäganden 1 r.d:r.

Den andre r.d:r opdruckit hooss Jööns Joensson i Ångeroon, som corporalen Oloff Storm dhet betygar warit 1 d:r s.m:tt. 2: 16 r.d:r.

Item hooss Carl Erichsson i Bergzwijken wäxlat 1 d:r s.m:tt, den samma opdruckit hooss Oluff Oluffssons i Bergzwijken inhysses änckia Märit Pärsdotter, der ett oroligt lefwerne hålles, hwillcken ej tillstädes ähr, uthan till näste tingh skall Oloff hafwa henne tillstädes, derföre lagl. plichta, der opdruckit 2 r.d:r och 12 skillingar betallat Keel. Hwillcke pålades päningarna att restituera till målläganden Jönss Månsson i Berghwijken.

Anders Niuputh tillfrågades hwadh tijdh han kom hijth i landet. A:o 1665 hwärfder af zergianten Boola Larsson på Wäggien, warit tillförende solldat i Dallerne, Lixan, [*Leksand*] under öffwersten Bordans egit compagnie, men intett affskedzpadz fordrat, mindre bekomit, uthan som han [*fol. 37r*] sielff bekiäner, tient under militiaestaten i 22 ähr. Men som corporalen Oluff Storm betygar, orsaken denna warit, att han bleff wruken ifrån compagniet, nembl. hållit sigh stadigt med dryckesstaten, och ej förlijktz med sine bönder, derföre dhe hellre en annan soldath i stället haar måst sigh läia, än de denne Niuputh behålla willia, huillcket och deth samma Anders bekänner så i sanningh wara.

Den 19 martij 1669 hafwer och denne Niuputh stullit något öhl ifrån änkian hustru Gertrudh Andersd:r, derföre han då ginast plichtade 9 m:k s.m:t bötter medh kroppen, och nu återkommit och stullit 9 orth 16 skillingar, belöper i s.m:t 3 d:r 20 öre sölf:rm:tt, och effter Kongl. hoffrättens resolution i straffordningen 10 d:r 28 öre s.m:tt när summan duplerat blifwer, straffwades med twenne gånger gattuloopp, och dher h:r leutnanten Rutencrantz ej will hafwa honom under compagniet, då genom sochneprofosserne förwijstes landet, derom dhe först skolle afhempta h:r leutnantens resolution.

2. Samma dato, klagade och Anders Swensson i Älltnäset att förledin trijdiedagh pinges dagh, då hans bröllop höltz, hafwer han hembudit sine swågrar, Erich och Oloff Swenssöner i Qwissle, då han hade sanckat en tunna öhl tillhoppa, och om fierdedagen druckit, och dhe alle till sängz gångit, och Staffwan hållit sigh undan afsijdess, till dess dhe alle sombnat, och sedan återkommit och bortstullitt effterföliande pertzedler, nembl.

	r.d:r	ort	skil.
Alla hans brudhgåfwor	5:	2:	7
Sedan hans brudhgums kläder som han läntt hafwer aff Anders Swensson i Bärgezbyen: en klädesrock med knappar och <i>gammalt</i> klädesfoder	4:	—:	—
1 par klädesböxor för	1:	2:	—
1 hatt för	1:	2:	—
1. pahr lapphanskar för	—:	3:	—
[<i>fol. 37v</i>]			
1 st:e lybesk gråårock för	1:	—:	—
1 grå wallmarsrock för	1:	—:	—
2 par wallmarsbyxor	1:	—:	—
1 skiorta grofft lerfft	—:	1:	16
1 grofft lijnlakan för	—:	1:	12
1 häng[z]jell för	—:	—:	12
5 st:r myssor och 1 korpuuss tillhoppa	1:	2:	—
3 par handskar för	1:	—:	—
Är uthi sölfwermynth	19:	2:	11
Dess uthan hrenwijn 3 qwarter och något toback 1/2 skållpund för	—:	2:	13
Noch en gammall skinböxa	—:	2:	—
Summan sölf:rm:tt 31 d:r 4 öre	20:	3:	—
[1 riksdaler = 1 ½ daler silvermynt]			

Staffan Larsson, i Sohrentuuna sochen födder, straxt widh Roottebroo widh Stockholm, hans fader ähr sadelmackare hooss Bengt Oxenstiärna, förestältes och tillfrågades om han denne

tiu[f]nat begångit hafwer, hwillcken bekäner som målzäganden berättatt hafw:r, men restera på pänningarne summan 3 ort 9 skill:r, som Staffan ej wett huarest han gjort aff, uthan sedan folket i gården har gådt till sängz, denne tiufnat föröfwat och [o]loffwandes tagit Kell Anderssons bååth i Bergzbyen, tagit åhrene som på gården woro opreste, och sine bem:te tiuffböther tijt lagdt, och rodt öf:r till Erich Erichsson i Skanderåssen, derom nattetijdh trägeligen anhållit hooss Erich om en häst till Skucku, derföre tillbuditt 1 orth, men Erich sådant wägrat, och i medlertijdh sombnat på bänken nu i stugun, helst emedan han war så öf:r sigh drucken aff brennewijn, att han ej wijste hwarest han war, men emedan han softe på bäncken haar Erich Erichsson gångit till ländzmanzgården och ländzman gångit till Skanderåssen, der honom fast tagit och till sochnestugun fördt, och hans tiufböler funit opp uthi porthen. [fol. 38r]

Summan transporterer d:r 31: 4 s.m:t.

Desslijkest tillståår och bekäner Staffwan effter allfwarsam förmahningh att han förledin d. 13 septembris 1668 stulitt aff Åsemänerne Anders Olufsson, Oluff Hansson, Oloff Joensson och Oloff Andersson 4 st:r mathsäckiar, medan follcket woro i kiyrcian, för huilcket han på föra tinget d. 19 martij 1669 enständigt neekar till, men nu oppenbarer stulit en bössa, [den bästa] lädersäcken, och maaten uthur dhe andra 3 säckerne uthtagit, och den 4:de i stoppat, men smöraskerna kastat ifrån sigh tohma på nedersidan om elfden, tillhopa werderade om d:r 1: 16.

Summan: d:r 32: 20 öre s.m:tt.

Så emedan denne Staffwan denne tiu[f]nadh tillståår, hwarföre, effter Kongl. Majj:ttz resolution, sachfälltes han till tredubelt böther, effter 3:die punctens innehåll af d. 18 majj 1663, belöper summan 3:dubelt 97 d:r 28 öre s.m:tt, och emedan denne inga pänningar har att böth med, dy affstodh han sin plicht med gatulopp. Och såsom h:r leutn. Rutenkranss intett will hafwa honom under compagniet, som han sin skriftelige betänckiande skall ehrlägia, då med sochnepfosserne förwijsses häradet, hwillcket rätten härom honom tillskreff, och tillskickadess med twenne tolffmän att taga tillbaka skrifteligitt swahr.

Ting den 2 – 3 november 1669

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:7, fol. 77v–83v, ÖLA. Kompletteringar och rättelser från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3150, fol. 693v–699v, RA. [*Häradsrättens skrivare gör många fel – bokstäver blir fel och hela ord kommer bort ibland. Hovrättens renovation är mycket tydligare och fullständig, men här är volymen så hårt bunden att text i kanterna inte går att läsa.*]

Berghz tingelagh d. 2 et 3 novembris a:o 1669, närwarandes befallningzman wäll:tt Daniel Bertillsson med nämnden.

Christopher Jönsson i Skucku
Erich Jöransson i Röröön
Oloff Månsson i Rättan
Joen Pahlsson i Klöfsiöö
Påhl Joensson i Ältnäset
Mårten Jönsson i Wigge

Keel Jönsson i Skählen
Swen Kellsson i Böhle
Oluff Andersson i Åssen
Oloff Joensson i Bergwijken
Essbiör Oluffsson i Klöfsiöö,
Oluff Erichsson i Wigge

Publicerades Kongl. Majj:ttz resolutioner, staddgor och placater, som på före tingen antechnade finnes.

Dito notificerades allmogen, rijckzdagzråadzbreff om lagmans och häratzhöfdingz pänningarnes uthgiörande aff dato Stockholm d. 18 octob. a:o 1632. [fol. 78r]

1. Wällärde h:r Johan Draco angaff i rätta att när dragoun Jonas Larsson höllt sitt brölop för 2 år sedan, på en söndagzaffton, ähr ett pahrlamante skedt emelan dragounerne, hwilleket huuswärden Jonas nu eij will nampngifwa, uthan Biörn Joensson fick hugh, hwilleken föregifwer det fådt aff dragoun Erich Olufsson Fougde, som [*senare*] ihielstuckin ähr, deth förwiso eij kan optagas, uthan förmehnas deth Jonass Efwertsson hafwa giordt, hwillecke nu excusera honom eij föröfwat tumultet, eij heller Jonas Larsson någon nampngifwa kan, som borde här-före redo giöra. Detta opskiutes till wijdare ransachningh.

2. Angaff ländzman Jonas Isachsson, huru såsom Töössåhsmännerne Carl Joensson, Essbiör Persson, Steen Andersson, och Jönss Swensson hafwa låttit sine gilldre stå öpne öfwer winteren, och sedan när sommaren kom doch en försömat optaga, och uthi julij månadtt hafwer en elgh kommit uthi dheras gillder, och der aff dödh blefwen, excuseratz sigh förglömdh optaga gilldren, då winteren förgångin war, eij någonsin wettat aff detta diurat förr [*än*] tollffman Erich Joensson på diuret hittade. Hwarföre, för dess fattigdomb skull och enfalldige förseende, förskontes dhe uppå Kongl. Maj:ttz nådige behagh, allenast elgzhuden kännes till cronnan, hwilleken aff gode män werderas skull, och till cronans rächningar opföhras skull för 2 r.d:r.

3. Dess lijkest angaf ländzman Jonas Isachsson wara kommen uthi ehrfarenheet, såsom skulle Christopher Jönsson i Turingen och Joen Siulsson *ibid.* wara berychtade, att hafwa i förbudin tijdh och förledin währ skuttit ett ällgzdiuur. Om det ähr [*fol. 78v*] i fullkombligh sanningh eller eij, kan han eij förwist wetta, uthan så hördt, hwilleket han eij kunde nederlägia. Desse förhades och tillfrågades, om dhe något diuur skuttit eller eij, till hwilleket dhe necka sigh något diuur skuttit, men förmehna att Joen Månsson i Öfwerhougdahl och Joen Pährsson hafwa det samma föröfwat, som hafwa satt sinne boomerkien uthi trää, straxt bredewid diuret skulle warit fällter. Detta ährendet remitteres till wijdare uthi Herrieådallerne, om det så sigh förwetter som Turingzborne angifwa, eller eij, eller kan hända Hafreboerne. Men elgzhuden emottogh befallningzman, som werderades för 3 r.d:r och fördes i cronones rächningh, helst emedan den i förbudin tijdh fällter war, och stände saaken till dess Hafre-, Hougdahlz- och Turingzboerne komma tillstädes, att ehrfahra hwilleken deth fält hafwer.

4. Såssom pijgan Ingebor Essbiörsd:r hafwer sigh presenterat på Bergztinget att swahra Chatarina Drakenstiernass pretension, hwilken henne till tinget har stembna låtit, men såssom fruen eij har comparerat, mindre henne hade att tilltalla, dy effterletzt Ingebor att hemgåå.

5. Förlijktes inför rätten Måns Joensson i Klöfssiö med Jöns Swensson *ibid.* om den gården dhe twista om, den dhe bege åboo, sålunda att dhe skolle den begge besittia uthi 3 års tijdh, icke allenast all deraf gående uthlager ehrlägia, uthan och betalla den gäldh som creditorene aff bem:te hemman hafwa att fordra, och sedan effter dhe trenne års förlopp, antingen dhe emedler tijdh sins emelan förlickas, eller då disputeras om præferentzen, hwilleken gården skall åthniuta och behålla. [*fol. 79r*]

6. Joen Swensson i Skåhlen, medh sine lagzmän, angofwo huru såsom någre rååmerkien ähre uthsluttne på dheras afradzbrief, då commissorial ransachningen höltz 1666 d. 21 majj om cronones afradzlandh Döfwelässen, nembl. ifrån Jongzelfwen [*Ljungan*], fallerer[?] Hästhöge och Fijskiå [*Fiskån*] krock, till ytterst i forssen i norr, och sidst i Döfwelsiöhögen in uthi Oxesiö-åhn, som ähr förste och ände rååmerkie, hwilcke rååmerkier dheras nästom liggjande naboer deth samma samtyckte rätt wara, som war Oloff Erichsson i Wigge, Pähr Olsson *ibid.* och Oloff Joensson i Qwisse, och Erich Swensson.

7. Wällärde herr Johan Draco upbiuder twenne köpeskriffter, lydande på Bergzwijken, på 2 ½ tunnelandh, andre gången.
8. Dito, upbödz ett jordebytte emellan Jöran Joensson i Bergh och Bergzwijkzgården, som h:r Johan köpt haf:er, förste gången.
9. Anders Swensson i Qwissle opbiuder gården han åbor förste gången.
10. Erich Grelsson i Brönielhögen opbiuder gården han köpt haf:er aff Boo Larsson zergiant för 60 r.d:r, förste gången.
11. Hindrich Spiringh sachfälltes för twenne gånger swarslössa 3 m:k s.m:tt för det han ej comparerat, uthan twenne stembningar försuttit, till twenne sachers utförande.
12. Nielss Joensson i Rättan förlickte sig med Joen Mickaelssonz i Krokums fullmechtige att ehrlägga 12 r.d:r för den salltketel, som han honom tillijka med Pähr Essbiörsson i [fol. 79v] Qwarnsiöö för 26 r.d:r såldt hafwer, och förmedelst gifwen attest ifrån Norgie, dato Löfånger d. 26 febr. a:o 1667, befans kätteln oduglig, allenast wärdt 20 [felskrivning för 10?] r.d:r. Derföre Joen Michkelsson måste afslåå på köpet 16 r.d:r, hwarmed dhe woro åthnögde, med desse 12 r.d:rs resolution, men der annorlunda befinnes, ståndj till Joen Michkellssons answahr och wijdare ransachningh uthi Norgie och sökie sin lagman deth bäst han gitter.
13. Ehuruwäll Salomon Erichsson sigh ej unddraga kan, hafwa uthan förbudh lefwererat till fru Chatarina Drackenstierna 6 d:r s.m:tt, som på arffskiffet assignerade woro till h:r Mathias Drackenstierna, hwarföre kan rätten Salomon för desse pänningar 6 d:r s.m:tt ej befrija, uthan kännes förplichtigat dhem ginast betalla, och siöckie han sin regres igen hooss fruen deth bäst han gitter, emedan han sådant uthan rättens uthslagh giordt hafwer.
14. Effter Joen Michkelssons i Krokum anhållande att få höra några wittnen, hurulunda qwartermestaren Pähr Andersson sigh emot Joen Mickelsson ehrtedt när [han] inga pänningar kunne bekomma af honom till läänss, nembligen Jöns Swensson i Tååssåssen, betyger att enär han på senaste marknan 1669 uthi Wästbyen och Frössöö sochen stadder war, och någon handell med Joen Michkelsson drifwa skulle, war qwartermestaren Pähr Andersson der tillstädes och begiärade aff honom några pänningar till läänss, då Joen swarade sigh icke då dhem hafwa att läna. Då bordtbytte qwartermestaren sin stinghwäria, och togh en sabel eller hughpamp [stort svärd], och så måste Joen Michkelsson aff gården sigh undansticka, hotandes honom [fol. 80r] ondt. Carl i Tååssåssen och Lars i Rättan föregifwa allenast sedt qwartermestaren kommit tijt och tallat med Joen Mickelsson, men straxt begifwit sigh derifrån, och des uthgångh ej besågo.
15. Landzskrifwaren Lars Joensson Roshemius, ratione fischalis, opstegh i rätta, angifwandes huru såsom han ähr kommen i ehrfarenhet, een lönnskriffth skall wara opfunnen i Gahlhammar på arffskiffet d. 8 september 1669, föhrmehnes att han Boo Larsson, skulle till samma bookstäfwers singnerande wara author, helst emedan jungfru Elssa Drackenstierna på arfskiffet refererade, att Boo Larsson hafwer jungfr. Elssas namn med sådane bockstäfwer på bordet skrifwit. Boo Larsson excuserade sigh till sådant ej wara någon orsack, aldrih j. Elssa lärdt sådant skrifwa, uthan föregaff sådant kunne för skrifwa, och sådant lärdt aff m:r Adam, fäldtskiäraren. Desslijkest j. Elssa sielf bekänner förmedelst sitt breff, hwar uthinnan hon tager Boo Larsson alldeles frij, bekännandes sådane bokstäfwer sedt aff m:r Adam fäldtskärns book, och dher dhen affskrifwit, som dhe antächnade finnes på pergamentett.

Såsom jungfru Elssa ej på tinget comparera will munteligen detta förklara, dy opskiutes detta till vidare ransachningh.

16. Joen Erichsson i Skucku opbiuder gården han kiöpt haf:er af Pähr Larsson ibidem förste gången, för 57 r.d:r, 1 tunnelandh.

17. Dato tråde för rätten Joen Bahlussons änkia, hustru Gertrudh Olofzdotters i Klöfsiö fullmechtig Oluff Joensson, [fol. 80v] beklagandes sigh å änkiens wängnar, huru såsom den gården i Klöffsiö som hennes sal. man i lijftijden a:o 1664 d. 16 februarij (lit. A) månde kiöpa halfwa gården aff rätta bördemännerne, sal. Anders Jönsson ibid. och hans syster Göhle Jönsdotter, Essbiör Oloffssons hustru, med dheras syskon för 45 r.d:r, men den andra halfwa gården hade i underpantt för 50 r.d:r, summan 95 r.d:r, hwilcket kiöp har stådt oklandrat ifrån a:o 1664 till a:o 1669.

Då Oluff Perssons son i Skåhlan togh Essbörn Olofssons dotter i Klöfssiö till ächta, som præte[n]derar på denne bördzrätten, med hennes moder, bemälte Göhle Jönsdotter, som i lijfwet ähr, och sin odels rätt för sin broder Anders Jönsson cederat hafwer, och till nöijo utlösser, som Göhles man Essbiörn med sitt namn och bomerckie det samma under kiöpeskrifften bekräftar, och nu omsijder sådant rygja will.

Framteendes der hooss befallningzman ifrån Herieoådahlen, wäl:tt Oloff Pärsson Ströms intercessions skriff (lit. B) för bemelte änckia, att saaken kunde å nyo uptagas på laga tingh, examineras och skärskådas, och hans excell:ttz h:r gouverneuren, dess grundeligaste kunne föredragas, oansedt hans excell:ttz tillförende på landztinget i Rödöön d. 24 februarij a:o 1669, hwarom detta ährendet resolverat att änkia[n] skulle affträda och emottaga sin sal. mans inlagde päningar i gården, och låta den samma Essbiörn Oluffz hustrus dotter, som dock tillförende gården med sins mans samtycke försåldt och cederat haf:er till änkiens man Joen Bohlusson i Klöfsiö, hwilken igenom laga opbudh försummat fullföllia, dock på höstetinget a:o 1668 försonade arfwingarne med 50 r.d:r att ährlägia summan, 100 r.d:r, och fadren Essbiörn Oluffsson war benögd för rätten då Oluff Pährsson i Skåhlan ej klandrade, som det åhörde, bredewidh. [fol. 81r]

Widh detta examinerades, framkom Anders Jönssons änkia Ingrid Olofzdotter, tillståendes fuller hennes man i lijftijden uplåtitt denne gårdh till Joen Bahlusson (lit. C), beklagar sig nu sittia huuswill med 7 s:r barn, den äldsta sonen något till ålder kommin wara, men de andre små och omyndige, anhållandes ödmiukeligast, att emedan som hennes sal. mans syster Göhle Jönsd:r har rygiat sin ordh, och ej will ståå med den utlösningh, som [hon] medh sin mans samtykio har fådt Joen Bahlusson, uthan sin rätt hemmanet, medan hon lefwer will sin dotter tillängna, som Oloff Pährssons son sijdermehra togh till ächta 1668. Deth henne och så effterlåtitt blefwo, bem:te gårdh med sine barn tillträda emot 95 r.d:rs ehrlägiande, som bröderbarnen ähro närmare och störe præferentz till bem:te hemman, framför hennes mans systers, Göhles dotter, effter hon för nöijachteligen för sin bördzrätt utlöster ähr.

Bönfaller fördenskull Bergz tingelaghz inbygiare till hans excell:ttz och nåde, för denne sal. Anders Jönssons samptl. barns wängnar, deth dhe nådgunstigast kunna winna sin sal. faders Anders Jönssons gård igen, helst emedan ingen närmare ähr att besitia gården än dhe, som allena broderbarnen till gården ähre, fram för systerbarnen affträngias. Och såsom detta heller Swerges lagh med broderbarn närmare än systerbarn ähre, så förmoder man ödmiukeligest, det hans excell:ttz och nåde sådant considirerandes warder, och meddelar den rättmätige en gunstig resolution.

18. Oloff Swensson i Hallen, med sin hustru, tråde för rätten, till känna gifwandes huruledes dhe sin slächtinge, och hustrus brodersbarn, Niels Andersson, Anders Pärssons son i Rörooss, [fol. 81v] hwilcken sine fulla skiähl ej haf:er [handikappad, kanske även till förståndet], ej

heller niutandes sine händer, hafwer honom uthi hans stora swagheet med kläder och födo förswarligen försörgdt uthi 14 åhrs tijdh, och honom med all sköttzel wällförs[t]jådt, hwilleket icke ringa kan [åhrligen] stijga för kosthåll, kläder och sköttzel, som een annan siuklig persson, begiärandes wedergällningh aff hans arff, som honom kan tillfallit wara uthi Rööroos effter sine sal. förälldrar, dhe till sigh tagit hafwa, som tingzrättens uthslag aff d. 16 octob. 1667 uthwijs-ser, och dher sådant skulle [nu] skingras aff capitalsumma[n] och betallas medh, kan hända sådant med tijden ej tillräckiandes w[a]rder.

Hwarföre fördenskull rätten på denne skröplige perssonens Niels Anderssonz besta, så med det gamble follcket, Oluff Swensson och hans hustru, samt dheras effterkommande på gården, på lycka och fromma, så för afsked[et], att denne siukelige persson skall uthi sin lifztijdh förblifwa på gården medan han lefwer, och sedan effter hans fränfålle komma honom hederligen och wackert till grafwen, bekommandes der emot all hans arffallne ägendomb effter sine förälldrar, det warj sigh löst eller fast, för Oloff Swenssons och hans hustrus uthstående beswär och omack, sig till wedergällningh.

Infördrandes dhe 50 r.d:r emot quittantz aff Joen Pålsson i Klöfsiö, som han i Röroos på Niels wängnar haf:r bekommit, jempte och dhe 14 r.d:r som Christopher Andersson Skott, till dhe 34 r.d:r på gårdhkiöpet i Röroos, för rätten lofwat erlägia, som han ginast 7 r.d:r i kläde betalla månde, och resten när påfordras, jempte dhe öfrige päningar[ne], niuta för sitt allaredo uthstående beswär och omack, otalelost, som han kan i Röroos infordrat hafwa, bruka och behålla, hwar emot dhe skolla Niels Andersson förswarligen föreståå, att dhe kunna derföre inför Gudh och hwar åhrligh man ansvara. [fol. 82r]

19. Dato insinuerade wällborne Mattias Drackenstierna några prætensioner och fordringar, som på arffskiffet un[dan]dölde blefwo, men nu sedermera opspanade, till hwilcket han har förmentt att hans stiufermoder wälb:ne fru Chatarina Drackenstierna, skulle härtill effter stembningar swarat, men excuserat sigh förmedelst sine breff willia comparera till landztinget, begärade för den skull h:r Mathias, att dhe saaker som i liuusset kombne ähre, måthe protocolleras, effter en deel aff parterne ähre tillstädes, derföre företogz hans klagolibel, bestående af 31 puncter, nembl.

1.) Tillstodh h:r leutnanten wälb:ne h:r Carl Reutenkrantz sandt wara der hooss honom innestå en post päningar, uthj hallftunna inpackade, och nummern påskurit 322 d:r k.m:tt, excuserandes sigh ej weta hwad för päningar dhe woro, uthan förmentte att Christopher Skått skulle hafwa dhem.

2.) Tillstodh och h:r leutnanten, på sin förrijdares Phaltijn Olufssons wängnar hafwa i behåll, som Phaltijn effter fru Chatarina Drackenstiernass begiäran hafwer fördt till sal. h:r Adams effterlefwerska i Hafnebacken, nembligen uthi caroliner eller christiner 21 r.d:r 20 öre s.m:tt. Specie r.d:r 3 r.d:r

... Rosennobel.[engelskt mynt] 2 st. gullringar, en borderat pungh på hwittadt lask, noch andre saaker uthi en ask, nembl. 1 sölfwerkors förgyldt, 1 sölfwerspegel, några ächta glasperlor.

3 puncten.) ähr lickmächtig med deth andra.

4.) Een lijthen sölfwerbägare, bekänner Mathias Drackenstierna hafwa opspanat, och till sigh tagit aff gullsmeden mäster Johan.

5.) Oloff Olsson i Bergwijken tillståår sigh wara skyldig till sal. Drackenstierna 3 r.d:r 16 skill:r, som på arffskiffet ej angaffz.

6.) Landhbonden på Gahlhammar, Salomon Erichsson, tillstodh sigh wara skyldigh sal. Drackenstierna 6 tunnor korn, och effter arffskiffet betallat 1 ¼ tunna och Joen 1 tunna betallat, åtherståå ähnnu 3 t:r 3 spähn. [fol. 82v]

7 puncten.) Carl Pährsson på Kongznäset, skyldigh sal. Drackenstiernas sterbhuus 4 r.d:r, som på arffskiffet ej framkom.

8.) Dhee saacker som Erich Erichsson i Skanderåssen har förwarat hoos wälb:ne fruuns slächt, Niels Håkansson dhem dädan fördt, ligiandes uthi en kuffwert, aff hwillecke saaker funnes hooss h:r Carl Reutencrantz 1 rosenobel, en spägel, dhe öfrige som lit. D uthwijsser, ähre än borta, effter lönnskriffstens innehåll, som eij kom på bytet.

9.) Uthi den bortres[te] Niels Håkanssons göhmor ähr fundne effterskrefne saaker, som förwarade ähre hooss ländzmanen Jonas Isachsson: 31 s:r lyngarns harfwar, 15 s:r lijntoppar, 4 ½ alln säijn, 1 s:e sockertopp, 1 skålp. annijs, 1 pahr knijfwar, 7 aln:r wäff, 1 kruthhornsbandh.

10.) Begiärar Mathias Drakenstierna att hans stiuffmoder, fru Chatarina Drakenstierna, skulle sigh lagl. befria, eij något hafwa undandölt ifrån arffskifftet wijdare än detta. Såssom fruen eij tillstädes ähr, remiteres detta till högwälb. h:r gouverneuren.

11.) H:r capiten Harder tillstår warit charta blanka, med sal. Drakenstiernas nampn underskrefne, till 14 eller 15 s:r har Mathias till sigh tagit, men 3:die fruen behållit, fördenskull förmener[?] eller på dhem inbillar sig Mathias att fruen skulle] testamenterne skrifwit, och håller sådane testamenter eij richtige, uthan emoth Swergies lagh uthgifwna. Angående deth Mathias ähr testamenten uthslutin, remiteres och till hans excell:ts h:r gouverneuren.

12.) Lydande på ett snörljiff medh sölf:rmällier, som h:r Mathias satte ifrån sigh, och fölgdt med hans arfwesaaker, hwilcke ländzman Jonas Isachsson emothtogh 30 s:r mällior.

13.) Mathias framwist ett morthet, som eij kom på bytett, som står hooss honom till vidare beskedh, jempte en wärija till sigh tagit i förwaringh. [fol. 83r]

14.) 1. Innehåller dhe saaker som på gräfften sättias böhr.

15.) Förtächningh på h:r Mathiæ arffsaaker.

16.) En gullringh *jungfru* Ellssa Drakenstierna hade uthan arffskifftet, böhr åther lefwere-ras.

17.) Een bössa ähr funnen i Gahlhammar, som der i gården ingen kändes widh, och tillkommer Oloff Joensson i Bergh, hwilcken der effter sigh lembnade, då han förde h:r laghmans Nerbelj saacker till Gahlhammar, den h:r laghman åthertogh.

18.) Een bössa begiärade fuller Mathias få behålla, som på bytett war, huilcket bewilliandes skulle blifwa wid gården, som Gahlhammar till huus bästa.

19 et 20.) Fordrar Mathias eedh af sine systrar, eij något undandölth.

21.) Remiteres till Sundzwalddh att ransachas om dhe der qwarstående sacker, och Anders Larsson gulsmid.

22.) Angår systrarne, hwarest peningarne ähre tagne wägen, som dhe hafft hafwa under händer? Hwilcke eij tillstädes ähre härföre redogiöra.

23.) Ett mortar, 1 qwarn, och 4 r.d:r päningar, aff Salomon Larsson har fruen till sigh tagit, twert emoth arfflängden, hwilcke fruen böhr restituera.

24.) Restepäningar till desse saakers opspanade, begärer h:r Mathias honom måthe refundera[s] af desse undangömde päningar, före något bytt blifwer.

25.) Angår några skällzordh som passerade ähre, emellan fruen och Mathias Drakenstierna.

26.) Innehåller om de 200 d:r s.m:tt som förleden winter inkombne ähre ifrån Herioådalen, medan sal. Drakenstierna lefde och effter en månatz tijdh dödde, då päningarne borto woro, [fol. 83v] eij heller kommo fram på något bythe, begiärar att fruen skall derföre redogiöra eller derföre swara och arfwingarne betahla. Vidi arffzrächningen, desse pensionspäningar ähre i räkningen opförde, och in credito kombne, fruen till rest arfwingarne att betahla.

27.) Uppå begrafningzomkostnaden protesterar Mathias Drakenstierna för högt wara i arfräkningen opsatt till 150 d:r s.m:t, förmehandes eij så högt wara påkostat.

28.) Sammaledes och Anders Joensson Bäck i Hudichzwalddh för mycket fådt, hwilcket Mathias må försiöra sigh om Bäckens swahr, en räkningh af honom bekomma, huru mycket godtz han han uthborgat, och huru många päningar han har upburit.

29.) Documenterne lit. A, B, C, D, E, F [et] G förmehnar Mattias att creditorerne skulle wärja sigh *lagligen* att dhe eij för mycket bekommit hafwa till betallingh, hwilcket hemskiutes till lagligt uthförande dhå dhe framkomm[a].

30.) Inneståår hooss Kel Erichsson i Bergzwijken 1 *tunna* rogh, som eij openbarades på bytett, hwilcken och sättes in *sequestro* [*tages i beslag*], till vidare besked.

31.) Mattiæ förfrågan, om han effter afftahl på byttet, fåår niuta desse sacker, som nu ospanade ähre, allena, som på arffskiftet undandölde woro? Och såsom hans wederparter, fruen med jungfru[er]ne, eij till tingz komma willia, uthan söckte landztinget, kan rätten denne sachen parterne emelan eij affhielpa, uthan så detta som deth öfrige, om resterande [*hovrätten skriver: testamenterne*], remiteres underdåhn-ödmiukeligast till hans excell:ttz höghwällborne h:r gouverneurens resolution.

Ting den 31 oktober och 2 november 1670

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:7, fol. 183r–186r, ÖLA. [*Även detta ting är nedskrivet av den något dyslektiske skrivaren, men nu finns inte hovrättens renovation att jämföra med.*]

Bärgh d. 31 octob. och 2 novemb. 1670

Christopher Jönsson i Skiuku

Påhl Jonsson i Ältnässet

Essbiör Olufsson i Klöfsiö

Jon Pålsson i Klöfssiö

Oluf Erichsson i Wigge

Nilss Jonsson i Rätan

Keel Jönsson i Skåhlen

Oluf Andersson i Åhsen

Erich Jonsson i Röröön

Oluf Jonsson i Bärzwicken

Mårten Jönsson i Wigge

Jakob Kellsson i Böhle

1. Ländzman Jonass Isaacsson anklagade Anders Olufsson i Wigge hafwa förleden winter, då kyrkiotijonden uthtogess, tagit från ländzman och kyrkiowerderne kyrkioherbergz nyckelen, och misstäncht dhem hafwa något öfwermåhl undan, hwilcken här från sig eij undfalla tagit nyckelen och så intalt wara af dhe andra, hwilcke nu eij willia hålla med Anders derföre. Anders nu högeligen bedz före, och rättar sig, alldrig mehr återkomma.

Hade wäll rätten orsaak denne att sackfälla, [*fol. 183v*] men för hanss förböhn förskontess han för denne gången.

2. Ehuruwäll tingelaget ähre tillförne warnade att reparera Åsseååbron som så lutar och odugeligh finness, eij annat wettandess ähn den resande mannen skall fara illa dheraf och falla öfwer ända i strömen, både det hån så hissar och elliest mycket lutar, och hehl farligh, men tingelaget sådant eij förbättradt, uthan nu heel oferdigh ähr. Det samma beklaga och sig wördige prästerskapet öfwer *bemälte* broo, när dhe reste til Rätanss och Klöfsiö kyrkior, at dhe befructa sig för denne broo. Dy saakfälltess hella tingelaget för försumelsse och ofärdig broo til 40 m:k s.m:tt effter 3 cap. *Byggingab. L.L.*

3. Klöfsiööboerne samptlige til 14 *stycken* som hafwa en odugelig wägh emillan Klöfsiö och Qwarnsiö, odugeligh broar på myrorna, så at den resande mannen med stoor fahra måste dher igenom, och tilförne förmedelst befallningzmans uthskrifne befallningar warnade at bygga wägarna, men sådant eij effterkommet.

Desslijkess och Bergzboerne och Rättanssboerne, Böhless och Hwitwattens wägarna finness och odugelig, jembwäll Grubbkiählan, så at den resande mannen med största möda och

fara måste dher igenom ressa, och ehuruwäll dhe ähr dherom förmante, men dock ej effterkommit, dy hade wäll rätten orsaak at sakfålle desse samptl. til 3 m:k s.m:tt öf:r hella tingelaget, men för dherass fattigdomb förskontes opå Kongl. Majj:ttz nådige behagh med 40 m:k s.m:tt alla tilhoopa.

4. Oluf Pährsson i Wattwijken tilsattess nämbningzman på halfft ähr utj Bergz by, att nämbna och tilsäija skiutzhästar för den resande man, som taga sitt tilhåldh utj prästegården, [fol. 184r] då skolle Bärgezboerne skiutza och fordenskap skaffa, och dheremot slippa dhe läggia i håldh utj ländzmansgården.

Men dhe öfrige af Bärgezbyggiare skolla liggia utj ländzmanss gården, hwillken sedan som her emot treskass skolla derföre lagligen plichta.

Desslikest förmantess och Hallenss byggiare, Rörööss, Tåssåssens byar liggia utj håldh i Åsserna, med 2:ne hästar om dygnet, så at den resande man uthan klagomåhl kan fortkomma.

Sammaledess och dhe personer i Rätan, som til Böhletzhållet lagde ähre, skola wara Böhless man assisterlige med hålliggiande och dher hålla en skiutzskickare, wid laga straf tilgiörandess dher klagat warder.

5. Jakob Keelsson och Larss Olufsson i Böhle utlåfwade tilställa Larss Jönsson i Ångron 8 r.d:r för en odugeligh saltkiärel han i Norige måste betalla för han slap dher från, hwillken kiertil han af dhem kiöpt haf:r såsom dugelig, men annorlunda befanss, hwillken räst Jakob Kellsson med sin läggzman känness plichtige desse 8 r.d:r genast betalla.

6. Såsom Anders Olufsson i byyn i Wigge haf:r skiält corporalen under öfwerstleutenantens compagnie Ingebrect Schröder stullit ett lije orf, och honom åthskillige gånger förwidt, som Påhl Nilsson i Moo och Jon Olufsson *ibid.*, jempte dragoun Jonass Larsson betyga, hwillket Anders Olufsson ej heller sig undfalla kunde, sådant sagdt effter Oluff Olsson i Swidie, men ej kunna Skröder sådant öfweretyga, ej heller tilbiuder Anders sig rätta, orätt giordt, dy, androm till excempel, saakfålltess han til 40 m:k s.m:t effter 20 cap. Ting.b. L.L. [fol. 184v]

7. Ehuruwäll fru Catharina Drakenstierna förmehnar med fog wara berättigat til det warglooskin, som Oluf Jonssonz barn i Bergzwiken hafwa funnit utj dherass eget ängie dödh, hwillket frun föregifwer hafwa utlagdt kryddor, och dherför mehnar derigenom blifwin dödh, och Oluf Jonsson dheremot säger at inålfworna gafz åth sin hundh, hwillken än nu lefwer, förmehnar alt derföre ej blifwin död af krydder, uthan elliest tijdht kommit. Dy finner rätten det skiäligt at be:te looskin skall först beredass, och då erfæss kan om det dugeligit blifwer eller ej. Om det släpper hååren och fådt krydder, då må det åter lefwererass til frun, och förnöija effter S. L. [Stadslagen?] de[n] som funnit hafwer.

8. Befallningzman wålb:de Daniel Bertilsson, å crononess wäg:r, begiärade för at effter tahl skuld, af rätten förordnass gode män som hålle huussyn på cronogården Gallhammar, effter han af huussröte ähr myckit illa medfarin och giöra dherpå en specification på alla dugelige och laglige huuss, så wäll som obotelige.

9. Monsieur Petter Drakenstierna beklagade sig öf:r kyrkioherden wördige och wällärde h:r Jönss Siulsson hafwa förleden sommar skiält sig för hundzfott [hundfitta] och slagit sin häst, hwillket hugg war ärnadt sig, som han föregifwer. Kyrkioherden dher emot swarar ej wara lagligen stembder, uthan elliest föregifwer wålb. Petter Drakenstierna hafwa ridit in på sig, derföre afwärgdt sig med sin kiäpp.

10. Christopher Johansson i Öfwertöringen tilsade sin moder Ingiähl Christophersd:r utj åhrlige förråd och oppehälle utj henness lijfztijdh en och en halff tunna korn och sedan föda åt henne åhrligen en koo och 2 stycken gitter, hwilket sitt löffte Christopher känness förplichtat sin uthfästade låfwen fullföllia och emot modren utj bästa måttan sig åhr ther som en son ägnar och anstår. [fol. 185r]

11. Jon Erichssonz gård i Österskucku opbödz andra gången, nästom frändom til återlössen.

12. Anders Swenssonz gård i Ältnäset opbödz andra gången, nästom frändom til återlössen.

13. Erich Grelssons gårdz i Brönielhögen opbödz andra gången, såldt af Boo Larsson för 60 r.d:r.

14. Herr Johan Drakess gård i Bergz by opbödz andra gången, sig tilbydt af Jöran snickare, nästom frändom til återlössen.

15. Effter högwällborne rijkrådenss, Kongl. commissariernes h:r Gustaff Posses och h:r Johan Gylldenstiernas resolution af dato Rödöön d. 20 febr. 1670 at optaga til dombs den twist sal. Anders Jönssons omyndige barn och dherass swågers, Essbiörn Olufssons hustru, Göhle Jönssd:rs mågh, Oluf Persson i Skåhlen på sin sons wäg:r prætendera om præferentzen til Bohlååss hemmanet i Klöfsiö, bestående af 3 tuneland, afsadess opå Bärgez laga ting den 31 octobris 1670.

Emedan som Essbiörn Olufsson i Klöfsiö för rätten oppå tilfrågan bekänner och tilstår för sin hustruss Göhle Jönssd:rs arfzrätt uti Bohlååshemmanet hafwa nöijachteligen sina fulla arfallne jordpeningar för sitt odelss afträde bekommit af sin broder sal. Anders Jönsson medan han utj lijfwet war, och dhermed warit nögdh på sin hustruss wäg:r intill Essiörn sin dotter gifftade til Oluf Perssons son i Skåhlen här på yrkiat; hwarföre kan rätten ej annat sluta och i detta ährendet döma än första kiöpet syskonen emillan skall wid macht stå och ej återgå, uthan sal. Anders Jönssons omyndige barn, som broderbarnen ähre til Bohlååss hemmanet, erkänness effter Sveriges lag, närmare wara framför systerbarnet, hemmanet til sig inlössa, det bruka och behålla med alla dess tilliggiande lotter och lunder etz., [fol. 185v] helst emedan systren Göhle åhr tilförne dher uthlöst, och dhe omyndige barne[n]ss modher dher från ingalunda afträda will, för alla barnen myndige blifwa och sitt sal. fadershemman sielf bebo. Dhertil med hafwer dherass sal. fader Anders Jönsson i lijfztijden uthlöst alla dhe andra syskonen utj hemmanet, och flera syskondeelar ägor utj gården än Essbiörns hustru, som allenast ägedt en systerpart, hwarmed om och Sveriges lag förmähler, den som mehra äger i by, skall uthlössa den som mindre äger.

Dy erkände rätten skiäligt at Oluf Persson skall på sin sons wägnar återtaga sine uthsatte peningar igen utj samma myndthort til Midfasto dag 1671 och dher från genast hemmanet afträda och det oplåta sal. Anders Jönssons änkia hustru Ingrid Olufzd:r och sine broderbarns förmyndare Oluf Jonsson tilhopa oklandrat såsom landboo at häfda och bruka, dhe omyndige barnen tilhanda. Och dher dhe sedan, när dhe til åldren komma och myndige blifwa, ej förmå Bohlååss hemmanet, sin sal. faders gård besittia, då kunna dhe sedan hembiuda sine systerbarn at inlössa.

Ehuruwäll Oluf Perssons son närmare åhr at blifwa förmyndare för salig Anders Jönssons barn än Oluf Jonsson, dhe omyndige barnens jord tilhanda at bruka, men så som Kongl. Maj:ttz förmyndareordningh detta nogsampt förklarrar utj 7 och 15 artickelen, at den som barnen bäst willia åhr närmast, och icke dherass wederdeloman som stå effter barnens ägendomb, må effterlåttass förmyndaenskapet förwahlta. Eliest och, på tilfrågan, samtycker modren Ingrid Olufzd:r, på barnens wäg:rr, heller Oluf Jonsson än Oluf Perssons son förmyndare wara och hemmanet med henne bruka framför den andra.

Angående det köp salig Jon Bohlussons änkia kan hafwa ingådt med salig Anders Jonson, blifwer aldeless dödat och opphäfwit, och hon sine uthlagde peningar återtager, hwar effter parterna ställe sådant sig til rättelsse. [*fol. 186r*]

Copia.

Kongl. Maij:ttz samt Swärijes rijkes råd, och för tiden öfwer Wästernorlanden med provincierne Jempteland och Herieådahlen förordnade Kongl. commissariernes resolution opå Halfwar Jonssons anhållande at få behålla Klöfsiö hemmannet, som han sig tilhandlat hafwer, men nu sökess både af sälliarens Anders Jönssons broder- och systerbarn att inlössass, gifwin i Rödöön och Jemptelandh d. 20 febr. 1670.

Landztingzdommen af d. 24 febr. 1669 häröf:r fäldt suspenderes, och hafwe bägge parterna inför laga tingh macht at disputera sin rätt til samma hemmaness inlössn, det bästa dhe kunna och gitta.

Gustaff Posse

Johannes Gyldenstierna
/ Erich Hammarijn

Ting den 11 oktober 1671

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3152, fol. 536v–538r, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1671 den 11 octobris höltz laga ting med allmogen aff Bärghz tingelag, närwarandes cronones befallningsman wälb:de Daniel Bertillsson och dhe tolf edsworne aff nämnden.

Christopher Jönsson i Skucku

Oluf Jonsson i Bergswijken

Oluf Andersson i Åsen

Mårten Jönsson i Wigge

Påhl Jonsson i Ältnäset

Essbiörn Jönsson i Wigge

Oluf Erichsson i Wigge

Oluff Swänsson ibid.

Essbiör Olufsson i Klöfsiö

Steen Andersson i Tåssåsen

Jakob Keelsson i Böhle

Oluf Larsson i Röröön

Essbiörn Jönsson i Wigge, Oluf Swänsson ibid., Steen Andersson i Tåssåsen och Oluf Larsson i Röröön aflade sin laga tolfmanna eedh, hwilke tillsatte blefwo utj dhe dödas ställen.

Samptelige allmogen i gemen tilfrågades om Hans Maij:ts wår allernådigste Konungs uthgångne placat om barnamordet 2 gånger om åhret ähr dhem föreläsit på rum och ställe som wederböhr, hwilket dhe eenhälleligen bekände så skedt wara.

Kongl. Maij:ttz wår allernådigste Konungs placat angående tobackzhandelen af den 24 novembris 1670 ähr och publicerat wordin. [*fol. 537r*]

Ländzman Jonas Isaacson angaf dragonn Anders Swänson hafwa belägrat kohnan Kerstin Persdotter och aflat tilhopa barn, men ingentera ähr tilstädes, uthan tolfmän berättta at dhe bägge willia taga hwar andra til ächta, hwilket ährende opskiötz til näste laga tingh, då parterna böhra comparera.

Det looskin fru Catharina Drakenstierna och tolfman Oluf Jonsson i Berghzwijken omtwista, i det frun förmehnar det blifwit dödt igenom sine uthlagde räfkrydder, men Oluf Jonsson diuret funnit dödt på sitt angh; finner rätten billigt, emedan parterna funnes af jämblijk skiähl, det dhe berättigade ähre halfparten hwartera behålla.

Emedan fältwebeln Boo Larsson hafwer först betalt 2:ne åhrs resterande ödes uthlagor och undfått på gården Brynnielhögen hans excell:tz gouverneurens högwälb:ne h:r Carl Sparres breff, sedan een deel odelsmänne förlijkt för dheras skatträttigheet, gården lagligen 2:ne resor opbudt, och den sidermehra försåldt till Erich Grelsson för 60 r.d:r, dy kan föraren Pfaltin Olufssons begiäran utj detta måhl ej willfaras, som förmehnar sigh å odelsmännernes wägnar hemmanet inlösa, helst medan det ähr på hanss löhn anslagit. Uthan Boo Larsson det oklandrat behåller, hwilken gård han nu lät opbiuda tridie gången, nästom frändom till återlössn.

Joel Siulsson i Turringen, som lagligen stämbder ähr aff ländzman Jonas Isaacson att swara till förarens Pfaltin Olufssons kiäremåhl, men ej comparerat, dy saakfältes han til 3 m:k s.m:tt effter 33 cap. *Tingmålabalken* L.L. Sammaledes och änkian, sal. Anders Nilses, Brita Olufzd:r effter bemälte cap. för stembnings försätt. 3 m:k s.m:tt.

Wällärde h:r Johan Olufsson Drake låter tridie gången opbiuda det gårdebyte han giordt hafwer med Jöran snickare. [fol. 537v] Desslijkst Jöran snickare och så tridie gången Bergswijkzgården opbiuder, den han bytt hafwer med h:r Johan Drake.

Joel Olufsson i Wigge första gången opbiuder gården han åboor, nästom frändom til återlössn.

Joel Erichssons i Röröön gårdh opbödz tridie gången.

Fältwebeln Wellam Jacobsson lät opbiuda Wiggehemmanet han åboor, första gången.

Sunwis Månsson beklagade sigh öfwer tolfman Pål Jonsson i Ältnäset hafwa skält sigh för tiuff, skällm, skurck, som hanss inlago förmähler, men witten ej tilstädes ähre, dy opskiotz ährendet til näste laga tingh.

Förarens wälb:dig Petter Drakenstierna å sin moders, fru Catharina Drakenstiernas wägnar, beklagade sigh wara af ländzman Jonas Isaacson pantat, och för hwad weet hon icke, effter hon ej fått sedt executionszedlen. Ländzman dher emot med tolfmän betyga be:te befallningsmans executionszedel för fruen opläsit och dheraf gifwit henne copia, som Spiringen afskrifwit, som nu nekas till af frun. Angående dhe 13 ½ d:r s.m:t Matthias Drakenstierna effter arflängden hade at fordra på sitt möderne, be:te pant een koosa och 3 st. sölfskedar, föregifwer Petter Drakenstierna wara sitt arffgodz, och icke fruens, hwilket honom pålades skal bewijsa med arflängden. Dher så wara, skal det restitueras. När ländz- och tolfmän anställte execution, lät frun ej sigh märkia wara Petters silfwer, hwilken pant opå ländzmans begäran opbödz första gången. För serdeles orsaker skull, remitterades detta ährendet til näste laga ting och vidare ransakan.

Cronones ländzman Jonas Isaacsson beklagar sigh ej kan uthbekomma af Pehr Jönsson i Klöfsjö 1667 och 1668 åhrs huusmans qwarntulls penningar effter sal. fiscalens Johan Huss längd, ehuruwäl ländzman offta derföre hafwer honom stämbdt och tilsäga låtit, lijkwist altid funnit mootwilligt [fol. 538r] med kyrkiothjondens rest clarerande äfwen så. Altså saakfältes för treska 2 gånger 3 m:k s.m:tt effter 33 cap. *Tingmålabalken*.

Oluf Mårtensson i Hallen på sin systers wäg:r kärade till Anders Jonsson i Qwistle, som henne belägrat haar och barn aflat tilhopa, det han må det oächta barnet med födo och annat försörja och uppehålla. Blef af rätten afsagt, det Anders Jonsson skulle effter det 18 cap. *Ärfdabalken* L.L. sådant effterkomma 4 åhrs tijdh, doch med bägges dheras wårdnat. För hans fattigdomb

skulld lade nämnden barnet til födo och annan skötzel 2 *tunnor* korn och 2 *pund* victualie persedel om året.

Ting den 21 oktober 1673

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3155, fol. 699v–703r, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1673 den 21 octobris höltz laga tingh i Bärgh med allmogen dher sammastädes, närwarandes cronones befallningsman wälb:de Daniel Bertilsson och dhe tolf edsworne nämbedemän.

Swen Keelsson i Böhle
Oluf Jonsson i Bergswijken
Mårten Jönsson i Wigge
Essbiör Olufson i Klöfsiö
Essbiör Jönsson i Wigge
Joen Pålsson i Klöfsiö

Oluf Andersson i Åsen
Påhl Jonsson i Ältnäset
Nils Jonsson i Rätthan
Oluff Swensson i Wigge
Steen Andersson i Tåssåsen
Oluf Larsson i Röröön

1. Allmogen i Bergs giäld, som tilförne å laga tingh warnade ähre byggia sina tildeelte wägar wid Kiäringherget på Jemptsbogen, men sådant eij effterkommit, uthan dhe nu föregifwa hafwa för sikh legdt Michel på Krogen och somblige andra dher i Bräcke sochn som af dhem hafwa penningar opburit och icke wägarne förfärdigat, altså för tresko och mootwillia saakfältes hela tingelaget till 40 m:k s.m:tt effter 3 cap. *Byggningab.* L.L. för Jempteskogswägen, och sökia sin man igen dhet bäst dhe kunna och förmå.

2. Hans Kongl. Maj:ttz wår aller nådigste Konungs placat de dato 22 martij 1673 oplästes, angående dhe förrymbde soldater. Då capitein wälb. Carl Rutencrantz insinuerade een specification om några förrymbde soldater, Keel Swensson i Kiännaråsen, legd a:o 1657 af Joen Steenson i Quissle till soldat, och straxt effter några dagars förlopp, när marchen anstältes åth Tyskland, effter sin egen bekännelse ähr han rymbd i Stöde och Medelpad till Norrige och dher tilhållit i 11 åhr, sedan godwilligen begifwit sikh til Jempteland igen, och sitt fahrshemman [fol. 700r] emottagit, dher han nu åboor, hwilket han under häffd och bruuk i 6 åhrs tijdh hafft. Detta remitteras till hans excell:tz höghwälb:ne h:r generalleutnantens och gouverneurens vidare resolution, om han må åthniuta pardon efter Kongl. placatet, dhe förrymbde angående.

3. Dragoun Anders Swensson bekänner sikh hafwa lägrat kohnan Märit Swenssdotter och aflat tilhopa barn, som dhe bägge tilstå. Desse bägge hafwa sikh och försedt med lägersmåhl, dy effter Kongl. håfrättens resolution fördubblas bötterne, nembl. Anders Swensson 80 m:k och Märit Swenssd:r 40 m:k s.m:t. Denne Märit hafwer tilförne warit lägrader för 5 åhr sedan af ryttaren Udde Bengtsson och ingentera derföre plichtat, dy skal han opspanas och tingföras och lagl. å näste laga tingh dömmas.

4. Blef förafskedat at ländzman i Bergh Jonas Isaacsson skal skaffa besked af hållin landzreckning, hwarföre han hafwer af Hackåsboerne 1/2 r.d:r 4 skil:r opburit af hwar rök eller inläggia een specialreckning af hwad orsak sådane penningar ähro tagne, och det till höörsampt föllie effter dhe höga herrars Kongl. commissariernes resolution af dato 22 febr. 1670, detta wid laga straf tilgiörandes.

5. Fältwebelens Wellam Jacobssons hemman opbödz tridie gången, med förfrågan om han skulle til Pål Torrisson 3 ½ r.d:r som än återstå i hemmanss penningar lefwerera, dhertil tolfmän witnade inga andra creditorer eller arfwingar närmare wara än denne Pål Torrisson. Altså med rätta böhr honom samma penningar bekomma. [fol. 700v]

6. Pehr Jonsson och Joen Persson, förmyndare för sal. Jöns Månsons barn af senare kullen, præterdera emot den förra barnkullen få lijka hemfölgd åthniuta som dhe bekommit hafwa, hwilket och fadren sal. Jöns Månsson på sitt yttersta hafwer bejakat, det dhe af förra barnkullen ej sambyckia willia, uthan destuthan gå lijka til arffz.

Så emedan dhe alla ähre sal. Jöns Månssons barn, och kiärandernes fordran icke sträfwar emot Sweriges lagh och 12 cap. Gifftmål**abalken** L.L., hwarföre erkänner rätten skiähligt at barnen af senare kullen skohla lijka åthniuta hemfölgd som den förra, dock af oskiffito, och sedan gånge bägge kullarna til skifftes utj löst och fast, broder broderslut och syster systemslut. Komma ändå dhe barnen som igenom det andra gifftermåhl ähre aflade, icke til det quantum af löösöhernerne som dhe förra, emedan fadren ett för alt hafwer dhem 200 r.d:r in specie för möderne och dhertil med bröllopzkost afwittrat.

7. Joen Olufssons hemman i Skucku opbödz tridie gången, kiöpt af rätta bördemännerna.

8. Effterskrefne persohner uthkårades effter Kongl. Maj:ttz executionsstadgas 26 punct til uppsyhningmän, nembl. i Bergh sochn Pehr Jönsson i Wigge, Jon Persson i Bingsta, Jöns Olufsson i Skåhlan och Pehr Jonsson i Bergh; i Klöfsjö sochn Mårten Olufsson och Oluf Jönsson i Högen, hwilke aflade sin embetes eedh, med all flijt och troheet opspana och rätt-rådeligen tilkännagifwa hwad som een och annan emot lagh och Kongl. ordningar sikh förbryta. [fol. 701r]

9. Jöns Olufsson i Hofwermoo klagade at Pehr Jonsson i Opmo ifrån Wäm Dahl hafwer öfwerfarit Myskieboernes afradzlandh, förstördt dheras gamla älgswåhnor och bredewid nya i stället sikh til behagh opsatt, dheras uddar afbrutit och slagit i jorden, och när dhe skulle wickia och bese sina wåhnor, så hade så när een man gått för dhe nya opsatte giller, dhet dhe ej afwiste.

Pehr Jonsson, effter alfwarsam förmahningh, omsider bekände och tilstodh för rätten hafwa allena nederrifwit och bredewid opsatt nya, föregifwandes efftersom Hofwermoo man sielf dhem ej brukade, hafwer han dhem reparerat. Och emedan Pehr Jonsson härtil ej war lagligen stämdbd, dy skal han å Owijkens näste laga tingh swara.

10. Befallningsman wälb:de Daniel Bertilsson anklagade ländzman Jonas Isaacsson hafwa warit försumlig medh cronones uthlagors clarerande och infordrande. Saakfältes derföre för sin dienst försumande til 3 m:k s.m:tt, effter 33 cap. Ting.b. L.L. Men han återigen sikh beswärade öfwer allmogens mootwillia och treska, hwilka oundwijkligen plichta skohla, när dherpå specification ingifwes af ländzman.

11. Karin Mårtensdotter bekänner sikh hafwa haftt lägersmåhl med dragoun Oluf Erichsson och aflat tilhopa barn, hwilket föddes 3 weckor för Michäelis 1672. Denne Oluf föregifwer fuller intet wara barnafadren, uthan förmehnar at sal. corporalen Anders Fincke skulle och haftt med henne beställa. Derföre rätten skiähligt fan at han skulle med eedh sikh befrija, [fol. 701v] hwilket han hwarken wille eller kunne åstadkomma, hwarföre saakfältes han för lägersmålet till 40 m:k s.m:tt, effter 3 cap. Gifft.b. och Karin 20 m:k effter Kongl. håfrättens resolution.

12. Oluf Swensson i Wigge insinuerade i rätten een skriff, begärandes få gifwa sikh til sything, effter han ähr een barnlöös och siukligh man. Blef förafskiedat effter 31 cap. *Jordabalken* at han skal til näste laga tingh öfwerläggia med sin slächt som närmast ähr skylld och således pröfwa den han kan bäst sikh förtroo.

13. Jöran Jönsson i Hallen sikh beswärade, det hanss swärfadher sal. Oluf Swensson hafwer een summa penningar 166 r.d:r emottagit, som sees kan af tingsrättens attest af den 16 octobris 1667, hwilke penningar han hafwer förödt och bortskingrat, som inlagde woro til den krump-lingens Nils Anderssons oppehälle i sin lijftijdh, befruktandes sikh för efftertaal at swara före, det han aldrig hafwer emottagit eller opburit. Hwarföre rätten anbefalte ländz- och tolfmän inventera och värdera det löst och fast som finnas kan på sal. Oluf Swenssons hemman, dher Nils Andersson skal hafwa sitt oppehälle och gifwa Jöran Jönsson een richtig specification huru mycket han om händer tagit hafwer.

14. Pehr Isräelssons hemman i Skucku opbiudes första gången, bestående af 1 tunland, kiöpt för 80 r.d:r.

15. Mårten Pehrsson i Turringen, som genom tolfman [*fol. 702r*] Nils Jonsson i Rätan stämbder ähr, at swara schergianten Phaltin Olufsson til hanss fordran, men eij comparerat, dy saakfältes han för swarslösa til 3 m:k s.m:t effter 33 cap. *Tingmålabalken* L.L.

16. Munsterskrifwaren Pehr Börgesson, som lagligen citerader ähr at swara kyrkioheerden wördige h:r Jöns i Bergh til dhe extraordinarie räntor han hafwer skaffat sig *hans* excell:tz gouverneurens execution på, men eij kommit tilstädes, fördenskuld saakfältes til 3 m:k s.m:tt effter 33 cap. *Tingmålab.* L.L.

17. Allmogen förbödhz wid 40 m:k s.m:tt tilgiörandes at ingen granne skal den andra owit-terligen intaga något huusfolk som creatur hafwa och giöra grannarna oskiähl i åker och angh. Och den dher giör, skal icke allenast betahla skadan, uthan derföre lagligen plichta.

18. Oluf Andersson i Åsen, med giord handsträckning, uthlåfwade inför rätten betahla Anders Jönsson i Berghs by nijo r.d:r för dhe slottepanter Erich Steensson i Åsen honom a:o 1651 pantsatte, hwilke Oluf Andersson ifrån a:o 1662 under sitt hemman brukat hafwer uthan wedergällningh, altså mycket mehra sitt löffte plichtig at effterkomma. Hwar och icke, remit-teres saken under wederbörlig execution.

19. Jöns Erichsson i Älnäset insinuerade i rätten dhe höga herrars Kongl. commissariernes resolution af den 24 februarij 1670 och sedermehra hans excell:tz högwälborne h:r gouver-neurens af den 3 aug. 1672 angående een arffzprætension på Wiggehemmanet. Nämnden [*fol. 702v*] witnade at detta ährende böör sal. öfwerstleutnamptens wälb. Matthias Drakenstiernas effterlefde swara til, men ähro eij lagligen citerade. Derföre begärer sonen wälb. Petter Dra-kenstierna dilation til näste laga tingh å sin moders wälb. fru Catharinæ wäg:r, då hon eller hennes fullmächtig öfwer denne kiärandens beswär böör sikh med wederbörlige skiähl förklara.

20. Efftersåsom emillan Jempteland och Härieådahlerne hafwer warit nu och i forna tijder een långwarig twist och träta om dheras landz rämärken, som af ofwanbemälte vidimerade brefz copia nogsampt ähr at see och förnimma; och såsom detta ähr det sidsta til datum præsenterat, dock anno 1483 uthgifwit med underhängde wahnlig signeten, det nu, etthundrade nijttijo år gammalt ähr, hwilket syne- och dombref ingen häradztingsrätt kan ogilla, uthan effter Sweriges

lagh af wichtige skiähl, som dess innehåld i bookstafwen förmåår aldeles approbera, och här effter för gott och giltigt hålla.

Fördenskuld opå Hans Maj:ttz vår allernådigste Konungs samt rättnens och embetes wäg:r förbiudes såwål dhe i Jempteland som Härleådahlerne närmast boende at icke giöra hwar annan något intrångh, meen eller förfångh på ett eller annat sätt in om föreskrefne råår och röör eller gammal landskrå, antingen med diurs fällande, muulbeet eller annan åwärckan, undantagande det som förmehnas bewijssligh uhrminnes häfd wara åkommin, måtte förblifwa til vidare ransakan och laga uthslag parterne emillan. Men den twist som bægge landskapen [*fol. 703r*] ähr emillan, om rätta råår och röör, synes skiähligt och lagh likmätigt, om dhe elliest icke kunna förlijkas, att sex å hwardera wäg:r opartijske eedsworne män efftersökia at igenfinna sielfwa rågången och landemärom, dock i alt rättandes sigh bægge parterna effter ofwanbe:te brefz innehåldh.

Ting den 22–23 oktober 1674

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3156, fol. 752r–755r, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1674 den 22 octobris höltz laga tingh med allmogen af Berghz tingelagh, närwarandes cronones befallningzman wälb:de Daniel Bertilsson tillika med dhe tolf edsworne nämbdemän.

Swen Keelsson i Böhle	Oluf Andersson i Åsen
Oluf Jonsson i Bergswijken	Påhl Jonsson i Ältnäset
Mårten Jonsson i Wigge	Nils Jonsson i Räthan
Essbiör Olufsson i Klöfsiöö	Oluff Steensson i Wigge
Joen Påhlsson i Klöfsiöö	Steen Andersson i Tåssåsen
Essbiörn Jonsson i Wigge	Oluf Larsson i Röörohñ

1. Befallningzman wäl:tt Daniel Bertilsson anklagade allmogen för den olaga wäg dhe icke allenast här i tingelaget uthigenom till Hoghdaal å den ena, Klöfsiö [å] den andra åth Herrieådahlen, uthan och sin wägh på Grubbkiählen till Hackåhs. Men emillan siön och den wägh dhe hafwa oppå Jemptsbogen wid Kiäringberget, den dhe ringa eller intet påarbetat hafwa, uthan h:r befallningzman fåår, som han uthwijsar, hårda och stränge breff af hans excell:tz högwälborne gouverneuren at effterkomma och laga, det wägerna blifwa färdige giorde.

Allmogen klagade sin nödh i desse åhren förmedelst den stora misswäxt icke alt kunnat som sigh böhr fullgiöra, beswärandes sigh högeligen öfwer dhe långa wägar dhe såwål igenom tingelaget, så til Hoghdahl, som till Helsingelandh hafwa at bota, supplicerandes blifwa befrijat ifrån den wägh dhe på Jemptsbogen wid Kiäringbergen pålagde åhre at bruka. Detta åhrendet opskiötz til näste tingh och vidare betänckiande.

2. Jöran Olufsson i Rööön missfjrmadt opsyhningsman Joen Pehrsson i Bingsta, saak på Kongl. Maj:ttz nådige [*fol. 752v*] behag 6 m:k. Men at han hafwer med sin broder försummadt gudztiensten, remitteras under wördige profneestens och prästerskapetz omdöhme.

3. Opsyhningsman Joen Pehrsson i Bingstad anklagade Oluf Olufssons i Bergswijkens hustru hafwa i förledne sädesandh pläckat ax af sin grannes Kiehl Erichssons åker på een söndagh, mädan folket war i kyrckian, hwilket Oluf icke undfalla kan, uthan sielf obedin säger sigh i gåår willia med honom dherom förlijkas. Men effter Olufz hustru Ingebor Jonzdotter eij nu tilstädes ähr, opskiutes til näste laga tingh.

4. Klöfsjöboerne som boo närmat landmähre, tilförne offta förbudne, sampt Swen i Böhle och Pehr Essbiörsson i Qwarnsiöö anklagades af befallningsman hafwa emot förbud inslept een hoop löst partie, det dhe icke undfalla kunde, föregifwandes sigh icke dheraf wetta, uthan dheras folk, som hemma warit hafwa, dhem framhulpit, och allmogen i landet sådant til stoor kostnad och beswähr, saakfältes effter 32 cap. Konungsb. L.L. tilhopa 40 m:k.
5. Sundhwis Månsson i Älnäs beklagades hafwa brukat onyttigh mund oppå tolfmannen Pål Jonsson i Älnäset enär han tijonden räckna skulle, som dhe då närwarandes wore Pehr Jonsson i Bergh och Joen Andersson witna skedt wara och Sundwis sielf ej undfalla kan, saak effter 43 cap. Tingm.b. L.L. 6 m:k.
6. Blef af rätten afsagdt och dömbdt, i föllie af ett opläst gammalt pergamentzbref, daterat Berg S:t Pauli dagh a:o 1516, det Pål Jonsson i Älnäset sampt Keel Andersson i Bergh skohla behålla sin fierdepart i godzet till Hallen och dess [fol. 753r] underliggiande skogh och myrslotter, och Sundhwis Månsson i Älnäset tre fierdeparter i alla måtto dher emot och ingen har effter i någon måtto förfångh giöra, dherom dhe inför rätten handräctes, och skohla goda män nästkommande währ, hwar och een sin part rätteligen afwittra och tilldeela, så i sielfwa lägden som skogen och myhrslätten.
7. Blef och af rätten afsagdt och dömbdt att det lägdestycke, kallas Åhrbergh, som ifrån cronegården Österåsen Carl Jönsson åboor, ifråntaget åhr, skall dher åter underläggias, och det i föllie af Kongl. Maj:ttz placat om cronägors förminskande, och sedan sökie Hans Andersson sitt igen det bäste han kan och gitter.
8. Erich Tohresson i Håån ifrån Herrdahl opbiuder den gård i Klöfsjö sochn han af Peder Pålsson dher sammastädes sigh för 60 r.d:r tilhandlat hafwer, första gången.
9. Ländzman Jonas Isaacsson och Jöns Erichsson låta opbiuda det jordebythe emillan Älnäset och cronhemmanet Östbergh, första gången.
10. Kyrckioheerden wördigh och wällärde h:r Jöns med sine interessenter anpræsenterade den högl. Kongl. håfrättens resolution, daterat Stockholm den 18 octobris 1672, att den syhnen som a:o 1648 emillan Gallhammar och dhem åhr gångin, aldeles ophäfwinn och för null räknadt, præterandes dherå gjorde expenser och skadeståndh. Men effter wälb. fru Catharina Drakenstierna föregifwer sigh denne gången altför seent stembningh fått, och icke sine saker så i noga acht hafwa som sigh böhr, begiärer opskof til näste tingh, då hon eller igenom sin fullmächtige oundwijkligen comparera skall. [fol. 753v]
11. Oluf Swänsson i Wästerwigge opbödth nu sigh och all sin ägendomb i löst och fast nästom frändom til syytningh emottaga och det effter 31 cap. Jordabalken L.L. och Kongl. tiggareordningen.
12. Peder Isaacsson i Skucku låter opbiuda andra gången 1 tunland med huus och jord han dher sammastädes emot 80 r.d:r af Joen Erichsson sigh tilhandlat hafwer.
13. Elizabeta Perssdotter i Qwarnsiöö som hafwer haftt lägersmåhl med chergianten Pfaltin Olufsson och effter stembningh ej comparerade, skal för tresko effter 33 cap. Tingm.b. L.L. [böta] 3 m:k.

14. Nämnden afsade och dömdde att Joen Olufsson i Österskucku skall bekomma fastedomsbreff opå 1 ½ tunland med husen han af Gabriel och Christopher Nilssöner köpt hafwer för 68 ½ r.d:r.

15. Anders Olufsson i Wigge opsyhningsman beklagar sigh att Jöns Jonsson i Dahläsen gifwer sigh nidingsord i kyrckiowägh och annorstädes för dhet han dhem effter sin embetes skyldighet honom och andra opwachtar, begärandes ifrån tiensten ändtledigas. Bemälte Jöns ähr icke tilstädes, dy remitteras til näste tingh, då han comparera skall.

16. Joen Olufssons hustru i Moo, h. Sigrid Jonssdotter, födder i Bergz by, angafz af ländzmannen Jonas Isaacsson wara för trälldoms öfwande beskyllt. Flickan Margareta Erichsdotter, hwarss fader en dragoun ähr och med dhe andra bortrester, effter tilfrågan, som dherom någon weetskap hafwa skall, och till ålder om sine 11 åhr, bekänner och säger att h. Sigrid i förledne sommars kom om nattetijdh i sinn faders gårdh Dahläsen, dher hennes fader hadhe sitt kvarter, med een hwijt koo, då hon i förstugun med sinn [fol. 754r] yngre brodher lågh, blef af h. Sigrid tagen uthom dörren naken, och satte sigh på be:de koo, hennes dotter Göhle Jonssdotter frammanföre och sigh effter. Sedan baar det op i wädret och så til wägz åth Hofverbärg, dher koon fastnade medh ena framfoten, då hon säger sigh med handen hafwa slaget på koon, så at koon flögh opp igen, reed så på samma stunden heem til gården igen, och icke wiste huru hon åter i sängen utj förstugun kom.

Sedan säger hon sigh hwarken henne sedt eller någon gångh wara förder, eij heller wetta hwart dottren hennes foor, enär hon heem emot gården kom. Bekänner och, att när hon kom den natten till herbärg, war dher många qwinfolk, och een hade ett lite[t] lindbarn, hwilke reede af och till kringh om berget. Men ingen af dhem kunde igenkänna, och att alle som reedo, hade sadlar på koor.

Denne Margaretas modher bekänner och, att när hon heemkom samma dagen då flickan hafwer waret till wäg, hafwer dottren med gråtande tårar sigh beklagadt att dhe hafwa nu warit i Blåkulla medh sigh. Be:te hustru Sigrid nekar aldeles härtill, skall i mårgon comparera när dhe andra berycktade framkomma.

Den 23 octobris comparerade gässen Oluf Danielsson, födder i Yterhogdahl, om 13 åhr, bekänner som föllier, hafwa åthskillige tijder warit i Blåkulla, dher och blifwit giffter och aflat barn. Säger och, att Margareta Christophersdotter i Yterhogdahl och Kyrckiobyn hafwer först wijst sigh ett himmelrijke dher i sochnen på ett bergh, kallas Essbysbergh, dher een gård war och Margareta, som honom förde, sade: Här ähr himmelrijke, dher be:te Margareta lagade honom maat och gaf både ost, brödh, smör och kiött at ätha, icke annat kunna känna änn det wara gott och wälsmakadt. Och sedan när han andre dagen begynte längta natten åter skulle blifwa, at han sigh dijt förfoga kunde, som och skedde, då Margareta honom [fol. 754v] tijt förde och honom spijsade med maat af smör, ost och bröd. Sedan gifwit honom kläder som skjnande wore, men af hwad slagh kan han icke wetta, och dher så när fyra åhr hwar natt dher i himmelrijke warit, och altijdh dher på lijke sätt plägader.

Men nu sedan han sigh bekänt hafwer, tyckes wara långsampt att han icke kan dijt komma. Säger och, att Bengtz Märit, Essbiörn Mårtenssons hustru i Hogdaal, tager sigh bort om nattetijdh, som ähr i anseende såsom een sparff den han seer enär liust ähr af månen. Men när mörckt ähr, tager hon honom när hon kommer, då han intet förmåår roopa. Namngifwer och icke flera känna eller afwetta här i landet wara än Oluf Olufz hustru i Råthans by, Ingebor Jonssdotter och hennes modher Ingjel Christophersdotter och två stycken gåssar, den ene Oluf Jonsson, till tienst hoos Oluf Nilsson i Råthan, den andra Erich, Nils Larssons son, ähr winnögder och 3 åhr eller något mehra.

Säger och, Swen Knutz son Jöns, sigh af ålder jembljik sielf rijda til Blåkulla när och då han will, såsom och hanss dotter Märit rijder och när hon will. Och Oluf Pedersson i Hwassnäs

i Hafröö sochn, een eenögder man, förer Swen Knutzons dotter Karin, som hafwer warit hoos Pähl i Fäsiöön och Hogdaal sochn.

Säger och att Ingiel i Turringen förer och medh sigh Swens yngsta barn och son, Swen *benämnd*, til Blåkulla, såsom och Anders Olufssons barn 3 st., Siul och dotterne Ingebor och Märit. Men den unge sonen Siul hafwer den hwijta ängelen hoos sigh i förwahr intill han kommer til sine åhr, at han kan sigh sielf beklaga.

Säger och, at Swen Knutzons hustru Kerstin, barnfödder i Älfroos, rijder och hafwer många barn medh sigh til Blåkulla, stora och små, men ingendera af barnen kiänna, uthan rijder både på folk och fää, item hästar och alle wäl smorda. [*fol. 755r*]

Frågades och honom gässen huru dhe bära sigh åth när dhe så rijda, säger at dhe wända opp nedt på creaturen dhe rijda, sättiandes sigh på buuken, rumpan, *salva venia* [*ursäkta språkbruket*], för åth och hufwud effterst, antingen opp genom taket eller skorstenen eller igenom fönstren eller wäggesprijngierne.

Bekänner och Oluf Danielsson att Gammel Märit hafwer i Blåkulla lärdt sig läsa således Fader wår, som i Helfwete åhr, förbannat sool och måne, fahr och moor, syster och broor, åker och angh, och alt som på jorden åhr. Mehra af denne säger han sigh icke nu kunna. Men tilförne icke allenast denne, uthan och flera böhner hafwa kunnat läsa, men nu sedan han hafwer sigh bekiändt, förglömbdt.

Ingiel och Ingebor hades före, män säija att denne Oluf Danielssons berättningh wara osanningh. Kierstin, Swän Knutzons, hades och före, men nekar aldeles.

Comminister h:r Johan Draco gifwer henne det witnessbördet at hon åhr een orolig människa, både hemma med sin man, som och elliest ligger i skogen kalla winteren med sin boskap. Jöns Siulsson nekar och, ehuruwäl Olof Danielsson säger sigh offta hafwa slagetz med honom i Blåkulla. Detta opskiötz til näste tinget och vidare ransakan.

Ting den 11 februari 1675

Källa: Svea hovrätt, Advokattiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3157, fol. 555r–555v, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1675 den 11 februarij höltz laga tingh i Bärgh med allmogen dher sammastädes, närwarandes dhe tolf eedsworne nämbedmän.

Oluf Andersson på Åsen
Pähl Jonsson i Ältnäset
Steen Andersson i Tåssåsen
Oluf Larsson i Röröön
Pähl Nilsson i Moo
Pähr Jonsson i Bärgh

Oluf Jonsson i Bergswijken
Swen Swensson i Bärgh
Essbiör Jönsson i Wigge
Nils Jonsson i Räthan
Oluf Swensson i Wigge
Pehr Jönsson i Wigge

1. Hustru Ingebor Jonssdotter, Oluf Olufssons i Bergswijken, som förledit hösteting angafz af opsyhningsman Joen Pehrsson i Bingsta hafwa på een söndagsaffton stubbat ax af Keel Erichssons åker, emedan han stod oskurin, på een kanna korn, föregifwer h. Ingebor allenast wara. Men Keel sigh beklagar det hon hafwer och på dhe andra hanss åkrar afplockat förr det blef moget, och skadan kunne wara på een skyhl eller 6 kannor korn, hwilket nämbeden wärderade för 18 ½ öre s.m:tt.

Emedan gerningen åhr bekänd, dy effter Kongl. strafordningh skall h. Ingebor gifwa måhlsäganden sitt igen, och böta tre gånger så mycket tiufnaden åhr wärderat före, belöper 1 d:r 24

öre s.m:tt. Denne hafwer intet at böta med, skal förden skuld plichta med fängelse. Om sabbatzbrottet remitteras til wördige prästerskapet.

2. Cronones ländzman Jonas Isaacsson tillika med nämnden witnade det feltwebelen Pfaltin Olufsson hafwer uppenbarligen bekändt och tilstådt förr han uthcommenderader blef, hafwa hafft lägersmåhl med Elizabeta Perssdotter i Qwarnsiö och aflat tilhopa barn. Såsom feltwebelen [fol. 555v] hafwer för wördige prästerskapet bekändt sigh wara barnefadren förr han uthreste, hwarföre effter höglofl. Kongl. håfrättens resolution saakfältes Elizabeta Perssdotter til 20 m:k s.m:tt. Men fältwebelens saak opskiutes til hanss återkompst.
3. Påhl Nilsson i Moo uthlåfwade inför rätten at tilställa sine swågrar Joen Olufsson i Byen och Pehr Jonsson i Moo dheras arffalne jordepenningar 6 ½ r.d:r. Men til dheras broder dragoun Joen Hansson i Moo behåller Påhl inne hoos sigh til dess han bekommer hanss fulmact.
4. Sundwis Månsson i Ältnäset pålades at sigh uhr tiufwa tilljka med rustmestaren Oluf Bengtsson at komma honom til swarss på Hackåås laga tingh huru dhe hafwa fått uthj capiteins Mårten Reuters kappa, som kommin åhr till tridie man, och detta wid laga straff tilgiörandes.
5. Cronones ländzman Jonas Isaacsson sigh förfrågar om icke bördzmännerne til Pehr Siulssons hemman i Klaxååsen, som i wahnbruuk ligger, få det emottaga til bruukz, och efter mätismanna ordom betahla creditorerna. Blef af rätten öfwerwägadt och afsagdt det bördemännerna tilträda hemmanet, och dher någon hafwer slott i underpant och den icke hafwer lagbudit, så niuter han icke mehra sin betahlningh än dhe andra creditorerna, som det 17 cap. Ärfd.b. L.L. innehåller, och briste så bördemännerna per qvota, som dhe andra.

Ting den 11 oktober 1675

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3157, fol. 572v–575r, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1675 den 11 octobris höltz laga tingh i Bärgh, närwarandes i cronones befallningsmans ställe landskrifwaren wäl:tt Lars Jonsson Roshemius, tillika medh dhe tolf eedsworne nämbedemän.

Oluf Andersson på Åsen	Joen Påhlsson i Klöfsiö
Oluf Jonsson i Bergswijken	Nils Jonsson i Råthan
Esbiör Olufsson i Klöfsiö	Pehr Jonsson i Bergh
Essbiör Jönsson i Wigge	Oluf Larsson i Röröön
Mårten Jönsson i Wigge	Oluf Swensson i Wigge
Joen Jönsson i Tåssåsen	Essbiör Sundwisson i Skuggu

1. Joen Jönsson i Tåssåsen aflade sin nämbedemanss eedh.
2. Karin Jonssdotter i Klöfsiö bekänner sigh hafwa hafft olofligit omgängie med finnsoldaten Hindrich Hindersson af wälb:ne h:r öfwerstleutnamptz compaignie förledin Erichsmässa tijdh [18 maj] och aflat tilhopa barn, hwartill Hindrich inständigt nekar, eij hafwa belägrat Karin, uthan beskyller på een annan soldat, Samuel Erichsson, een gifft persohn, skal hafwa henne lägrat, hwilken nu eij tilstädes åhr, dhertil Karin nekar och fast påståår at Hindrich hafwer henne

låfwat ächtenskap, eij annat förstådt än han haar warit ogifft persohn. Men af officerarne berättas det han hafwer hustru och barn i Wästerbotn.

Hindrich omsider bekände, hafwa Karin besåfwit millest böndags tijdh den 9 julij, och kommer barnet fram inom hanss tijdh, så will han swara dhertill. Hindrich berättar det soldaten Nils Jönsson hafwer för sigh bekändt det han hafwer funnit Samuel Erichsson och Karin Jonssdoter tilhopa utj een bodh, der dhe hafwa legat tilsamman.

Vice pastor, wörd. h:r Johan Drake berättade, när som han förnam att Hindrich och Karin hafwa söcht sängelagh, hafwer han dhem åthwarnadt med sådant afstå, besynnerlig derföre effter Hindrich war een giffter persohn.

Såsom finsoldaten [fol. 573r] Hindrich Hindrichsson eij undfalla kan, hafwa belägrat Karin Jonssdoter och haftt med henne olofligit omgängie, som dhe bägge bekänna, fördenskuuld, effter Kongl. Majj:ttz straffordningh, saakfältes den gifte persohnen Hindrich til 80 d:r s.m:tt och kohnan 40 d:r s.m:tt. Effter Hindrich intet äger at böta med, som hanss öfwer- och underoffice-rare och han sielf bekänner, dy effter Kongl. straffordning skall plichta med 6 gånger gatulopp och kohnan hudstrykas [piskas] för tingsstugudörren.

3. Jöns Olufsson i Skåhlan klagade att soldaten Hindrich Hindrichson hafwer, sedan han kom uthur kyrckian i Klöfsiö på annan dagh pingest, gått effter sigh til hanss giästwärd Oluf Swensson, hafwandes med sigh 5 andra soldater, ingåt i stugun, hafwer Hindrich öfwerfallit sigh med hugg och slag, så at han hafwer blöt näseblodh. Hindrich föregifwer deth Jöns Olufsson hafwer beskylt sigh för een halssduuk och skiorta hafwa bortstuhlit, dhertil Jöns nekar, allenast tilståår bedit soldaten Lars skulle förhöra hoos sine cammerater, finsoldaterne, effter een hallssduuk som bortkommin war, men icke någon tillagdt, eij heller mist någon skiorta.

Hindrich oppå tilfrågan berättar det kohnan Karin Jonssdoter haar för sigh bekändt, effter änkians h. Sigridz ord, det Jöns haar misstänckt honom för halssduken.

Oluf Swensson effter aflagd eed witnade att när som folket kom uhr kyrckian annan dagh pingest, hafwer Jöns Olufsson fölgd honom heem til sitt wahnliche qwarteer. Rätt som dhe skulle gå til bordz och få maat, kom Hindrich med sine cammerater in effter, och straxt han kom in genom dörren, talte han honom intet til, uthan fattade Jöns i håret, i axlarna och slagit. Men dhe andra soldaterna buro eij någon hand på Jöns, uthan styrde til goda.

Såsom alt detta ähr skedt på een stor hälgdagh, och Hindrich finsoldaten eij kan giöra sigh för dhenne sakn lagligen frij, ehuruwäl han inständigt [fol. 573v] nekar, intet hafwa gådt med wredzmod til hanss qwarter, kan denne ringa rätten honom icke aldeles befrija, uthan på höga öfwerhetennes nådige behagh saakfälla effter 32 cap. Kongs.b. och 5 cap. Edzörisb. L.L. 40 m:k s.m:tt.

4. Dato angåfwo för rätten leutnampten manhafftig Arfwid Duus med sin schergiant Axel Kempe huru såsom dhe anno 1675 den 18 septembris kommo til Wigge by om afftonen klockan 9 lögerdagen, klappade på wäggen hoos een tolfman Oluf Swensson. Då uthkom tolfmans hustru, leutnampten frågade effter wägh til Bärgh, angifwandes sigh wara danske officerare. Sedan frågade hwar hennes man ähr, hon swarade honom wara til kiähls eller fäbodarna, sedan om några swänske soldater dher wore til qwarteers, sade hon dhem wara reest til uthskagen, at fordra opp dhe andra som skulle sammandragas til lägers på Rödöön. Jagh kan ingen redo giöra för sådant.

Men i andra gården ähr een *gammal* 70 åhrs man, han weet bättre besked giöra, dijt hon och fölgede officerarne, gick in först til Oluf Erichssons hustru, sadhe: Här ähre twenne bagge [norska] officerare, som fråga sigh wägh, då hon gick inn i een annor stugu til sin man, dher han lågh, bad honom gå uth. Här ähre twenne karlar som fråga sigh wägh, dhe sielfwe säija wara baggar [norrmän] och hafwa een stoor hoop krigzfolk med sigh, gack uth straxt. Sade han: Ähr ingen annan som kan gå uth. Neij, gack uth straxt sielf.

När han kom uthom porten, ett gott steenkast till officerarna, sade han med hälsningh: Välkommen I danske, tagandes leutnampten i fambn, medan han satt på hästen, klappandes, säijandes: Hwad kall hafwen I? Leutnampten sade wara een regementzquartermestare, och huru stark han ähr, 3000 man swarades. Kunnen I kiöra bort dhem och hugga dhem wed, dhe hafwa oss mycket påbördat. Leutnampten sadhe: Ähre här några officerare? Swarade Oluf Erichsson: Här ähr ett [fol. 574r] gammalt wraak österst i byyn, een fältwäbel, den kunnen I hugga neder först, och gick effter pigan, som skulle wijsa hwar fältwebelen hade sitt tilhåldh, bidiandes officerarne ingalunda wille oppenbara eller säija för dhe andra grannarna det han haar giordt någon kundskap. Dhe andra, som liggia i uthskagen komma i mårgon, då kunnen I giöra neder dhem.

Leutnampten omsider sadhe: Jagh ähr een god swänsk. Wid det samma fattade schergianten honom i armen, sade: Huru haar du för några dagar sedan giordt din eedh? Oluff swarade: Gudh bättre, iagh haar förtalt migh, önske halssen wore af migh reda. Då förde schergianten honom till een nämbdeman, Mårten Jönsson i samma by, repeterade altsammans som för bemält ähr hwad passerat war, då Oluf Erichsson ej neka eller undfalla kunde så skedt, men föregifwer af stoor räddhoga kommit dhertill, hwilket han inför rätten tilstodh och bekände så i sanning wara, williandes gifwa leutnampten een häst i förlijkningh, om han ej dherpå tahla wille. Men han nekadt, sade sigh ingen häst derföre willia hafwa, derföre sålde hästen till Pehr Olufsson i Wigge andra mårgon för 5 r.d.:r. Dheraf gaf han leutnampten 4 r.d.:r och 1 til schergianten, dhe ej skulle saken anklaga, men leutnampten sade sigh till att bättre kunna öfwertyga bonden, emottogh han samma penningar.

Altså wid sin återkompst gaf sådant sin öfwerstleutnampt wälborne h:r Åke Ulfsparre det tilkänna, och han sedan skriffteligen gjorde påminnelsse hoos civilbetiente, saken måtte lagligen skiärskådas, ransakas och afdömmas. Nämnden oppå sin eedz plicht samt gemene man witnade att denne Oluf Erichsson hafwer warit een roligh [lugn], stilla och eenfaldigh man, och på hans 70 åhrs ålderdoms dagar, haar han för 3 år sedan fått feel på sin syyn, ähr blifwin mörcksynt. Dock för hans grofwa förseende, [fol. 574v] i detta måhl kunna dhe honom Oluf Erichsson ej befrija ifrån lijffzstraffet, uthan effter 8 capitel Höghmåhlsbalken Landzlagen dömma.

Men denne Oluf Erichsson och hans hustru med gråtande tårar i allsom största ödmiukheet underdånigst begära nådher, föregifwandes sådant wara skedt genom räddhoga och förskräckelsse, som honom nattetijdh i hastigheet wore olyckeligen påkommit, beklagandes sin stora feel på syhnen, ej annat i mörkret kunna see, än fienden stodo dher omkring, hwilket altsammans i underdån-ödmiukheet remitteras till högl. Kongl. håffrättens höghwijse och nådige widare omdöhme.

5. Oluf Swensson i Wigge opbiuder sigh tridie gången under sin näste slächt till syytninghs.
6. Erich Tohlsson i Klöfsiö, som lagligen ähr stembd at swara tolfman Joen Pålsson i Klöfsiö på ett hemmans kiöp, men ej kommit tilstädes, fördenskuld effter 33 capitel Tingmålabal. saker till 3 m:k s.m:tt.
7. Effter leutnamptens Arfwid Duus påkiärande förbödz allmogen wid laga straf tilgiörande, intet handla med cronones soldater, det wari sigh kläder eller något det ringaste af dheras muniteringh.
8. Brofogden Keel Erichsson anklagade Bärsgsboerne hafwa odugeligh wägh på Grubbkiählen, såwål broar som dhe obroade putzar som annorstedes i socknen, hwilket och i sanning befanss, och allmogen ej heller dherifrån undfalla kunne. Hwarföre i anseende til allmogens stora fattigdomb förskontes dhe oppå Kongl. Majj:ttz nådige behagh för denne gången med 40

m:k s.m:tt effter 3 cap. Bygg.b. L.L., med åthwarning, dher dhe häreffter ej swares god wägh byggia och förfärdiga, skohla dhe hwartera plichta 3 m:k s.m:tt. [fol. 575r]

9. Anders Swenssons hemman i Bärgh af 1 $\frac{5}{6}$ tunland opbödz första gången, köpt af Jöns Olufsson för 63 r.d:r.

10. Gård- och hemmansbythe emillan ländzman Jonas Isaakson och Jöns Erichsson i Östbergh opbödz andra gången.

11. Vice pastor wördig h:r Johan Draco för sigh och sin swärfaders wäg:r præsenterade sigh sielfwilligt att swara til wälb. fru Catharina Drakenstiernas andragne beswähr och klagomåhl i det högl. Kongl. cammarcollegio emot wördige kyrckioheerden och hanss consorter angående Gallhammars och prästegårdz ägorne. Men såsom wälb:ne fruun ej hemmastadder ähr, ej heller någon i sin frånwaru fullmächtigat, dy kunne saken ej företagas, utan remitteras til näste laga tingh och hennes igenkompst.

Ting den 31 mars 1676

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3158, fol. 594r–595r, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1676 den 31 martij höltz ordinarie laga tingh i Bärgh med allmogen dher sammastedes, närwarandes dhe tolf eedsworne nämbedemän.

Oluf Andersson på Åsen	Nils Jonsson i Rätthan
Oluf Jonsson i Bergswijken	Oluf Larsson i Röröön
Essbiör Jönsson i Wigge	Oluf Swensson i Wigge
Joen Jönsson i Tåssåsen	Jacob Keelsson i Böhle
Halfwar Jonsson i Mohren	Anders Jönsson i Bergh
Swen Swensson i Bergh	Påhl Jonsson i Ältnäset

1. Jöran Jonsson i Bergswijken klagade at Oluf Olufsson, tridiemanss soldat, och hans hustru Ingebor Olufzdotter hafwa förledin höst stuhlit een bock, den dhe slachtadt och tilhopa förtärdt hafwa, hwilken wärderades för 3 m:k s.m:tt. Och emedan Oluf Olufsson bekänner denna tiufnad med sin hustru begådt, hwarföre, til föllie af Kongl. Maj:ttz straffordningz 3:die punct, skall han gifwa måhlsäganden sitt igen och böta tredubbelt så mycket tiufnaden ähr wärderat före, blifwer 9 m:k s.m:tt. Denne äger intet at böta med, dy skall han plichta med kroppen, och hustruns [fol. 594v] Ingebor Olufzdotters saak opskiutes til hennes ankompst och näste laga tingh.

2. Joen Jönsson i Turringen och Rätthan sochn klagade at Isaac Pehrsson i Yterturringen hafwer på egenwilligt sätt tagit af sigh i skogen 2 st. älgzhudar à 8 d:r s.m:tt stycket, och kiött efter een heel älg på 10 *pund* à 8 öre s.m:tt, belöper 2 $\frac{1}{2}$ d:r s.m:tt, hwilke älgjar Joen Jönsson hafwer 8 dagar för Mattesmessas skutit på Turringsskogen. När han med sin drängh skulle afhempta älgziuren, hafwer Isaak warit dher för honom och upgiordt älgjerna, och dhem tillika med sin broder Oluf Persson i Hwassnäs ifrån Hafre sochn i Medelpad bortfördt. Till detta kan Isaak ej neka till, uthan bekänner sådant hafwa giordt, och ej wettat det Jon hafwer fält diuren, för-

mehnandes effter han granne war, skulle och dher utj deelachtig wara. Oluf Pehrsson i Hwassnäs ähr ej tilstädes, uthan tilhåller i Hafre sochn, hwilken til tinget skal lagl. hijt citeras, kiäranden til swarss.

Joen Jönsson hafwer dessuthan skutit 2 små diur uthj låfligh tijdh, för Midfastan, hwilke häigderijdaren [*uppsyningsman*] Erich Olufsson i Ångie ifrån Medelpad hafwer tagit både hudor och kiött, så mycket som haar warit i förråd ifrån honom, sampt dhe ofwanbe:te 2:ne stora hudorna och fördt dher ifrån, oachtandes han hafwer fält ofwanberörde diur uthj rättan tijdh, ödmiukeligen anhållandes kunna komma til sin rätt och få sin refusion igen. Och emedan swaranderna ej ähre tilstädes, dy opsköttz til dheras ankompst och näste laga tingh.

3. Kyrckioheerden i Bärgh wördig h:r Johan Drake med sin lagzman Páhl Jonsson i Ältnäset begärade få uthslagh i saken effter högl. Kongl. håfrättens resolution emot dheras wederpart wälb. fru Catharina Drakenstierna [*fol. 595r*] om använde expenser. Och ehuruwäl welb. frun tilförne ähr härtill 3 gånger lagl. citerat, men icke comparerat, uthan fruens uthskickade Hendrich Spiringh begärer yterligare dilation, föregifwandes documenterna wara inlefwederade hoos generalen och gouverneuren högwälb:ne h:r Carl Sparre, och dhem ej igenfått, förden skuld blef af rätten afsagdt att dher wälb. fruen å näste laga tingh sigh ej infinna låter och här til swarar, will rätten lijkwäl låta saken gå in rem iudicatam och definitivè afdöhma, och det effter 12 cap. *Tingmålabalken* L.L.

Ting den 30 oktober 1676

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3158, fol. 605r–606v, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1676 den 30 octobris höltz ordinarie laga tingh i Bärgh med allmogen dher sammastädes, närwarandes dhe tolf edsworne nämbdemän.

Oluf Jonsson i Bergswijken	Jon Páhlsson i Klöfsiö
Essbiör Sundwisson i Skucku	Oluf Swensson i Klöfsiö
Oluf Swensson i Wigge	Joen Olufsson i Byn
Oluf Larsson i Rööroön	Oluf Jönsson i Högen
Pehr Joensson i Moo	Joen Erichsson i Wättwijck
Jon Jönsson i Tåssåsen	Joen Persson i Räthan

1. Desse fyra tolfmän aflade sin nämbdemans eedh, nembl. Pehr Jonsson i Moo, Oluf Jönsson i Högen, Joen Erichsson i Wattwijken och Jon Persson i Räthan. [*fol. 605v*]

2. Kyrckioheerden i Bärgh wördig och wällärde h:r Johan Drake insinuerade i rätten högl. Kongl. Håfrättens resolution och remissorial till häradztinget, de dato 18 octobris 1672, då och hans excell:tz generalens och gouverneurens högwälb:ne h:r Carl Sparres befallningh af den 2 novembris eiusdem annj [*samma år*] att den strijdigheet som långlig hafwer warit emillan öfwerstleutnampten sal. wälb. Matthias Drakenstierna och fordom kyrckioheerden sal. h:r Jöns Sigvardj, och nuwarande h:r Johan Draco sampt hanss interessenter, föraren Sundwis Månsson, Oluf Enarsson, Páhl Jonsson i Ältnäset, Keel Andersson i Bergh, Keel Erichsson och Oluf Olufsson i Bergswijken, skulle, hwad åwärekan, skada och expenser angåår och widkommer definitivè parterne emillan på häradztinget afhielpas.

Hwarföre kunde rätten skiähligare eij finna och bepröfwa för widlöfftigheet skuld, och andra skadelige consequentier, än bägge parterna heemställa till förlikningz och godt föreehningh, och det effter rättegångzprocessens 23 punct. Hwilket wälb. fru Catharina Drakenstierna och hennes son, wälb. Petter Drakenstierna, så och pastor loci h:r Johan Drake sampt hans consorter Oluf Enarsson, Joen Pålsson, Måns Keelsson, Sundwis Månsson och Keel Erichsson effter noga betänckiande funno nyttigt och rådsampt.

Och fördenskuld bägge parterna för rätten inkommo, godwilligen tilstodo och bekände wara wäl förlikte och öfwereens kombne angående den gamla synegångzprocessen, som dhem emillan haar warit, och låfwade wälb. fru Catharina Drakenstierna med sin son wälb. Petter Drakenstierna at gifwa ett för alt in summa 100 d:r sölf:rm:tt, dhermed skal nu och i tilkommande tijder emillan dhem och dheras barn wara ophäfwinn all oenigheet och missförstånd, så att [fol. 606r] ingentera den andra, hwarken med ord eller gerningar, skall qwällia eller påyrckia, wid laga straff tilgiörandes om någon häremot bryter, och ändå warj förlikningen wid sin fulla krafft och vigeur, aldeles som ofwanbemält ähr.

3. Cronones ländzman i Bärgh, wälförståndig Jonas Isaakson, rådhmannens i Gevele wäl:tt Hans Krögers fullmächtig, effter meddeelte fullmact af den 6 septemb. 1676, kiärade til edel och wälb. fru Catharina Drakenstierna om någon skuldfordran af 200 d:r kopp:rmynt capital, som och dherpå föllande interesse, effter obligations lydelsse de dato Hudichzwaldh 8 novembris 1645, som hennes förste man sal. underlagman i Jempteland Erich Olufsson skulle hafwa giordt förr dhe inträdde i ächtenskap. Dher emot wälb. fru sikh således förklarade, först att samma giäldh ähr giordt förr dhe kommo i ächtenskap med hwar annan, derföre hon aldrig med honom nödt eller niutit til goda. 2do) Aldrig warit af rätta creditoren dherom påmint, mycket mindre i så långan tijdh, nembl. 31 ähr, krafder. 3^{tio}) Hafwer ingentingh bekommit effter sin man, uthan lembnadt sin och hans ägendomb til creditorernas betahlningh.

Hwarföre rätten erkänner wälb. fru Catharina Drakenstierna effter lagh 22 cap. Ärfd.b. och 17 cap. Ärfd.b. *Stadslagen* såsom och effter Kongl. Majj:ttz nådigste gifne resolution och befallningh til alla Kongl. håfrätter i Swerige de dato 17 novembris 1669 frij för rådhmannens i detta måhl vidare tiltahlan och fordran.

4. Steen Swenssons hemman i Backen och Klöfsiö sochn opbödz första gången, bestående af 2 tunland, kiöpt af sine swågrar och syskon. [fol. 606v]

5. Kohnan Karin Jonssdotter i Klöfsiö, som anno 1675 lägrades af den giffta persohnen finsoldaten Hindrich Hindrichsson, blef saakfält til 40 d:r s.m:tt, plichtade den 31 octobris med huudstrykande, effter hon intet hade att böta medh

6. Jöns Olufssons hemman i Bärgh opbödz andra gången, som Anders Swensson för 63 r.d:r sikh tilhandlat hafwer.

7. Effterskrefne i Bärgh sochn aflade sin eed, nembl. Oluf Jonson i Bergzwijken, Oluf Swensson i Wigge, Anders Olufsson *ibid.*, Jöns Jonsson i Moo, Jöran Olufsson i Wigge, Pehr Jonsson i Moo; i Klöfsiö Jon Pålsson, Oluf Swensson och Pehr Jonsson; i Rätthan sochn Nils Jonsson, Jacob Keelsson i Böhle och Joen Persson, hwilka witnade at efter een tunna 1675 ährs kyrckiotijonde korn ähr blifwit i Bergh 7 *pund* 4 m:k, dhe i Klöfsiö 5 *pund* 12 m:k, dhe i Rätthan sochn allenast 5 *pund* brödh, och således icke fått 8 *pund* på hwar tunna som wäl:tt befallningzman fordrar för 1675 ährs tijonde korn, som uthlefwerert blef att tårckas, mahlas och bakas.

Dess föruthan angifwa allmogen, Jöns Andersson i Wigge, Jöran Olufsson *ibid.*, Joen Olufsson i Skucku, Måns Keelsson i Bergh at wid brödetz inlefwererande i prowianttet giörs 2

m:k utslag på hwart *pund*, som ej kan göras gott hoos befallningzman, aldenstundh dhe derföre ej blifwa qvitterade aff prowiandtmestaren.

8. Fendricken Phaltin Olufsson, som lagligen stembder ähr till Bergs laga tingh at swara för det lägersmåhl han hafwer begådt a:o 1674 med Pehr Essbiörssons dotter i Qwarnsiö, men hafwer ej kommit tilstades, dy opskötz till näste laga tingh.

Ting den 7 april 1677

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3160, fol. 584v–586r, RA. Protokoll saknas i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv.

Anno 1677 den 7 aprilis höltz laga tingh i Bärgh med allmogen dher sammastedes, närwarandes i cronones befallningzmanns stelle prowiandtmestaren wälb:de Pehr Erichsson Niure tillika med dhe tolf eedsworne nämbedemän.

Påhl Joensson i Ältnäset	Joen Pålsson i Klöfsiö
Essbiör Sundwisson i Skucku	Oluf Andersson i Åsen
Oluf Swensson i Wigge	Oluf Larsson i Röröön
Pehr Jonsson i Moo	Joen Pehrsson i Räthan
Oluf Jönsson i Högen	Joen Erichsson i Wattwijken
Joen Olufsson i Byyn	Joen Jönsson i Tässåsen

1. Turringzboerne i Räthan sochn beswära sigh öfwer häigdrijdaren Erich Olufsson i Ångie och Hwassnähsboerne i Hafre sochn, Oluf Persson och ländzman Michel Larsson, som hafwa a:o 1675 fält 4 älgzdiur på dheras skough, anhålla ödmiukeligast få på dhem stembningh och lagligit uthslag. [*fol. 585r*]

2. H:r capitein edel och manhafftigh Pehr Larsson Knagg, på sin fruus wälb. Ellsa Drakenstiernas wäg:r, och fendricken wälb. Petter Drakenstierna fordra af ländzmannen Jonas Isaacs-son i Bergh den arff som tilfallin ähr wälb. Johan Drakenstierna effter sin sal. fadher öfwerst-leut:n wälb:ne Matthias Drakenstierna, som byteslängden innehåller, hwilken arf ländzman hafwer emottagit til förwaringz. Dher emot Jonas Isaaksson opwijser sal. befallningzmanns Daniel Bertilssons och nuwarande befallningzmanns wäl:tt Lars Jonsson Roshemij befallningh de dato Gryta d. 23 febr. 1671 till ländzman, det han bemelte arff till brodren wälb. Matthias Drakenstierna emot caution, gifwin den 17 febr. 1671, uthlefwerera skal, hwilket och ländzman hafwer effterkommet och be:te arff, som sigh bestijger till 155 r.d:r 1 ort 16 skil:r sampt 36 lod silfwer, ifrån sigh lefwererat, som wälb. Mattiæ Drakenstiernas qvittantz af den 3 martij 1671 uthwijsar.

Hwarföre såsom ländzman effter befallningzmännernas befallningh emot caution och qvittantz hafwer be:te arff uthlefwererat, dy pröfwar rätten skiähligt och Sweriges lagh 33 cap. Konungsbalken L.L. lijkmätigt att ländzman härifrån libereras och kiäranderna sökie sine män lagligen, det bäst dhe kunna och gitta. Dock så att ländzmannen lefwererar ifrån sigh dhe 3 documenterne, nembl. qvittantzet, caution, befallningzmanns och landskrifwarens bref, hwilke documenter ländzman genast för rätten ifrån sigh lefwererade. [*fol. 585v*]

3. Änkian h. Ingebor Swenssdotter i Bärghzbyyn klageligen genom sin inlagu sigh beswärer huruledes ländzman Jonas Isaaksson hafwer förledin höstas kommit till henne uti sin gårdh, när han gick ifrån sochnstugan på heemvägen, och råkat h. Ingebor på fähnstugu broon, dher han

henne med en käpp öfwer armen några slängiar slagit, så att hon ähr blå blifwin, och sedan sönderslagit hennes fönster, för det ländzmanns drängen ej haar godwilligen fått hennes häst i skiutzfärdh, uthan den i skogen måst opleeta och i skiutzferd skicka. Hafwer ländzman, som bemält ähr, gått til henne och tilsagdt, skulle skicka någon effter hästen. Hafwer hon, som ländzman föregifwer, brukadt mun på sigh, derföre blifwin förordsakat henne med käppen slå. Dagen effter hafwer hustrun kommit till sigh och begärat få afkarta dhe 5 *alnar* wallmar som uthgå skulle för fönstret, hwilket hon hafwer niutit til godo.

Och såsom ländzman här ifrån sigh ej undraga kan, henne ju slagit i hennes gård, förbärandes warit något druckin och obetänckt giordt, inga witnen finnes å hwarkentera sidan, huru dhet tilgångit ähr, och änkian, som måhlsäganden ähr, söker ej komma länssman på någon skada, hwarföre på Kongl. Maj:ttz nådigste behagh förskontes effter 5 cap. Edzöhrisb. L.L. att plichta til treskiffes [*böterna fördelas mellan Konungen, målsäganden och häradet*] 40 m:k sölf:rm:tt. [*fol. 586r*]

4. Lars Olufsson i Böhle, som hafwer bortbytt sine brodersbarns jord i Böhle til Erich Grelsson i Brynielhögen, saakfältes til föllie af 12 cap. Jord.b. L.L. 3 m:k sölf:rm:tt.

Angående dhe 32 r.d:r Lars Olufson hafwer opburit och dhertill ej medel hafwer att restituera, så behåller Erich Grelsson halfwa Lars Olufssons hemman, bestående af ett *tunland* i underpant, till dess han får sina penningar igen, hwilket lijkwist effter lagh, första gången opböd, wederböranden til återlösn.

Ting den 4 mars 1678

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 29v–31v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3161, fol. 578v–580r, RA.

Anno 1678 den 4 martij höltz laga tingh i Bergh med allmogen dher sammastedes, närwarandes i cronones befallningsmans ställe rådhymanen wäl:tt Nils Jönsson Blanck tillika med dhe tolf eedsworne nämbedemän.

Påhl Jonsson i Ältnäset
Oluf Andersson i Åsen
Oluf Jönsson i Högen
Oluf Larsson i Röröön
Joel Pehrsson i Räthan
Mårten Jönsson i Wigge

Joel Olufsson i Byn
Esbiör Sundwidson i Skucku
Pehr Jonsson i Moo
Joel Erichsson i Wattwijken
Halfwar Jonsson i Klöfsiö
Joel Jönsson i Tåssåsen

1. Ransakades om caduc effter förrymbde tridiemäns soldaterne Oluf Essbiörsson i Klöfsiö, Swen Erichsson i Tåssåsen och Jon Siulsson i Tårringen, hwilken håller sigh nu undan, effter han war dhe danskes kundskapz karl och hemptat kundskap ifrån Hafre sochn i Medelpad. Dhe två förrige be:de hafwa til Norrige med dhe danske rymbd, och nämbeden på sin eedz plicht betygade det desse intet äga något effter sigh, uthan bägge wore ogiffte. [*fol. 30r*]

[*Följande text, fram till § 2 saknas i hovrättens renovation*]

[i marginalen] 14 § rätte jag ord

H:r captein edel och manhafftig Pehr Larsson Knagg insinuerade 8 documenter som h:r rådmann wäl:tt Nils Jönsson Blank emottog at swara på til i mårgon angående det arf sal. wälb. Johan

Drakenstierna på arfskiftet tilkom, som brodern Matthias Drakenstierna emot caution hafwer uthfätt.

Wälb:ne fru Catharina Drakenstierna prätenderade af sal. kyrckioheerdens i Bergh effterlätne änkia, dygdesamma matrona h. Kerstin Hanssdotter, skadestånd för ett rödt silkestapet hon a:o 1672 hafwer til sin dotters bröllopp lånt til himmel öfwer brudbordet, hwilket oförmodeligen blef nederrifwit, dher af ähr påkommit några hohl af det, at det war fast fästat. Effter noga ransakan befinnes tapetet wara gammalt, och skadan hafwer nämnden pröfwat wara 3 d:r s.m:tt för dhe påkombne hohlen, hwarmed sedan frun tager tillbaka sitt täcke igen. [fol. 30v]

2. Tolfman Oluf Andersson på Åsen, fullmechtigh å Turringzboernes wägnar, h. Elizabeta änkia, Brita Andersdotter och Brita Jönssdotter, angifwer det dheras granne Jon Jönsson i Turringen hafwer a:o 1677 i förbudin tijdh skutit een älg om 3 år *gammal*. Joen Jönsson för rätten bekänner hafwa be:te älg skutit dagen effter Mariæ bebådelssedagh d. 26 martij 1677 och dher ifrån sigh ej unddraga kunde.

Emedan jerningen ähr bekänd, hafwa uti förbudin tijd diuret fält, hwarför effter Kongl. håfrättens resolution af d. 24 martij 1673 saakfältes först för Kongl. Majj:ttz förbudh 40 m:k s.m:tt, och sedan effter Kongl. ordningh och stadga om diurefångh 9:de punct böta 50 d:r sölfwermynt, til treskiffes. Denne äger intet at böta med, dy remitteras under wederbörlig execution.

3. Turringzboerne Jon Jönsson och *hustru* Elizabet änkia sampt Brita Andersdotter och Brita Jönssdotter beswärade sigh öfwer Isaac Persson i Yterturringen och hanss broder ifrån Hwassnäs i Hafre och Medelpad, som ingetera ähre tilstädes, hafwa tagit ifrån dhem hudar och kiöt, dhe i låflig tijd skutit hafwa, som til protocollz 1676 på wårtinget införd ähr, hwarföre skohla dhe hijt citeras, sampt häigdrijdaren Erich Olufsson ifrån Ångie och Borgsiö sochn, som huudar och kiött hafwer emottagit. [fol. 31r]

[Följande två paragrafer återfinns i slutet av § 6]

4. Erich Grelsson i Böhle opböd andre gången ett tunland i Brynielhögen, pantsatt af Lars Olufsson för 32 r.d:r.

5. Pehr Isaaksons hemman i Skucku 1 tunl:d opbödz tridie gången, köpt af Jon Erichsson för 80 r.d:r.

6. H:r capitein edel och manhafftigh Pehr Larsson Knagg å sin fruus, wälb. Ellsa Drakenstiernes, som sin swågers leutnantens wälb. Petter Drakenstiernas wäg:r, insinuerade een inlago, dheruti h:r capitein prätenderar af sal. befallningzmännerne wälb:de Daniel Bertilsons och Lars Jonsson Roshemij arfwingar, refusion för det afsatte arf brodern h:r Johan Drakenstierna effter arflängden haar tilfallit, til 155 r.d:r, hwilket arf sal. befallningsmännerne i lijftijden den 23 februarij 1671 hafwa löösgifwit, med befallningh til ländzman Jonas Isaaksson, det emot caution och qwittantz uthlefwerera til brodern h:r Matthias Drakenstierna, som qwittantzet af d. 3 martij 1671 innehåller. Nu föregifwer h:r capitein det h:r Johan Drakenstierna war död förr fadren h:r öfwersleutnanten sal. wälborne h:r Mathias Drakenstierna blef genom döden afgången, och således förmehnar bem:te afsatte arf borde tilfalla modren, fru öfwerstleutnantskan tridieparten och barnen twådie, som halfbrodern Matthias allena haar till sigh tagit.

Salig befallningsmans Daniel Bertilssons mågh, rådhmannen wälachtatt Nils Jönsson Blanck här emot exiperade, det *herr* capitein hafwer til datum med intet något skiähl, bref eller witne franteedt, om *herr* Johan Drakenstierna ähr än lefwande, eller när han hafwer blifwit

dödh, 2do) Hafwer capitein ingen caution \effter Kongl. resolution/ inlagd i rätten för \dödzfall/ och all händelsse skuld [fol. 31v] 3^{tio}) Fattas ett document til saakzens upliusningh, *nembligen* arfzlängden som sal. befallningsmännen hafwa effter h:s excell:tz generalens och gouverneurens högwälb:e h:r Carl Sparres befallningh oprättat och skiffadt, som i sterbhuset qwarlembnat blef, den nödwendigt behöfues för än något blifwer i saken definitive afdömbdt. Imedler tijdh remiteras detta ärende till näste laga tingh, och det \till föllie/ effter 26 punct af rättegångzprocessen.

Effterskrefne documenter fattas til action.

- 1.) H:s excell:tz h:r generalens order til befallningzman at arfskiffte skulle hållas.
- 2.) Sal. Lars Jonssons sterbhuus fullmechtig ähr ej tilstedes.
- 3.) Beskeed när h:r Johan Drakenstierna död blef, eller är i lifwet.
- 4.) Byteslängden på Gallhammars arfskiffte, som frun hafwer.
- 5.) Fattas och arflängden på Johan Drakenstiernes möderne 89 r.d:r.
- 6.) Leut:n Petter Drakenstierna ähr ej tilstedes.
- 7.) Fru Catharina Drakenstierna ähr ej stembd at swara rådman til dhe 89 r.d:r möderne.

Fördenskund begärade h:r capiten Knagg at närwarande documenter 10 st. skulle förseglas och inläggias uti Bergz kyrckiokistan att förwaras til lagligit uthslag, hwilket och genast blef effterkommit.

Ting den 28 oktober 1678

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 64v–69r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3161, fol. 596r–597r, RA.

Anno 1678 den 28 octobris höltz laga tingh i Bärggh med allmogen dher sammestedes, närwarandes cronones befallningsman wälb:de Jonas Flodin, tillika med dhe tolf edsworne nämbdemän.

Påhl Jonsson i Ältnäset	Oluf Sundwidson i Skucku
Oluf Jonsson i Bergswijken	Joen Olufsson i Byn
Oluf Larsson i Röröön	Oluf Persson i Räthan
Oluf Jönsson i Högen	Joen Jönsson i Tåssåsen
Pehr Jonsson i Moo	Nils Jonsson i Klöfsiö
Joen Erichsson i Wattwijken	Jöran Persson i Skåhlan

1. Jöran Persson i Skåhlan och Nils Jonsson i Klöfsiö aflade sin nämbdemäns eedh.

[*Hela följande text fram till § 2 (fol. 64v och 65r) saknas i hovrättens renovation*]

Ransakades effter tingelagetz signete, hwar det ähr förwaradt, så bekänna ländz- och tolfmän det för detta sochnskrifwaren då och warande capellan h:r Bengt Sylvin hafwer på laga tinget senast emottaget sochnsigillet, det skulle lefwerera i häradzkistan, men det fått til wörd. kyrkioheerden h:r Johan Drake och dhet lagdt utj kyrckiokistan, förseglader skickades det bort til förwahrings, men oförseglader kom det tillbaka, hijsändt af wördige kyrkioheerden till tinget. [fol. 65r]

Ländzman Jonas Isaaksson inbaar först sochnkistan, dher allenast war ett låås och nyckel, men för dhe 2:ne andra lååsen war allenast 2 aspar och icke något uthan låås före. Då ländzman straxt effter kistan uthan order igen uthbaar uhr tingsstugan, föregifwandes willia frästa om lååset går före, framkommandes med ett uthan låås, sampt kistan, at proba om det skulle wara det samma. Det tridie lååset, föregifwer det kyrkioheerden haar ej lefwererat ifrån sigh. [fol. 65v]

2. Blef af cronones befallningsman wäl:tt Jonas Flodin å sitt embetes wäg:r noga effterfrågat, hwarföre icke ländz- och tolfmän hafwa å sidsta laga tingh \förleden wåhras d. 4 martij 1678/, då noga ransakades effter cronones åhrander, icke då angifwit det lägersmåhl leutnanten wälb. Petter Drakenstierna haf:r begått \på Gallhammar/ med Ingebor Torstens[dotter] i Wijken och Nääs sochn, hwartil nämnden sig så förklarar, at straxt som modren wälb. fru Catharina Drakenstierna feck förnimma det sonen haar hafft bestella med Ingebor, haf:er fruén kiördt henne uhr tiensten och straxt begifwit sig heem til Nääs sochn, \som åhr i Hackåås tingelagh,/ dher hoon haar tilhållit, men til datum eij lagligen plichtat, ehuruwål hon förr wårtinget haar födt barn.

Men nu åhr eij wälb. Petter Drakenstierna hemma, uthan commenderat med fångarne til Norrige at förwäxlas, eij heller åhr Ingebor tilstedes, altså åhr ingen civil betienter orsaken til detta drögzmåhl. Dock såsom förspördes att wälb. Petter Drakenstierna hafwer herföre plichtat under krigzrätten. Denne Ingebor föregifwes wara tillförne lägrader af Pehr Olufsson i Bierme, altså remitteras detta til Nääs laga tingh. [fol. 66r]

[Här är inlagt ett brev från guvernören Carl Sparre till länsmannen Jonas Isaksson:]

Dett befallnes eder härmedh, ländzman i Bergh, dett I så snart eder denne min befallningh tillhanda kommer låten hempta Per Olofsson och Jöns Olofsson i Skåhle och dem under wacht wällförwarade hijt till hufwudhqwarteret Mörsill genast försenda, hwilket i försambligen stellen eder till effterrättelse. Datum Hufwudqwarteret Mörsill d. 10 aug. 1678.

[Antecknat i kanten:]

Detta måste i så tyst... [f]ramgå[?], att de icke deraff få någon kundhskap, och sålunda taga flychten

Carl Sparre

/ Salomon Otter [fol. 66v]

[Brevets adress:] Ländzman uti Berg \Jonas Isackson/ [överstruket: Pehr Ersson] detta. Bergh. [fol. 67r]

[Hela följande text fram till § 3 saknas i hovrättens renovation]

Ländzman Jonas Isaksson opwijser hanss excell:tz h:r generalens högwälb:ne h:r Carl Sparres befallning af dato Mörtzil d. 10 aug. 1678 att i tystheet hempta Pehr Olufsson i Skåhlan och Jöns Olufsson ibid. och föra dhem opp til lägret.

Hwilket ländzman föregifwer hafwa straxt skickat tolfmän Jon Erichson i Wattwijken och Oluf Larsson i Röröön effter dhem. Då dhe hafwa framkommit til Bergs kyrckia, och tagit dhem i förwahrningh, och satt desse att hålla wacht öf:r dhem, nämligen Oluf Andersson, Jöns Jönsson och Oluf Swensson i Bergsbyyn, hwilka hafwa låtit dhem om söndagen gå i kyrckian öfwer gudztiensten, och sedan, när dhe kommo uhr kyrckian hafwer \Pehr Olufsson/ sökt tilfålle och gått sin wägh \hemåth til Skålen, tagit sin fader Oluf Persson med sigh/ och rymbdt ifrån sin ägendomb, både löst och fast.

Oluf Andersson, Jöns Jönsson och Oluf Swensson, som tilsatte wore til at hålla wacht, förehöltz hwarföre dhe icke bättre hade hållit wacht öfwer desse fångar, föregifwa hafwa til-sagdt ländzman skaffa andra i wacht och dhe skulle slippa. Hafwer ländzman swaradt: Töfwa, I skola blifwa aflöste \effter middagen/. Imedlertijd hafwer Pehr Olufsson i Skåhlan undkommit, som bemelt åhr. Oluf Andersson hafwer hafft Jöns Olufsson hoos sigh, som tilstades åhr. Men Jöns Jönsson och Oluf Swensson i Bergsbyyn hade den andra fången Pehr Olufsson under sin wacht, och låtit honom komma på fötter förr wackten ombyttes.

Jöns Jönsson berättar och hafwa om söndags mårgon fölgdt Pehr Olufsson i Skåhlan til ländzmansgården och rådfrågat sigh, om Pehr Olufson skulle effterlåtas gå i kyrckian. Hafwer han swarat: Tagh honom med tig och haaf honom [fol. 67v] i förwahrningh, men Jöns Jönsson

tillägger ländzman Jonas Isaaksson hafwa wist honom h:s excell:tz h:r generalens stembningz zedel och sagdt skulle föres op til Mörtzil läger, \dher til ländzman ej kan neka till utan sagdt hafwa h:s excell:z h:r generalens befallningh./

Jöns Jönsson berättar och det ländzman hafwer gifwit Pehr Olufsson låf, gåå under wacht i gårdarne, som och ähr skiedt.

Oluf Swensson för rätten bekänner, som sielf skulle hafwa wackt öfwer Pehr Olufson, om affton seedt Pehr Olufsson gå emillan gårderna på åkern dher oppi Kyrckiebyyn, dock icke hafwer uttagit sin maatsäck, som insatt war hoos sochnskrifwaren Halfwar Jonsson, dher bägge fångarne Pehr Olufss och Jöns Olufsson natten emot söndagen tilförne tilhållit hafwa. [*fol. 68r*]

Carl Nilssons i Såd ifrån Åhre sochn och Undersåker, fullmechtig Oluf Ol. i Brattland giorde ansökning effter ett swart stoo som a:o 1675 ähr bortkommit i marchen, hwilket han igenfinner hoos Jon Andersson i Brynie och Bergh, hwarföre til föllie af h:s excell:tz höghwålborne h:r gouverneurens resolution af \dato Sunne/ d. 8 och 11 decemb. 1677, finner rätten skiählit att Jon Andersson be:te stoo ifrån sikh restituerar, helst emedan han det i 3 åhrs tijd haar nyttiat.

3. Tolfman Nils Jonsson i Klöfsiö opbiuder första gången ett tunland, köpt af Halfwar Jonsson för 50 r.d:r.

4. Dito opböd Nils Jonsson een bytesskrifft med Pehr Jöransson af ett tunl:d hwartera, första gången.

5. Lars Olufssons halfwa hemman i Böhle opbödz tridie gången, pantsatt til Erich Grelsson finne och Brynielhögen för 30 r.d:r .

Den 29 octob. urgerade åter Erich Grelsson på att få sina peningar igen, 30 r.d:r för Böhles hemmanet. Blef fördenskuld resolverat, effter 24 cap. Jord.b. L.L. att Lars Olufsson samt hans sal. broders Joen Olufssons arfwingar ähr förplichtade til torsdag för Midfastosöndagh erläggia til finnen sine uthlagde p:g:r. Hwar och icke, blifwer Erich Grelsson det åhret besittandes.

6. Oluf Andersson i Klöfsiö opböd första gången Bahlusgården i Klöfsiö, köpt af Karin Jonssd:r och hennes systrar för 50 r.d:r. [*fol. 68v*]

[*Hela följande text fram till § 7 saknas i hovrättens renovation*]

Bergh d. 28 octobris.

Framkommo ifrån Hackås sochn dheras uthskickade Pehr Olufsson i Östnår och Pehr Andersson i Skede at förklara sikh om dhe 6 st. dragounestoor, hwart uth dhe ähre kombne, effter dhe på Hackåås ting föregåfwo hafwa lefwererat dhem til Bergsboerne, och dhe måste der före giöra redo. Bergsboerne opwijsa dher emot bookhållarens wäl:tt Erich Berglindz gifne revers af d. 4 julij 1677, dherutinnan Bergsboerne vitesseras[?] hafwa lefwererat til wälb. h:r öfwerst-leutnanten Rebinder 20 st. dragoune\stoer/ som hafwa blifwit i Berg fouragerade [*utfordrade*]. Men instendigt neka hafwa Hackååsboerne stoor emottagit, uthan ländz- och tolfmän i Bergh på sin eedz plicht betyga att Hackåås stoerne ähre blefwne til Berg skickade med några st. gåssar, som hafwa lembnadt dhem wid Berghz \ländzmans gård och slept dhem wårdzlöse, uthan någon skiötzel och sedan/ straxt begifwit sikh tilbaka, och icke uttagit eller fordrat något qvittantz.

Nu berätta Pehr Olufsson och Pehr Andersson i Skede, det tolfman Hans Månsson i Fäste war af ländzman Jacob Hanson befallat föllia med stoerne til Bergh, dhem lefwerera til h:r öfwerstl. Rebinder och dherpå taga qvittantz, hwilket han ej hafwer effterkommit, uthan det

försummadt. Desse föregifwa och hafwa lefwererat sitt qvittantz på 16 stoor som dhe seder-mehra sökte i Klöfsiö, och dhet samma lefrert til bookhållar h. Borglind, men eij bekommo någon revers.

Hwarföre imponerades Haackåasboerne at opwijsa ordren på huru många stoor dhe hafwa emottagit samt qvittantz på dhe som dhe hafwa från sigh lefwererat, kan derföre saken eij gå in rem indicatam. [fol. 69r]

7. Cronones befallningzman wälbetrodde Jonas Flodin noga effterfrågade hwad tijdh salig öfwerstleutnantens wälb. Matthias Drakenstiernas fru sal. wälb. Catharina Drakenstierna blef igenom döden afgångin. Så betygade ländz- och tolfmän hafwa förnummit det sal. frun blef död i Färilla sochn i Helsingeland sidst in julio 1678. Altså expireras dess lijffztijdz donationsbref \och hanss excell:tz generalens och gouverneurens höghwälborne h:r Carl Sparres immission af d. 16 febr. 1666/ lydande på 16 tunl:d samt Gallhammar och Kungz Nääs och bem:te donation heemfalles under cronan igen samt be:te 6 förr detta donerade bönder med landbönder på Gallhammar förehöltz swara tillijka tunga som andre cronones undersåtare uthgiöra och uthstå.

8. Oluf Swensson i Wigge insinuerade sin syytninghz skriff, 3 gånger lagl. opbudin, den 22 octob. 1673, d. 22 octob. 1674 och 12 octob. 1675 och 3 åhr lagståndin, dherutinnan han haar opbudit sig til syytnings hoos sin näste slächt, och ingen än sambtyckt, hwarföre blef slutit och förafskiedat, at efftersom han een barnlöös man ähr, det honom effterlåtes taga af sin slächt hwilken honom hälst behagar.

Ting den 16 juni 1679

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 146r–147v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3162, fol. 698r–699r, RA.

Anno 1679 den 16 junij höltz laga tingh i Bärgh, närwarandes cronones befallningsman wälbetrodde Jonas Flodin och nämnden.

Påhl Jonsson i Ältnäset	Joen Olufsson i Byn
Pehr Jonsson i Moo	Joen Jönsson i Tåssåsen
Joen Erichsson i Wattwijken	Jöran Persson i Skåhlan
Oluf Larsson i Röröön	Nils Jonsson i Klöfsiö
Joen Olufsson i Österskucku	Bertil Persson i Hwitwattn
Joen Persson i Räthan	Jöns Jönsson i Bergsbyen

[Följande text fram till § 1 saknas i hovrättens renovation.]

Kongl. Maj:ttz förnyade placat och förordningh emot skattskyldig jordz deelningh och förminskande de a:o 1677 21 julij publicerades för allmogen.

Ransakades om gästgifweriet, ifrån Bergh til Owijken, landwägen ähr 2 ny mijhl, \från Bergh/ til Hackåås öf:r Grubkiählen 2 mijhl.

Ifrån Berg til Åsom 2 mijhl.
Ifrån Åsan til Klöfsiö 2 mijhl
Ifrån Åsan til Räthan, om winteren 2 mijhl
men sommarwägen sträcker sig til Böhle 2 mijhl.
Ifrån Räthan winterwägen til Hogdahl 3 mijhl
Ifrån Böhle sommarwäg til Hogdahl 4 [mihl]

Grubbkiählen emillan Hackåås och Bergh östersidan om Storsjön ähr een beswärligh wägh, och stenig ort, som eij kan duchtigh och laggill repareras. [fol. 146v]

Kohnan Karin Jonssdotter i Klöfsjö, som tilförne hafwer warit belägrader af en gifft findsk soldat, derföre plichtat, angifwes af ländzman andra resan wara belägrader af en ryttare af Östgiöterne, och blifwit hafwande, men ännu eij födt barn. Vide [Se] hösttinget.

1. Joen Jönsson i Turringen, som anno 1678 d. 4 martij blef saakfält för älgdsdiurs skiutande i förbuden tijdh 60 d:r s.m:t, hade intet något at böta med, dy plichtade han med gatulopp, effter Kongl. straffordingh.

[Följande text fram till § 2 saknas i hovrättens renovation.]

Liquidation med tridiemännen och dess rothar.

1.) Jöns Jonsson i Bergs by tridieman prætenderar 10 d:r k.m:tt af rothan på sin resterande löhn, som Anders Olufsson i Wigge skal 4 d:r betahla, och Halfwar Jonsson samt änkian h. Anna Olufsdotter 6 d:r k.m:tt tilhopa.

2.) Mattz Pålsson i Östberg tridieman opburit af sin rotha 29 d:r, restera honom 31 d:r och rothan hafwer erlagdt til den förrige Jöns Carlsson, som död blef, hafwer altså dhe öfrige intet bekommit.

3.) Tridieman Oluf Olufsson i Byyn beklagar sigh allenast bekommit 17 ½ d:r, men effter ransakan bewistes fåt af Oluf Swensson 13 ½ d:r, af Jon Olufson i Byyn 7 ½ d:r, af h. Ingebor 5 d:r, dhe andre resterande 5 d:r erkännes änkian betala.

4.) Tridieman Jöns Keelsson, fåt af Jöns Olufsson i Skåhlan 3 d:r. Den andra bonden ähr hanss fader Keel Erichsson i Bergswijken. Erich Jonsson i Rörön gifwit åt den förrymbde soldaten Thomas, \allenast resterar 2 d:r k.m:tt som han låfwar betala/ den orten som Jöns i Skåhlan resterar, skal han betala, den öfrige resten som honom brister, remitteras til jämkningh. [fol. 147r]

5.) Jöns Jonsson i Dahläsen hafwer til bonden Jon Andersson ibid. fåt 29 d:r, rester 1 d:r. Uhne Jonsson gifwit 23 d:r, brister 2 d:r som dhe skohla betahla.

6.) Hans Olufsson i Bergswijken fåt af Oluf Jonsson i Berghswijken, sin fader, 8 d:r k.m:tt och 30 d:r haar den förrige soldaten Sten Olufson bekommit, som död blef, af Oluf Swensson i Wigge fåt 6 d:r k.m:tt och 15 hafwer Oluf lofwat til fendricken Ahlbom. Jöran Olufsson i Röröön haar allenast lefwrat til den förrige 2 ½ d:r, och 12 ½ d:r än resterar för sin halfgård, hwilke han erkännes förplichtat betala til Hans Olufsson.

2. Anders Erichssons syytningsskrift gifwin Oluf Steensson i Wigge opbödz första gången.

3. Oluf Andersson i Klöfsjö opbiuder andra gången Jon Bahlusons hemman, kiöpt för 50 r.d:r.

4. Nils Jonssons hemman i Klöfsjö opbiudes andra gången, som han hafwer kiöpt af Halfwar Jonsson för 50 r.d:r.

5. Sahl. befallningsmannens Lars Jonssons Roshemij mågh och dess stärbhuus fullmächtig tullnähren wäl:tt Jacob Jacobsson [Scharman] beswärade sigh det länssman Jonas Isaaksson icke hafwer 1677 åhrs huusarma gott giordt effter uthreckningen, in alles 45 d:r 14 öre 6 th:r [s.m:tt]. Altså af rätten pålades ländzman, wid laga straff tilgiörandes, ställa wederböranderne klagolössa att dhe icke widare \med slijka beswär/ framkomma.

6. Effter slutin reckningh blifwer ländzman Jonas Isaaksson skyldig på 1677 åhrs uthlagor til \bemälte sterbhuus fullmächtig/ tullnähren wel:tt Jacob Scharman 39 d:r 19: 2 [th:r] s.m:tt, hwilke ländzman erkändes förplichtadt genast betahla. [fol. 147v]

7. Tullnähren wälb:de Jacob Scharman fordrar af sin swåger ländzman Jonas Isaacsson försträckte penningar a:o 1672 17 d:r 5 ½ öre s.m:tt, hwilka ländzman \tilståår/ skyldig wahra, men föregifwer hafwa påkostat hanss moder, och will derföre afreckna.

Rätten erkänner skiähligt at ländzman [Jonas Isaacsson] genast betahla desse länte *penningar* \effter 8 cap. Kiöpmål.b. L.L./ uthan oppehåld, och dher han mehra hafwe förestådt sin swärmoder än dhe andra syskonen, så imponerades dhem, dherom oprätta een reckningh på hwarss och enss uthståndne omkostnad och beswär, som dhe sinss emillan kunna liqvidera.

8. Effter noga ransakan befanss 1677 åhrs kyrckiotijonde af Bergs tingelagh wara i löst måhl \in alles effter nämbedens och kyrckiovärdens bewitnande/ intagin 68 *tunnor* 2 *skylar* 1 *kanna*, dher af dhe danske hafwa låtit uthfå tertialen til kyrckiorne 21 t:r 3 s:r 3 11/30 k:r. Cronones deel uthlefwererat \uthj löst måhl/ til allmogen at torkas och bakas, dheraf dhe danske borttago 14 t:r 2 s:r effter opwist qvittantz (af danske prowiandskrifwaren Per Persson). Fanss altså i behåld sedan dhe danske landet afweko, 32 t:r 4 s:r 4 19/30 k:r.

Ting den 30 oktober 1679

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 172r–175v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3162, fol. 714r–716r, RA.

Anno 1679 den 30 octobris höltz laga tingh i Bärgh, närwarandes cronones befallningsman wälb:de Jonas Flodin, tillika med dhe tolf eedsworne nämbedemän.

Påhl Jonsson i Ältnäset	Joen Persson i Rätthan
Oluf Larsson i Röröön	Joen Jönsson i Tåssåsen
Joen Erichsson i Wattwijken	Oluf Jönsson i Högen
Pehr Joensson i Moo	Nils Jonsson i Klöfsiö
Joen Olufsson i Byyn	Jöns Jönsson i Bergh
Essbiör Sundwisson i Skucku	Swen Steensson i Klöfsiö

1. Jöns Jönsson i Bärghz byyn aflade sin nämbedemans eedh.

2. Cronones länssman Jonas Isaakzson angifwer det kohnan Karin Jonssdotter, född i Klöfsiö sochn, hafwer haft olåfligit omgängie med ryttaren Anders Ingewaldson af Östgiöterne och ryttmester Niclas Ahlmans compagnie, och aflat med honom barn, hwilket föddes 8 dagar effter Larsmessa tijdh. Derföre hafwer ryttaren under krigzrätt plichtat med 3 m:k silf:rmynt, och bemelte lägermåhl tilstådt. Karin nekar inständigt, med ingen annan ryttare haft beställa än Anders.

För några åhr sedan hafwer och denne Karin legat hoos een gifft finnsoldat af wälborne h:r öfwersten Ulffsparres regemente, då med kroppan plichtat för 40 d:r silf:rmyntz bötter, men nu andra gången återkommer. [fol. 172v]

Hwarföre finner tingsrätten skiähligt, dock på öfwerhetens nådige behagh, att hon emot första gången plichtar dubbelt, som blifwer 40 m:k silf:rmyntz straff. Aldenstund hon intet hafwer at böta med, undergår hon corporal straff.

[Följande text fram till § 2 saknas i hovrättens renovation]

Erich Månsson i Norderhögen, som ödeshemmanet på frijheet haar optagit, beswärade sikh det Jacob Keelsson i Böhle haar några ängiar under sit hemman, som tilkommer cronehemmanet, hwaröfwer resolverades att goda män skohla förordnas som desse omtwistade ängier noga ransakar, innom hvars råår och röör dhe belägne ähre, antingen innom Böhlesmans eller Norderhögens, gifwandes rätten all godh underrättelsse til näste laga tingh. [*i marginalen: remitteras til gode mäns ransakning*] [*fol. 173r*]

2. Pehr Jöranssons hemmansbyte med Nils Jonsson i Klöfsiö opbödz tridie gången.
3. Oluf Andersson i Klöfsiö opbiuder tridie gången Joen Bahlus hemmanet, kiöpt för 50 r.d:r.
4. Nils Jonssons hemman i Klöfsiö opbiudes tridie gången, kiöpt af Halfwar Jonsson för 50 r.d:r.
5. Mårten Olufsson i Räthan sochn tilståår för rätten wara skyldigh til sal. Christopher Jonssons barn i Turringen 4 r.d:r à 6 m:k s.m:tt stycken, hwilke han erkännes förplichtat uthan vidare opskoff betahla.
6. Essbiör Jönsson i Wigge opbiuder förste gången sin modersyster h. Göhle Jönssdotter i Klöfsiö, til nästom slächt til syytningz, som hoos honom allareda haar warit i 2 ½ åhrs tijdh.
7. Steen Swensson i Klöfsiö opbiuder förste gången hemmansbyte med Halfwar Jonsson ibidem.

[*Resten av denna paragraftext saknas i hovrättens renovation*]

Dher emot befallningsman wälb:de Jonas Flodin exciperar, qwarnställerne \och Boowallen/ angående, sträfwa emot Kongl. Maj:ttz placat, i dhet wederböranderne sielfwa tilbiuda hwar sitt behålla, uthan dhet måtte föllia sielfwa bohlbyen, efftersom af ålder warit haf:er.

Dock omsider blefwo parterna så föreente at dhe byta dhet eena emot det andra och ägora föllia hwar sin grundh. [*fol. 173v*]

[*Följande texter fram till § 8 saknas i hovrättens renovation*]

Befallningsman wälb:de Jonas Flodin proponerade huru såsom sal. öfwerstleutnamptens wälb. Matthiæ Drakenstiernas arfwingar, som ähre capitein Pehr Larsson Knagg och leut:n wälb. Peter Drakenstierna, som hafwa brukat Gallhammars hemmanet, men ingen tijonde för 1678 så wäl för 1679 hafwer i Bärgs kyrckioherberge inlefwerat.

Oluf i Röröön fordrar sin sal. faders resterande tridiemanss löön 7 d:r k.m:tt af den förrymbde Oluf Persson i Skåhlas ägendomb, för hwilken rotha han utgångin war, hwilke cronones befallningsman låfwade honom af caduken tilstålla.

8. Per Persson i Hallen opbiuder första gången Anders Staphanssons i Hallen testamentzskriff. [*fol. 174r*]

9. Jöns Erichsson i Östberg insinuerade åtskillige documenter, först dhe höga herrars, rijzkens rådz och Kongl. commissariers högwälb:ne h:r Gustaff Posses och h:r Johan Gyldenstiernas resolution af dato Rödön d. 24 febr. 1670, huru såsom han sikh beklagar eij hafwa på sine broderbarns wäg:r niutit den 24 r.d:rs uthlössning i Wiggehemmanet, jembwäl för een ängieslott som öfwerstleut:n sal. wälb. Matthias Drakenstierna haar sikh tilägnadt. Fördenskuld dheras excellentier hafwa remitterat samma saak til h:s excell:tz högwälb:ne h:r gouverneuren Carl Sparre at lagligen decideras, hwarföre hanss excell:tz hafwer \d. 31 aug. 1672/ anbefallat

häradzrätten wid tinget i Berg samma saak optaga och til ett ändligt slut afhielpa, men åklagaren ej förr presenterat ofwanbe:te documenter för a:o 1673 d. 22 octobris, då arfwingarna ej wore citerade, uthan sonen wälb. Petter Drakenstierna, då närwarande, begärde dilation til näst laga ting. A:o 1674 d. 22 octob. kiärade åter Jöns Erichson til sin wederpart, men ingen effter laga citation comparerat.

Imedlertijd åter igen hafwer han i ödmiukheet andragit sit beswär in för hanss excell:tz och nuwarande gouverneur högwälborne h:r Jacob Flemming. H:s excell:tz hafwer dher på resolverat den 5 februarij 1679, efftersom saken haar warit anhengig på 2:ne laga tingh, att han owägerligen på 3:die tinget går in rem iudicatam, men Jöns Erichsson kan icke bewijsa sin wederpart til detta tinget lagligen hafwa stembdt.

Fördenskuld [fol. 174v] befallningsman wälb:de Jonas Flodin effter h:s excell:tz h:r gouverneurens order haar, \till bättre säkerheet,/ seqvestrerat sal. Drakenstiernas qwarlätne ägendomb. Hwarföre af rätten imponeras, \såsom och citeras/ sal. Drakenstiernes sterbhuus fullmechtig, i synnerheet *capitein* Knagg som sig haar uthlåtit d. 21 octob. 1679 att willia swara, dher någon haar sterbhuset at tiltahla, wid nästkommande laga tingh at swara til Jöns Erichssons kiäremåhl. Elliest effter lagh och wahnlig process blifwer saken definitivè afdömbdt.

10. Efftersom leutnanten wälb. Petter Drakenstierna haar uthwärcadt sig h:s excell:tz högwälborne h:r gouverneurens resolution med nådigh befallningh til justitiæ betiente at ett lagligt arfskiffte skal skee emillan h:r capiten Pehr Knagg och hanss sal. systems omyndige barn, hwilket forderligast wid wederbörandens sammankompst skal blifwa effectuerat.

Hwad måhlsmän widkommer, så blifwa dhe effter lagh och Kongl. förmyndareordningh constituerade, först fadren och sedan morbrodren leut:n Petter Drakenstierna och swågern leut. Anders Curij, så at dhe alla lijka til draga barnsens försärg om dess uptuchtelse och dhet gode som genom arf barnet tilfallet ähr, derföre dhe och åhrligen skohla giöra redo före, effter oprättat inventarium. Imedlertijd, til dess arfskifftet oprättas, blifwe all capiteins ägendomb i förwahr, lijka som in siqvestro. [fol. 175r]

11. Leutnanten edal och manhafftig Anders Curij lät insinuera genom *monsieur* Carl Wargh h:r capiten Pehr Knaggs och leut:n Petter Drakenstiernas gifne obligation, daterat Färilla d. 14 januarij 1679, dherutinnan dhe hafwa tilsagdt leutenanten Curij hanss sal. hustrus, wälb. Anna Drakenstiernas fäderne uthbekomma, hwad som kan restera, men dhet som kan bewijsas för uth bekommit aff samma arf, skal afdragas. Blef af rätten afsagdt, at wederböranderne skohla fullgiöra sin obligation.

[Följande texter fram till § 12 saknas i hovrättens renovation]

Uppå Pehr Mårtenssons sida förordnas Jon Jönsson i Tossåsen och Nils Jonsson i Klöfsiö, och på Isaac Perssons sida Jon Persson i Råthan och Oluf Jönsson i Högen tillika med ländzman Jonas Isaaksson att effter lagh och 4 cap. Bygg.b effter öhre och ortug deela parterna emillan i andom och godom tillagom.

Sammaledes bewilliades gode män skulle förordnas emillan cappellan h:r Hans Bröms och hanss grannar, att ransaka och besichtiga dhe ägor som til hanss hemman i Råthan tilhöra, gifwandes rätten all god underrättelsse til näste laga tingh. [fol. 175v]

12. Anders Erichssons syytningsskriff, gifwin Oluf Swensson i Wigge, opbödz andra gången.

13. Jöns Olufssons hemman i Bergh af 1 % *tunnland* opbödz tridie gången, köpt af Anders Swensson i Berg för 63 r.d.r.

14. Anders Olufssons hemman i Turringen opbiudes förste gången, köpt af Joen Jönsson ibid. för 62 ½ r.d:r.

15. Joen Jönsson i Tåssåsen opbiuder förste gången hemmansbyte med sin moderbroder Carl Jonsson i Åsen.

Ting den 27 maj 1680

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 242v–244v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3467, fol. 215v–217v, RA.

Anno 1680 den 27 maj höltz laga tingh i Bärgh, närwarande cronones befallningsman wälb:de Jonas Flodin, tillika med dhe tolff edsworne nämbedemän

Påhl Jonsson i Ältnäset	Joen Olufsson i Byn
Essbiör Sundwidson i Skucku	Oluf Jönsson i Högen
Oluf Larsson i Röröön	Joen Persson i Räthan
Pehr Jonsson i Moo	Joen Jönsson i Tåssåsen
Joen Erichsson i Wattwijken	Jöran Persson i Skåhlan
Nils Jonsson i Klöfsiö	Jöns Jönsson i Bergh

1. Erich Månsson på Norderhögen, som Anders Olufsons ödeshemman på frijheet haar optagit, kiärade til Jacob Keelsson i Böhle effter Lille Twärhooängie, som af ålder haar tillydt Norderhögens hemman, men een lång tijdh ähr brukat af Böhlesmannen. Jacob Keelsson opwijste omsijder een panteskrifft af a:o 1638, det be:te ängie ähr pantsat för 4 r.d:r och på 2 ähr der effter skulle warit bortsålt för 8 r.d:r. Men emedan Norderhögens hemmanet hafwer skatten dragit, och Böhles man i så långan tijd haar ängiet nyttiat, dheraf Norderhögen haar blifwit öde och wahnbrukat, altså til föllie af *Sweriges lag 7 cap. Jord.b. och Kongl. Maij:ttz placater 1673 och 1677*, pröfwar rätten det skiähligt, det ängiet i så långan tijd hafwer [penningarna] betalt, och således nu hädan effter ährkännes under cronohemmanet i Norderhögen igen, uthan någon lössn. [fol. 243r]

2. Pehr Mårtensson i Turringen opbiuder hemmanet han åboor andre gången, köpt af Anders Olufsson för 62 ½ r.d:r. Men klandras af Oluf Andersson i Klöfsiö på sin moders, h. Ingrid Olufzdotters wägnar ej hafwa sin arfzpart uthkommit .

3. Tolfman Joen Jönsson i Tåssåsen opbiuder andra gången hemmansbyte med sin morbroder Carl Jonsson i Åsan.

[*Följande stycke saknas i hovrättens renovation*]

Joen Jönsson prætenderade på häigdrijdaren Pehr Wellamsson rest otta d:r s.m:tt på hästekiöp, men för sit siuklige tilstånd ej kommit tilstädes, altså opskötz til hanss ankompst.

4. Anders Staphanssons sythningsskrifft i Hallen opbödz andra gången, gifwin Pehr Persson ifrån Qwarnsiö.

5. Jöran Perssons i Hallen hemmanskiöp, sigh tilhandlat af Påhl Swensson för 35 ½ r.d:r, bestående af 1 ½ tunlandh, opbödz första gången.

6. Erich Tohlssons hemman i Klöfsiö opbiudes andra gången, såldt til capplan herr Hans Bröms för 60 r.d:r, bestående af 1 ½ tunland[z uthsädhe].

[Följande stycke saknas i hovrättens renovation]

Efftersom \gamla gumman/ Märít Gudzormsdotter icke will förblifwa hoos sin sonehustru och åtniuta det contract som hon gjorde med sin sal. son Jöns Olufsson i Skåhlan, uthan åstundar begifwa sigh in hoos sine döttrar Brita och Anna Olufzdöttrar, hwarföre pröfwar rätten skiähligt at gumman igen bekommer tridieparten af dhet arff som hon hoos sonen hafwer nedersatt, och dher af niuta sitt underhåld och oppehälle. [fol. 243v]

7. Essbiörn Jönsson i Wigge opbiuder andra gången i sin morsysters hustru Göhles syytnings-skrifft.

8. Swen Keelssons i Böhle testamentzskrifft opbiudes första gången, gifwin Gudzorm Keelson i Hogermo [Hofwermo], bestående af 1 ¼ tunlandh.

9. Oluf Enarssons hemman i Älnäset opbödz första gången, köpt af Erich Siulsson ifrån Herrdahlerne, derforé gifwit 70 r.d:r, bestående af 2 ½ tunnld.

10. Hemmansbyte emillan ländzman Jonas Isaakzon och Jöns Erichsson i Östbergh opbödz tridie gången.

11. Capitein edel och manhafftig Michel Plantting låter första gången opbiuda \sal. Jon Anderssons hemman, som änkian/ h. Ingebor Swenssdotter i Bärgsbyen, af 2 ½ tunland, såldt haf:er för 150 d:r silfwermynt. Men förmyndarna för sal. Jöran Anderssons barn prätendera, effter ett bytesbref, det ett tunland skulle tilhöra be:te broders barn, för 26 r.d:r, hwilket än obetalt ähr.

Altså h:r capitein innehåller hoos sigh eller sätter dhem i kyrckiones kista, be:te broders barn til säker förwahrning.

12. Steen Swensson i Klöfsiö och Backen opbiuder andre gången hemmanet han åboor, köpt af Oluf Nilsson och Carl Jöranson för 67 r.d:r, bestående af 2 tunld. [fol. 244r]

13. Ehuruwål Jöns Erichson i Östberg på sin sal. swärfaders Joen Torstenssons arfwingars wäg:r \hafwer tidigt påfordrat/ willia förmehna sigh utzbekomma dhe 24 r.d:r som hans swärfaders broderbarn Christen och Hans Nilssons söner hafwa at prätendera effter sin farfader, sal. Anders Persson utj Wigge hemmanet, efftersom Jon Torstenson skulle hafwa dhem betalt 20 r.d:r för dheras arf i Månstad och Wigge, som documentet af den 30 aug. 1633 innehåller.

Men twärt emot, framlade Jöns Erichson sin sal. swåggers Oluf Jonssons fullmact af be:te arftagare Christen och Hans Nilssöner, af dato 3 februarij 1650, dher i förmähles, dhet Oluf Jonsson effterlåtes bruka dheras dheel til een behagelig tijdh och icke låfgifwit försällia eller emottaga samma arfzpart.

Af samma beskaffenheet opwijsar och i rätten capiten edel och manhafftig Pehr Larsson Knagg på sal. öfwerstleutnantens wälb:ne Matthias Drakenstiernas sterbhuus wäg:r det köpebref som a:o 1648 den 8 februarij opprättat blef om sal. Anders Perssons hemman i Wigge, det salig wälborne herr öfwerstleutnanten skulle til samptelige arfwingar erläggia 120 r.d:r, föruthan een tridiepart som änkian bekom.

I samma köpeskrifft förmähles dhet Jon Torstensson hafwer då warit Christens och Hans Nilsons fullmechtigh, och bemälte arfzpart bortsåldt, med den condition, effter dhe i Sverige

ähre, och wälb:ne h:r öfwerstleutnampten dheras penningar til dess dhe dennom affordra, innehålder, hwilka pengar eij sedermera befinnes wara [fol. 244v] af sal. öfwerstleut:n wälb:ne Matthias Drakenstierna eller hans arfwingar uthlefwererade, efftersom Christen och Hans Nilssöner eij genom någon laga fullmächtig dhem affordrat hafwa.

Eij heller kan Jöns Erichsson i Östberg af Christen och Hans eller dess arfwingar någon fullmacht \framtee på/ be:te 24 r.d:r som rätten kan witzord gifwa. Derföre finner rätten skiähligt, at sal. Drakenstiernas sterbhuus arfwingar be:te p:g:r hoos sig innehålla eller dhem i kyrckiones kista ifrån sigh sättia, til dess rätta arfwingarna eller dheras fullmechtig dhem affordra.

Ting den 12 oktober 1680

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 278r–280v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3467, fol. 232v–234r, RA.

Anno 1680 den 12 octobris höltz laga tingh i Bärgh, närwarande cronones befallningzman wälb:de Jonas Flodin, tillika med dhe tolf edsworne nämbedemän.

Påhl Jonsson i Ältnäset	Joens Olufsson i Byn	
Essbiör Sundwidson i Skucku	Oluf Jönsson i Högen	
Oluf Larsson i Röröön	Pehr Pehrsson i Moo	
Joens Jönsson i Tåssåsen	Joens Erichsson i Wattwijken	
Jöran Persson i Skåhlan	Nils Jonsson i Klöfsjö	
Joens Persson i Räthan	Jöns Jönsson i Bergh	[fol. 278v]

1. Capitein edel och manhafftigh Michael Planttingh opbiuder andra gången hemmanet i Bärghsbyn han af h. Ingebor Swenssdotter köpt hafwer för 150 d:r s.m:tt, bestående af 2 ½ t:d.

2. Joens Jönsson i Turringen opbiuder tridie gången hemmanet ibid., til köps tagit af Anders Olufsson för 62 ½ r.d:r, bestående af 2 tunland, men klandras af systersonen Nils Andersson, eij uthfåt een systerpart i hemmanet.

Specification. [hopp till fol. 279v]

Uppå desse 62 ½ r.d:r \ähr sålunda beskaffat, at/ Jon Jönsson i Turringen hafwer lefwererat til Anders Olufsson 20 specie r.d:r, dito 14 r.d:r à 6 m:k st., til hustru Elizabet i Turringen 5 specie, til Bertil Persson 5 r.d:r, til Påhl Halfwarsson i Hogdahl 2 specie och 12 d:r k.m:tt, ähr 2 r.d:r 2 ort 16 skill:r, på Anders Olufssons wäg:r, och til länssman Jonas Isaksson 1 r.d:rs giäld, blifwer summan 49 r.d:r 2: 16. (Föruthan dhett han hafwer i förlupne feigdetijdh för hemmanet utrustat tridieman och uthstådt stora beswähr i durchmarcher [krigsfolks genomtåg] och andra skiutzningar, hållit huus och jord wid god häfd, etz.) Tilsäijandes Bertil Persson til dhe 5 r.d:r han haar opburit på en systerpart och Nils Andersson på sin moders h. Ingrid Olufzdotters wäg:r 15 r.d:r at deela systrarna emillan, blifwer summan 64 r.d:r 2 ort 16 skill:r, dhermed bördemänerne blefwo benögde och aldeles med Jon Jönsson förlijkte.

Men dher sälliaren Anders Olufsson haf:r mehra opburit på sin broderpart än honom tilkommer, så effterlåtes systrarna af hanss qwarsatte huusgerådz saker sökia sin fyllnad och effter qvotan deela sin emillan. [tillbaka till fol. 278v]

3. Joens Jönsson i Tåssåsen opbiuder tridie gången hemmansbyte med sin moderbroder Carl Jonsson i Åsan.

4. Steen Swensson i Klöfsjö opbiuder tridie gången hemmanet Backen han af rätta bördemänerne Oluf Nilsson och Carl Jöranson köpt hafwer för 67 r.d:r, bestående af 2 tunland.

5. Jöran Persson i Hallen opbiuder hemmanet han åboor af 1 ½ tunl. andra gången, köpt af Pähl Swensson för 35 ½ r.d:r.

6. Anders Staphanssons syytningsskrifft gifwin Pehr Pehrsson ifrån Qwarnsiö opbödz tridie gången. [fol. 279r]

7. Oluf Enarssons hemman i Ältnäset opbiudes andra gången, som Erich Siuhlsson ifrån Härieådahlen köpt hafwer för 70 r.d:r, bestående af 2 ½ tunl:d.

8. Pehr Mårtensson i Turringen klagade dhett Nils Uhnesson ifrån Hafre sochn brukar een slottemyhra, Halsswågen be:d, som af ålder och i fordom dagar hafwer tillydt under Turringshemmanet, som han på frijheet haar emottagit, hwilken myra bägge parterna, så wäl swaranden som kiäranden, tilstå hafwa hört, det be:te slotmyra skulle wara ärfdt til Hafre. Men emedan be:te myhra Halswågen är belägen inom Jemptelandz råå och röör, som nämnden på sin eedz plicht betygade, altså, til föllie af Kongl. Maj:ttz placat 1673 och 1677, erkänner rätten be:te myhra under Turringshemmanet igen.

[Följande stycke saknas i hovrättens renovation]

Såsom tridieman Joen Olufsson icke hafwer effter legohionsstadgans innehåld 6 punct i rätten tijdh, två månader föruth, opsagdt sin tienst hoos h:r capitein edel och manhafftigh Pehr Larsson Knagg, hwarföre til föllie af be:te Kongl. stadga erkänner rätten skiähligt at Jon Olufsson ähr förplichtadt tiähna sitt ähr uth, til be:te tijd han kom i tiensten och åthniuta den löhn som dhem emillan accorderat ähr, *nembl.* för halftienst 3 r.d:r. [fol. 279v]

9. Essbiör Jonssons i Wigge testamentzskrifft opbödz tridie gången, utgifwin af hanss moder-syster, h. Göhle Jonssdotter. [fol. 280r]

10. Erich Tohlssons hemman i Klöfsiö, bestående af 1 ½ tunl:d, opbödz tridie gången, derföre capplahn h:r Hans Bröms hafwer gifwit 60 r.d:r.

11. Jöns Swenssons skomakares hemman i Klöfsiö af 1 ¼ tunland opbiudes första gången näst-om frändom til återlössn, derföre Erich Jonsson låfwat gifwa 46 r.d:r. Men klandras af pigan Anna Jönssdotter ej hafwa sin arfzpart utbekommit, och dessuthan försträckte pengar 14 r.d:r i hemmanet.

Blef af rätten slutit, det hemmanet skal af länss- och tolfmän wärderas nästkommande währ, annoterandes hwar och eens prætion, måge dhe sedan sin rätt hafwa lagl. at bewaka.

[Följande stycke saknas i hovrättens renovation]

Emillan fältwebelen Johan Boij, som ödeshemmanet i Räthan emottagit hafwer, och Nils Jonsson giästgifware ibidem förordnades gode män, *nembl.* å kiärandens [sida] ländzman Jonas Isaksson och Oluf Jönsson i Högen, å swarandens Nils Jonsson i Klöfsiö och Jon Jönsson i Tåssåsen, at ransaka in på hwarss förland, råå och röör Backestugun opsatter ähr, som een huus-qwinna dher inhyses sutit, gifwandes rätten all god beskeedh. [fol. 280v]

12. Uthaf qvittantiernes opwijsande af den 17 junij 1674 och i synnerheet af \det senare, daterat Gallhammar/ d. 27 julij samma ähr bewijses det sal. wälb. fru Anna Drakenstierna hafwer een deel af sitt fäderne \wid sin afresa til Stockholm/ opburit, så at allenast återstodo 18 r.d:r hoos modren, \sal. öf:stleutnantskan/ wälb:ne fru Catharina Drakenstierna.

Hwarföre effter *Sweriges* lagh 33 cap. Konungsb. L.L. erkänner rätten skiähligt det h:r capitein edel och manhafftig Pehr Larsson Knagg och leut:s wälb. Petter Drakenstierna honorerer sin utgifne obligation daterat Färilla d. 14 jan. 1679, och betahla til sin swåger leutnanten edel och manhafftig Anders Curij ofwanbe:te 18 r.d:r, *nembl.* h:r capitein Knagg 6 och leut:n Drakenstierna 12 r.d:r, hwar med sedan all dheras twist blifwer ophäfwinn.

13. Nils Jonsson i Klöfsjö bewilliades fastebref på ett tunland jord, kiöpt af Halfwar Jonsson i Backen för 50 r.d:r, emedan dhet befanss wara lagbuditt och lagstånditt, och ingen af bördemännenne lagl. hafwa klandrat.

Ting den 27 maj 1681

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:9, fol. 55v–61r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3468, fol. 253v–258v, RA.

Anno 1681 d. 27 maj hölltz ordinarie wårthingh medh allmogen i Bergz tingelagh uthi Bergz sochnestugu, närwarande cronones befallningzman wälbet:de Jonas Flodin och nämnden, *nembl.*

Pehr Jonsson i Älltnäset
Essbiör Sundwidsson i Skuku
Oluf Larsson i Röröen
Jon Jönsson i Tåssåsen
Jöran Persson i Skålen
Jöns Jönsson i Bärgh

Jon Olsson i Byn
Oluf Jonsson i Högen
Peder Jonsson i Moo
Jon Ersson i Wattwijken
Nills Jonsson i Klöfsjö
Jon Pedersson i Råtan

Dato publicerades Kongl. M:tz placater.

1. Jöran Michellsson i Ålstadh och Nääs sochn kärade till Lars Persson i Skåhlan, som skulle han honom beskyllt tagit uthur hans säck a:o 1678 een halff r.d:rs wärde och een säk som war brödh uthi. Lars Pederssonn för[e]gifwer sig allenast beklagat det han mistatt hade. Jöran beropade sig på twänne wittnen som det åhört. Lars säger sig alldrigh tillagdt honom tyfweriet, eij heller nu det söker, beklagandes att han i hastigheet dee orden månde fälla. Dy blifwer hans saak efter det 43 capit. Tingm.b. 3 m:k.

2. Erich Grellsson i Böhle angaf Gutsorm Kiehlsson [*fol. 56r*] ibidem för deth han skall hafwa olofligen tagit bortt hans räfsax och ännu bortta hafwer. Gutsom föregaff att dee bäggie äga skoug och wånarne tillhopa och att Erich sig owetterligen räfsaxen uthlagt wijdh bäfwerhuuset, och därföre den uptagit och förwahratt strax där bredewijdh, där hon änn ligger, och några dagar där efter frågatt honom om han någon sax uthlagdt och fick intet suar där uppå. Erich tillståår att Gutsom sig frågat och säger att han kunnat tänckia någon utbysman den uthlagdt, såssom och att han sagdt huarest han saxen lagdt. Därföre kan rätten Gutsom intet saakfälla, uthan biuda honom lefwerera räfsaxen till sinn grannen Erich Grellsson.

3. Johan Jönsson i Söderhögen kärade till Erich Grellsson i Böhle för ett suedielandh hann på sin skough huggitt. Erich upwiste ett bytesbref medh Lars Olsson i Böhle, opå deras hemman af d. 8 aprilis 1677, huar uthinnann Erich efterlåtes fällingelandh, Gammalberget *benäm*bdt. Johan Jönsson hafwer huggit 1679 till ½ t:d och 1677 blef hemmanet öde. Oluf Jonsson i Brynehlhögen tollfman, berättar sig förbuditt Johan hugga och fälla skough sedan som hemmanet war heemfallitt cronan, huartill Erich nekar. Oluf beropar sig på tuenne drängiar, Pehr

Siuhlsson i Kloxåsen och Jöns Kiehlson i Böhle, som den tiden åt honom Johan arbetade och tahlet åhörde, hwilcka och [fol. 56v] stämbde ähre till wittnen, men intet comparerat.

Alldenstundh Kongl. Maj:tz nådigste jordeplacat anno 1677 biuder att intet skall abalieneras [avskiljas] ifrån bohlbyn, uthan huadh som i så motto kan bewijsas wara giordt uthan lössn återkallas, huarföre och till underdånigt föllie där aff finner rätten skiähligt att döma skougen och suedielandet, Gamallberget *benämnd*, ifrån Erich Grellsson under rätta bohlbyn Söderhögen igen, uthan lössn, och emedan som wittnen icke ähre tillstädes att betyga Erich Grellsson emot förbudh hafwa där sammastedes fällt skog sedan hemmannet war hemfallit cronan, differeres till hösttinget, då wittnen Peder Siuhlsson och Jöns Kiehlsson skola wara tillstädes.

4. Munsterskrifwaren Nills Brobech kärer till Erich Olsson i Wigge om een häst han af honom köpt, som sades skulle wara 11 à 12 år och likwähl till 24 år gammal, efter lähnsmans Peder Erssons i Hallen sagu, då han körde medh honom dijth, och därtill medh wara een godh ploghäst, som han doch intet war, uthan kunne medh honom intet plöijia, och så snart ijsen lades sände han hästen tillbaka medh sin dräng till Erich, begärandes sina penningar igen.

Erich tillstår sig hästen såhlt för 4 ½ [fol. 57r] richzd:r och 1 ½ år förr gifwit för honom 8 r.d:r och sagdt att han drogh wähl plogen men medh ingen försäkran. Han föregifwer att köpet giordes skiördetijden och att hans dräng 3 el:r 4 weckor för juhl medh hästen till sigh kom och wille honom lämbna, huar till han nekade och drängen likwähl honom lämbnade och eftersom ingen wille honom wårda tog Jöran Olufsson *ibid.* honom efter 2 dagars förlopp ann, och af medhymkan gaf foder och sedan satt honom hoos hustru Brijta *ib:m*, som ingen häst egte.

Bäggie säija hästen wara sulltin och skarpper. Munsterskrifwaren förgifwer sig ingen körtzell kunna medh hästen giöra, som doch icke bewijstes. Hästen kom sedan till Oluf Olsson i Bergzwijken, huarest han strax där efter störtte [dog]. Oluf Suensson i Quitzle, som tillstädes war när köpet skedde, bekänner att Erich Olsson sade hästen wara till 12 år och een godh ploghäst. Erich tillstår att han så sagdt, och att han och så war, det nämbdeman Jon Olsson i Wigge intyger santt wara, som medh honom hafwer kört i lagh, såssom och att munsterskrifwaren hehla hästen af och an rijdet hafwer Erich Olufsons gårdh förbij och intet å köpet klandrat.

Alldenstundh munsterskrifwaren Nills [fol. 57v] Brobech hafwer aff Erich Olsson i Wigge hästen medh win och wittne köpt och haft till bruuk både på resor och hemma uthi 10 à 12 weckor och där hoos intygat att hästen war färdiger den tiden han honom köpte, och Erich intet mehra hästen wåhlade, uthan sagdt honom kunna draga plogen, huarföre i förmågo af 1 cap. Köpmåhlab. L.L. frijkallas Erich Olson för munsterskrifwarens Brobeckz wijdare åthal om hästen.

5. Dato upwistes h:r öfwerstens och *vice* gouverneurens högwälborne h:r Åke Ulfsparres ordre till befallningzman Jonas Flodin aff den 31 martij sidstleden af inneholldh att såssom capiten Knagg och fendrich Drakenstierna äre ifrå Gahlhammar afreste och medh sig tagit allt rörligit som dee kunnatt medh sig bringa, och altså befallt där ett inventarium att oprätta, och sedan låta pröfwa efter husesynsordningen huadh uthi bygnaden kan fehla, såssom och om jordens bruuk och hägnadt förfara, och sedan pröfwa låta, huad till uprättellsse requireras, att det till Kongl. Maj:ts tjenst kan af wederbörandens egendomb göras betallt.

Huaruppå är föllgdt befallningzmans ordre till lähnsman Jonas Isaacson d. 8 aprilis [fol. 58r] att efterkomma wählbe:te ordre, det och med inventeringen och besichtningen genom lähnsman Jonas och nämbdeman Pål Jonsson i Älltnäås, Jon Ersson i Watwijken och Jon Jönsson i Tåssåsen d. 7 majj förrättadt är, och till närmare information och underrättellsse war häradzhöfdingen, befallningzman och hela nembden till Gahlhammar detta dato och befinner så wara som uptächnadt är, och där hoos att sal. öfwerstleutnanten Mathias Drakenstierna hade

på gården upsatt 1659 een stoor stugu medh 2 camrar, huilcken på eena sijdan är nedsigen och af mycket drypande taak, på huilcken tomt förr stått 2 *gaml*a härbergen.

2do.) Upbygdt 2:ne drängestugur 1672 (som bägge af elaka taak äre), uthi stelle för tuenne uthruttne stugur.

3.) Ett fähuus medh 2 rum, 1667 upbygdt, men elacht taak.

4.) Een ny stugu uthan skorsteen och gålf.

5.) Ett stall.

6.) Ett lijtet fähuus, mäst förlohrat.

7.) Ett qwarnhuus neder i bäcken.

8.) Een stoor kornladu neder på lägden, och

9de.) Ett lijtet stall.

Leutenant Petter Drakenstierna tillfrågades om han något emot länz- och tollfmans besichtning hafwer att sägia, då han een inlagu insinuerade, angående åtskillige Kongl. bref om donationerne, och gjorde meliorationer på kongzgården och Gahlhammar och i synnerheet att Gahlhammar icke [*fol. 58v*] någon kongzgårdh är heller warit hafwer, förmeenandes altså ej böra till någon huusröta suahra. Alt[der]före considererades huru een landhbondz plicht åhrlig bör wara, och där till medh att oundwijkligen tarfwehuus måtte wara, och sluuteligen belef watt som föllier.

Dato fehlade huus på Gahlhammar emot fölliande wärde, nembl.

	Sölfwerm:t
1.) Stoor stugan medh 2:ne camrar, till reparation behöfwer först 40 <i>pund</i> näfwer à 2 öre s.m:t Barck för Opwägningen och undersättiande med nya syllor, sampt muhrens och gållfwetz förbättrande och taakwedh och ett fönster å nyo	2: 16 1: 8 <u>10: 21½</u> 14: 13½
2.) På drängestugurne och förstugan 200 barck á 1/2 öre s.m:t 40 <i>pund</i> näfwer à 2 öre 30 lass taakwedh à 2 öre Skårsstenar repareras för	3: 4 2: 16 1: 28 <u>—: 24</u> 8: 8
3.) Een ny stugu uthan skårsten som kostar 20 tällningar till gålf à 2 öre 6 tollfter bräder till taket medh opsättningen Gållfwetz inläggande 3 dagar medh 2 karlar 2 st:n dörar à 1/2 orth	2: — 1: 8 4: — 2: 8 <u>—: 12</u> 9: 28
[<i>fol. 59r</i>] 4.) Stoor stollpherbärgetz 1/2 taak behöfwer 40 <i>pund</i> näfwer à 2 öre Tårff och arbetzlöen, att det förfärdiga	2: 16 <u>3: —</u> 5: 16
5.) Till stoor kornladun om 20 <i>pund</i> näfwer [Loans] reparation	1: 8 <u>1: —</u> 2: 8
6.) Till stoor fähuuset 200 barker à 1/2 öre 120 <i>pund</i> näfwer á 2 öre	3: 4 7: 16

30 lass taakwedh á 2 öre för arbetet	1: 28 4: — <hr/> 16: 16
7.) Fordras och behöfwes ett nytt stall som till ringaste kåstar	15: —
8.) Ett [låfft] medh 5 fina rum repareras för	8: —
9.) Lille kähllaren repareras medh	3: —
10.) Stoorra dito medh	6: —
11.) Alle hööladurne förbättras med	<u>11: 6$\frac{2}{3}$</u> 100: —

Ehuruwähl sahl. öfwersteleutenanten wälb. Mathias Drakenstierna hafwer på Gahlhammars gårdh efter ett särdelles opsatz något bygd och han och des änkiefru dee bygninger som han där för sigh anno 1647 fan mehrendehls nederrött och eendehls dem han sielff upsättia låtit, dy hafwer rätten ej mindre kunnat göra än lämpa Gahlhammars huusröthe widh een landbondz skyldigheet att förbättra, lijmätigt Kongl. huusesynsordningar, som åthminstone eenom oblikerer [fol. 59v] alla tarfwehuus hålla widh macht och reparera, huaröfwer ett proiect och opsatz gjordt är och belöper in alles 100 dah:r söllfwermynt. Allt fördenskulldh dömmes sahl. öfwersteleutenantens Mathias Drakenstiernas arfwingar att betahla uthan oppehålldh besagde 100 d:r s.m:t till Kongl. Majj:tt och cronan till Gahlhammars gårdz och huus reparation.

6. Lännzman Jonas Isaacsson påminte att cronotijonden af Gahlhammar resterar pro annis 1679 och 1680. Leutenanten Petter Drakensteerna föregaf att capitein Knagg gården bem:te åhr bruukatt, och böör därföre suara, och sade att dess fader hafwer Kongl. frijkallellsse för tijonden, som han intett wijdh handen hafwer, och dy excuserer sig denne gången.

7. Jönns Ersson i Östbärgh insinuerade ett attestatum och fullmacht af Biörcklinge sochn och Upland d. 26 februarij 1681, underskrifwit aff Lars Larsson i Nörlinge, Jon Olsson ib:m, Bengdt Ersson i Nörlinge och Abraham Olson ib:m och af præposito och pastore i Biörcklinge wyrdige Andrea Companio verificerat, fordrandes det till föllie 24 r.d:r, huartill leutenanten Drakenstierna suahrade att han wille sin siettepart betahla, så snart han får relaxering på giorde arrest på sina saaker, hafwandes nu intet in bonis i sin disposition. [fol. 60r]

8. Jon Jönsson i Moo är stämbder aff Jon Mårtensson och Jöns Efwertsson i Moo för tyfnadh och skählsordh, som icke comparerat, uthan rest till fäåboderne, dy blifwer hans saak för suarslöösa 3 m:k s.m:t.

9. Jöns Suänsson i Hällne och Owijk sochn hafwer citerat Hans Åtessonn i Åsen och Peder Ersson i Klöfsiöö för een båth som dee 1679 olåfwandes af honom tagit. Actor war i går icke tillstädes och nu ähre Hans och Peder heemgångne någre mijhler här ifrå, dy uppskiutes saaken till hösttinget.

10. Jon Jönsson i Tåssåsen hafwer stämbdt Peder Vellamssonn Biörckman för 8 d. s.m:t, som på ett hästekiöp skulle restera och han icke något laga förfall wist, dy effter det 33 capit. Tingmåhlab. saker till 3 m:k.

11. Majoren wälb. Carl Ruutenkrantz insinuerade genom munsterskrifwaren Nills Brobech een specification på några bönder, som woro 1674 på hans compagnie anslagne, begärandes att ransakas kunde, huru länge dee warit öde och huru nu därmedh förewitter, och befanns som föllier.

Peder Olsson i Wästeråsen blifwit öde a:o 1663 och uptagit på frijheet 1681.
 Sten Pärsson och Suärckill Pärssons hemman ib:m blef öde a:o 1663. Suärkills hemman ähr uptagit 1681. [fol. 60v]
 Oluf Andersson i Österåsen öde 1663 och uptagit på frijheet 1679.
 Brijta änckia ib:m öde 1675 och 1679 uptagit.
 Hallen, Oluf Suenson hafwer intett waritt öde och är behållen.
 Mårthen Olsson i Råthans by öde 1675 och optagit 1679.
 Nills Larsson [ib:m] öde 1675 och uptagit 1679.
 Jon Ersson öde 1675 och uptagit 1679.
 Anders Olson i Turinge öde 1677 och uptagit 1679

12. Dato upbödh capitein Michael Plantingh een köpeskrifft af Ingeborgh Suänsdotter i Bärgez Kyrkiobyn på des hemmann aff 2 ½ tunnelandh för 150 d. sm:t tredie gången oklandrat.

13. Jöran Pedersson i Quarnsiö upbiuder tredie gången Påhl Suens hemman i Klöfsiö oklandrat.

14. Erich Siuhlssohn ifrå Herdahlen upbiuder tredie gången oklandrat Jon Andersons hustrus och Brijta Enars och Kerstin Amphinsdotters hemman i Ältnäas aff 2 ½ tunnelandh för 70 r.d:r.

15. Erich Persson i Quissle upbudit Jon Olssons hemman i Moo första gången, som han hafwer köpt för 36 richzd. och i hans och hustruns lijftijdh 2 mählinger åker och slått där efter undantagit att bruuka, [fol. 61r] men sedan uthan lössn läggias under hemmannet.

16. Anders Ersson ifrå Röröen præsenterat een bytesskrifft medh Jöns Jonsson i Moo, huar uthinnan förmähles att dee bäggie hafwa bytt hemman såhledes att Anders Ersson skall hafwa Jöns Jonsons hemman i Moo af 1 ½ tunl:d och Jöns Jonson Anders Ersons fadershemman i Röröen af 1 ½ tunnel:d och skall Anders gifwa emillan 20 richzd:r ell:r 30 d. s.m:t och ett lass höö och 1 tunna korn åhrligen till hustru Anna Jönsdott:r i des lijftijdh, och samma bythe första gången upbudit oklandrat.

17. Oluf Olsson i Byn upbiuder 1 gången Jon Suänssons hustrus odellsjorhd i Byn, och hans hustrus systers Karin Månsdotters förmyndare Essbiörn Jonsson i Wigge samtycker att hennes jordepeningar må till wijdare ståå inne hoos Oluff Olsson. Huaröfwer Essbiörn till nästa tingh wijdare skall sig förklara.

Ting den 14 november 1681

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:9, fol. 165r–167r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3468, fol. 369r–370v, RA.

Anno 1681 den 14 novembris hölltz laga höstetingh medh allmogen aff Bergz tingelagh, warrandes i befallningzmans ställe häradzskrifwaren wällacht:t Carl Wargh och nämnden,

nembl.

Påhl Jonsson i Ältnäas
 Essbiörn Sundwisson i Skuku
 Oluf Larsson i Röröen

Jon Olufson i Byn
 Oluf Jönson i Högen
 Peder Jönson i Mo

Jon Jönsson i Tossåsen
Jöran Pärsson i Skåhlan
Jöns Jönsson i Bärgh

Jon Ersson i Wattwijk
Nills Jonsson i Klöfsjö
Jon Pålson i Klöfsjö

1. Dato publicerades Kongl. placater och ordningar.
2. Jöran Olufson i Röröen anklagades hafwa S:tt Johannis tijdh [*midsommartid*] fällt ett älgz-diur, hwilket han tillstår af sådan händellsse skiett wara, att han tillijka medh sin hustru skulle öfwer siön nedanför gården roo, och då kom een älg af 5 åhr gammall simmandhe och hustrun tog yxan och hugg honom opi hallsen, hwaraff han störrte, tänckandes ingen fahra där medh wara, eftersom han honom således träffadhe.
Såssom Jöran Olufsson i Röröön uthi olaga tijdh hafwer een ällgh om 5 åhr gammall fångitt, alltså efter Kongl. Maj:tz stadga och ordningh om jacter och diurfång dömmes han att plichta därföre 50 d:r s.m:t, såsom och effter Kongl. håfrättens [*fol. 165v*] resolution af den 24 martij 1673 för förbudett bötha 40 m:k.
Huden väger 1 *pund* och värderat för 5 d. s.m:t.
- [3.] Erich Jönsson i Klöfsjö käradhe till Jon Pålson ibidem om een mählingh åker som tillförne lydt under hans hemman och belägit är ini hans åkertegh mitt för porthen. *Respondebat* att ingen åhr som kan minnas huru och på hwadh sätt heller enär sådant är skett och samma stycke förlängst bytt ifrå Jon Pålssons hemman under h:r Hans Bröms gårdh, deth Erich Jönssons fullmächtig Nills Jonsson ib:m bekänner sant wara och intet contrarium bewijsa kan.
Alltså, lijkmatigt det 1 capit. Jordebalken L.L. som håller uhrminnes häfdh wara ett laga fångh, förblifwer den twistige åkermählingen under Jon Pålsons hemman, heller dijt han den genom laga skipte bårtbytt hafwer.
4. Capiteinleutenant Scharman medh sine consorter i Wigge bör betahla dhee resterande af-radzpeningar för Hahlåsen, och söke dem som kunna något intrångh dem giordt.
5. Capiteinleutnanten Wellam Jacobsson insinuerade en lagbudin och lagstånden köpeskriff på ett hemman i Wigge af 2 tunlandh, af rätta odallsmän för 11 r.d:r, och såssom det allareda den 22 octobris 1674 lagståndit war, dy bewilliades där å faste- och dombref. [*fol. 166r*]
6. Erich Grellsson i Högen ingaf hurusom han med Lars Olsson i Böhle hafwer giordt ett hemmansbythe och medellst omyndige barns interesse intet fått där å fastebref, ehuruwähl det lagbudit och lagståndit är, som skiedde d. 9 april 1677 och den 5 martij och 28 octobris 1678, och eftersom det nu medh barnsens förmyndare är liquiderat de dato den 27 majj 1680, dy bewilliades Erich Grellsson på hela Böletz hemmannett fastebreff.
7. Jon Mårtensson i Moo beskyllte Jon Jönsson i Mo hafwa 1680 om sommaren uthi fåbodarne stullit 8 m:k smör och en ost, item aff Anders Ersson ib:m 6 m:k smör och 3 alnar lärffft, och af pijgan Brijta Jonsdotter 3 *alnar* dito och Giertrudh något smör och ost. Allt tillhopa är werderatt för 1 d. 28 öre s.m:t, det Jon Jonsson tillstår sikh giordt.
Alltså, efter Kongl. strafordningen plichtig lefwerera tyfnaden igen och 3 gånger så myckett till som är 5 d. 20 öre s.m:t.
8. Peder Siuhlsons hemman i Kluxåsen aff 2 tunlandh warit ödhe 1675 till och medh 1681 och uptagits på frijheet af Jöran Olsson pro annis 1682, 1683, 1684 och 1685, emedan som gården är förfallen och jorden alldehles ohägnadt i [linna] ligger.

9. Oluf Olufsson i Byhn upbiuder andra gången Jon Swänssons hemman ib:m aff 1 ½ tunl. [fol. 166v]

Karin Månsdotter reserverer sin andehl där aff, som är 13 ½ d:r s.m:t, att blifwa qwar stående, i mening uthi sin ållderdomb däraff hafwa sitt förråd.

Matz Pålsson i Östbergh opbiuder första gången hallfwa hemmannet af 1 ¾ tunl:d, som Anders Swänsson åbodt och 1674 för een solldat uthgick, och ingen annat weth änn honom genom döden afgången wara, och des uthan ingen arffwinge här hafwer, som Matz köpt för 75 d. söllfwer:t. Förbehållandes Swänssons styfdatters Karin Jonsdatters odahlsrätt af 10 r.d:r eller 15 d. s.m:t till wijdare aftahl.

10. Erich Persson i Qwissle opbiuder andre gången Jon Olufsons hemman i Moo aff 3 tunl:d för 36 r.d:r oklandratt.

11. Anders Erichsson i Röröen opbiuder andra gången sitt giordhe hemmansbythe medh Jöns Jönsson i Moo oklandratt.

12. Comminister herr Hans Bröms opbiuder tredie gången sahl. Peder Essbiörns heman i Klöfsiö, köpt af Erich Tolsson för 60 r.d:r, och så wijda annat köp emellan kommitt är, kan det första opbodedet för herr Hans intet gälla.

13. Steen Swänsson i Klöfsiö opbiuder andra gången sitt giordhe hemmansbythe medh sin granne Hallfwar Jönsson i Klöfsiö uthan klandher. [fol. 167r]

14. Lähnsman Jonas Isaacsson Fijkman insinuerade en lagbudin och lagståndin bythesskrift medh Anders Erichson och Jöns Erichsson om deras odahls hemmann i Älltnäs emot cronohemmannet i Östberg, att wara lähnsmans hemman, hwarföre bewilliades honom där å fasta.

Ting den 13 maj 1682

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:9, fol. 221r–222r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3469, fol. 338v–340r, RA.

Anno 1682 den 13 maj höltz ordinarie wårtringh med allmogen af Bärge tinglagh, närwarande befallningsman wälb:d Jonas Flodin och nämnden.

Påfwell Jonson i Ältnäs	Joon Olufson i Byhn
Essbiörn Sunwijsson i Skucku	Peder Jonson i Moo
Joon Jönson i Tåssåhsen	Joon Erson i Wattwijken
Jöns Jonson i Bergh	Jöns Jonson i Röröhn
Oluf Suänson i Wigge	Essbiörn Jönson i Wigge
Isac Pederson i Töringe	Joon Olsson i Skucku

1. Dato aflade Jöns Jonson i Röröhn sin nämbedemans eedh.

2. Dato angaf kyrckiowärden Oluf Suänson i Wigge, huru som trumbslagaren Tobias Larson sidstleden långfredags hafwer i Bergs kyrckia stuckit sigh afsijdes och låtit sigh der inläsa [inläsa] och sedan om afftonen skuritt ett håhl på stäcken eller fattigbössan och penningar uthtagit, wettandes intet huru många, och deth at skyla och döllia förr uth giordt såsom ett sprun

effter des handz stoorleek att sättia i stället för dhet uthskurna, det han och swärtatt hafwer, men eij rätt passatt och dy dhet där lämbnadt.

Trumbslagaren Tobias, född i Owijkens tinglag och Myskie sochn uti Miäla by, om 16 el:r 17 åhr gammall, bekänner effter långfredags predijkan och catechessimi examen lämbnat sigh afsijdes baak i kyrckian och sedan opskutit theen på låset och dörren opbracht, och lämbnadt öppen och samma affton widh solenes nedergångh dijth gått och med een nafwar [*borr*] båret några håhl på stäcken och sedan medh een knijf restat och uthskurit så stoort at han med sin hand kunde komma där inn, tagandes allenast [*fol. 221v*] der uthur 4 dal. 25 ½ öre kopparmynt, efftersom han med handen medelst een järniohl. af beslaget eij längre neder i stäcken rächt, williandes intet bekänna någon med sigh däruthinnan warit i rådth och deelachtig, uthan han åtta dagar förr, widh deth han sågh folcket läggia penningar der inn, dhet förslaget giordt att skaffa sigh medell att dubbla [*spela tärning eller kort*] medh, och dem förwarat i capitein Michell Plantingz gårdh, där han wijstades, och påskdagen något der af bortdubblat och sedan lijkwäll igenskaffat, och capitens hustru medelst lyssning der effter i sina huus ransakat och besagde 4 d. 25 ½ öre uti een hööbodh tredie dagh påsk funnit, förwarade i een strumpa som Tobias ägde, och capitenskan igenkände och deth för kyrckioherden wyrdige h:r Johan Drake strax oppenbarade, huar effter Tobias antastades, bekännandes strax sigh stölden giordt och bedrifwitt, och altså kommo mehrbem:te 4 d. 25 ½ öre k.m:tt till rätta ghen.

Aldenstundh trumbslagaren under capitein manhaftigh Michell Plantingz compagnie Tobias Larson hafwer effter egen bekännelse uthur Bärgs sochnkyrckia stulit af dee fattiges penningar 4 d. 25 ½ öre kopp:rm:tt och Kongl. Maj:ttz allernådigste straffordningh i des tredie punct dicterer och biuder att alla kyrckiotyfwar, som första gången lijtet eller mehra stiehla, skole till lijfwet aff underrätterne dömas, altså till underdånigst föllie af högstbem:te ordningh dömmes Tobias Larson för berörde kyrckiostöldh till lijfwet, doch i diupaste ödmukheet till högl. Kongl. håfrättens nådh och höggungstige omdöme och resolution heemställes.

3. Mattz Pålson i Östbergh opbiuder andra gången halfwa [*fol. 222r*] gården Östbergh för 75 d. s:rm:tt och reserverat Anders Suänsons styfdatters Karin Jönsdotters arfspart der uthi, nembl. 15 dal. s:rm:tt.

4. Peder Päderson i Quarnsiö præsenterade een laghbuden och lagstånden testamentz- och sythningsskrift, gifwen af Anders Staffanson i Hallen på des hemman ib:m af ett tunland och alle des lössörer med mehra som den innehåller. Och så wijda han därmed lagl. procederat hafwer och tredie gången d. 12 octob. 1680 oklandrat opbudit och icke heller sedermehra, bewiliades honom der å dom- och fastebreeff.

5. Joon Jönson i Turingen insinuerade een lagbuden och lagstånden kiöpeskrifft af Anders Olufson ib:m för des hemman att gifwa 62 ½ r.d:r, huar med han lagl. procederat hafwer och tredie gången den 12 octobris 1680 opbudit och klandratt allenast aff systersonen Nills Anderson för sin modersystems part i hemmanet, som sedan berättas wara betalt och skall med qwittobreef bewijsas, ehuruwäll han icke lagl. med penningar klandratt, och i medlertijdh är 1 ½ åhr förbij, dy bewilliades Joon Jönson doombreeff.

Ting den 21 december 1682

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:9, fol. 317r–318v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3469, fol. 440r–442r, RA.

Anno 1682 d. 21 decembris höltz lagha ting med allmogen af Bergs tinglagh, wederwarande befallningsman wälb:de Jonas Flodin och nämnden.

Påfwell Jonson i Ältnäs	Joon Olufson i Byhn
Esbiörn Sunwijsson i Skucku	Peder Jonson i Moo
Jöns Jonson i Bergh	Jöns Jonson i Röröhn
Oluf Jönson i Högom	Joon Pederson i Räthan
Oluf Jonson i Bergswijken	Mårten Jonson i Wigge
Oluf Anderson i Åsom	Oluf Olson i Räthan

1. Dato aflade Oluf Olsson i Räthan sin nämndemans eed å book.
2. Dato publicerades Kongl. Maj:tz förr specificerade placater och påbud.
3. Inga allmänningar berättas här fleera finnes än som afradzlagde äre och inom wissa rå och märcken begrepne effter brefwens lydelse, men deras gamble böxlebreef infordrades a:o 1666, som ännu bärte ähre.

4. Dato stältes fendrichen Oluf Rasswill för rätten och skuldgafs hafua besåfwit kånnan Britha Månssdotter, född her i tinglaget och Ältnäs by, huilcken tilförenne för 15 åhr sedan belägrat är af een ogiffit ryttare, Anders Anderson ben:d, huilcka nu bekänna och tilstå giärningen och är fostret in augusto sidstleden missgått, [fol. 317v] och Påfwell Jönsons hustru i Ältnäs, Anna Jönsdåtter, warit då tilstådes och änckian hust. Britha Enarsdotter. Hust. Anna bekände effter alfuarsom påminnelse att kånnan Britha S:t Johannis tijd [midsommartid] sidstleden bekant sig hafwande wara och sedan 8 dagar förr än det missgickz Olai tijd [slutet af juli] på kyrckiovägen beklagatt sigh der af wara siuk och lögerdagen der effter sändt bud effter sigh om nattan, då fostrett föddes, och eij stöörre war än som skapnan sees kunde, huilcket hon eedeligen intygade.

Hust. Britha Enarsdotter, som näst för Olai tijd ifrå Quissle by till Ältnäs booförder war, berättade att kånnan Brita Olssmässo tijd natten emoot een lögerdag kom til sig siuker och bekände sigh hafuande wara och födzlestunden för handen, då denne sändt effter granhustrun Anna Jönsdotter och i bägges deras närwaru födde hon ett piltebarn warandes så stort att skapnan kunde synas, men aldeles dödt och eij halfgångitt.

Uthspridt hafwer warit det kånnan hafwer och förr warit med barn, huarom Sunwijss Månssons hustru i Ältnäs skulle hafwa wettenskap, huilcken examinerades i edzstad der om och bekände att kånnan Britha förledne Kyndersmässo tijdh [början av februari] ett åhr sedan några dagar war siuk af ordinarie quinessiuka eller menstrua och altz intet mehra än quinfolckens ordin. flöd hade. Henne tilspordes om hon det besågh, suarade ja, men ingen lijknelse till något barn. Kånnan bekände omsijdher sig hoos fendrichen 1681 een månadz tijdh wara och med honom hafft olåfligt omgånge, men intet hafuande warit.

Fendrichen är och uthropat 1670 eller 1671 hafft ett oächta barn med een quinessperson i Ragundz tinglag på Kiählen, och därom nu tilspordes, men aldeles nekar, föregifwer och sigh henne eij häfdatt hafwa, fast än han derföre berychtat och angifwen warit. Fendrichen tilstår häfdat Britha 1681, såsom [fol. 318r] och sändt kläder till barnet på Kiählen, efftersom han derföre beskyltes.

Ehuruwähl fendrichen Oluf Rasswill hafuer besåfwit och häfdat kånnan Britha Månssdotter, så blifuer han lijkuäll denne gången icke derföre saakfälter, uthan differeres och opskiuthes till des han å nästa ting till föllie aff dhet 19:de cap. Tingmåhlab:n sielf tollfte eedeligen sigh befrijar eij hafua häfdat och aflat barn med quinesspersonen i Ragunda tinglagh och Kiälen.

Och såsom kånnan Britha tilförne oächta barn med een ogiffit ryttare hafft, så fördubblas bötherne och blifua inalles 40 m:k, och så wijda hon för ährlige och troowärdige dannequinnor

bekänt för födzlen sigh hafuande wara, så hafuer hon Kongl. placatet om barnamordet eij öfuerträdt och dy der före ostraffat blifwer.

5. Regementzskrifwaren Jonas Vargh opwiste een ransakning och wärderingh på 1681 års årswäxst på chronhemmanet Gahlhammar, hållen den 14 sept. 1681, warandes der effter på Kongl. Majj:tz och chronones halfua deel blifwit 202 skyhlar korn och 1/2 bandh à 5 kannor till prob, och 31 lass 10 *pund* höö, rächnandes 20 *pund* på huart lass, huar tunna spannemåhl 2 d:r s:rm:tt och een gilling höö för 1 ½ d. s:rm:tt. Nämnden tilspordes till större säkerheet om der med så i sanning är, så till quantumet som wärderingen, huartill beiakades och intygades eij mehra på halfua dehlen fallit wara och effter högsta marckgången [*marknadspris*] wärderatt, warandes summan in alles 54 d. 31 öre, 9 1/5 *pund* som uthgångit är.

6. Matz Pålson i Östberg opbödh tredie gången halfua gården Östbergh för 75 d. s.m:tt och reserverat 15 d. s:rm:t [*fol. 318v*] för Anders Suänsons styfdåtters Karin Jonssdåtters arfspart.

7. Steen Simonson i Klöfsiö opbödh tredie gången sitt giorde hemmansbythe med Halfuar Jonson i Klöfsiö och om millanleget wäll förlijcht.

8. Märitt Gussarmsdåtters i Skåhlan testamenterat sina döttrar Britha och Anna Olufsdöttrar all sin ägendom i löst och fast och opbödz förste gången, huar wid reserveres hennes sonsonns arfs præntension, så wijda dhet arfgodz ähr.

9. Märitt Staffansd:r i Hallen gifwit sigh till sythning hoos Peder Pederson i Hallen och opdragit all sin ägendom i löst och fast, och är det fasta 1/2 tunlandh, som opbödz första gången.

Ting den 16 maj 1683

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 43r–45v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3470, fol. 274r–276v, RA.

Anno 1683 d. 16 majj med allmogen af Bärghs tinglagh i befallningsmans och nämndens närwaru.

Påfwell Jonson i Ältnääs	Joon Olsson i Byhn
Essbiörn Sunwijson i Skucku	Peder Jonson i Moo
Jöns Jönson i Bärgh	Oluf Jönson i Högom
Joon Jönson i Moo	Jöran Person i Skåhlan
Oluf Olson i Råthan	Oluf Suänson i Klöfsiö
Nilss Jonson i Klöfsiö	Joon Ersson i Watuwijken

1. Dato publicerades Kongl. Majj:ttz förr [*fol. 43v*] specificerade placater och resolutioner.

2. Nämnden intygade inga gärningsman här i tinglaget i synnerheet wara och huarcken sochnesmedh, skomakare eller skraddare antagne, uthan hielpa huar andra tillijka medh några soldather som der medh bewahna äre. Item att någre bönder waritt som medh smidhe sig något förtient, såsom i Wigge och Böhle, men nu äre dee gamble och merndeels oförmögne därtill, warandes i uthskoghen elach och fråstachtigh sädesjordh och uthan smidhe eij kunna wara där besuttne.

3. Erich Larsson på Gahlhammar kärade till nämbdeman Jöns Jönsson i Bergsbyhn, som skulle han förledne höst fålt ett älgdiur på Gahlhammars skough, huar till Jöns nekar, föregifwandes bäggies wåhnor intet långt ifrå huar andra wara belägne och att diuhret på sin skogh blef fålt och hullstahn ännu wähl synas kan. Men Erich påstår deth på sin skogh wara skiedt, frågandes om han icke får angifwa, om Jöns deth medh bössa skuttit, huilcket tillätz och han föregaf deth af ledet och draget kunna wijsas.

Resolutio. Så wijda hullstahn [i] rummet där diur[et] föll och blef liggiande icke är tillijka med ledet besichtigat och dee där om ähre strijdige, så förordnades trenne å huarderas wägnar deth att göra. Actor begärte Joon Olsson i Byhn, Peder Jonsson i Moo och ländzman Jacob Hansson. Reus [svaranden] kieste Pål i Ältnäs, Essbiörn i Skucku och Jon Jonsson i Moo.

4. Joon Mickelsson i Krokum och Rödöhns sochn, genom des fullmächtige ryttaren Sunwijss Månsson i Elnäs, angaf huru som han fiohl om winteren mistade een trääflaska med 1 kanna [fol. 44r] bränwijn uthi Klöfsiö giästgifwaregårdh, som Carl Hansson och Jöran Stensson skolle tagit och deth opdruckit, begärandes sin betahlningh igen. Carl war tilstades och bekände sigh tagit flaskan, som utur slädan war opprijfwins, tillijka medh Jöran, och bränwijnet uthdruckit och Jöran tagit flaskan, huars huussbonde Nills Jonsson berättar små barn flaskan mellan 2:ne huus igenfunnit och ägaren låtit igen få, som han och i sin skriff tillstår. Drängen Jöran tjänar nu i Wembdahlen och icke stämbder. Fullmächtigen Sunwijss föregaf att flaskan kunde wähl wara opprijfwins och att ej mehra sökes än betahlningen för bränwijnet, huar om dee ähre förlijchte. Jörans då warande huussbonde berättar drängen sagdt sigh stå i wacht enär Carll togh flaskan och hulptit honom dricka uth bränwijnet.

Såsom intygat och bekänt är att Carl Hansson och Jöran Stensson hafwa stuhlit een kanna bränwijn aff Joon Mickelsson i Krokum, som till wärde warit 2 dal:r kopp:rm:tt, så böör den effter berörde wärde betahlas, och efter Kongl. Maj:ttz strafordningh tree gångor så mycket till, förstændes att Carll betahlar allenast halfparten och Jöran lagsökes om den andra hallfwa dehlen.

5. Oluf Swänsson och Nills Jonsson i Klöfssiöö, angofwo hurusom Jöns Essbiörnssons hustru Ingrid Jonssdotter förledne höst ett fåår af huardera sigh tillkänt och gårdzmärckie på dhem satt, warandes på Olufz ett håhl på högra örat och på Nillsses ett på wänstra och hust. Ingrid högra örat af dem bäggie skuhrit, lämbnandes hålet och Olufz märckie qwartt orördt, som war på högra örat och äfwen på Nillsses.

Hustru Ingrid föregaf [fol. 44v] sigh förledne höst blifwa dijth giffit och blef sagdt och underrättat att 2:ne omärchte lamb wore bårta och hon dem ej wähl känna kunde och dy ibland andra bydsens fåår 2:ne tagit och satt gårdzmärckie på dhem, wettandes intet annat än dhe hörde sitt folck till, och strax där effter blefwo dhe deth warsse och togho sina unga fåår igen. Huaremoth Nills säger henne intet sträfwat, uthan uhrsächtat sigh ej annat wettatt än dee hörde sigh till, blifwandes strax därom eensse, men lijkwähl blefwit uthspridt och dy ej dristatt sigh deth låtha oangifwit.

Sententia. Oansedt hust. Ingrid hafwer lagdt sitt gårdzmärckie på Oluf Swänssons och Nills Jonssons 2:ne fåår, så befinnes 1mo) att hon näst tilföörne war giffter blefwen med Jöns Essbiörnsson och dy fååren ej kändt; 2do) att twänne unga fåår berättades för dhem wara bårta och hon altså af okunnigheet 2:ne lamb af hoopen tagitt och märcht och låtit förra märcken orörde blifwa qwarr och dhem icke instängt, uthan låtit dhem äfwen föllia dee andra, och widh påminnelse daghen effter där om strax sigh rättat, huar af sees kan att hon icke af någon ondsko och argheet, uthan af missförstånd dhet giordt, uthi huilcket anseende hon för böther frijkallat blifwer och här medh wahrnas see sigh wijsligare een annan gångh före.

6. Oluf Swänsson i Klöfsiö præsenterade sin sahlig faders Swän Olssons sythnings- och testamentzskriff aff den 9:de maij anno 1675, af innehåld att behålla des ringa ägendomb, men sin hustrus afsatte deel skulle stå till wijdare beskedh, huar å hans broders son Oluf Jonsson klandratt och nu tillstår sigh wara om alla löössöhren förlijchte, nembl. att Swänsson skall uthgifwa 15 d:r s:rm:tt och 21 dal:r dito mynt som [fol. 45r] Hans Olsson i Mässlingen skall wara skyldigh i lijka måtto cederat, huilcket medh handbandh inför rätten bekräfftades, men slåttängiätt aff 5 lass, som skall wara ifrå Jonsgården under Erichsgården satt, wille Chresten intet swahra till, effter han intet stämbder är, dy differerades saken.

7. Anders Olufsson i Österwigge och Bergs sochn och tinglagh opbödh förste gången ett hemman, i bem:te Österwigge by belägit, af 1 ½ tunlandh, som han aff sin broder Oluf Olsson köipt för 60 dal:r silf:rm:tt, een koo och 2 tunnor korn, jembwähl och hust. Märitt till förråd åhrl:n gifwa 1 tun:a korn och 1/4 tun:a blandkorn, såssom och åth henne föda 1 koo och ett fåår, doch Karin Månsdåtters andehl i hemmanet reserverat, huaraf hon sitt förråd hafwa skall, effter deth skriffthlige sluuth dem emellan giort ähr, och sielfwa köpezedelen af d. 8 feb. 1682 utwijser.

8. Påfwell Swänsson i Klöfssiö opbödh första gången Pedher Jonssons hustrus hemman ib:m, som han medelst fattigdom under ächtenskapet nödgatz sälia, af 1 ½ tunland, för 69 daler s:rm:tt, som sielfwe köpeskrifften af d. 19 martij a:o 1678 med troowärdige wittnen förmår och innehåller.

9. Fäldtskåhren m:r Oluff Wulff, anpræsenterade ryttarens Sunwijss Månssons accord de dato Wijken d. 5 decembris a:o 1678, att han för sin och sin sons cuur bekänner sigh skyldigh wara 132 dal:r k:rm:tt och sin ägendom till försächringh sätter, som då warande quarteermäster Anders Curi och fendrich Oluff Ekman såssom wittnen underskrif:tt, [fol. 45v] huilcket Sunwijss tilstår, men föregifwer sigh på summan betalt till 50 dal. k:rm:tt, huar till mest:r Oluf eij aldeles neka kunde, berättandes deth endels wara till 50 d:rs koppm:tz wärde, anhållandes att hans ägendom för resten må kunna effter contractetz lydelse sigh till säkerheet för andra creditorer blifwa lagligen första gången opbuden, huar till bejakades.

Ting den 13 december 1683

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 145r–148v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3470, fol. 378v–382r, RA.

Anno 1683 d. 13 decembris höltz lagha tingh med allmogen af Bärghz tingelagh, närwarande i befalningzmans ställe häradskrifwaren wäl:tt Carl Warg och nämbden.

Påfwel Jonsson i Ältnäs	Joon Olsson i Byhn
Essbiör Sunwijson i Skucku	Peder Jonsson i Moo
Jöns Jönsson i Bergh	Oluf Jönsson i Högom
Joon Jonsson i Moo	Jöran Padersson i Skåhlan
Oluf Olsson i Räthan	Nills Jonsson i Klöfssiö
Joon Ersson i Wattwijken	Jöns Jonson i Rörom

[fol. 145v]

1. Dato publicerades Kongl. Maij:ttz placater.

2. Soldathen Swän Pärsson Biörn ifrå Stockholm tillstår sikh besåfwit änckian Malin Pädersdotter ifrå Klöfssiö, deth hon och bekänner, huarföre plichtar han effter Sweriges lagh 40 m:k och kånnan efter Kongl. resolution 20 m:k.

3. Jöns Jonsson i Bärgh tilltaltes om deth älgdiuret han på Gahlhammars skoghen, effter Erich Larssons angifwande på wårtinget, skall skuttit, huilcken nekar där till som förr. Dee förordnade synemän på wårtinget tilspordes på huars skogh diuret fans wara fält? Rp. på Bergsskoghen. Om deth syntes gått för ledet? Rp. att fiätten war på både sijdor om leden lijka stoor. Erich Larson oppwiste een attest af Joon Pålsson i Ältnäs, daterat d. 2 decembris 1683, lydandes att Jöns Jonsson, som hans huussbonde 1682 war, berättat i troomåhl sikh tillijka medh Erich Siuhlsson i Gahlhammar skuttit een älg, deth han will med eedh besanna och ytterligare nu deth sägher sikh kunna säkert göra.

Jöns Jonsson opwiste sine grannars, Anders Swänsons, Oluf Swänsons, Anders Olssons och Larss Swänssons attestatum af den 13 januarij 1683, af innehoud att dee effter Jönss begäran hafwa besichtigat een älgshudh och kunde intet wähl wetta om diuret war skuttit eller gått för ledh, dåch syntes lijcare att deth skulle wara för ledh gått. Dee berätta nu att håhlet war något långt. Jöns tilfrågades huarest huden ähr? Rp. att hon är såld till Peer Olsson i Glijssbergh i Herrdahlerne. Huarföre han läth [fol. 146r] huden bese? Rp. att Halfwar Jonson, som ländzman war, sade att där på klandras och han wille reesa bårt huden att försällia, deth han och giordhe.

Joon Pålsson besannade eedeligen sin attest, att Jöns Jonson några dagar effter Michaelis 1682 för sikh i sin egen smidia sagdt, sikh och Erich Siulsson skuttit ett älgdiur. Joon berättade sikh samma tijdh säija till Erich Siuhlsson att deth war ett godt slachtnööt som Jöns och han fick, och Erich swaratt, tijgh där medh, det Erich föregifwer sikh sagdt för den ordsaken skuldh att Jöns war hans huusbonde, nekandes sikh wetta där af heller med Jöns der om warit i lagh, doch hafwer Jöns honom i wåhras älgskiött gifwit.

Saken togs i betänckiande och efftersom eedeligen bewitnat är att Jöns sagdt sikh diuret skuttit, så afsades lijkmätigt domarereglan att Jöns sielf siette skall sikh wäria diuhret ej skuttit.

4. Soldathen Magnus Tiällman, fullmächtig giordh af soldathen Oluff Ram, fordrade af Jöran Pederson i Hallom 5 r.d:r in specie som han honom på ett gårdeköop gifwit och nu igenforrar, efftersom han gården icke behölt. Jöran Persson tilstår sikh fått 5 r.d:r till fästepenningh på hemmankiöpet, wijsandes deras attest som öfwer kiöpet warit hafwa, nembl. Märthen Olsson och Jöran Olsson i Hallom. Och efftersom han ryggiade kiöpet, will han dem behålla, helst emädan som han i medler tijdh sin booskap och spannemåhl förytrade och des medelst fick intet såå iorden förr än grannarna afsått.

Under sakens betänckiande och sluth till dombs förlijctes partherne således, att Jöran Päderson skall [fol. 146v] gifwa Oluf Ram 4 d. silfwermynt och behålla sitt hemman, och deras kiöp där med ophåfwit wara.

5. Jöns Andersson i Wigge besuärade sikh öfwer sin inqvarterade soldath Carl Höök, för deth han sikh förledne sommar med wärian uthan saak slagit på wänstra armen, att han war blå och blodigher, som han corporalen Oluff Samsson wijst och Anders Olsson i Wigge bewittnar sikh sedt. Saldathen bekänner sikh gifwit ett slagh medh wärian, medelst deth han intet wille emottagha commisskläderne, huartill bonden nekar.

Emädan som Carl Höök hafwer slagitt Jöns Andersson så att han blå och blodiger waritt, så saakfålles han effter deth 10:de cap. Såråmålhalackken L.L. med willia till 3 m:k.

6. Jöran Olsson i Röröön fordrade af sin broder Jöns Olsson, som brukar halfwa hemmanet, för effterskrefne uthstådde beswär i förledne feijgdetijdh, för huilcket han begärar wedergällningh, nembl.

1.) Skiutzatt 2 tunnor kruth ifrå Bräcke till Brunflodh, huilcket nämbden sigh påminner, och att den som fick wara hemma gaf den andra som kiörde 1 d. 16 öre. Jöns hade intet säija der emoth.

2.) Till ländzman Jonas Isachsson för gästningh och annor kåstnad för tinglaget gafs af huar bondhe 1 d. 16 öre, som Jöran allena betalte, och fordrar halfparten aff Jöns, som och befans skiett wara.

3.) Kåsthållit 5 st. Östgiöte ryttare och dem gifwitt 75 måhltijdh, och 31 måhltijder till een och annan [fol. 147r] inqvarterat, där emoth Jöns ingen kåstnad giort, huar till Jöns intet kunde neka. Huar måhltijd wärderades för 1 öre, belöper 3 d. 10 öre. Halfparten där af är 1: 21.

4.) Enär wårmarche kom ifrå Norie, skiussatt ifrå Klöfsiö til Owijken, som är 5 ½ mijhl, och kräfwert betalning för des halfwa deel.

5.) Item skiutzatt till Owijken, är 2 mijhl, sedan ifrå Bergh till Snussbacken med magazins korn, är 6 mijhl, facit 8, halfparten är 4 mijhl.

Jöns Olsson föregifwer sigh i 2 år skiutzatt för heela gården och ingen wedergällning derföre fått. Rp. att Matz Pålsson dee åhren brukade Jörans halfwa gård och Jöran tiente hoos annat folck. Mattz är icke hemma stadder utan förrest till Helsinglandh.

Af föregångne ransakningh befinnes Jöns Olufsson blifwa skyldigh till sin broder Jöran Olsson som föllier, *nämligen*

1.) För giord skiutz med ammunition ifrå Bräcke till Brunflod som andra gofwo	1: 16: –
2.) För giord sochniänkningh moste han och bestå halfparten som är	– : 24: –
3.) För underhåld åth krijgsfolcket är opford 106 måhltijder och huart måhltijdh berächnas allenast à 1 öre. Halfparten där af är	1: 21: –
4.) För 1/2 skiutzfärd ifrå Klöfsiö till Owijken	– : 11: –
5.) För skiutz ifrå Bärgh till Owijken och sedan till Snussbacken	– : 16: –
- Huar oppå är allenast lefreratt 4 m:k smöör, som rächnas för 10 ⅔ öre.

Blifuer altså resten som Jöns skall betahla 4 d. 13 ⅓ öre s:rm:tt, och Jöns söke Mattz Pålson för dee 2:ne åhren han halfwa hemmanet brukade, deth bäst han kan och gitter.

7. Tobackzbesökiaren Anders Jonsson angaf Peder Isachson i Skucku för ett skålpund olåfligit tobaak som han hoos honom förledne winther confiscerade, huar till han icke neka kunde, dy saakfålles han [fol. 147v] först för förbudz brythande 40 m:k, och sedan 8 d. s:m:tt, iempte confiscation af tobaket, till underdånigst föllie af Kongl. Majj:ttz renoverade tobakzplacat och des 12:te punct.

8. Soldathen Nills Anderson Nidellbergh skuld gafs hafwa besåfwit Ingeborgh Tommasdotter ifrå Åsom och aflat barn tilsammans, huilcka tilstå lägersmählet. Han hafwer här i landett till 1 ½ år warit och föregifwer sigh ogifft wara, men soldathen Tufwe Hökenflycht för ländzman Jacob Hanson sagdt honom gifft wara i Stäckholm, huar till Nidellbergh nekar. Kånan hafwer födt barn först in novembri sidstwecken uthi Röröön hoos Jöran Olson, och kommande dijth förste natten födt dödt barn, som Jonas hustru Lijsa Pedersdotter bewittnar skiee om natten uti sin stufwa sigh owettandes, och om morgonen deth för sigh sagdt och synt barnet, som pröfwades wara lijttet mehra än halfgångit. Hon hafwer åtta dagar tilförne bekänt för hustru Lissbetta sigh hafwande wara och näst för Michaelis för sin gamble huussbonde Jöns Ersson i Östbergh oppenbarat sigh hafwande wara.

Änckian hust. Ingeborgh Olufsdätter, som i samma gård boor och barnet besedt, tilspordes tillijka med hustru Lijssa, om dee kunde förstå att barnet skulle genom kåhnans förwållande wara omkommit, där till dee bäggie nekade, säijandes sigh kunna deth eedeligen betyga.

Såwijda okunnigt ähr om Nills Nidellbärg är laghgiffit eller icke så pröfwes skiäligt med denne saak ophöra och honom påläggia skaffa bewijs till nästa laga ting der öfwer. [fol. 148r]

9. Salomon Persson i Quarnsiöo præsenterade sin faders Päder Essbiörnsons sythningsskriffit och huru effter hans dödh ärfwas skulle, nembl. att Salomon behåller halfwa hemmanet och brodren Oluff halfwa dehlen, doch skall Salomon föräldrarna sytha och förestå till dödedagar, som nu kungiorde förste gången och till större säkerheet protocollerades.

10. Joon Jonsson i Moo opbiuder förste gången Påhl Michellsons lössa ägendomb i Moo till sythningslöön för honom och des hustru, efftersom han tilförne hemmanet kiöpt, och Peder med sin hustru ej förmå längre sigh sielfwe skiötha och dee barnlösse äre.

11. Jöns Jonsson i Bärg h opbiuder förste gången Oluf Enarsons hemman i Bergsbyhn som Joon Anderson i Dahlåhssen på sin hustrues wägnar och Erich Swänson i Quissle på sin pupills [myndling, skyddsling] Britha Enarsdotter försålt för 105 d. s:rm:tt, som intet klandrades.

12. Påhl Swänsson i Klöfsiö opbiuder andra gången oqualt Päder Jonsons i Skåhla hustrus hemman i Klöfsiö af 1 ½ tunland, som henne ärffteligen tilfallit ähr för 69 d. s:rm:tt, som lefwererte ähre.

13. Anders Olsson i Österwigge opbiuder Oluf Olsons hemman i Österwigge af 1 ½ tunland för 60 d. s:rm:tt, deth han af rätta odalzman lagligen kiöpt, andra gången.

14. Joon Jönsson ifrå Tåssåsen opbiuder förste gången [fol. 148v] Påhl Michellsons hemman i Moo af 3 tunlandh för 160 d. s:rm:tt, och till Påhls syskonabarn och näste arfwa 30 d. dito myntt.

15. Joon Olsson i Wigge insinuerade een lagbuden och lagstånden köpeskriffit på Sätrom gård i Österskålan af 1 ½ tunland för 68 r.d:r af Gabriel Nilson och hans syskon, huar oppå 1674 d. 24 octobris är bewilliat dombreef, huar med rätten och nu förblifwer och tillåter där å fasta haffwa.

Ting den 16–17 april 1684

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 170r–176r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3471, fol. 429v–436r, RA.

Anno 1684 d. 16 och 17 aprilis höltz laga tingh med allmogen af Bärgz tinglagh, närwarande befallningzman wälb:d Jonas Wargh och nämnden.

Påfwell Jonsson i Ältnäs	Joon Olufsson i Byhn
Essbiörn Sunwijsson i Skucku	Peder Jonsson i Moo
Jönss Jönsson i Bärg h	Oluff Jonsson i Höghom
Joon Jonsson i Moo	Jöran Padersson i Skåhlan
Oluf Olsson i Rätthan	Nills Jonsson i Klöfssiö
Joon Erichsson i Wattwijken	Jöns Jonsson i Röröön

1. Dato publicerades Kongl. Majj:ttz förr specificerade placater.

2. Soldathen Nills Andersson Nidelbergh tillspordes, till föllie af opskåfsdomen på sidst håldne hösttingh, om han ähr giffter, deth han nu tillstår och bekänner sigh wara laggiffter med Maria Mårthensdotter för nijo år sedan, som och nu närwarande ähr och deth besannar och sägher deth mag. Jon Gravander dhem i Ståckholm wijgdt hafwer, tilståendes Nidellbergh, som tilförende, lägersmåhlet med kånnan Ingeborgh Tohmasdotter ifrå Åhsom, som betyges tilförenne ej lägrat wara heller oächta barn hafft. Nidelberg föregaf sig allenast een gångh i dryckenskap d. 4 majj 1683 kunna påminna sigh henne häfdat.

Men kånnan påstodh deth skiee een och annan gångh, så i kornladun som i stugucammaren. Hon påminthes och förmanthes uthsäija huarföre hon födzlestunden icke oppenbarade och gaf till swaar att hon många gånger för sådan sweda hafft, och efftersom hon wiste att barnet icke war mehra än pass halfgångit blygdes hon ropa, doch enär födzlestunden nalkades två gångor skall ropat och ingen det hörtt, [fol. 170v] tuifwels utan efftersom gårdzfolcket nyss hade sompnat.

Nidelbergh föregaf att soldaten Oluf Päderson Glaas för sigh sagdt deth han Ingeborgh häfdatt och deth samma skall berättat för Margretha Olssdotter i Bergzwijsken. Item att Ingeborgh under förledne feijgde af ryttare warit häfdatt då hon tiente i Wigge och fått derföre särckar, påropandes soldatherne Matthis Frimodigh och Swän Glaas, som allenast 2 år här i landet warit, huar till hon aldeles nekade. Oluf Päderson Glaa är icke hemma eller tilsagd.

Mattis Frijmodigh framkallades och nekade aldeles deth för Nidelberg sagdt och aldrih hört der af och icke heller Ingeborgh känt och hörtt i deth anseende nämnbas. Swän Glaas förmantes berätta huad han uti den saken wiste. Rp. att Nidelbergh för sigh sagdt att folcket sägher deth Ingeborgh, enär rytteriet kom ifrå Norie, låtit sigh häfda och fått därföre een särck och allenast swarat sigh hörtt glunckas därom, wettandes intet om deth santt är, efftersom deth war skiett för än han hijt i landet kom, minnandes ej utaf huem han deth hörtt och allenast swarat Nidelbergh skiämtwijs på sin fråghan, williandes intett där med hafwa beställa.

Jöns Ersson i Östbergh, Ingeborgs huussbonde, bekände effter aflagdan eedh, att Nills Nidelbergh esom oftast gick där och kunde wähl förstätzt att han medh Ingeborgh hade olofligit omgångie, och hööandztijden funnit honom i sängh i cammaren med henne. Näst för Michaelis sidstleden hafuer Ingeborgh för Mattz Pählssons hustru Gunnilla Larssdotter bekänt sig hafwande wara och hon för Jöns Ersson, då Ingeborgh och sigh effter tillfrågan bekänt sig hafwande wara och widh des faardagh tagit låff och afskied att gåå i sin lagstadda tienst. [fol. 171r]

Hustru Lissbetta Pedersdotter effter sworn eedh berättar att Ingeborgh kom i tiensten och war der åtta daghar då hon bekände sigh hafwande wara och begärte låf på några dagar gå heem, som effterlätz, och hon om lögerdagen gick bort och om tijssdagen näst effter kom tillbaka. Aftahl war giordt att hon till Kyndermässö skulle få wara i des brödh till och under den tijden hon förmente födzlostunden nalekas.

Tijssdags afftonen fick hon math och begärte få gå i sängh, som skiedde i samma stufwa, mädan huussbondzfolcket finge sigh maath, och enär denne om morgonen henne frågade hwij hon låg så länge, swaratt att barnet war missgått, deth hon lagt iempte sängen på ett förklåde och beklagade sin ofärd och sagt att deth i tree weckor hafft lijff, och een eller två dagar förr intet känt deth röras, huilcket war pigebarn, och hustru Lijssa optogh och besågh, kunnandes intet see eller märckia att barnet war wåldsambiligen af henne hanteratt, ej heller medelst des spädheet forstå om deth lijf heller intet hafft, och wid tillfrågan hwij hon icke ropte hielp, swaratt sigh offta tilförne sådan sweda hafft och lijkawähl gått öfwer, och det synt änckian hust. Ingeborg Olssdotter, i samma gård boende, och sedan tree daghar der effter wijst åth ländzman Jacob Hansson och nämbdemännen Jöns Jonsson i Röröhn och Oluf Jonsson i Bäragswijsken, som bekänna sigh barnet see, i een kista lagdt, som då war förfallit och kunde ej skönia om rätt eller orätt der med war tillgångitt.

Hustru Ingeborgh Olssdotter sammaledes att kånan första gången hon i gården kom bekänt sigh hafwande wara och att barnet skulle hafft lijf till tree weckor och kommande in i stugan

sedan om een morgonstundh af hust. Lijssa berättat huru tillgångit war och barnet besedt och eij kunde finna det wara illa aff henne hanterat och af deth anseende att wara till några och 20 weckor gammalt. [fol. 171v]

Kåhnan förmanthes å nyo bekänna sanninghen, men nekade aldeles wara någon ordsagak till barnetz omkombst och berättade att deth intet rördes på två daghar föruth och intet lijf hade enär deth föddes och intet ropte efftersom hon heela sommaren siuklig war och sådan sweda offta hade, deth hon meente, som tilförne, skulle gå öfwer.

Nämnden togh saken i betänckiande och kunde intett finna Ingeborgh Tohmasdotter hafwa förgjordt sitt oächta barn med Nidelbergh, i deth hon för födzlan oppenbaratt sigh hafwande warit och icke eenssligheet wid sielfwa födzlan söcht heller lagt å lönn, och sålledes icke öfwerträdt Kongl. Maj:ttz placat om barnamord, och dy beslötz till dombs som föllier.

Sententia. Alldenstund soldathen Nills Anderson Nidelbergh är laghgiffter med hustru Maria Mårtensdotter och i hoordom hafuer aflatt barn med Ingeborgh Tohmasdåtter ifrå Åhsom, altså blifwer han effter Kongl. Maj:ttz straffordningh saker att plichta med 80 d. s:rm:tt, och kånan Ingeborgh, som ogiffter war, effter högst bemälte Kongl. ordningh böther 40 d. s:rm:tt, emädan som intet pröfwat kan henne warit wällande till barnetz dödh och missfödzell, utan i tijdh tillänna gifwit sig hafwande wara och ingen enssligheet wid sielfwa födzlan söcht heller lagdt dett å lönn. Huad Nidelbergs angifwande, att soldathen Oluf Padersson Gla skall sagdt sigh Ingeborgh häfdatt och besåfwit hafwa, widkommer, så lämbnas deth till nästa tingh att optagas och bewijsas.

3. Erich Stehnsson i Tåhssåssen angaf att soldathen Nills Nidelbergh, tiugundedags tijden förleden, tingade och bekom af sigh 1/2 tunna sill för 9 d. k:rm:tt och hans bonde Peder Johansson låfwat dem betahla med een tunna korn för 6 $\frac{3}{4}$ d. och resten i penningar in januario, deth han intet effterkommit hafwer, huarigenom Erich [fol. 172r] är worden hindratt att reesa till Norie och sill köpa. Päder tilstår sigh låfwat på bem:tte sätt Erich betahla och deth wäl hållit om Nidelbergh deth icke förbudt, som berättar sigh deth giordt, efftersom Erich Stehnsson war skyldig Oluf Olsson i Bergswijken något och Oluf till Nidelbergh, hafwandes därtill inga skiähl och adres. Erich berättar sig warit Oluf något skyldig och där om kommit öfwereens, som Jöns Jonson betygade sant wara.

Såsom Peder Johanson tilstår sigh låfwat betala 1/2 tunna sill som soldaten Nills Andersson Nidelbergh af Erich Stehnsson i Tåhssåssen till kiöps tagitt för nijo daler kopp:rm:tt, med een tunna korn för 6 $\frac{3}{4}$ daler och resten i penningar uti januarij månadt sidstleden, och det lijkawähl icke effterkommit, medelst Nidelbergs obillighe inkast på Oluf Olssons wägnar i Bärswijken; altså pröfwat rätten skiäligdt, deth Peder Johansson utan drögsmähl skall fullgöra sitt löffte och lefrera till Erich Stehnsson een tunna korn för 6 d. 24 öre kopparmyntt och 2 d. 8 öre i reda penningar och uthi deth öfrige sökie huar sin man deth bästa dee kunna och gitta.

4. Päder Wellamson Biörckman angaf sig anno 1679 af Joon Jönsson i Tåssåhssen köpt een rödh häst för 19 stoorplåthar eller 38 d. s:rm:tt, och han där emoth hästen wählade för alla lythen, gifwandes honom ett stoo i betahlning för 10 d. s:m:t och 6 dito contant och 2 *pund* lin för 4 d. s:rm:tt, huilcken häst Biörckman såltt till profwianttmästaren Peder Ersson Niure för 110 d. k:rm:tt samma winther, och så wijda hästen intett kunde draga plojen eller annan sommarkiörtzell fått honom medh protest tillbaka, och honom till Joon sändt, som den icke emottogh. Han sades wara siuu år gammall, ehuruwähl han war mehr och des tänder afrasspade, anhållandes att Joon, som icke i deth fallet hållit ordh, må [fol. 172v] obligeras refundera all den skada han där af tagit, emädan som hästen gått sålledes man emellan och i wraak.

Joon Jönsson tilstår sigh giordt kiöp om hästen för 14 stoorplåtar och ett stodh för 5 st. dito, deth han strax fick tillijka med sex daler s:rm:tt och 2 *pund* lin å 2 d. s:rm:tt, kunnandes eij neka

håsten vårdat, men icke wettat honom intet kunna draga ploghen och brukas till sommarkiörtzell, efftersom han honom i Klöfssiö köpte samma winther, warandes han een ryttarehäst tilförenne och till Klöfssiö sålder, förmodandes altså att kunna få dee återstående 8 daler s:rm:tt och omsijder cederade 4 d. där aff.

Enär saken skulle tagas i betänckiande till dombs, förlijctes partterne således att Biörckman låfwade Jon Jönson ett *pund* lijn, och därmedh skall bægges prætion wara ophäfwinn, huar öfuer dee strächte huar annan handen.

5. Änckian hustru Kerstin Carlsdotter beswårade sig öfwer soldathen Mattz Frijmodigh för deth öfwerwåldh medh hugg och slagh och åhrerörigh beskylningh, som han henne tilfogatt och påbyrdatt, icke för någon annan ordsak skuld änn att han friat och fått nej, williandes gärna henne ächta och hon nekatt, beropandes till wittne sin wårdh Erich Olsson i Wigge och soldathen Erich Törisson, som sitt logement i Wigge hafwer. Item soldathen Anders Larsson huilcka berättat sikh af den saken hördt och sedt. Mattz nekar där till och föregifwer sikh wäll tagit henne een gångh i armen, huar af een blånad skiedde, efftersom hon sålde sikh elacht öl. Skålan kastade han i spijssen och bonden för skåhlan betalt. Capiten Michel Plantingh betygade sikh offta förmant Mattz afstå med sådan och annan galensskap, men han slår alt i wädret och läfwer i sin förra oroligheet, besynnerlig enär han druckin åhr. Effter aflagdan wittnesedh bekände Erich Olsson som föllier nembl.

Att esom offfast äre soldater hoos hustru Kerstin [*fol. 173r*] och ställa sikh orolige, men intett sedt Mattz Frijmodigh henne slagitt, utan hon wijst sikh wara blå på eena armen, som Mattz skulle giordt, och blodh på gålfwet som sades wara af hennes nässa, af deth han henne medh een skåhl slagit i munnen. Doch hafwer Mattz een affton Kyndermässtijden till Erich kommit och bedit honom föllia sikh till hustru Kerstin, att höra deth han henne skulle kalla hora, dhet Erich ej giorde, effter han hade lagt sikh.

Erich Tyrissons, att Mattz om långfredagh hoos hustru Kerstin war och köpte ett stoop öhl i een skåhl, kastandes henne i sängen, sedan han een kiortell af henne rifwitt och kastatt i källaren, därest watn war, huar öfwer hon ijffrades och wiste honom med elacka ordh bortt. Tå Mattz togh skåhlan och kastade i spijssen och henne kallade hora, wettandes intett mehra där i wittna.

Anders Larsson, att han tiugundedags tijden hoos hust. Kerstin war tillijka med Oluf Padersson Glæa och fleera soldather, då Mattz kallade Kerstin åthskillige gångor hoora, säijandes att många henne där i sängen hafwa häfdatt. Han togh och henne och satte så hårdt emoth wäggen att blodh utur näsan lopp, tagandes hon bäggie närwarande soldather till wittne därutinnan.

Mattz förehöltz ofwanskrefnes intygande och tillstodh så i dryckenskap wara passerat och att soldathen Hans Carlsson Bäck i Åssom förklaratt sikh hafwa Kerstin häfdatt, som han ej kunnat citera låtha till swars, effter han seent härom blef tilsagdt och han uthom detta i arrest åhr.

Sententia. Emädan som Mattz Frijmodig tilstår sikh hust. Kerstin tagit i armen så hårdt att den blef blå och der medh rifwit kiortellen af henne och den kastatt i källaren därest watn war, jembwähl och henne skuffatt emoth wäggen att blodh uhr des nässa är lupitt, [*fol. 173v*] som är skiect utan orsaak, så pröfwes han därutinnan hafwa begått heemgångh och saker till 40 m:k, och där hoos plichta för blånaden 3 m:k, och för deth han henne handteratt att nasseblodh är fallen, iembwäll och 3 m:k. Huad hans skältzord widkommer, så opskiutes där medh till nästa tingh, så wijda han beropar sikh hafwa Hans Carlsson Bäck till sagusman därutinnan.

6. Oluf Jonsson i Brönie angaf huru som hans broder Päder Jonsson tillägnat sikh faderbroderens Jöns Pehrssons halfwa hemman i Brönie, som han skall testamenterat till honom Päder, sikh, som lijka arfftagare åhr, oåthspordt och owitterligitt och där till med intet will betahla pastoris omak enär han besöchte honom. Päder föregaf att gubben i gode mäns närwaru så

förordnade, men ingen skriffth der på låtitt opsättia, och effter hans dödh hafwa dee bytt löössöhrener, warandes bem:te halfwa hemman deras faarbroders arfiordh.

Resol. Så wijda testamentet icke nu kan opwijsas och där medh icke heller lagligen tilgångitt, så lämbnades bröderna till nästa laga tingh att förenas heller saken uthföra, huar med dee wore nögde.

7. Erich Månson i Norderhögen prætenderade några ängiesslåtter som Jacob Kiehlsson i Böhle under chronhemmanet som han besitter skall hafwa, begärandes dem få under hemmanet igen. Oluf Olsson i Räthan, ombedin af Jacob, som förmodde ej komma för oföre skuldh, föregaf att Jacob och hans fader samma ängien hafft, wettandes intet huru deth der under är kommit, emädan som dee ähro belägne i Böhles skoghen.

Oluf Ersson, som är född på bemälte Norderhögen, och förmenes hafwa besagde twistighe [fol. 174r] änggh bortpantatt, är boendes i Norie, och förmodas der om kunskap hafwa, är nu icke tilstädes, heller i saken oplyssning gifwit. Erich Månson begärte dilation her med till nästa wårtingh, att han nästkommande winther kan af Oluf Ersson sökia beskedh, huar med saken denne gången opphörde.

8. Halfwar Jonsson i Räthan angaff att ett ängestycke, Erichsstrannan ben:d, hafwer i forna tijdher lydt och legatt under chronhemmanet som han nu brukar, deth Gussarm Kiehlsson i Böhle een godh tijdh innehafft och åhrligen kastatt af sigh två skrinder höö och förpantatt för 6 daler silfwermyntt, huar om gamble mannen Oluf Nillsson i Räthan skall kunskap hafwa. Gussarm, som till 64 år gammall ähr, föregifwer sigh deth ej minnas, men hördt deth wara undan Halfwars hemman genom kiöp kommit och den tijdhen hete bonden Erich, huar effter ängiet, som wid een elff ligger, är kallatt Erichsstrand, hafwandes intet något breef der på.

Sententia. Såsom Erichsstrand hafuer lydt och legatt under chronhemmanet som Halfwar Jonsson i Räthan brukar, altså till underdånigst föllie af Kongl. Maj:ttz placat 1677 om skattskyldig jordz dehlningh, dömmet rätten bem:te Erichsstrandh under des förra bohlstad igen utan lössn.

9. Gussarm Kiehlsson i Böhle och Erich Grelson ib:m oppwijste sitt afradzbreff på Rubbergziälen, a:o 1666 d. 21 majj uthgifwit och gouverneurens h:r Carl Sparres confirmation der på inom opnämbe råmärcken aff den 3 septembris 1667, föregifwandes [fol. 174v] att Oluf Jönsson och Erich Månson i Högen een slåttmyhra, Gräsmhyran ben:d, därifrå hafwa, och Erich Månson förmente myran intet inom afradzlandetz råå wara belägen. Dy beslöt och tillordnades tree män å huardera sijdan, att pröfwa om den stridighe myran är belägen in eller utom afradzlandetz specificerade råmärkien.

10. Furieren Anders Tydsk, fullmächtig giord af Karin Jonsdotter ifrå Ältnäs, föredrogh huru som hon sin fasta arff i fadrens Joon Olssons hemman i Ältnäs intet fått, utan des styffaders Anders Swänsons brödher och arfwa, Erich och Oluf Swänssöner, tillijka medh Oluff Larson i Röröön och Erich Persson i Moo, det borttbytt till Östbergh, huilcket dee sedan såltt till Mattz Pålsson för 75 d. s:rm:tt och willia henne allenast gifwa 15 d. s:rm:tt, som hon tycker för lijttet wara och förmenar sigh få inlösa.

Deth befans, att Karins fader Jöns Olsson hade een broor Chrestopher Olsson och een syster Gunnilla, rådandes Jöns först uti hemmanet två femptedehtar, förståendes af så mycket som inbördatt war, och sedan inlost af Peder Olson och Märitt Olssdotter deras gamble arfiord i bemelte hemman för 20 r.d:r, som qvittens af d. 22 martij a:o 1674 förmår, gifwit af Päders son Oluf bem:te dato. Där iempte oppwistes att Karins styffader Anders Swänsson uthlöst Chrestophers och Gunnillas arfspartt där uti medh 22 r.d:r, som kiöpzedelen af d. 22 martij 1674 uthwijsar, huar af föllier att Jöns Olson effter proportion ägde i hemmanett 34 r.d:r och Anders

Swänson 22 r.d:r. Karin hade een broder, Oluf Jonson wid nambn, som war een krymplingh och underhöltz på gårdhen. [fol. 175r]

Een bytheslängd effter Jöns Olsson oprättat d. 8 aprilis 1669 uthwijsar att Karin war tilfallit i löst och fast 9 r.d:r 2 ortt 1 skil., som betyges skola berächnas för 10 r.d:r. Furieren frågade effter Karins broders Olufs jordpenning, emädan som han döder ähr och föddes på hemmanet snart ett år effter modrens dödh, i anseende att han ägde sin dehl däri. Erich Swänsson förmenthe att hans dehl war lämbnat till sythningh, och där icke broderen Oluf Swänsson, som absens är, något breef där om hafwer, weet han icke wijdare des beskaffenheet. Doch befans af läns- och tolfmäns utgifne skriff den 23 majj 1669 att Anders Swänsson skulle till dödodaghar föda Karins broor Oluff och i deth anseende och för det han förr inbördatt få heela hemmanet inlösa.

Så wijda Anders Swänsons arftagare icke alla tillstädes ähre, så kan intet sluth i saken skiee, utan till näste tingh opskiuthes, då dee alla moste citeras och hafwa med sigh dee skiähl som till sakzens oplysning kunna finnas och tiena.

11. Anders Erichsson ifrå Röröön præsentade ett jordebythe med Jöns Jonson i Moo, bestående huarderas hemman af 1 ½ tunland, doch hafwer Anders gifwit Jöns till mellankiöp 30 d. s:rm:tt och ett lass höö och hust. Anna åhrligen till förrådth 1 tunna korn, huilcket bythe opbödz tredie gången oklandratt.

12. Steen Swänsson i Klöfssiö insinuerade een lagbuden och lagstånden jorde- och hemmansbythe med Halfwar Jonsson ib:m, huar oppå sidsta opbodet skiedde d. 21 decembris a:o 1682; dy bewilliades der på laga confirmation. [fol. 175v]

13. Joon Jönsson opbiuder andra gången Påhl Nillsons hemman i Moo af 3 tunland utan klander.

14. Joon Jönsson i Moo opbiuder andra gången Påfwell Michellsons löössöhren till sythningslöön.

15. Jöns Jonsson i Bärgh opbiuder andra gången Oluf Enars hemman i Bergsbyhn oklandratt.

16. Anders Olsson i Wigge opbiuder Oluf Olssons hemman ib:m af 1 ½ tunland tredie gången klanderlöst.

17. Salomon Persson i Quarssiö opbödh andra gången faderens Peder Essbiörnssons förordningh om besittningzrätten på hemmanett och des sythningslöön.

18. Item huru som Salomon och Oluf i ofwanskrefne anseende förlijcht sine syskon och utfästatt dhem widh anfodran gifwa 105 d. s:rm:tt och altså med föräldrarnas willia dem bäggie heela hemmanet cederat, huilcket till större säkerheet protocollerades.

19. Thomas Larsson ifrå Röröön opbödh första gånghen oklandratt Joon Jöransons hemman i Bärghswijken af 2 ½ tunland för 150 d. s:rm:tt, som kiöpebrefwet af d. 19 martij a:o 1683 uthwijsar.

20. Till föllie af rättens giorde sluth på förledne hösttingh framkallades Jöns Jonsson i Bergsbyn och tilspordes om han sine laghårdzmän hafwer att befrija sigh, icke deth twistige älgdiuret skuttit, då han framställte fölliande boofaste och edbare män, nembl. Sunwijs Månsson i Elnäs, Jöns Olson i Röröön, Jöns Andersson i Wigge, Jöran Persson [fol. 176r] i Hallen och

Anders Swänsson i Bäragsbyhn, för huilcka eedzformen oplästes och dee uthläto sigh tryggenligen kunna swäria att Jöns omtalde elgsdiur intett skuttit, men intett att han deth fått för och med gilder, och Jöns först sin pur eedh tilböd göra och enär han påminthes omständeligen förra ransakningen och hurusom Erich Siuhlsson på Gahlhammar skulle warit der med intresserat och honom förehöltz gå sådan eedh att han icke deth sielf gjort heller weet huem, så bekände han sigh deth sielf skuttit och Erich Siulsson intett där medh att göra.

Sententia. Ehuruwähl Jöns Jonsson effter eghen bekännelse hafwer om hösten anno 1682 med bössa fält ett elgsdiur effter intygande på des bydz skough, som sträfwar emoth Hans Kongl. Majj:ttz nådigste resolution gifwen den 16 martij anno 1681. Och såssom högstbem:tte resolution intett determinerar huru högt straff sådana förbudz öfwerträdares gärningh skall beläggias medh, så håller rätten säkrast wara att opphöra med definitif domb däruthinnan till des höga öfwerheetenes förklarning där öfwer i underdånigheet kan ärhållas.

21. Fälts[k]ären mester Oluf Lorentz Wulff opböd andra gången ryttarens Sunwijs Månssons lössa och fasta ägendomb i Eltnäs by emot 132 d. kopp:rm:tt, som effter obligation restera och han till underpant sitt lössa och fasta ägendomb satt. Sunwijs låfwade willia sin fallande Mis-somars termin till des betahlningh nu lämbna.

Ting den 26–27 september 1684

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 221r–226r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3471, fol. 483v–489r, RA.

Anno 1684 den 26 och 27 septembris höltz ordinarie höstetingh medh allmogen aff Berghz tinglagh, närwarande befallningzman wälb:d Jonas Wargh och nämbden, nembl.

Påfwell Jonsson i Ältnäs	Joon Olsson i Byhn
Essbiörn Sunwijsson i Skucku	Peder Jonsson i Moo
Oluf Jonsson i Högom	Joon Jöranson i Bergzbyen
Jöran Padersson i Skåhlan	Oluf Olsson i Rätan
Nillss Jonsson i Klöfssiö	Joon Erichsson i Wattwijken
Jönss Jonsson i Röröön	Erich Hanson i Tåssåhssen

1. Dato aflade Joon Jöransson och Erich Hansson sin nämbdemans eedh.

2. Dato publicerade effterskrefne Kongl. Majj:ttz placater

- 1.) Om bördzrätterne af chronones skattskyldige jordh.
- 2.) Att werdzlig rätt och icke consistoria skall afdömma öfwer aflifwade delinqventers begrafningar och opkommande twister i kyrckian etz.
- 3.) Huru skatthemman skola beboos.
- 4.) Om executions wärckettz befodhran.
- 5.) Legojons stadgan.

3. Soldaten Mattz Frijmodig tiltaltes för det han uthropat hustru Kerstin Carlssdotter för hoora och föregaf å sidsta tingh, att Hanss Bäck för sig berättatt, deth Swän Glaass sagdt sig henne häfdatt, huar till Hanss Bäck enständigt nekar sig hördt och mycket mindre sagdt. Swän nekar och i lijka måtto sig henne aldrig besåfwit, och mycket mindre deth för någon sagdt, utan föregifwer Frimodig sagdt sigh willia hust. Kerstin beliuga om hon icke wille samtyckia till ächten-skap med sigh.

Såssom soldaten Mattis Frimodig hafwer uthi [fol. 221v] Erich Tyrissons närwaru om långfredagen kallat hust. Kerstin Carlssdotter hoora, och tiugundedagz tijden uti Anders Larssons,

åthskillige gångor uthropat henne för hora, och intett kan henne medh skiähl och wittnen sådant öfwerbewijsa, altså i förmågo af det 20:de cap. Tingmåhlabalcken dömmes Mattz Frimodigh för obewijssligh beskyllning och oquädinsordh att plichta medh två gångor 40 m:k. Plichtade dagen effter med kråppen.

4. Nillss Persson i Turingen beswärade sigh öfwer Chrestopher Olsson i Dahlässen för ett stycke åker om een half mählingh, som haar warit pantsatt till des hustrus förra man Chrestopher Jonson för nijo richzdaler, huileka äre för säx åar sedan betalte medh legghan, så när som på ett åar à 9 m:k kopp:rm:tt, och likawähl haar hon eij igenfått åkerstyckett. Huar emot inwändes, att åkerstycket är allenast till een trediedehls mähling, och att två åhrs legho återstår. Liggian-des åkeren nu i läge, som den war enär förpantningen skedde, huar till Nills nekar.

Hust. Lijssa, Chrestophers hustru, berättar att deth twistige åkerstycket ligger icke uti Nillsses rå, utan innom sitt förra brukade hemman, som mågen Anders Olsson åboer, som sielfwa råastehn skall uthwijssa. Der emoth Nills inwände och föregaf att bäggie hemman i forna tijder warit ett, och emellan bröder dehlatt. Item att Chrestopher Olsson på ett angh 1683 slagitt in på sin tegh 10 allnar bredt och i längden 34 fambnar, och den gamla råstakan sålledes inflyttiat på den ena ändan, och på den andra är een fururoth märckie. Chrestopher nekar sigh råstakan flytt och intet orätt [fol. 222r] förledne åar slagitt. Nillss haar eij deth någon wijst och synt, utan i sommars af gode män, som icke tillstädes äre, låtit besee Någrubban och funnit een staka quarstående och een flyttiat, som sagdt ähr.

Emädan som deth twistige åkerstycket hafwer warit pantsatt undan Nillss Päderissons nu åboende hemman under och till Chrestopher Jonssons, som Anders Olson besitter, huar af synes och pröfwes nogsampt, att deth hörer till Nillss Perssons gårdh, och så wijda det är häfdat och brukatt i säx åars tijdh, sedan capitalet och försträchte penningar woro betaltte, så legges bemälte åkerstycke under gamla bohlställe igen, och åtherstående lega kårtas och göras betalt af des sex åars bruk. Och huad råstakans flyttiande widkomer, så kan rätten intett dömma der uthi förr än dee gode männ som deth besett kunna examineras och relation om des sammanhang giöra.

5. Jöns Essbiörsson i Wigge kärade till Larss Olsson i Klöfssiö för een half tunna korn som han utlofwat åhrligen till sin styffmoders hustru Gölu Jönssdotters oppehålle gifwa till Essbiörn i Wigge, som henne till sythning a:o 1678 om wintheren taga månde och intet något der på bekommit. Larss Olsson tilstår sigh wähl uthlofwat een half tunna korn för ett åar, men kan eij förstå och minnas det skulle skiee åhrligen. Oluff Andersson på Åssen och Kiehl Olsson i Bingstadh bewittnade, att deth uthfästades skiee åhrligen. Jönss prætenderade till des underhåldh meera, emedan som hon stoor skiötzell i sin höga ålderdom betarfwar, helst och emädan som hon intett sin rättigheet aldeles utthogh, huaremot Larss nekar, och föregifwer att intett lembnades och [fol. 222v] anhåller om förskohningh att betahla alt een gångh.

Så wijda intygat är, att Larss Olsson uthlåfwat een half tunna korn åhrligen till sin styffmoders hust. Gölu Jönssdotters oppehålle och skiöthningh ifrå 1678 inclusive och intett der på betaltt, så ehrkännes Larss Olsson wara skyldigh sin låfwen fulgiöra och betahla medh korn eller annat wärde, doch så medelst des fattigdomb huartt åar een tunna korn eller dess wärde, rächnandes den eena halfwa tunnan för och på ofwanskrefne rest, och den andra för huardera åhret han lefrera kan hereffter.

6. Soldaten Joen Gabrielsson angaf huru som hanss häst förledne sommar blef häfftat med een hälla [hopbindning av två ben], och funnen störtt uti een swedia: warandes hellan fastnatt under een biörckrooth, och misstäncker Hanss Claesson i Wattuwijken derföre, emädan som hanss häst honom offta iagade. Hanss nekar sigh eller sitt folck dess häst hållat, och att sin häst Hanss icke fördärfwat.

Länssman Jacob Hansson berättar sigh dagen effter besee rummet der hästen störte, och sågh att twärhällan war fastnatt under een biörekrooth och att Hansses häst gick der iempte hällader tillijka medh Påhls i Ältnäset, williandes Hanss eedeligen betyga sig eller sitt folck Jönss häst intet häfftatt.

Aldenstund Joon Gabrielson intett kan öfwertygha Hanss Clausson hafwa sin häst häfftat, huar af han omkommen och störtt är, altså ehrkännes Hanss Classon derföre frij.

7. Efferskrefne bönder angofwes hafwa försummat allmänna wägabygningen 1683, nembl. Joon Jönsson [fol. 223r] i Bergh, Joon Ersson i Wattwijken, Hanss Claesson ib:m, Essbiörn i Skucku, Erich Ersson i Skanderåssen, Gunnar i Bergzwijken.

Essbiörn i Skucku betygades förledne sommar för 1683 hafwa legdt Faste i Rossboo uti Lächne. Dee andra berätta att länssman Jacob Hansson 1683 af dem tagit betahlning och låfwat skaffa karlar i des ställe, deth han tilstår och will bewijssa med länssmans Erich Jönsons zedell, att han i åår haar legdt Hammardahlingarne der till som des utan på wägabygningen kallade wore.

Resolutio. Emädan som Joon Jöransson, Joon Ersson, Hanss Classon, Essbiörn i Skucku, Erich Ersson och Gunnar i Bergzwijken hafwa medelst owiss ombudzman försummat 1683 åårs allmänna wägabygningh, dy plichte huardera 3 m:k och 1685 måste de fulgiöra arbetett, och söke länssman som dee bäst kunna.

8. Bertill Pädersson och Bärtell Jönsson i Hwittwattne, som besittia tuenne chronhemman, beswärade sigh öfwer länssman i Öfwerhodahl sochn uti Herrioådaln, Oluff Pädersson och Oluff Jönsson och Johan Jonsson ib:m, det dee innehafwa tree ängiesslätter, Målzängien widh nambn, som äre belägne innom Hwittwattnes rå och röör, som begynnes widh Släthmobacken, sedan till Knätten, der ifrå till Frängnabergh, derifrå till Gubbmyran, och derifrå till Biörnbäcken, warandes der ibland 2:ne stehnmercken. Deras breff der på föregifwes wara för lång tijdh sedan genom wådeldh förkombne, huar emoth länssman och Oluf Jönsson exciperade och inwände som föllier.

Först oppwijstes höfwittzmannsens på Steenwijgsholm Tordt Rordtz bref daterat Petri æt Pauli dagh a:o 1544, af innehold, att han tilehrklarar [fol. 223v] Hodahlsmännen dee twistiga ängien som Hwittwattnesboerne klandra, att bruka effter gammall häfd, till des Konungen skulde komma i landett, och bäggie parternes skiähl och bref kunna öfwersee och med rätta åthskilde blifwa. Sedan producerades borgmästarens Oluff Pederson Strömss bref af d. 16 septembris a:o 1670, lydandes att han cronjorden i Gunnarsgården i Öfwerhodahl försålt till Jönss Jonsson Skugg för 67 r.d:r och tilägnat honom des lätter och lunder som af ålder der till lydt etz. Och för deth 3:die föregifwa dee sig eij förmoda att ängien lära finnas innom Hwittwattus rå och röör, och inga märckien finnas der icke någon wägaskildnad giord wore.

Hodahlerne bekände omsijder, att dee twistiga ängien liggia ligit innom Jemptelandz landemähre och oppnämde råmerckien, prætenderades des långl. häfd, bruuk och oprydningh, huar till swarades att dee olofligen i forna tijder inom gräntzen gådt och tilgripit annans ägendomb, och hafua dee något arbette nederlagdt, så hafwa dee och stoor nytta hafft. Ängien äre belägne till een fiededehts mijhl när widh Hwittwattne och till een och tree fiededehts till Hodahl.

Ehuruwähl länssmannen i Öfwerhodall sochn uti Herrioådahlen Oluff Pädersson med sina consorter och intressenter sökia att kunna blifwa erhåldne och maintinerade wid dee tree ängiesslätter, som kallas Målzängien, effter höffwitzmannens Tordt Rordtz breff de anno domini 1544, så befinns lijkawähl först att samma bref heller resolution icke är lagligh och definitif utan lämbnar saken och twisten till laga ransakning och uthslag. Och så wijda berörde Målzängien äre belägna innom Jemptelandz landamähre och skrå, och hardt in [fol. 224r] widh Hwittwattns by, som Kongl. Maj:tt och cronan immediate tillhörer, altså kan rätten icke mindre

göra än, till föllie aff Sweriges lagh, dömma ofwanbem:tte Målzängien under chronhemmanen i Hwittwattne som Bärtill Pedersson och Bertill Jönsson åboo och bruka, och länsmanen Oluff Pedersson med sine lagzmän som äre boende uti een annan provincia måste träda der ifrån.

9. Oluf Olsson i Rätthan angaf sin hustru Ingeborgh Jonssdotter wara bördig till för detta Chrestopher Jonssons hemman af 1 $\frac{1}{3}$ tunland uti Turingen och nu söker uthlössningh af Anders Olsson, som deth åboor. Rp. att bem:tte hemman är 1677 öde blifwit och 1679 af Chrestopher Olsson på det åhretz frijheet optagitt, som förledne åår Anders Olsson i sitt ställe dijth satt, förmenandes Olufsson att hemmanet icke war Kongl. Majj:tt och chronan för ödesmåhl heemfallit. Der till medh föregifwer han att hustrubroderer Chrestopher Jonsson sig lofwat uthlössningh och icke hållit, huars änckia läfwer och icke tilstades är.

Såsom hemmanet ährkiänt under chronan, så kan rätten utan höga öfwerheetenes ordre och tilstånd intett der uti dömma, och der iempte finner skiäligt, att Oluff Olsson uthförer lagligen sin præntension om uthlössningen med Chrestopher Jonssons änckia Elizabet Jonssd:r som han bäst kan och gitter.

10. Saken emellan Karin Jonssdotter och Erich och Oluf Swänssöner företogz å nyo och befans att Karins styffader Anders Swänsson Ältnäs hemmanet, [fol. 224v] som war Karins faders rätta odall, borttbytt till Östbergh och bröderne Erich och Oluff deth försålt. Karins fullmechtig Anders Tydsk urgerade och nu på betahlningh för deth Oluff föddes snart ett åår af åårsswäxsten effter modrans dödh. Rp. emädan som han borde födas till dödedagar (som d. 4 septembris 1669, 31 octob. 1670 och d. 29 octobris 1672 opbudit fins), så borde han sitt uppehälle af åhrswäxsten hafwa fast än modran dödde. Karin haar fått een koo som obytt war, men icke två stycken gietter fått behålla, utan Oluf Swänsson dhem afhämtatt. Een tunna korn haar och Karin fått som icke uti de 10 r.d:r inrächnade äre, och enär Mattz Pålsson kiöpte Östbergh blefwo dee 10 r.d:r eller 15 d. silfwermynt lämbnade och quarstående.

Af föregångne ransakningar befinnes, att Karin Jonssdotters styffader Anders Swänsson hafwer bårttbytt dess odallshemman i Ältnäs emoth Östbergh som Mattz Pålsson åboor, och obördig är till. Och aldenstund Karin ähr der uti ägande 15 d. s.m:tt, och hennes odalzrätt i Ältnäs hemmanet icke betagas kan med giorde bythe och transport till Östbergh; altså finnes och pröfwat skiäligt att Karin Jönsdotter i förmågo af deth 16:de cap. Jordab. L.L. hafwer macht, då hon gifft warder, sin uthlössning tagha heller hemmanet inbördä aff Mattz Pålsson, som der till obördigh är. Men huad des arffz præntension effter sin broor Oluf widhkommer, så kan hon den icke niuta, emädan som hans arff och ägendom war till sythninglöön opdragen åth Anders Swänsson, huar med han å tree laga ting procederat haf:er, och dy med rätta af åhrswäxsten sidsta ååret underhållas borde. [fol. 225r]

11. Gahlhammars åboer angåfwo att på deras myrslått är olåfligh bärgningh förledne sommar skiätt, wettandes eij huem deth giordt haar, nembl. Biörnmyhran och Wästermyran der iempte, som betyges wara innom Gahlhammars rå och röör beläghne, huarföre dömbdes bem:tte höö i quarstadh att stånda till wijdare erkundigandhe.

12. Emellan Peder Jonsson i Skålan i Bergh sochn och Erich Gladh ifrå Glyssbergh och Härrioådahlen, angående Peders præntension på sin hustru Margretta Halfwarsdotters wägnar, uti dee testamenterade [20 r.d:r] af faderens Halfwars [till des] oächta dotter Segridh, blef så inför rätten afftalatt, förent och slutitt, att Peder afstår och cederer bemelte sin fordran emoth dee pertzedlar som Erich Gladh af arfskapet till sigh löst och Peder behållit tillijka medh ett utterskinn, som Erich honom sedermera i berörde anseende gifwit, och sålledes är Peder Jonssons hustrus arfzrättigheet i alla måtto effter sin fader richtigt clarerat.

13. Måns Kiehlsson i Bärgezbyhn begärade få till sin gårdh inlössa någon slått som för een långh tijdh sedan der ifrå ärffft skall wara, och Erich Ersson i Skanderåssen innehafwer och brukar, huar emoth opwijstes ett giordt jordebythe och mågskiffte emellan Oluf Olsson i Månstadh och Nääs sochn och Oluf Ersson i Bergzwijsken och Kiehl Ersson ib:m, som är af Oluf Olssons son Kiehl Olsson gillat, och stadfästatt af laghmann Peder Tohmsson och länssman Larss Olsson, daterat Hungstad den 20 februarij *anno* 1598. Åfwannembde Kiehl Ersson war Erich Erssons faarfaar. Erich Ersson possiderer och Oluf Erssons halfwa part uti den slått som nu omtwistas.

Partterne förljichtes inför rätten sålledes, att Månss Kiehlsson skall [fol. 225v] gifwa Erich Ersson 13 ½ r.d:r å 6 m:k för halfwa dehlen och den tilträda, och effter Erich Erssons dödelige afgangh ehrlägges 13 ½ r.d:r dito, och den andra halfwa dehlen deremoth då antaga och behålla under sitt hemman i Bergzbyhn.

14. Åhsmännen beswårade sigh öfwer Quarnsiöboerne i deth dee skohle tillägnat sigh någon slått widh Skahrhörghet, som effter gamla stehnmärckien skall höra till Åssena, och Quarnsiöerna skohla rätta sig effter några opsatte trämärckien och skorur.

Resolutio. Att Qwarnsiöboerne skohle widh nästa ting inkomma med sina breff, huar af må synas kunna, huilckendera rågången ähr gillat och böör handhafwas.

15. Erich Grelsson i Böhle hafwer lagstämbdt hustru Kerstin Pärssdotter i Böhle för een myhra som under Erichs hemman skall legatt, och hon intet comparerat, dy saker till 3 m:k. Och så wijda Gussarm Kiehlsson, som ängat aff änckian legdt, är förbuden deth slå, så dömes höet i quarstadh till lagligit utförande.

16. Erich Stenson i Tåssåssen laghstämbder för tyfwerie, och eij sigh instält, dy plichtar han tree m:k.

17. Erich Stenson hafuer och låtitt stämbna Päder Johanson i Tåssåssen för något timbers opbrännande och eij tilstädes kommit, dy saker till 3 m:k.

18. Emellan Gahlhammars fyra åboer skall åkeren ånyo af förordnade nämbedemän orepas och delas och giörligast iänkas, och sedan med rå, huar och eens andehl skillias.

19. Dee aff allmogen som föregifwa sigh till sahl. [fol. 226r] länssman Joon Isachson hafwa lefrerat wäriosynspenningarne och näfwerpenningar, måtte dhem betahla, så frampt dee med wittnen och skiähl icke kunna wijssa sigh dem till frambledne länssman lefwereratt, huilcka lämbnas dhem till förnögning som hafwa måst betahla länssmans rest på samma medell, så wijda dee der till förslå kan.

20. Anders Jonsson och Oluff Jonsson i Quissle bruka ett hemman af 3 ⅔ tunlandh, förståendes ett halfft huardera, och allenast swarat för ett rökemantahl, huilcket befinnes af så goda hwilkor att deth kan swara för tuenne röker, deth Anders Jonsson uthåfwade.

21. Oluff Swänsson och Larss Swänsson i Bergzbyen bruka ett tunland huar af hemmanet, som intet kan tåhla 2:ne åboer, deth dee sielfwa bekänna, och låfwat att een skall affträda.

22. Joon Jönsson opbiuder tredie gången Påhl Nillssons hemman i Moo, utan någons inspråk.

23. Sammaledes opbiuder Joon Jönsson tredie gången Påhl Nillssons ägendomb till sythningzlöön oklandrat.

24. Thomas Larsson i Röröön opbiuder andra gånghen Joon Jöranssons odalzhemman i Bergz-wijken oklandratt.

25. Jönss Jonsson i Bergzbyhn opbiuder tridie gånghen Oluff Enarssons hemman i Ältnäs.

Ting den 12–13 maj 1685

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 39r–44r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3472, fol. 323v–328v, RA.

Anno 1685 den 12 och 13 maj höltz laga ting medh allmogen aff Berghz tinglag, närwarande i befallningzmans ställe häradzskrifwaren wäl:tt Carll Wargh och nämbden.

Påfwell Jonsson i Ältnäs	Joon Olsson i Byhn
Essbiör Sunwijsson i Skucku	Peder Jonsson i Moo
Oluff Jönsson i Högom	Joon Jönsson i Bergzbyhn
Oluff Olsson i Räthan	Nillss Jonsson i Klöfssiö
Joon Erichsson i Wattuwijken	Jönss Jonsson i Röröön
Erich Hansson i Tåssåssen	— — —

1. Dato publicerades Kongl. Maj:tz förr specificerade placater.

2. Ingeborg Olufzdotter i Wigge angaf dragon Samuel Mårthenson hafwa aff sig i dymmelweckan [*påskveckan*] stulit een richzdaler specie och fyra och een half dal. k:rm:tt uhr sin kijsta som stodh i hennes stufwa, och han uttagit fönstrett och kijstan opbrutitt, kunnandes så mycket bättre der till komma som han i samma gård logerar. Rp. att han haar tagit richzdalern och deels opdruckitt hoos Erich Andersson i Miäla [i] Myskie sochn, men nekar sig tagit bemelte 4 ½ d. kopp:mynt, och icke heller opbrutitt kistan, men järnett för fönstrett brutitt löst. Anders Olsson i Byhn och Chrestopher Jonsson i Wigge betyga sikh sedt att kijstan war opbruten medh een stoor tällknijf eller något järnstycke, som grant kan synas, doch nekar han som förr till bäggie.

Såssom Samuel Mårtensson hafwer af Ingeborg Olufzdotter stulit een richzdaler in specie, så blifwer han effter Kongl. strafordningen saker till tree gångor så myckett som tiufften är, som blifwer in alles tiugufyra dal. kopp.m:tt. Huad dee 4 d. 16 öre k.m:tt widkommer, som legat i samma kista och Samuel nekar till, lämbnes denne gånghen till des Ingeborg kan bewijssa dem i kistan legatt och samma gång bortkommo. [*fol. 39v*]

3. Oluff Jonsson i Gahlhammar fodrade aff Chrestier Jöranson i Klöfssöo två dal. silfwermyntt som han låfwat på ett hästebyte och intett fått. Rp. att han haar utlåfwat två daler silfwermyntt, men länssman dem förbudit på comministri herr Hanss Brömss wägnar för des resterande caplanstull hoos Oluff, huar till Oluff ej nekar, men förment dem deels slippa.

Såssom befins, att Chrestier Jöranson är skyldigh på ett hästebyte åth Oluff Jonsson i Gahlhammar två daler silf:rm:tt, och dem hoos sikh innehafwer effter länssmans förbudh på h:r Hans Brömss begäran och prætion på Oluff; altså pröfwes skiäligt, att Chrestier lefwerer Oluff Jonsson två dal. s:rm:t, och h:r Hanss uthförer sin fodran hoos Oluff, som een boofast man är, som han bäst gitter.

4. Comminister h:r Hans Bröms beswärade sikh öfwer Gahlhammars bönderne, för deth dee förhålla honom sin caplans tull, williandes alla fyra icke mehra än een utgöra, huar med han intett nögd kan wara, beropandes sikh på venerandi consisitori Hernösandensis resolution af den 5 februarij 1674, huilcken på tinget den 16 octob. 1675 är aggreerat, huaröfwer dee sikh

förklarade sålledes, att dee förmeent slippa med een caplanstull, efftersom dee swara allenast i cronones uthlagor för een rööck, föregifwandes h. Hans eij heller dem i synnerheet kraf d der om, då han sin rättigheet aff andra tagit. Herr Hanss haar insinuerat een restlängd på dem alla fyra, huilcken dee dels disputerar.

Altså finner rätten skiähligt, att Gahlhammars bönder måtte venerandi consistori resolution och tingzrättens sluuth derutinnan fullgöra huar för sigh, emädan huar och een af dem särdeles boo och mathlag hafwer. Och så wijda opsatte restlängd deels disputeres, och actor frånwarande är, så lämbnes dem med sin lärare sielfwa öfwereenskomma, och där deth icke sig göra låter, will rätten å nästa ting saken i parternes närwaru företaga, examinera och decidera. [fol. 40r]

5. Chrestier Jöransson i Klöfsiö kärade till sin granne Erich Jonsson ib:m i så måtto, att han för dragon Oluff Lustig trettondedagztijden caverade för tijo daler silf:rmynt, som han skulle gifwa för een ung häst af Chrestier, och sedan som Oluff rymbde, der till nekatt, huaremoth exciperades sålledes, att han aldrig wijdare caverat än som hördes, att Oluff skulle blifwa hoos Erich inquarterat, och då wore lijka mycket till huem han räntan och uthlagorne betala skulle, och att kiöpet war så slutitt, att betallningen skulle af midsommars och Tohmasmäss termin innewarande åhr föllia, och där hoos, att han blef hoos sig intett logerat, och dy kan han för honom intett betala. Chrestier kan intett neka att betahlning skulle aff bemelte terminer skiee, warandes ingen tilstades öfwer deras samtahl mehr än den förrymbde Oluff.

Alldenstundh Erich Jonsson pröfwes medh condition och wilkor gått i bårgen för Oluf Lustigz hästekiöp hoos Chrestier Jöransson aff tijo daler silf:rmyntt, nembl. om han skulle hoos sig blifwa inquarterat och då lijka mycket wara till huem uthlagorne betaltes, och betallningen skulle aff des innewarande årslöön föllia. Altså bryter förordh lagh, och dy finner rätten skiähligt, att frijkalla Erich Jonsson för Chrestier Jöranssons fodran och prætension i deth mählet, och söke han Oluff Lustigz ägendomb som han bäst kan.

6. Erich Gunnarsson i Öhne uti Rödöons gäldh beswärade sig öfwer dragon Mattis Frijmogh, för deth han förledne winter om een söndagh under predijken af sin släda som stodh på kyrckiowallen stuhlit een fåårskinpälss och een hwijtt wallmarströija, Nillss i Biertte tilhörigh, och enär han kom uhr kyrckian och skulle köra bårtt, pältzen saknat och frågat sin drängh der effter, som sagt att een dragon waritt till lassett, och kommande till sochnstufwan samma dragon igenkände, som war Mattes och honom frågat effter pältzen och tröijan och han nekatt, blifwandes warsse een säck som dragon Mårten Halss egte och kunde [fol. 40v] förstå, att kläder där uti lågh och han nekatt, tagandes säcken och går uth och Erich går effter, då Mattis fölgde medh och togh een stoor stöör och några gångor slogh effter Erich, men han gick allt undan och omsider togh stören af honom. Sedan begärte han wärian aff dragon Anders Bäck, som först nekade der till och denne bedit honom intet läna Mattis wärian, deth han likawäll giorde, och Mattis altså huggit Erich främsta finger på högra handen i tw [tu] nederst till nagelen, huar aff han intett lytt är, och då togh Erich wärian ifrå honom.

Mattis Frijmodig bekände sig under predijken stiäla omtalde skinpälss och wallmarströija, och först giömma dem i wedhlijdret där hartt widh, och sedan i Mårten Halss säck som låg på bäncken, honom oåthspordt. Item att han togh een stöör och wille slå Erich, men Erich tog den af sig och gaff ett slagh der aff, der med begärte han wärian af Bäck som den effterleth och badh taga den sielfff aff hans sijda, deth han giorde, och högg Erich i fingrett, hafwandes wallmarströijan klädt på sigh och blef derföre af capiten Michell Plantingh tagen i arrest.

Mårten föregifwer sig eij wetta deth Mattis skinpälssen i sin säck gömt. Erich förbrådde honom neka sig ransaka eller wijssa huad i säcken war, den han hade uth på wallen, och wid deth han inkom, den samma på bäncken kastatt, och sedan tagit och buritt uth. Då Erich å nyo begärte säcken och blef nekatt och stött för bröstett, och under den tijden Mattis hade göra medh Erich, pälssen uttagitt och kastatt i een smuga [undangömd vrå, smyg] der iempte. Rp. att Erichs

dräng begärte see huad i säcken war, och enär pälssen der lågh, kastade han honom bårtt, nekan- des Erich begära säcken i stufwan och fast mindre honom stött för bröstett.

Anders Bäck förhördes och nekar sikh läntt Mattis wärian, utan han den emoth sin willia tagit, mädan han war i tahl med een annan, Men Mattis säger som förr den med låf få. Anders föregifwer sikh strax willia hafwa sin wäria ighen, Men Erich säger honom stå stilla så längie Mattis hade wärian [fol. 41r] och enär den af sikh honom betogz söchte han den igen få och icke förr, huar till han nekar. Joon Ersson i Wattuwijken och Gunnar Olsson i Bergzwijken bekänna sig see att Anders läth Mattis taga sinn wäria med låf.

Pältzen wärderades för tree dal. och tröijan för två dal. kopp:rmyntt.

Alldenstundh Mattis Frimodigh hafwer om een söndagh under predijkkan stuhlit aff nämb- deman Erich Gunnarsson i Öne een fårskinspälss, som är wärderatt för tree dal. kopp:m:tt, och aff Nillss i Bierthe een wallmarströija för två dal. kopp:rmyntt och huggit honom ett fult kött- säår, huilcket considereras till tweböter effter Kongl. Maij:ttz placat om sabbatzbrått och dess 16:de artickell, huarföre blifwer han effter Kongl. straffordningen först saker till tree gångor så myckett som tiufnaden är, huilken fördubblas böör och blifwer in alles trättijo dal. kopp:rmyntt. Och för köttsårett plichtar han effter 10:de cap. Såramahlab. [med] willia sex m:k, huilcka och fördubblas och blifwer tree daler silf:rmyntt eller nijo daler kopp:myntt. Och så wijda Mårten Halss pröfwas skinpälssen hafwa hafft i sin säck och intett welat i förstonne gifwa i frå sikh, utan sedan kastatt afsijdes i een smuga, så är effter Sweriges lagh skiäligt funnit, att han effter ofwanbem:te sluth om skinpälssen quoticerer i dess böther. Men Anders Bäck, som hafwer läntt sin anförtrödde commisswäria ått Frijmodigh, att der med skada göra, remitteres till den låfl. regementzrättens omdömme.

7. Oluff Jonsson på sin moders hustru Anna Stehnsdåtters wägnar kärade till Jönss Jonsson i Röröön, för deth han intett hållit sin giorde låfwen, att åhrligen föda åth henne två små creatur, som förlijknigen d. 31 octob. 1679 förmår, och rester pro annis 1682, 1683, 1684 och 1685. Rp. att hann bytte hemman med Anders Ersson, och att han blef sambz om att gifwa henne åhrligen en tunna korn, men [fol. 41v] Oluf nekar sin moder och sikh där af wetta och mycket mindre der till samtycht, och håller sikh med ofwan bemelte förlijkning 1679 giorder, huilcken Jönss och Anders intet kunna sins emillan ogilla. Jönss sade eij kunnat påminna sikh om 1679 åhrs accord och disputerer deth intett, altså måste han och henne hustru Anna för fyra åhr effter gode mäns pröfwande förnöija och ställa tilfredz, och uti hennes lijfztijdh låta henne åhrligen niuta een tunna korn, och fodher åth två små creatur.

8. Oluff Jonsson i Gahlammar är förlijcht medh sin broder Pedher Jonsson om hemmanett i Brönie sålledes, att Peder skall gifwa Oluff fyra richzdal. à sex m:k och twenne sina systrar huar sina två richzdal. dito, och der med hörer Brönie hemmanett Peder allena till.

9. Hustru Märitt Pålzdotter beswärade sikh öfwer sin broder Joon Pålson i Klöfssiö, för deth han antagitt sig till sythningh, och der på fått ellofwa skylar korn, berächnatt allenast för een tunna, hafft twenne köör [kor] ett åhr, slachtatt två bäckar och behållit allt kiöttet och ett bäck- skinn, een half barckatt hudh och nije m:k kopp:myntt. Och emädan som han henne illa hand- terade, kunde hon icke längre än 1 ½ åhr där blifwa, begärandes sina saker igen.

Huaremoth inwändes att hon brukade elack mund och wille tillägna sikh afwelen och till- ökningen af små creatur, tillståendes sig fått kornett, kiöttet af två bäckar och deth eena skin- nett, men nekar till halfwa barcka huden och 9 m:k kopp:rm:tt. Dåch omsider bekände [att] han sände henne toback för dee 9 m:k som hon säger sig eij fått och han eij kan bewijssa. Joon sägher sig lefwereratt till Nillss Jonsson i Klöfsiö å hennes wägnar sex daler silf:rm:tt, huar till beiakades, men der emoth bekommit pertzedlar och penningar, deth Joon tilstår.

Hustro Märitt prænderer och sin arffdehl effter broderen Michell Pålsson, [fol. 42r] som war soldath och dödde ogifft, och hade ståendes i Hallen hos sin halvesyster Kerstin Pedersdotter Oluff Swänssons åtta richzdaler eller tolf daler silf.mynt, warandes två bröder och tree systrar der om, huar aff bägge bröderne och systran Karin femb richzdaler oppburitt, och tree richzdaler skola stå der quaar, huar om Oluff Swänssons datter hustro Gölu Olssdotter skall hafwa wettenskap, som intett tilstådes är. Härwid är att märckia att hustro Märitt är frisk, och kan wäll arbeta för födhan.

Aff föregångne ransakningh fins, att Joon Pålsson hafwer af sin syster hustro Märitt Pålssdotter emottagit till sythningzlöön ellofwa skylar korn, berächnat för een tunna korn, 2do) kiött aff två rijssbijtar [*unga bockar*] och deth eena skinnet, 3^{tio}) 2 d. 8 öre kopp.m:tt och ett åhr nytta och gagn aff hennes twenne köör hafft, och dee icke mehra än 1 ½ åhr kunnat förlijkas och komma öfwereens. Och så wijda hustro Märitt under samma tijdh hans arbette giordt och han af des twenne köör nytta hafft, så prænderer hon sina saker igen, huilckett rätten haar tagit i consideration, och funnitt skiäligt, att Joon Pålsson böör aff berörde skiähl restituera och betala till sin syster een tunna korn och för een rijssbijt två daler kopp.mynt och för kiöttet aff den andra 1 d. kopp:rmynt. Och så wijda han intett kan bewijssa henne fått toback för 1 d. 8 öre, så måste han dem betala.

Hwad dee omtalde fyra richzdaler el:r sex daler silf:rmynt widkommer, så haar Joon Pålsson dem i wärde och penningar niutitt, och allså effter sin plicht dem betalt. Beträffande arfwett effter broderen Mickell, bestående aff åtta richzdal. eller tolf dal. silf:rmynt i Hallen, huar aff Jon och Peder och Karin fått fem richzdale, och dee andra skola der innestå, opskiuthes till wijdare undersökiande hoos hust. Gölu Olss:r i Hallen, som är Oluff Swänssons dotter, hoos huilcken bem:te 8 r.d:r innestodo. Halfwa barcka huden kan intett Joon Pålsson påbyrdas, med mindre hustro Märitt kan bewijssa honom den emottagitt. [fol. 42v]

10. Capiten Mickel Plantingh angaf att dragon Oluff Jonsson Lustig hade sitt quartiere hoos Oluff Nillsson i Klöfssiö, och in martio sidstleden af bonden fått liveriekläderne och tree dal. silf:rmynt på midsommars termin utan ordre, och der med rymbdt till Norie, begärandes att bonden som uthlefreratt commisskläderne utan befallningh, må wara responsabell derföre. Rp. att han bodde i Herrdahlen uti Håhn och hade der sitt boo, och kommande utan effter med korn, begärte sina commisskläder, jackan, karpussen [*varm huvudbonad*] och strumperne, aff föregifwande att han skulle i Wembdahls kyrckia gå till Herrans nattwardh och borde dem änteligen hafwa, huar till han skall först nekatt, och dragon där öfwer sig otåhligh giordt, och dy nödgatt honom dem låta få. Till dee tree daler silfwermynt swaras så, att een dal. silf:rm:tt äre tagne till tälttpenningar, och två dal. haar han tagit sielff, som med wittnen och skiähl skall kunna bewijssas, och hafwer han tient för januarij, februarij och martij månader, och böör niuta fem m:k månadtligen, och dy haar han ej låtitt honom öfwer ordningen bekomma.

Länssmans Peder Swänssons och twenne tolfmäns inventarium på dragouns lössa ägendomb i Håhn upwijstes, innehållandes femb köör, femb kalftar aff ett åår, åtta stycken fåår, 4 dito lamb, femb st. gietter, 5 dito killar, een spann korn, een halfftunna dråssa [*ej färdigbearbetad säd*], half noth om sex fambnar halvesletten, een fierdedels hudh, ett kalfskinn, een handquarn, een jerngryta à 3 kannor, ett lijtet skinnhyende med duhn gammalt, och der hoos att Olufs hustru wettat aff sin mans rymbning, huilcka pertzeller chiergeant Peder Pedersson Snabb berättar wara till cronans liveries betahlning arresterade, och att dragon skall barngodz hafft hoos sigh, som skall sökias aff specificerade saker göras betaltt.

Nämnden togh saken i betänckiande och beslöto sigh ej kunna dömma Oluff Nillsson commisskläderne betahla, emedan som inga Kongl. ordre eller resolution deröfwer är kunnigh. Så wijda inga Kongl. ordre eller resolution äre kunnighe [fol. 43r] som obligerer bonden att swara för dragouns commisskläder, och den rymbde Oluff Jonsson Lustig effter öfwer gifwit inven-

tarium på hans arresterade ägendomb så myckett kan hafwa lämbnat som kan wara till commissklädernes betahning, altså hafwer nämnden eij understått sigh döma Oluff Nillsson dem betahla, utan lämbnat att skee aff den rymbdes ägendomb. Och emädan som Oluff Nillsson allenast två dal. silf:rm:tt låtitt dragon bekomma, och een daler dito är tagen till tältpenningar och han tientt i tree månader à femb m:k s:m:tt, så kan rätten intett finna honom wara skyldig dee præ-tenderade tree dal. silf:rm:tt betahla.

11. Röröön kärade till Bergzwijkerne om Bälgesmyran, som dee sigh tillägna, oachtatt att een bäck och stenmärckien wijssa att den hörer Röröön till. Rp. att Bälgyran är deras afradzland och dee derföre åhrligen skatta 24 öre silf:rmyntt, som betygas och kan fuller Röröön nå litett till samma myhra, och ingen dem nekatt och förwägratt. Röröön begärte gode menn att uthstaka samma myhra emellan stehnmärkien, att förekomma all oreda. Äfwen så betyga parterne medh Bremyran wara beskaffatt, och att Bergzwijkarne äga större dehlen der af under afradzlandet, huar till consenterades och uthwaldes desse för Röröön: Joon Ersson i Wattuwijken, Joon Jö-ransson i Bergh och Essbiörn Sunwijsson i Skucku. För Bergswijken Erich Hansson i Tåsså-sen, Pahl i Älnäs och Jönss i Röröön.

12. Åhsman yrckiade på angifne stehnmärcken widh Skahrbärgen, som skola uthwijssa skillnan emellan sin och Quarnsiömans äghor och slått, begärandes see deras brief som på höstetinget resolverades, huar till swarades att dee inga brief der om hafwa, utan några hundrade år oklandratt niutitt sin slått widh Skarberget effter opsatte märckien i stoor furur, wettandes intet aff Åhsmans nämnde stehnmärcken som dee påstå finnas, och skola kunna wijssa sammanhang-et fast än sielfwa [*fol. 43v*] wijnsaren är bårta på deth eena: anhållandes laga syn der om, att kunna pröfwa, huilka märcken böra gillas.

Altså till fölie aff 26 cap. Bygningbalcken L.L. skall tolffmanna syhn bäggies skiähl och märcken taga i ögnosyhn, och widh nästa tingh wittna huad dee derutinnan funnit, rådandes half nämbd huardera. Quarnsiöerne uthwalde desse, nembl. Oluf Jönsson i Högen, Oluff Olsson i Räthan, Nillss Jonsson i Klöfssiö, Erich Hansson i Tåssåsen, Joon Ersson i Wattuwijken och Jönss Jonson i Röröön, och Åhsman dee andra sex aff nämnden.

13. Dragon Tobias Larsson lagstämbd för tyfwerie och intett comparerat och betygades wara utan förfall, dy saker till sina 3 m:k.

14. Dragon Joon Gabrielsson Krook sammalledes och böte dy 3 m:k.

15. Jöran Olsson och Oluff Jonsson i Wästeråsen lagstämbde för slättegodz och intett com-parerat, dy för stämningz försittande saker till huar sina 3 m:k.

16. Anders Ersson i Moo insinuerat sitt giorde jorde- och hemmansbythe medh Jönss Jonsson i Röröön, huar med han lagligen procederat haar, och sidsta opbudet är skett utan klandher den 16 april 1684. Altså förlängst lagståndit, och derföre bewillies der å fastebreeff.

17. Anders Olsson i Wigge incaminerat een lagbuden och lagstånden bördalössningh aff sin broder Oluff Olsson, och sidste opbudet skiett den 16 april 1684 oklandratt, och bewilliades derå confirmation.

18. Thomas Larsson i Röröön opbiuder tredie gången Joon Jöransons hemman i Bergzwijken.

19. Gunnar Swensson i Klöfssiö opbiuder första gången halfwa Swän Olssons gårdh ib:m som han inbördatt och tilförne half ägher, och deth utan klander. [*fol. 44r*]

20. Peder Johansson opbiuder första gången Joon Jönssons hemman i Tåssåssen, och så wijda kiöpet är skiet 1683, och förr än Kongl. förbudh uthgafz, så tillåthes deth på höga öfwerheetenes nådigste behagh, doch skall Joon Jönsson bewijssa deth sin rätta odell waritt.

21. Salomon Persson i Qwarnsiö opwiste sin broders Oluff Persons förlijkningh om löst och fast effter sina föräldrar i Quarnsiö, som ännu lefwa, och Oluf barnlöös är, huilcket togz ad notam och protocollerades.

Extraordinarie ting den 20 juli 1685

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 61v–65v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3472, fol. 346r–350r, RA.

Anno 1685 den 20 julij höltz extraordinarie tingh i Bärgh, närwarande befallningzman wälb:d Jonas Wargh och nämnden.

Påhl Jonsson i Ältnäs	Joon Olsson i Byhn
Essbiörn Sunwijsson i Skucku	Oluff Jonsson i Högen
Peder Jonsson i Moo	Oluff Olufsson i Räthan
Joon Ersson i Wattwijken	Nilss Jonsson i Klöfsiö
Jönss Jonsson i Röröön	Joon Jöranson i Bergzbyhn
Erich Hansson i Tåssåssen	— — —

Medelst corporalens Peder Larsson Spelares angifwande hoos herr öfwersten högwelborne h:r Åke Ulfsparre att Påfwell Nilsson i Moo skall på första stoorböndagen anno 1683, då han af sine drängiar till wrede war optänd, sagt: Jagh wille fanen togo böndagen och den honom förordnatt hafwer. Tillfrågades corporalen om han sådana ordh aff Påfwell hört? Rp. att hann dem icke hörde, utan enär han kom heem ifrå kyrckian till sitt quarteer hoos Påfwell, sade Påhlz tienstedräng Oluf Jonson ifrå Moo, [att] om han hade om morgonen lijtet töfwatt och warit inne, så hade han fått höra huad Påhl Nilsson sade, huar på iag skulle eder till wittnes tagit, deth han oppenbarade med desse ordh, att den ena diefwulen lägger till och den andra ifrå, iag wille fahnen hade böndagen och den honom satt hafwer, deth corporalens hustru Segrid Perssdotter, som Påhlz tienstepijga då war, och för honom strax berättade, säijandes der hoos, sig om sommaren der effter komma i föllie med tolfman Peder Jonsson i Moo emellan Qwissle, då han sagt deth Påhls andra dräng Påhl Persson ifrå Moo samma ord för sigh sagdt.

Een lijten tijd der effter sägher corporalen sigh berörde ordh för kyrckioherden h:r Johan Olai Draco sagt, och fått till swar att han giorde wäll i deth han sådant oppenbarade, och corporalen sagt sigh willia deth för sin capiten Mickell Plantting kungiöra, då pastor swaratt att deth är sabbatzbrått [fol. 62r] och kommer intett capiten widh, och mehra sägher han sig medh pastoren der om intett tahlatt, och sedan Påhl der om tiltaltt och såssom fruchtatt, att han skulle derföre fara illa.

Littet där effter skall Påhl sagt: Jag hörer att du haar gifwit mig ann för prästen, och på deth du må der medh tjga, will iag åth hösten låta dig fåå en aff mina bästa köör eller sex daler silf:rm:tt, huar medh han läth sig öfwertahla, och enär han skulle in augusto på camperingen, haar Påhl gifwit honom i sochnstufwu cammaren tree sex dalers plåthar. Strax effter juhl förledne winther och bekommit, opåmintt, om een söndagz mårگون een dito plåth, den han intett wehlat emottaga, utan att tolfman Peder Jonsson skulle wara tilstädes, den han efftersände, och kommande dijth, fick corporalen bemelte plåth och rächte Påhl handen i Peders närwaru, sigh intett willia mehra derom tahla, och enär dee kommo uhr kyrckian, skall Peder till corporalen sagt: Iag weeth att du nu intett talar om Påhls saak mehra, huar till han beiakade.

Förledne winther säger han sigh bedit kyrckioherden willia förmå hoos capiten att han kunde få lössa sigh uhr tiensten, emädan som han befruchtade, där regementett blefwe uthcommenderat, och hustrun blefwe hemma, att hon för uthspridde tahl blefwe hotader och förhafder, och bekommit till swaar, att der han deth icke för capiten sagt så hade deth waritt een saak, men nu töhr capiten sättia tig till gemehn och får äntå blifwa, föregifwandes sigh och bedit Essbiörn Sunwijsson i Skucku att intercedera för sig hoos capitein om dimission för samma ordsagak skuldh.

Åhrett der effter, 1684 om wåran, berättar han sig samma ordh för sin capiten Mickell Plantting säija, då han läth skicka effter bonden och berörde ordh honom påförde, der till Påhl i förstonne nekade och sedan begynte falla undan och bedia capiten och capiten till sig sagdt att han wid laga tingh skulle bestå uthsagde ordh om Påhl, huar medh corporalen togh affträde och gick sin wägh, och intett der om sedan hördt talas, förr än den 3 huius [*denna månad*], då han war commenderat på wacht till Frössöön, och capiten förmant honom [*fol. 62v*] det huarcken för länssman, munsterskrifwaren eller h. öfwersten, om der effter frågas skulle, bekänna och oppenbara, och kommande på Frössöhn för h. öfwersten deth lijkawäll oppenbarade.

Sidstleden pingesthäg skall den andra drängen Påhl Pederson frågat corporalen om Påhl Nillssons fälte ordh skulle blifwa nederlagde, och fått till swaar, att han skulle deth för h. öfwersten säija, och där han icke hade fruchtatt för capiten, så hade han deth tilförne giordt, föregifwandes sigh om den saken ingen wijdare kundskap hafwa.

Påhl Nillsson, om sina 61 åhr gammall, tilspordes om han sådana ordh fält och sagt, huar till han nekade: föregifwandes sigh om stoorböndagz morgonen förmana sina drängiar att skynnda sigh till kyrckian, och een aff dem swaratt, kommer iag icke till den första, så kommer iag till den andra predijkan, och då i hastigheet sagt, een sådan bööndag som I willien hafwa, gifwer iag een annan mann, huilcka ordh corporalen Peder Larsson wetta fick, som owänn i hussett war, och förr öfwerdådeligen dem handteratt, och wijdare undsagt willia på olycka bringha, fruchtandes dy att han sina ordh skulle annorledes angifwa och sigh anklaga, och derföre gaf han och honom till dess bröllop een tunna öl och een måhtijd maath, och emädan som han sedermehra hotades om deth samma, gaf han honom sex daler silf:rm:tt på deth han skulle få wara i fredh för corporalens otijdigheet och hotande, och så wijda han deth för capiten sagt, och capiten genom corporalen Oluff Andersson för ett år sedan sändt budh effter sig, gick han dijth, och fann Peder Larsson för sigh, och blef aff capiten tilfrågat, om han sagdt dee ordh som Peder Larsson honom påfördt, huar till han sägher sigh nekatt och sagt sina förr oprepade ordh: bediandes capiten att han wille förmana corporalen sina ordh icke wrängia och sigh förolämpa och bringa på olycka, och både aff den ordsaken och af häpenheet och skräck förähratt capiten sex richzdaler in specie och tijo stycken sexdalers plåtar, säijandes att capiten dem huarcken med onda eller godha ordh begärade.

Han berättade theslijkes, att pastor sigh derom frågat och hördt hans förklarhingh och der med warit nögd. Han haar och [*fol. 63r*] måst gifwa corporalen sedermehra två daler silfwermyntt eller een sex dalers plåth, medelst hans undsäijelse och elacka läfwerne.

Där på inkallades corporalens påberopade sagusmän, Påhl Nillssons drängiar Oluff Jonson, om sina trättijo, och Påhl Persson, om sina tiugu åhr, som betygade sigh hoos honom tiäna 1682, och der hoos hörde hans tahl om första stoorböndagen samma år, warandes Påhl Nillsson och Påhl Persson syskonabarn [*kusiner*] af huar sin brodher, huarföre aflade Oluff Jonsson sin wittnesedh i parternes närwaru och bekände som föllier.

Att han och Påhl Pedersson blefwe aff huussbonden Påhl Nillsson om böndagzmorgonen förmante att skynda sig till kyrckian, och dee der emoth sade, det wara tijdh nogh, och han ytterligare delade på dem för deras långsamma drögzmåhl, och dee brukade sin förra uhrsächtan, då Påhl blef wredh och sade, hin gifwer iag dee bönedagar som I wille hålla, och så fölgdes dee åth till kyrckian och kommo i rättan tijdh. Corporal Peder Larsson låg den tijden der i quarter, men war då intett hemma, utan reest till Herrdahlen två eller tree weckor där

effter, delade åter Påhl på dem öfwer måhltijden, då corporalen war tilstådes och af sin nu warande hustru Segrid deth förra fått wetta och frågat der om, iempte deth han då bannades om, och fått deth swaar, att deth är för deras trögheet, och att han gaf hin deras bönedagar som dee hålla willia, och wijdare haar han intett för corporalen sagt, nekandes sikh af den saken mehra wetta heller aff Påhl hördt.

Påhl Pädersson, som är Påhl Nillssons frände, förmanthes uthsäija huad han i deth måhlet wiste och berättade sikh och Oluff om morgonen något länge liggia och dröija, och han två gånger förmanthe dem skynda sikh, på deth dee icke skulle komma seent, och enär wij oss eij skyndade, sade huussbonden att han gifwer hinn sådan böndagh som dee hålla willia, och sade sig willia köra sielff, det han och giorde, bekännandes sig råka corporalen om fierde dagh pingest, men der om icke frågat, utan han frågat sikh om han wille tilstå dee ordh som Påhl Nillsson sagt, och fått till swaar, [fol. 63v] att han består deth han hördt: nekandes alldeles sig frågat corporalen der om, men corporalen föregifwer likawäll så aff Påhl sagt wara, och ingen meera än dee i föllie woro, huar till Påhl som förr nekar.

Corporalen kungiordes Oluf Jonssons eedeliga bekännelse och ibland annatt att han den böndagen icke war hemma, huar till han swarade, och sade sig wara hemma och samma lagh begå Herrans nattwardh, men Oluff påstår sin eedelige relation. Peder Jonsson i Moo berättar honom den böndagen intett warit hemma.

Pijgan Ingeborgh Tyrisdotter angafs hafwa herom wettenskap, efftersom hon deth året hoos Påhl tientte. Hon är syskonebarn med Påhl och berättar sikh wara inne om morgonen och intett hördt något aff Påhl utan af drängiarne Oluff och Påhl, nembl. att han dem bannat och gifwit hinn deras bönedagar dee hålla willia, meera sade hon sig intett där aff wetta.

Peder Jonsson i Moo tillfrågades om han för corporalen sagt deth Påhl Persson opnämdbt Påhl Nillssons fälte försmädelliga ordh, huartill han aldeles nekade, berättandes att corporalen war då i arrest för någon slagzmåhl, och begärte af sig låf att gåå till Quissle by och denne fölgt honom allena dijth och tilbakas, men icke ett ordh der om talatt. Åhrett effter tientte Påhl Persson hoos Peder Jonsson då han frågat om Påhl Nillssons fälte ordh, och han nekatt honom sagt som corporalen uthspridt.

Peder Jonsson frågades i lijka måtto huruledes tilgick med sexdalers plåthen förledne juhle-tijdh? Rp. att Påhl Nillsson sände effter sig om een söndagmorgon och kommande in emoth gården, hörde han stoort tahl och klammer wara inne, och wille dy eij gärna gå inn, och enär han kom då inn satt Påhls hustru i sängen och gråtandes beklagade corporalens åthforor. Een plåth låg på bordet och ölet spilt rundt omkringh, corporalen låddes [låtsades] då intett willia hafwa plåthen. Der med körde Påhl till kyrckian och Peder fölgde medh, då corporalen kom löpande effter och begärade plåthen, dy gick Peder effter Påhls begäran effter honom, och corporalen aff Påhls [fol. 64r] hand den tog, och ingendera nämbde för huad den wara skulle. Corporalen kastade plåthen i slädan och wid kyrckian den igentogh. Corporalen sade sig wara något plägader aff Påfwell, men i stillheet, utan buller. Påhl haar bedt Peder Jonsson detta intett för capiten säija, fruchtandes att han aff honom corporalen sedan större oroo fåå skulle.

Corporalen föregifwer sikh intett öhltunnan fått, utan enär han skulle wijas [vijas] med sin hustru haar Påhl några sina grannar heembudit och giordt måhltijd, och derföre honom tackatt och intett fått i nu omtalde anseende, berättandes sikh een gångh med wärian huggit i bordet och säthett, då Påhl och hustrun flydt gården, som förordsakades aff något sqwaller.

Capiten Michel Plantingh tilfrågades huad wettskap han i denna saak hafwer, emädan som corporalen så munt- som skriffteligen något angifwit, oprepandes contenta der aff, huar öfwer capiten sig förklarade, att corporalen för sig berättat som skulle Påhl Nillson försmädellige ordh fält, och capiten frågat om han dem hördt sielf, där till han neekatt och sagt att huussfolckett berättat, och dy befalt honom saken angifwa för länssman. Een tijdh der effter kom Påfwell till capiten och beklagade sikh öfwer corporalens oroligheet, och begärte att han måtte få ett annat quartiere. Samma gång sporde capiten Påhl om corporalens uthspridde tahl, då han swor wid

Gudh sig dem aldrih sagt, och på deth han kunde blifwa aff med corporalen sade han sig willia snart gifwa uth sitt halfwa hemman och offererade altså sex specie r.d:r och tijo st. sexdalers plåtar, dem capiten sägher sig allenast taga att bruka på een tijdh, och penningarna i samma mynttsort restituerat, nekandes aldeles och så medh, sig intett förbudt corporalen om Påhls saak att tahla enär han på wacht i denne månad blef commenderat, och icke een gångh der om talatt, kunnandes tryggeligen med lijflig eedh deth hålla, och förmant honom achta sig för sådant, som han sielf ej hördt hade.

Kyrckioherden h. Johan Olai Draco tilspordes om corporalen för honom oppenbaratt Påhl Nillssons försmädellige tahl, huar [fol. 64v] oppå han sig sålledes förklarade, att corporalen kom i prästegården seent om affton fuller, sedan folckett lagt sig, och bultade på dörren, och wille äntelig tala med pastoren, då han stegh opp och frågade huadh? Och han sade deth Påhl förbanat bönedagharna som des dräng Oluf Jönsson hördt och berättat, då pastor bedit honom ej mehra säija, än han kan bewijssa. Om morgonen war corporalen quarr och nästan lijka drucken, och effter tilfrågan sade sig ståå till orden och wille dem för sin capiten angifwa, och fick till swaar, att sådant angår intett capiten, utan sägh deth för länssman, ty den saken kommer werdzlig rätt till. Och blifwer något kyrckstraff der på, skall iag göra mitt ämbete.

Sedan råkade pastor Påhl Nilsson, och sade honom corporalens ordh, då han sigh derifrå uhrsächtade. Förledne åhr, då compagniet skulle till camperingen, sade capiten det för pastoren och han excuserat sig der med intett hafwa att beställa, utan forum politicum, och intett wijdare sig der med inlåtitt, utan bedit corporalen utföra deth han påbegynt haar. Och corporalen sagt sig warit något hastig och med Påhl wara wäll förlijcht. Pastor påminner sigh deth corporalen bedt sig förmå afsked åth sig hoos capiten, och till swaar gifwit att han intett der med haar beställa, och dy intett sig derom bekymbratt.

Länssman Jacob Hansson bekänner sigh effter kyrckioherdens påminnelse fråga corporalen om Påhlz saak och plåtharne, då han lijtet tijgde, och sedan sade Påhl wara een skiälm, och icke ett ordh mehra.

Dett intygades att Påhr Larsson ähr sällan nychter, och enär han myckett drucken är, är så gått som halftokot och weeth föga till sigh.

Påhl Nillsson berättar att capiten förledne tijnssdag kom heem till sigh i Moo, där han under arrest satt, och lefrerte emottagne sex r.d:r och tijo plåthar, emädan som han dem ej sig tillägnat, utan ett åhr brukatt. Påhl föregifwer och att capiten sade strax sig ej willia penningarna behålla, och Påhl lijkwäll i anseende till corporalens undsäijlsse och oroligheet dem lämbnade. [fol. 65r]

Påfwell Nilsson betyges wara myckett eenfaldig [enkel, flärdfri] och sedig [sedesam] och der hoos een flijtig kyrckgångare, och till ett tacksamheetz teckn till Gudh och Sweriges lagh, som han förmodar skydda sig för corporalens omilda angifwande, will han gärna till kyrckian och dee fattige lämbna dee penningar som capiten hafft och tillbaka lefwereratt.

Ehuruwäll corporalen Peder Larsson Spelare hafwer angifwit Påhl Nillsson i Moo för deth han skulle a:o 1682 gifwit första stoorböndagen fanen och den honom satt och förordnatt, wiliandes deth bewijsa medh Påhl Nillssons då warande drängiars Oluf Jonssons och Påfwell Pederssons berättelse för sigh. Och så wijda Oluf Jonsson effter Sweriges lagh ehrkännes för ett laga wittne och eedbär, och han eedh å book præsterat och giordt hafwer, huar aff corporalens uthspridde tahl icke kan rätteligen skönias och finnas i sanningh, och dee andra circumstantier som han will bruka till bewijss, beroo allenast på blåtta angifwande ja och neij, warandes ingen annan lijknelse dertill än den præsumtion och misstancke een kan taga aff dee penningar Påhl Nillsson till honom Peder Larsson och capiten Mickell Planting gifwit, huilcket han föregifwer sigh medelst corporalens hothande och undsäijlsse af räddhåga hafwa giordt, och allenast aff rätt ijfwer delat och bannatz på sine drängiar som intett welat i rättan tijdh opwachta gudztiensten.

Altfördenskuld haar rätten anledningh aff Sweriges lagh och domarereglan som dictera och biuda, ingen uti blindo och otwifwelachtige saker angående lijff och ähra wara benägnare att hielpa än stielpa, ej heller fins sådana skiähl att han kan till lagen biudas, funnit skiähligt att dömma Påhl Nillsson frij för Peder Larssons i deth målet grofwa tillmähle, och der iempte och i lijka måtto dömmes Peder Larsson, som Påfwell till lijfwet anlagatt, att derföre effter deth 20:de capitlett [fol. 65v] Tingmålabalcken plichta med sina 40 m:k och restituera Påfwell dee åtta daler silfwermyntt han af honom ofogelligen fått och tagitt.

Anbelangande capiten Mickell Planttingz tagne och restituerade penningar, så befattar rätten sig icke dermed denne gången, helst och emedan som hufwudsaken icke effter angifwandet är funnen, och ingen verus actor i deth måhlet är.

Beträffande kyrckioherden wyrdig h. Johan Draco, som af denne saak wettat, så kan rätten icke finna honom derutinnan effter giord förklaringsh sig försedt hafwa, aldenstund sielfwa ährendet hörde iure under werdzlig rättz ransakande och afdömmande.

Ting den 3 och 5 oktober 1685

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 65v–73r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3472, fol. 350r–358r, RA.

Anno 1685 d. 3 och 5 october höltz lagha tingh medh allmogen aff Bärgez tinglagh, närwarande befallningzman wälb:d Jonas Wargh och nämbden.

Påhl Jonsson i Ältnääs	Joon Olsson i Byhn
Essbiörn Sunwijsson i Skucku	Peder Jonson i Moo
Oluff Jönsson i Högom	Nillss Jonsson i Klöfsiö
Jönss Jonsson i Röröön	Erich Hanson i Tåssåssen
Joon Olsson i Åhssan	Oluff Olsson i Räthan
Joon Jönsson i Bergzbyen	Joon Jönsson i Moo

1. Dato aflade Joon Olsson i Åsan sin nämbdemans eedh. [fol. 66r]
2. Kongl. placatet om barnamord oplästes. Påminthes och om skogzordningen, och deröfwer uthgångne och publicerade ordres och befallningar. Item om legojonsstadgan.
3. Jöran Persson i Skåhlan, Karin Jönssdotter och Anna Jonssdotter *ibidem* angåfwo dragon Jönss Kloo af sig stuhlit förledne augusti månad i reda penningar 21 d. 28 ½ öre silfwermyntt. Item een kåpa för tree dal. silf:rm:tt och tree stycken sölfskedar och enn kiädh [kedja] om fierton lodh, huartill han intett nekade, hafwandes allenast i behåld 1 r.d:r in specie, och fyra styccken caroliner äre förkombne och deth öfrige är kommit till rätta. Sölfrett är brukatt och gammaltt och wärderas à 3 m:k, som är 10 d. 16 öre, görandes tillsammans 35: 12: 12 s:rm:tt.
Till hörsampt föllie aff Kongl. Maj:ttz straffordning dömmes Jönss Jonsson Kloo att restituera huad som felar på tiufften och betahla tree gånger så mycket till, som ähr 106 d. 5 öre 12 th:r.
4. Fendrich Johan Boij angaf länssman Jacob Hansson hafwa förledne sommar förtt ett brief till sigh ifrå capiten Mickell Plantingh, och deth lefwereratt, men sedan till sig tagitt, deth han strax sacknade och intett fick ighen, utan Jacob Hansson deth låtitt fendrich Siöberg bekomma, om huilcken brefwet deels lydde och angick, hwartill swarades att han brefwet till Boij lefrerade, och kommande inn hoos fendricken Boij att se på några sina brief, deth han giorde, och enär han dem ihoop lade, så förstodh han wid heemkombsten att samma brief oförwarandes

war der ibland kommitt, deth han mände för Siöberg säija, och slapp ej förr än han måtte dhett opwijssa, och dermedh behölt han deth, ehuruwäll han bedyrade sig skola strax deth restituera.

Fendrich Boij föregaf Jacob Hansson samma breef i Rätan mellan gårdarne [fol. 66v] hafft och lässit, som corporal Hanss Andersson sedt, huartill Jacob nekar.

Fendrich Siöberg förklarade sigh sålledes att munsterskrifwaren Wärnhålt för sig wid heemkombsten ifrå Rätan sagt att länsman haar capitens breef till Båijen, och så wijda Siöbergh och Wärnholt då wore wänner, och owänner med capiten, finge dee brefwet fram och Siöberg låfwat deth ingen wijsa, det han sedan likawäll, då han war i wänskap med capiten kommen, honom wijste, williandes intett der medh hafwa beställa.

Wärnhålt säger sigh höra Siöbergh uthlåfwa brefwett igen wijsa, och att Boij sacknade deth hemma hoos sigh, och Jacob såth på bäncken widh ett fänster och hade upp några zedlar, wetandes intett mehra der aff. Jacob Hansson tilbiuder sig kunna medh lijflig eedh betyga sigh intett brefwet tagit, utan deth fallit uhr fönstret ibland sina zedlar, och beklagar att Siöbergh emoth försächran deth aff sigh fick.

Såssom länsman Jacob Hansson intett kan öfwerbewijsas hafwa capiten Mickell Plantingz breef till fendrich Johan Båij skrifwit, tagit och der medh söcht någon förolämpa, utan det sielf fördt och lefwereratt till fendricken och widh några sina zedlars opphafwande widh fendrickens fönster föregifwer der ibland kommitt och ej warsse blifwitt förr än han kom heem till Bärgh, deth han eedeligen wille betyga, och fendrich Adam Siöbergh öfwertaltt honom deth sig wijsa och igengifwa låfwatt, deth han intett hållit. Och efftersom der iempte ingen skada der medh är skiedt, så kan rätten intett beläggia länsman med något straff derföre.

5. Capitenleutnant wälb. Carll Hammarskiöldh angaf på h:r öfwerstens högwälborne h. Åke Ulfsparres wägnar huru som munsterskrifwaren Petter Wärnhålt uti sidstledne augusti månad för fendrich Adam Siöbergh sagdt, deth h:r öfwersten skall tagit muthor aff capiten Michell Planting, som han är wahn att uthgifwa, opwijsandes [fol. 67r] Siöbergz breef derom till herr öfwersten aff den 24 augustj nästförweckan, aff innehåld att Wärnhålt kommande ifrå Frössöön sagt för Siöbergh i dess quarteer sigh aff h. öfwersten intett fått gått swaar, säijandes, iag förstår fuller att h. öfwersten haar bekommitt några muthor aff capiten, som han är altid wahn att gifwa. Men giör h. öfwersten deth och min saak blifwer illa uthtydd och går mig emoth, så skall iag skaffa karll i mitt ställe och låfwa mina fötter ett paar skoor, och för Kongl. Maj:tt klagå öfwersten af commando sampt capitenen, opgifwandes der hoos länsman Jacob Hansson Bergz attest af den 24 aug. sidstleden, lydandes att fendrich Adam Siöbergh för sigh sagt, då capiten kom tilbakars ifrå Frössöön, att nu hafwer capiten waritt inne hoos h. öfwersten och fått gunst och mutatt öfwersten med een sölwerkanna fullpackatt medh richzdaler, men får iag icke rätt, sade fendricken, så skall iag gåå till Kongen, förty iag är een godh squallrare, och Kongen har satt mig hijt och ingen annan, deth han med eedh will bekräfta.

Sammalledes een attest aff fendrich Siöbergh och dragon Oluff Ström, gifwen den 28 augusti, der under dragon Sigwert Sigwertson och Tufwe Hökenflycht sina namb såssom wittnen satt, (men icke warit tilstädes) lydandes att fendricken frågatt Wärnhålt om han godh resolution aff h:r öfwersten fått, och han swaratt sigh fått snubbor, och capiten första daghen intett wällkommen, men andra dagen genom capitenleutnanten niutitt gunst, men dät förstår iag att der slunckit några muthor, som han är wahn att giöra, men förbannat sigh om hans saak lägges under bordet, att han skulle gifwa sina fötter skoor och gåå till Kongen, och då skall både öfwersten och capiten gå ifrå sitt commando.

Munsterskrifwaren Petter Wärnholt exciperade och nekade aldeles till fendrickens angifwande, föregifwandes honom sielf sagt h:r öfwersten aff capiten tagit een sölwkanna full medh richzdaler, och der hans saak derigenom skulle studtza, skulle han sökia Konungen, och medh [fol. 67v] åthskillighe smädeordh skymphatt capiten Plantingh, förutan det han satt wärian på bröstett på capiten, beropandes sigh på länsman Jacob Hansson, som af fendricken hörde säijas

att h. öfwersten fått sölfwerkannen full med richzdaler, förr än han Wærnhålt kom ifrå Frössöön, och den tijden wore capiten och fendricken owänner. Men så snart dee blefwe wänner wille fendricken sitt tahl på honom wrida och hoos h. öfwersten förskrifwit deth capiten läth sin hakaskytt dragon Magnus Kiällman opsättia och skrifwa och fendricken underskreff, att bringa honom medelst hafde action på olycka, beropandes sig Wærnhålt på dragon Oluff Ström, som skall hörtt fendrickens tahl i den saken.

Dragon Magnus Kiellman tilspordes om han skrifwit åth fendrichen Siöbergh något breef till h:r öfwersten? Rp. Ja, effter hans begäran om een lögerdagz affton, som Wærnhålt dagen tilförenne skulle för fendricken berättat, skrifwandes deth datum som fendricken befalte, efftersom han ingen allmanacka hade hoos sigh.

Dragon Oluff Persson Ström afflade sin wittnesedh, och berättade att Wærnholt kom till Siöbergh om een fredagz affton, och effter tilfrågan hurudan resolution han fått aff öfwersten, swaratt sig fått snubbor och capiten icke heller wäll fångnat och accomoderat, och dy rest till capitenleutnanten Hammarskiöld och andra dagen fått gått audience, och haar fuller slunckit någhra muthor, som capiten är wahn att giöra, men om han i sin saak intett blefwe hörder, skulle han låna sina fötter ett paar skoor och för Kongen klaga öfwersten och capiten ifrå sitt commando. Mehra sade han sigh intett deruti hafwa att wittna.

Fendrich Siöbergh tilstår sigh sagt för Jacob Hansson att capiten Plantingh lærer hafwa gifwit h. öfwersten i mutor een sölf:rkanna och een hoop richzdaler och intett nämbdt Wærnholt, gåendes om morgonen till capiten och sägher att det står intett wäll ann een officerare att gifwa muthor, och fått till swars att han håller fendricken derföre, då han sade Wærnhålt [fol. 68r] sin sagusman wara, och capiten sagt honom lugit som een skiälm. Wærnhålt föregaf sigh intett wara på Frössöön enär capiten hoos herr öfwersten war, som heem kom till sidsta stoorböndagen, utan sedan dijt rest, och om fredagen däreffter kommit derifrå och till tahl med Siöbergh, och förr än deth skiedde skall fendricken sagt för Jacob Hansson om sölfkannen och richzdalerne.

Länssman Jacob Hansson aflade sin wittnesedh, berättandes först att capiten Mickell Planting warit på Frössöön till h. öfwersten och heemkommen, och munsterskrifwaren Wærnhålt rest sedhan införe, och i medler tijdh sade Siöbergh att capiten mutatt öfwersten med een stoor sölfkanna fullpackatt medh richzdaler och kommit i gunst, och länssman frågat huem som deth sagt, och fått till swars att han får wäll wetta. Om een fredag kom Wærnhålt ifrå Frössöön och waritt i fendrickens stufwa, söndagen dereffter sägher Wærnhålt till länssman att Siöberg för sigh något sagt, men han hade intett wittne derpå, och enär han sade hans ordh, swarade länssman att Siöberg samma ordh förr, emädan Wærnhålt war åth Frössöön, för sig sagt, och der hoos, att där han icke får rätt på capiten, så wille han sökia Konungen, säijandes sig wara een godh squallrare och ingen annan än aff Kongen hijtsatt.

Nämnden voterade som föllier.

Ändåch fendrich wälb. Adam Siöbergh effter dragonens Oluff Pederson Ströms, som honom då opwachtade, intygande, will bewijsa, munsterskrifwaren Petter Wærnhålt wid sin återkombst ifrå Frössöön in augusto sidstleden hafwa sagt sigh förstå att några muthor fuller slunckitt, som capiten Michell Plantingh är wahn att gifwa, och där hans saak emoth h. capiten der igenom skulle studza, och han intett blefwe hörder, skulle han sökia Kongl. Maj:tt och klaga herr öfwersten och capiten ifrå commando, så hafwer lijkawäll fendrich Siöberg effter eedeligit intygande tilförne och förr än Wærnhålt kom den gången ifrå Frössöön, berättatt för länssman Jacob Hansson, deth capiten Planting haar fått gunst hoos h. öfwersten, och derföre i muthor gifwit een [fol. 68v] sölfwerkanna full medh richzdaler, huilckett senare fendricken tillstår sig sagt, huaraff nogsampt pröfwat kan att samma tahl och missfirmande är aff fendrich Adam Siöberg herkommit, och icke aff munsterskrifwaren Wærnhålt.

Altördenskuld, gåendes Kongl. Maj:ttz krijgzarticlar förbij, som häradsrätten och des forum icke competera, finner rätten skiäligt, i krafft och förmågo aff 20:de capitlett Tingmålabalcken, att döma fendrich Adam Siöbergh för sådant obewijssligit tahl att böta fyrattijo m:k. Emot denna doom är i rättan tijdh under lofl. lagmansrätten appelerat.

6. Jöran Persson i Skåhlan kärade till dragon Anders Hake och Anders Melin för deth dee stulit aff sigh femb dal. silf:rmyntt och fem st. sölfwerskedar. Rp. att dee bäggie stuhlit bemelte 5 dal. silfwermyntt, men Melin nekar aldeles intett wetta utaf skedarne, dåch haar Haken sagt sigh få een slarfwa, men wiste intett huar hon kommit wore. Haken föregaf honom det wetta och skedarne lades till förwahrung hoos penningarna, huatill Melin nekar. Sedan dee blefwe tagne i arrest och för fendrick Siöbergh bekäntt tyfnaden, och uthskickade nämbedemän kommo till bekände rum, warder intett, då Hakan tallade med sin hustru och styfson Lars Persson, då Lars aff modran genom fönstrett tilsades att wijsa där tyfnaden sedermeera war lagd, deth han giordhe och war man pass ett musqwettskått ifrå deth förra rummett.

Larss Persson, om sina fiortton åhr, berättar sin styffader betalt sig bära deth på annat rum, deth han giorde, och mehra intett däraff weeth. Hakans hustru nekar sigh deraff wettat förrän deth oppenbarades och Hakan war i arrest, och så wijda Hakan sade att Larss wiste rummet, badh hon honom deth opwijsa, deth han giorde.

Emädan som Anders Hake och Anders Melin medh sambnad hand hafwa stuhlit aff Jöran Persson i Skåhlan 5 dal. silf:rm:tt och fembton lodh silfwer uti femb st. skedar à 3 m:k, som är 11 d:r 8 öre dito myntt, och så wijda tyfnaden är till rätta ägharen [*fol. 69r*] kommen, så plichta dee effter Kongl. straffordningen medh tree gånger så myckett tilhopa, som blifwer 48 dal. 24 öre silfwermyntt.

7. Erich Larsson i Gahlhammar beswärade sigh öfwer Anders Haka för deth han om een söndagz affton på heemwägen ifrå kyrckian sig öfwerfallit med hugg och slaggh, utan den ringaste ordsaa, som Joon Swensson, gamble sochnstufwuman, weeth betyga. Joon Swensson examinerades och berättade sigh wara i föllie medh Erich Larsson ifrå prästegården, och enär dee ett stycke gått, kom Hakan effter och springer dem förbij, säijandes till Erich: Nu skall iag betahla digh för deth du fälde ordh för Joon Pålsson, och drog uth sin wäria och högg effter honom, då Erich togh dennes staaf och baar för sigh och denne bad Hakan hålla stilla, och blef stötter baaklänges till jorden, och enär han reste sigh opp, låg Hakan på Erich Larsson, och sedan stegh han opp och sperrade honom i ansichtett och fölgde Joon till bydz, men Erich såth quarr.

Huar emoth Haken exciperade och föregaff sigh komma i träta medh Erich i prästegården, deth sochnskrifwaren Halfwar Jonsson hörde, och under heemwägen i dryckenskap kommit till tahl om ett fåår som Erichz hundh för Hakan ihälrijfwit, och der om oensse blifwitt. Halfwar Jonsson berättade sigh medh Erich Larsson och Joon Swänsson sittia ute widh prästegården och dricka een kannä öl, och då kom Hakan ifrå stugun och sina cammerater och begynte ordkastat medh Erich och kallade Erich hundzwått. Därmedh gick Haken bårtt, och sedan kom dijth och frågade Erich om han will göra föllie heemåth, därtill han beiakade, och Halfwar sagt: Föllies intett, I komma att slåås på wäghen, gåendes lijkawäll åstadh, dertill Hakan sambtychte, och bekände så passerat wara, föregifwandes att Erich och sigh skälte för hunsswått. Halfwar berättade Erich bedia Hakan sielf wara hunsswått. Erick Larsson hade ett lijtt ärr i hufwudet. Främbste fingret på högra handan är slagit lambt, så att han deth ej kan röra, och öfra läppen warit sönder.

Alldenstundh Anders Hake hafwer begynt träta på Erich Larsson [*fol. 69v*] widh kyrkiowallen eller prästegården, där dee något druckitt, och under heemwägen heemåth deth wijdare fullgiortt, och effter något sambtahl huggit honom ett lijtt såår i hufwudet, så plichte han derföre effter 10:de capitlett Såråmålab. [*med*] willia L.L. medh tree m:k. Sedhan för fingret näst tummen, som är af hans slaggh lytt wordett, effter 4:de capitlett Såråmåhlab. willia L.L. sex

m:k, och för deth han kallat honom hunsswått, saker till tree m:k, och frijkallas för eedzörebrått, som 14:de capitlett Eedzörebalcken omtallar.

8. Pijgan Gölu Jonssdotter ifrå Wigge kärade till Anders Hake för deth han kallat sigh hora, och bland andra för dragon Tufve Hökenflycht, huaröfwer han sigh förklarade sålledes, att han fuller deth sagdt effter Hökenflychtz egen mund, att han skulle fått hennes willia, men enär han wille och skulle där hän, befann han henne wara menstruosa, och dy därmedh den gången innehållit. Huaremoth Hökenflycht protesterade och sade deth aff ingen sanning bestå, och begärte laga correction för sådant wijtesmåhl. Hakan beropade sigh på een dragonhustru Karin Mäijer, som deth aff honom skall hörddt, huartill hon nekade. Hakan föregaff att dragon [Gerth] Frederich Nasshaker samma gångh begärt såfwa hoos Gölu och hon nekatt, då han sagt: Hwi icke iag såwäll som Hökenflycht? Hon swaratt: Han är ogifft och I är gifft, frågandes om han hade sin willia. Rp. Det är een saak.

Nasshaken inkallades och därom tilspordes och aldeles nekar dertill, och pijgan sammalledes. Anders Hara berättade Haken säija åth Nasshaken att han såfwit hoos Gölu och han sade neij, och sedan iag slipper fuller intett förr än iagh sägher som du sägher, fast deth intett är skiedt. Jönss Essbiörsson i Wigge betygade Haken i Hökenflychtz och sin närwaru säija åth Gölu, deth hon hoos sigh haar låtit puhla [*ha samlag*].

Drängen Jöran Essbiörsson, om sina tiugu år, haar och då warit tilstädes och samma tahl hörddt, huilcken aflade sin wittnesedh och berättat att Anders Hake sade Hökenflycht hade henne [*fol. 70r*] giordt oährlig och icke den gånghen allenast, utan fleera ressor.

Aff föregående ransakning befinnes att Anders Hake haar skält och uthropat Gölu Jonssdotter för hoora, deth han ej gitter henne bewijsa. Altfordensskuld warder han för wijtesmåhl effter 20 capitlett Tingmåhlabalcken saker till sina fyrattijo m:k.

9. Fendrich Adam Siöbergh angaff volenteuren Sifwert Sifwertsson hafwa tagit polett på in-quarteringh och räntan, frågandes huem honom tilständh att taga räntan gifwit, effter deth ingen volenteur anstår. Der emoth oppwijstes leutnantz Erich Plantingz polett af d. 28 junij till Crestopher Jönsson i Skucku på dess heela räntta 9: 17: 12, beropandes Siffert sigh på fendrickens försächringh att blifwa employerat, deth fendricken tilstodh, bediandes honom skaffa caution, så skulle han blifwa hulpen och avancerat. Sifwert begärte allenast frij fordenskap till Stäckholm igen, med mehra som der taltes medh.

Såsom saken intett competerer tingzrätten att dömma uthj, så befattar rätten sigh intett därwidh, utan till högwälborne h. öfwersten eller generalmunstringen deras twistigheeter i ödmukheet lämnar.

10. Swen Jönsson, som är frambledne Erich Jöranssons mågh i Klöfsiö, beswärade sigh öfwer sin hustrus faderbroder Peder Jöransson i Klöfssiö om deras faders Jöran Uhnnessons hemman ib:m, williandes deth på sin hustrus wägnar inbörda och tilträda, emädan på arfskiftet afftalat bleff, deth Erich och Uhne Jöransöner skulle dee andra syskonen uthlössa och giälden betahla, som och tillträdde hemmanett, men Erich årett dereffter dödde, och änckian begärt skaffa derpå landbonde, och barnens faarbroder Pedher trängt sigh dijt inn på halfwa hemmanett.

Huaremoth Peder Jöransson inwände och föregaff att så war fuller sambtycht, deth Erich och Uhne skulle besittia faarshemmanett halfft huardera, och dee andra syskonen uthlössa, men såwijda [*fol. 70v*] Erich åhrett effter dödde och ingen uthlöste, och änckian intett mächtade, under då påstående feijgde, hemmanett häfda, och gamla föräldrarna läfde och intett förmådde, och dy först antogo Chresten Jöransson, som två år halfwa gården brukade, och sedan begaf sig därifrå till sin hustrus jordh, och då bleff Peder Jöransson heemkallatt till att bruka halfwa hemmanett och föräldrarna skiötha, deth han i den beswärliga tijden gjorde, och därtill medh sedan

sina syskon föruthan Erich Jöranssons barn uthlöst, och dee böra till lössningh tilhopa nije dal. silfwermyntt, dem han betahla will, och där han deth icke giordt, så hade hemmanet blifwit öde.

Nills Jonsson, som haar Uhnes änckia och halfwa hemanett, betygar så wara passerat, och sigh på sina styfbarns wägnar syskonen uthbetaltt effter quotan, och Peder, Erichz barn uthlössa böör.

Såssom Peder Jöransson är lijka bördig till fadershemmanett som broderens Erich Jöranssons barn, och icke allenast uti krigztijden halfwa hemmanet häfdatt och sina gamla föräldrar till dödedagar underhållit, utan och syskonen, som sin dehl och uthlössningh aff den halfwa gården hafwa skulle, tillijka medh des giäld och skuldh betaltt, förutan nije dal. silfwermyntt till Erich Jöranssons barn, som tilbiudes. Altså finner rätten skiäligt att ehrhålla Peder Jöransson widh bemelte halfwa hemman och lefwerera återstående 9 dal. silfwermyntt.

11. Oluff Andersson i Åssan angaf dragon Peder Swänsson Fogell 1681 ifrå Michaelis till juhl gästatt, och han dessutan låtit honom få wallmar till een rack och getskinbyxor, som han rächnar för siu dal. 2 öre kopp:mynt. Pähr Fogell föregaff sigh och något arbetatt, som präfwades kunna warit lijtet både på den årstijden som och att han unger war, icke des mindre cederade Oluff kåsthåldett. Capiten Plantingh sade sigh gifwit soldathen sex daler kopp.myntt att betala wallmarett medh, deth han tilstår fått, men intett till Oluff Andersson lefwereratt. Altså måste Peder Fogell betahla till Oluff Andersson siu daler 2 öre kopp.myntt. [fol. 71r]

12. Nillss Hansson i Årrgården och Owijk sochn angaf hurusom han förledne jemptemarcknad hemma hoos sigh mistade een sölwverbägare, och fått kundskap att dragon Nillss Andersson Nidelbärgh een sådan haftt och uthbudit till corporal Peder Pålsson Oxe och dragon Johan Duffwa, huilcka examinerades.

Peder Oxe betygade enär compagniet på sidsta åkeföre i wårasse skulle på möthett till Hofwermoo, och wid capitensgården war samblatt och corporalen gått afsijdes då Nidelberg kom till honom, frågandes om han hade penningar hoos sigh, och enär han sade ja och frågade hwij han sporde der effter, sade han sigh willia sällia honom ett tingh om han wille tijgha, och wiste i byxsäcken een sölwverbäghare, och papper war kring om honom nedan till, säijandes neij, och att han intett måtte den fått rätt, och Nidelbergh bedit honom tijga och intett tala derom, och budit uth bägaren andra gången.

Johan Duffwa berättar att Nidelbergh förledne wår, sedan sniön war afgangen, budit sigh een sölwverremmare i länssmansgården till kiöps för 24 dal. kopp:myntt och den låtit see, och han haftt den samma i sina händer, som war trind eller rund på bottn, och på eena sijdan rijtatt, men achtade intett huad der stodh. Och een lijten tijdh der effter kom åther Nidelbärgh och frågat effter sig och kom tillsammans i een lijten stufwa allena, och då blef bägaren uthbudin andra gången sålledes, att han skulle få tolf dahler strax och med resten töfwa, men dristade sigh intett der till, emäder som han kunde förstå honom eij rätt fångin wara.

Huaröfwer Nidelbärgh sigh förklarade och nekade aldeles till bägaren, såssom och intett förledne wår waritt i Owijken, tilståendes sigh åth corporalen Oxe een bägare afsijdes deels wijst och utbudit till sahlu, och bedit honom der medh tijgha, men på narri, emädan som han med några sina cammerater kiöpt öl uti een sölwverbägare samma gångh aff capitenskan något brännewijn.

Emot Johan Dufwa exciperade han medelst deth tahl som om honom gått, att han skulle hoos een präst i Norie stuhlitt, huar till han nekade och icke är öfwertygatt. [fol. 71v]

Capitenskan beskickades och tillspordes om hon förledne wår haar såltt åth Nedelbergh brännewijn i någon sölwverbäghare, huartill hon nekade, säijandes sigh haftt een tähnbägare som soldatherne stundom läntt, men aldrigh någon aff sölwver. Nidelberg sade kan skee han war aff tehn. Oxen sade sigh ganske wäll see den wara aff sölwver och rund på bottn, och enär han den optogh blef papperett quartt i byxsäcken.

Een lijka dahn bågare som är bortkommen opwistes, då Johan Dufwa sade att dett måtte wara den samma som war ritatt och rund på bottn.

Saken heemskötz nämnden effter 7:de capitlett Tyfmåhlab. Landzlagen honom wäria eller fälla, och dee aff ofwantalde skiähl fälde honom till saken.

Aff föregående ransakning befinns att Nillss Andersson Nedelbärgh hafft een sölfwerbåghare och den utbudit till sahl, och ingen sielf egdt. Men såssom bågaren icke i hans händer taghen är, så är han effter 7:de capitlett Tyfmåhlab. L.L:n lijkawäll aff oprepade skiähl i ransakningen utaf nämnden till saken fälde, och dy dömmes han effter berörde 7:de capitlett, att gällda Nillss Hansson det han mistat och pröfwes wara sex lodh sölfwer à 28 öre silf:rm:t, och der hoos böta 40 m:k.

13. Thomas Larsson i Bergzbyen angaf Nillss Andersson Nidelbergh aff sigh stuhlit tijo alnar lärfft tree weckor för Johannis, och hans hustru tillijka med hustru Britta Erssdotter sedt honom skiorta der af hafwa, och enär han frågades huarest han samma skiorta fått, swaratt aff fendrick Boij, och derföre gifwit sex daler kopp:rmyntt. Söndagen förrän compagniet gick åth Frössöön kände hon åter skiorttan igen på honom hoos fendrich Siöbergh och wille den hafwa, och sättia till rätta, då fendricken låfwade skiorttan till tingett skaffa, och enär Thomas och hustrun gingo der ifrån, råkade dee Nidelberg som bannades och språng effter sigh, och enär han honom eij hinte, tagitt een stehn och [fol. 72r] kastatt sigh i ryggen: säijandes hoos fendricken Siöbergh sig intett lärfft hoos Boij fått, utan een skiortta ifrå sin hustru i Stäckholm med fältwebelen Mattis Krook, där dåch han hade skiorttan förr än Krook kom heem.

Nidelbärg nekar sigh något lärfft aff Thomas tagit, utan den eena skiortan af fendrick Boij för een biörnskinsmyssa, den han uthslittit, och een ifrå sin hustru med Krooken fått. Een skiortta synthes som han sägher wara den samma som han hade på sigh hoos Siöbergh, men Siöbergh sägher sigh intett kunna iaka der till, och bedit tolfman Joon Jöransson dem besee, deth han gjorde, och berättar att deth lärfft war lijtt grannare och icke är samma skiortha.

Nedelbergh beropade sigh på sin wärdinna hustru Britha Esbiörssdotter i Skucku, som åth sigh offta twättat, och wäll weeth, att denna framburne är den han hafft, huilcken efftersändes och tillfrågades derom, som i edzstadh betygade sigh den skiorttan aldrig förr sedt, och myckett mindre åth Nidelbergh twättatt, utan förledne wecka så wäll som förr, een lijtt grannare med slissingz ärmlinningar, men han nekar som förr.

Aff åfwantalde tillwijthelsse och dee skiähl som intygade äre, är saken effter 7:de capitlett Tyffmålab. L.L:n lämbnat nämnden honom wäria eller fälla, och aff dee producerade skiähl är han aff nämnden fälde, och alt derföre effter bemelte 7:de capitel dömmes han att betahla 10 alnar lärfft medh 1 dal. 28 öre silf:rmyntt, och saker till sina fyrattijo m:k.

14. Pähr Johansson i Tåssåssen fordrar aff Nillss Nidelbärgh sex daler silfwermyntt, förstændes tree dal. öfwer på ränthan och tree daler för een halfftunna sill hoos Erich Steensson ib:m. Rp. att han känner sigh skyldig tree dal. silf:rm:tt efter een zedel den 1 maj 1684, af Wärnhålt skrifwin, som lyder honom fått på midsommars termin 3 d. s:rm:tt som honom eij borde, wiliandes Nedelbergh inrächna een halftunna sill däruti, som intett är. Sedan befans, att Nillss een halftunna sill [fol. 72v] tagit till kiöps aff Erich, och inlagt för sigh hoos Peder, den han haar måst betahla.

Emädan som Nillss Nidelbärgh haar på 1684 åhrs midsommars termin aff Pähr Johansson fått tree dal. silfwermyntt som honom eij borde niuta, dy böör han dem betahla. Dee andra tree dal. dito som Pär Johansson haar måst till Erich Stensson effter laga doom för een halff tunna sill på Nidelbergz wägnar betahla, och han hoos Peder till kâsthåld allenast inlagdt och tillsammans förtärdt, måste han och effter samma prijss Peder förnöjia.

15. Joon Ersson i Wattuwijken angaff sigh förledne winther utur sin fählsläda i Klöfssiö mistatt 100:de alnar lärfftt och nije m:k garn och trå, som Samull Frisk och Tobias Larsson stulit och igenfunnit blef, och wärderatt för 9 dal. 10 $\frac{2}{3}$ öre s.m:tt. Tobias Larsson bekänner sigh tillijka medh Samull det stulit utur Jons slädha och giömbdt under een kornladu, där deth igenfans. Samuell föregifwer Tobias sigh tubbat att gå medh, men intett mehra giort, men Tobias sägher twärtt emoth, och att Samuell löste opp låsset och äfwen handterade tyfgodzett.

Såssom Joon Ersson haar igenfått tiufnaden, som är wärderatt för 9 d. 10 $\frac{2}{3}$ öre s.m:tt, och Samuel Frisk och Tobias Larsson fölgdtz och stölden giordt, altså böra dee effter Sweriges lagh och Kongl. straffordningen betala tree gånger så myckett som tiufften war, som är 28 dal. silfwermynt, förståendes halffparten huardera.

16. Munsterskrifwaren Petter Wärnholt opwiste sin prætion på fendrich Johan Boij, bestående effter een specification inalles aff 26 d. 26 öre silfwermynt, som fendrichen ehrkände, och befans der på eij wara mehra lefwereratt, än till Oluff Suala 2: 4: 12, och fordzell på åtta dal. s:rm:tt 16 öre. Blifwer altså fendrick Boij till Wärnhålt skyldigh 24: 5: 12.

17. Capiten Mickell Plantingz rächningh med munsterskrifwaren [fol. 73r] Petter Wärnhåltz öfwersåg, bestående debet aff 110 d. 18 öre 12 s:rm:tt, huar på kårtas på opförde 6: 10 till feltwäbelen Matthias Krook 3: 21: 8 som han på tijo månaders löön öfwerfått, och på dee 46: 14: 16 till fendrich Boij 1: 17: 12, dem fendrichen i fordzlepenningar af twenne opburne hemmans ränthor niutitt, och dess utan på assignerade 100 d. s:rm:ttz wärfningzpenningar, fordzlen 6 dal. 8 öre bekommit, så att summa debet är 103: 11: 16. Summa credit war och är 75: 14: 4. Huarföre blifwer munsterskrifwaren på den rächningen skyldigh till capiten 28: 29: 12, huar till opdrages munsterskrifwarens fodran hoos fendrich Boij, som är 24 d. 5: 12 s:rm:tt. Resten, som är 5 d. 24 öre s:rm:tt, betalar Wärnhålt till capiten.

18. Gunnar Swänsson opbödh andra gången Swän Olufssons gårdh i Klöfssiö.

19. Påhl Swänsson opbödh tredie gången Peder Jonssons hemman i Skählan oklandratt.

20. Mäster Oluff Lorentz Wulff opbödh tredie gånghen Sunwijss Månssons hemman i Ältnäs för 132 d. kopparmyntt effter förskrifningh.

21. Anders Olsson i Turingen lagstämbd aff Carll Hammar för gäldh och intett comparerat, dy saker till sina tree m:k.

Ting den 16–17 april 1686

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 162v–165v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3473, fol. 265v–268v, RA.

Anno 1686 d. 16 och 17 aprilis höltz laga tingh medh allmogen aff Bärgez tinglagh, närwarande befallningzman wälbet:d Jonas Wargh och nämbden.

Påfwell Jonsson i Ältnäs
Peder Jonsson i Moo
Nillss Jonsson i Klöfssiö
Erich Hansson i Tässässen
Olof Olsson i Råthann
Joon Ersson i Wattuwijken

Joon Olsson i Byhn
Oloff Jönsson i Högom
Jöns Jonsson i Röröön
Joon Olsson i Åsann
Joon Jönson i Bergzbynn
Peder Isaakson i Skucku

1. Dato aflade Peder Isaachsson sin nämbdemanns edh.
2. Dato publicerades Kongl. Majj:ttz förr specificerade placater, och der hoos om mynttetz valvation och värde. [*fol. 163r*]
3. Medelst opskåfzdomen d. 16 aprilis 1684 angående ett älgzdiuhr som Jöns Jönson i Bergz-byen bekänt sigh skuttit och intet plichtatt före, emädan som intet straff 1681 i Kongl. Majj:ttz resolution till quantumet determinerat war; altså, till underdånigst föllie aff Kongl. Majj:ttz resolution d. 10 martij 1685, dömmes hann effter 9 artickell i Kongl. stadgan om jacht och diurfångh, att plichta för ett älgzdiurs skiutande 50 dal. s.m:tt, och effter Kongl. resolution d. 24 martij 1673 såsom een förbudzbrytare saker till sina 40 m:k.
4. Peder Jonson i Skålan angafs förleden höst huggit med een yxa een älgzkalf till dödz, huar-till han swarade och berättade honom wara gången för ledh och begifwit sigh till een kiärn och honom huggit i ryggen med een yxa och sålledes fångit allena. Jöns Essbiörsson i Wigge haar köpt huden och betygar att hon war då rå och Jöran Peersson i Skåhlan wist tuenne igensömmade håhl eller skråmar baak på gumpen öfwerst wid ryggen, då Jöns sagt att udden träffat mycket högt, dertill Jöran intet swarat, berättandes och Jöns att han intet sågh effter meera, heller om något meera håhl på huden war, och den samma försålt till capitein Michell Plantingh för tolf dal. kopp.m:tt.
 Länszman Jacob Hansson berättar sigh hafft huden och sedt 2:ne igensömmade håhl baak på gumpen pass een twärhand emillan och inge fleera blifwitt warse.
 Swän Jönson, som ähr Peder Jonsons lagbroder och icke tillstädes warit enär diuret togz heller hugz, berättar dhet Peder gått allena åstadh att besee leden, och kommande tillbaka berättat att ett lijtet diur war gått före och dragit sigh intill een kiärn, och enär han blef warse folk, gifwit sigh i siön. Då Peder sagt sigh med yxan honom huggit baak på ryggen, och der hoos att udden träffat wid frambogen. Peder berättar diuret stå wid een grahn och hängde hufwudet neder och gifwitt sig åth kiernan, och des fötter gått genom slåttmåssan, och eij mächtig warit att komma opp och in till klara siön. Swän berättar att fålarne synthes ifrå ledet till kiärnan, som allenast ett lijte styck är derifrå. [*fol. 163v*]
 Ehuruwäll både länszman Jacob Hansson och Jöns Essbiörson föregifwa sigh intet blifwit warse mehra hugg på huden än 2:ne baak på gumpen igensömmade, så pröfwat lijkawäll till större wissheet nödigt att låtha besee sielfwa ortten och ledet jempte fålarne och diurettz gångh till och ifrå ledet åth kiernan, huar opå sedhan skall föllia rättens uthslag.
5. Dragon Oluf Ram i Hallen tiltaltes för ett älgzdiur som han åtta daghar för pingest sidstleden fått. Rp. att han hade lagh med sin granne Peder Pedersson och sig borde om hösten slå neder leden, dhet han försummade, och enär meera på wintteren ledh, kom så mycken sniö, att han intet medelst lång afsijdes belägenheet kunde dijth komma, och kommande thijt åtta dagar för pingest, fann han icke långt ifrå ledet diuret opruttit och huden med håhl och ruttnadh förderfwat, som besågz och befans ett håhl baak på, derest udden tagit, och huden är förderfwat, men der hoos af quaarsittiande håår synes att dhet om hösten är fallit, och wid bogen på högre sijdan är udden träffat, huarföre och såsom dhet pröfwes wara skett i laga tijdh genom låfligh medell, så blifwer han derföre otilltalt och frij.
6. Dragonerne Issraell Persson och Magnus Lindbergh anlagades hafwa in julio 1685 stillit åthskillige pertzedlar af Joon Anderson i Brönie, och een dehl deraff igenbekommit, som dee tilstå och bekänna, nembl. 4 st. öfwerdehlar, wärderade för s:rm:tt 2 dal. 2 öre, ett handklåde 12 öre, 5 st. linhattar 1 dal. 4 öre, 8 st. halssdukar 1 d. 12: – , ett grönt raskförklåde 1 dal., 2 alnar floor 16 öre, swart tafsband med två näbbor 22 öre, 1 ½ aln gröna bandh 6 öre, nåch een

aln bandh 4 öre, een lijten tännflaska 16 öre, ett paar knijfwar 6 öre, ett paar skoor 16 öre, som gör tillhopa 8 dal. 20 öre s.m:tt. Sammalledes bekänna dee stullit een r.d:r in specie, uti lätt mynt 12 dal. s.m:tt och uti kopparmynt 3 dal. s.m:t, een slessingz öfwerdehl, ett lijtet skrijn som skall wara behällit, och [fol. 164r] i skogen förwaratt 30 alnar strumpband, berättandes der hoos att dragon Anders Larsson Hake antagit alla kläderne att förwara och sällia, och låtit förkomma slessingz öfwerdehlen och strumpbanden, och enär dhett blef oppenbaratt, dem ifrå sikh lefrerade, och een dehl hafuer hans hustru brukat och merendels uthslititt.

Denne Haka ähr stämbd för annan tiufnadtt hoos Joon Pählson i Moo, och waritt i föllie medh rustmästaren Smäll hardt intill tingzplattzen och stuckit sikh af wäghen, dy blifwer tyfsaken i Brönie opskuten, och Haken plichte tree m:k för olydno sino.

7. Mårten Olsson i Hallen på sin och sina grannars wägnar kärade till Joon Ersson och Hans Claesson i Wattuwijken och Erich Jönson i Bergzbyhn om een slåttmyra som kallas Grossmyra och skall wara belägen innom Hallens bydz rå och röör, och för een långh tijd sedan derifrå kommen, föregifwandes den wara sahl. kyrkioherden herr Jöns Sigvardj oplåthen. Der emoth inwändes att den dehlen som dee innehafwa af ålder lydt under deras hemman och boowall af gammalt skattegodtz som kallas Börillstehn och är belägen på hinsijden och att Grossmyran och Stoormyran äre skilde medh een holma.

Actor bekänner dhett sant wara. Sedan oppwijstes een sexmanna syhn af d. 2 augustj utan åhrtahl, om Stoormyran och des merkien emellan Börillsstehns mann och Hallens man etz., och dee 10 golfsletter som Hallmannen af samma myra tillkommo, gofwo dee till h. Jöns och hans effterkommande obehindratt behålla, och synebwefwet medh sina boomärcken dhett besannat, och äfwen så bönderne i Hallen, men intet nämbnes derutj Grossmyran som nu omtwistas. Utaf samma Grossmyra innehafwer Erich Jönson i Bergzbyen een dehl, och oppwijser fogdens Söfren Söfrensens breek der opå, daterat på Kongzgården i Jemptelandh d. 18 januarij 1592, att Erichz faarfader Månss Jönsson skall få bruka Grossmyran i sin lijfztijdh, och åhrligen gifwa afradh tuå skillingar, och alt sedan oqualt niutitt. [fol. 164v]

Uti jordeboken fins och gammall afradh wara dhett hemmanet påfördt, warandes Grossmyran ungefär belägen mitt emellann gamla ödesgodzet Börillstehn och Hallen, protesterandes Joon Erson att han borde niutta äfwen sin skattskogh effter Börillstehn, som Hallen effter sin partt, efftersom Wattuwijken des utan intet uthrymme och någon slått hafwer.

Såsom Mårten Olsson i Hallen på sin och sina grannars wägnar i Hallens by ej gitter bewijsa dhett Grossmyran nånsin lydt och legat under Hallens by, dertill medh fins af ett afradzbreek gifwitt af fogden Söffren Söfrensson d. 18 januarij a:o 1592, att Grossmyran är afradzlagd under Månss Jönson i Bergh i sin lijfztijdh för två skill. åhrligen i afradh, och i jordeboken fins gammall afradh på hemmanet skrifwen, warandes deth förra uhrminnes och dhett senare afradzlagd.

Altfördenskulld kan rätten icke mindre göra än conservera Joon Ersson och Hans Claesson i Wattuwijkenn och Erich Jönson i Bergzbyen wid sin uhrminnes häfd och rättigheet uti Grossmyran effter Sweriges lagh i det 1 cap. Jordabalken Landzlagen.

8. Joon Pählsson i Gahlhammar låtit stämbna Sunwijs Månsson i Ältnäs för skältzordh, huar emoth Sunwijs exciperer och föregifwer sikh intett i laga tijdh wara stämbd, som och befans, begärandes dilation till nästa laga tingh, då han med skiähl och wittnen will bewijsa Joon Pålson wara een tyf. Huarföre gafs honom tijdh att huxa sig om [öwerväga] och hafwa sina wittnen tillstädes och utföra samma action.

9. Dragonerne Samuel Frisk och Hans Littzen stämbde för tyfwerie och des utan otijdigtt lefwerne hoos Jönss Essbiörson i Wigge. Samuel comparerat men Littzen intett, dy oppskiutes saken, och Littzen för tredska och stämningz försittande saker till 3 m:k.

10. Oluff Anderson i Bergzbyen låfwat liggia i håll för Swän Anderson i Moo, och dhet ej effterkommit, dy plichte han 3 m:k. [*fol. 165r*]

11. Hustro Karin Jonsdotter på Krogen beswärade sigh i så måtto öfwer Joon Erson i Wattuwijken och Larss Gullichson i Hofwermo, att hennes mann Jöran Peerson monde 1684 om hösten utj een säck läggia någon maath, tree sölfwerskedar och några kopparpenningar, och bedit Larss Gullichson den på sin klöfia föra fram till kyrkian, och Jöran förmådde ej gå längre än till Åsan, och enär hon fick sin säck igen hoos Joon Ersson, wore skedarne bårtta.

Rp. Larss tillstår att Jöran lade sin säck på klöfian och årckade ej längre gå än till Åsan, och Larss till Wattuwijken, och om morgonnen bedit Joon Ersson att bära säcken till sochnstufwan, då Joon swarat sig icke kunna den bära, efftersom han nog längie hemma drögd och torde komma seent till tinget, och Larss lagdt säcken på bäncken och ridit sin wägh.

Joon Ersson berättar, dhet Larss bedit sigh bära säcken till kyrkian och dertill nekat, föregifwandes sigh sedan intett därom sigh bekymbra förr än bodh kom ifrå Jörans broder Peder Peersson i Hallen, och då fans säcken i cammaren, huaruti lågh een sexdalers och een 6 m:k:s plåth, och någon tijd der effter kom Jöran dijth och togh penningarna och saknade skedarna och någon maath, under huilken tijdh åthskillige fremmande der waritt, och han alldrigh togh säcken i förwaringh.

Dragon Jöns Kloo berättar, i dhet dragon Jöns Gabrielson Lijten, som hoos Joon Ersson i quarter lågh, för sigh sagdt sigh sölfwerskedarne stullit och åtta dagar i sin byxsäck förwaratt och sedan lagdt i säcken igenn.

Jöns Gabrielson Lijten är intet tillstädes, dy oppskiutes saken till nästa tingh.

12. Mattes Pålson i Östbergh citerat för hålliggiandes försummelse och ej comparerat, dy för tresko tree m:k.

13. Dragon Johan Dufwa stembd för eenfallt hoor och ej comparerat, utan under wägen ifrå rustmestaren Smellen stuckit sig undan, dy saker till tree m:k. [*fol. 165v*]

14. Gunnar Siulssons ödeshemman i Wästeråsom af 1 ½ tunland opptager Larss Swänson och i caution stält Joon Ersson i Wattuwijken och Oluff Swänson i Bergh. Nämbedmän Erich Hansson i Tåssåsen och Joon Olsson i Åsen och Jöns Jonson i Röröön skohla hemmannet strax effter Vallburgj besee till huus, jordh och hägnat, och genom sochnskrifwaren dhet nogast opptächna låta, och med sina nambn och boomärkien besanna.

15. Peder Johansson i Tåssåsen opbiuder andra gången Joon Jönsons hemman i Moo oklandrat, och nämbeden betygher dhet i många mäns åldrar warit Jöns families odalljordh.

Extraordinarie ting den 17 juli 1686

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 206r–210r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3473, fol. 306v–310v, RA.

Anno 1686 d. 17 julij höltz extraordinarie tingh i Bergh, wederwarande befallningzman wälbet:d Jonas Wargh och nämnden.

Påfwell Jonson i Ältnäas
Peder Jonsson i Moo
Joon Erson i Wattwijken
Nillss Jonson i Klöfssiö
Joon Jöranson i Bergzbyn

Joon Olofsson i Byhn
Oloff Jonson i Höghenn
Erich Hanson i Tåssåssen
Joon Olsson i Åssom
Peder Isaachsson i Skucku

Dato stältes för rätten dragonerne Hanss Carllsson Bäck, född widh Kåpparbärghett, och Tobias Andersson, född her i landett och Myskie sochn och angåfwos hafwa d. 15 junij sidstleden ihählslagitt och mördatt [*fol. 206v*] dragon Anders Jönson Melin, huar medh, effter corporalens Peder Påfwelssons Oxes relation och angifwande, är tillgångitt som föllier, nembl.

Att dee alla tree gått inn i Joon Jönssons gårdh i Öfwerturingen, och der ifrån till Joon Siuhlsons källare ib:m, brutitt opp dörran och öl uthtagitt och opdruckitt. Sedan opbrutitt Anders Olssons källaredörr, öl och lijtt smöör tagitt, och deth dee af smörett intett förtärdt, kastatt för hunden. Swäriandes och träthandes sin emillan, gåendes sedan neder till siöön och tagitt Anders Olssons båth och rodt öfwer siöön pass 1/8 dels mijhl äth Ytherturingen, och kommande till ett nääs emellan både Töringzgårderna, buritt eller dragitt båthen öfwer, och der förmenes Hanss och Tobias hafwa mördat Anders Mellin.

Och enär corporal Oxe, som sitt quarteer i samma bygdelagh uti Rätans by hafwer, bekom kundskap att Mellin ifrå sitt quarteer i Öfwerturdigen hoos Anders Olsson följt Hanss Bäck och Tobias öfwer siöön och icke igenkommit, der till med af huussmans Swän Knuthzsons son, som sitter på Ytterturingz fåbodar, fått wetta att Melin war omkommen, och Hanss och Tobias berättat honom [*rodt*] uthføre strömmen och där drucknad, förordsakatt att ransaka och göra sig der om kunnigh, och sändt effter Swän Knuthzson, och wid han rodde blifwitt warse den dödas kråpp liggia wid strandan neder i wattnet, som skedde d. 3 [*huius*], och strax den dödas kråpp låtit af Joon Jönson och Anders Olson i Turingen och dragon Mattes Dahl besichtiga, och befunnit tuänne dödellige såår, deth eena längst öfwer hufwudett ett finger långt, der blodet synttes frisk som dhet hade waritt nyss giortt. Dett andra mitt öfwer näsan, hardt under öghonen, så att näsabråskett war alldeles af och håhl mitt på, der blodh uthrann, kunnandes intett see honom huarken på händer, armar och behn eller annorstädes wara skadd eller såratt, huar effter han som nogast efftersedt.

Detta förehöltz Hans Carllson Bäck och Tobias Andersson medh påminnelse och wahrningh, att dee wille bekänna sanningen, men bäggie föregofwo sig intett till Anders Melins dödh wara wällande; dy förhördes dee serskiltt.

Hanss Carllsson berättade sigh skoola gå att kräfia dragon Larss Larson [*fol. 207r*] Goddagh för några penninghar han skyldigh war, som logerade i Ytherturinghenn, och kommande till Öfwerturingen kommit tillsammans medh Tobias och Melin, som der sitt quarteer hade, då Melin war till Joon Siuhlsons källare, och uti een bytta tagitt till 1 ½ stoop öl, som war draggiot. Sedan och opbrutitt medh een yxa Anders Olssons källaredörr, och een kanna öl tagitt och lijtt smöör, föregifwandes sigh af deth senare intett smakat, eij heller ätitt af smöret, utan dhet tillijka medh ett stycke brödh kastatt för hunden, sedan tillijka medh Tobias gått neder till siöön, och tagitt Anders Olssons båth olåfwandes och rodt lijtt uth på siöön.

Och wid deth samma Melin kommit, som waritt längre bortt att sökia effter någon båth, gående, den dee togo inn och han rodde öfwer siöön alt in till näsett, då Hanns och Tobias skola stijgitt på landet, men Anders Melin sutitt quaar och skutitt ifrå landet, säijandes adieu bussar,

och der hoos att han skulle roo uthføre forssen som Joon Jönson plägar göra, och denne afrådt honom der ifrån, men deth oachtadt gifwitt sikh till wäg, och Hanss och Tobias landwägen till quarnhussett som står pass mitt i forssen, och eij längre ifrå båthlänningen änn ett gått bösse-skått, derest een finne, Peder Pedersson wid namn, war, och dee frågat honom om han blifwitt warsse Melin komma med båthen uthføre fårssen, och han swaratt nej, då dee gingo uth på udden nedan för strömmen och fingo see båten wräka i Ytherturingz siöön.

Finnen hade sin båth i Öfwerturingz siöön, som desse rodde öfwer, ofwan för forssen till andra sijdan, och dee råkatt Swän Knuthzsons son Swän, som hade båth nedanföer fårssen och dem rodde först in under forssen att see effter Melin, och sedan öfwer siöön, som är till 1/8 dehls mijhl, finnandes och tagandes då Mellins båth, som war lijttett meer än half medh wattn, och een åhr flööt lijttett effter, berättandes båthen wara intett stött eller skadder till dett ringesta, och der hoos att omöijeligitt är at troo, dhet någon båth oskadd och icke söndergången skulle komma uthføre samma fårss.

Sedan begåfwo dee sikh landzwägen till Hafrö, der Larss Goddagh arbettede, och kommande der ifrån haftt samma båth tillbaka först till forssen, den dee drogo öfwer näsett och sedan öfwer siön till Öfwerturingen, och der ifrån gått till Räthan, der dee töfwade till åtta dagar, och sedan till byhn Bööle, der corporal Peder Oxe togh dem i arrest.

Hanss Bäck förmanttes ytterligare bekänna sanningen, emädan som han [fol. 207v] hölt sielf otroligit och omöijeligitt, att någon båth kan komma oskadd uthføre forssen, och gafs wid handen, att dee då måtte buritt eller dragit båthena deth lilla styckett öfwer näset som brukelligitt åhr, men han nekar som förr der till, föregifwandes sikh och Tobias ingen ordsaak till hanss dödh wara.

Corporalen berättade att barnen i Turingen sagt, Mellin och Bäck illa låtitt och trätatt sin emillan och tallat tydska, och eij mehra förstått är att capiten blef offta nämbedt, huar till Hanss och nekar, föregifwandes sikh på lustigheet kastatt korslantt medh honom och sin emellan waritt rohlighe.

Tobias Andersson, att Anders Melin war i Joon Siuhlssons källare, och tog 1 ½ stoop ööl, som war klartt och intett dräggiot. Sedan i sin wärz Anders Olssons och tagitt een kanna ööl och lijttett smöör, och widh han kommit uhr källaren, blef han warse sin werdinna komma gående, och dy satte deth uthi een bodh, och alla tree lagdt sikh utom gården, och Tobias sagt till henne, att gäster waritt i källaren, och hon swaratt, deth kan så wara, och Melin berättatt huad som uthtagitt war. Sedan togo dee öhlcannan och mathen och förtärde, men Hanss åth intett utan gaf sin dehl åth hunden.

Der medh begåfwo dee sikh till siöön och tagit Joon Jönssons båth, och rodt öfwer till båthlänningen, derest Hanss och Tobias stego opp, men Mellin skutitt båthen ifrå landett och sade sikh skohla fålas uthføre fårssen, som Joon Jönson göra plägar, och sade adieu, då Hans warnade honom, men han lijkawäll drogh sin wägh åth forssen, då denne låpp uth på udden, och fick see honom då wara kommen i fårssen, låtandes baakstambnen gå före och war bleek som lärefftt i ansichtett, gåendes sedan till quarnhussett och frågatt finnen Peer Person effter Melin, som sagt sikh honom intett sedt, och denne med Bäck blef sedan warse båthen wräka uth på siöön, och dy läth finnen roo sikh öfwer till andra sijdan, och inemooth Swän Knuttzsons heemwist råkatt hans son Swän, som rodde dem öfuer Ytterturingz siöön, och då tagit Mellins båth långt uti siöön, hardt wid andra landett, opp, som war lijttett meer än halff med wattn, och det ena håbannet af och den andra håwidian wriden baak om. Men båthen war intett stött eller skadd, den dee brukade sedan ett stycke och wore till Hafrö, och i återfärden dragitt honom öfwer näsett, berättandes och Joon Jönson skall samma fårss medh [fol. 208r] båth passerat.

Corporalen angaf dhet Swän Knuthzsons son Swän berättatt sikh opptaga een åår, och på sielfwa handhållet såth een hudlapp stoor som een slantt, den Tobias tagitt och wijst Bäck, säijandes, seer du det här och der med kastatt samma hudlapp i siöön. Tobias sade först sig dett icke minnas, utan gåssen måtte dett wetta, och sedan att deth intett war sant.

Swän Swänsson, een månad ringare än fembton åhr gammall, förmanthes säija reent uth huad honom i saken war kunnigt, och berättade att Hanss och Tobias kommo i skogen gående medafftons tijdh och frågade om någon båth war sedd, och swaratt, att een wräker uti siön, då Tobias sade, att Anders Melin hade sålt af, och följt dem med sin börda intill gården, men dragonerne gått till strandan åth båthen, och intett frågatt effter sin fader eller med honom talte, och sedan till båthz, då dee rodde så långt opp för strömmen som dee förmådde, att sökia effter Mellins hatt, som föregafs, och sedan uthføre och ett stycke ifrå andra landett, hint op båten som war intett wäl halff med wattn, doch näst förr råkatt een åår, den Swän togh opp och fick see een hudhlipp sittia på handhållet pass stoor som 1/4 hand, den han wijste och fick åth Tobias, och han åth Bäckén, säijandes seer du deth här Bäck, och han sade allenast ja, iag seer, warandes Hans intett frisk af sikh heller wäll till modz, då Tobias kastade den i siön.

Och strax togo dee båthen och hade till landz och stälpte wattnet uhr och genast opskötho, som intett war skadd eller laak. Hans lade sikh på marken och Tobias giorde ett ösekaar och stötte på Hanss att fara sin wägh, der med rodde denne Swänn bårt heem åth, wettandes intet huart dee togho wäghen, eij heller mehra om den saken, förutan deth han först blef pass tree weckor der effter warse Melins kråpp liggia wid strandan i båthlänningen nordan om nääsudden derest dee resande plägha öfuer näsett bära och draga båtharna, liggandes hufwudett och pass halfwa kråppen på stranden opp uhr wattnet och halff neder i, hafwandes ett såår mitt öfuer hufwudett ifrå pannan ett finger långt, och huden lijtt aff, och blodh i hårett merndeels skårnatt, och dett andra sårett öfwer näsan, der ett håhl war, och blodh pållrade uth. [fol. 208v]

Joon Jönson i Turingen examinerades och berättade, att besagde dragoner wore tijssdagen effter den andra stoorböndagen i Turingen, förståendes att Melin hade sitt quartiere hoos Anders Olsson och Tobias hoos denne, men Hanss Bäck intett der i byhn: warandes alla man- och quinfolk bårta i skoghen, och allenast barnen hemma. Widh pass medafftons tijdh hafwa dee rodt derifrån och tagitt båthen som dennes hustru kom medh ifrå quarn och ingen oskähl giortt i hans gårdh. Han berättar och att dragon Mattes Dahl, som hade quartiere hoos Joon Siuhlsson, war samma daghen merndeels hemma och icke långt bortt, och kommande heem, hördt Bäckén och Mellin trätta.

Dahlen är på arbette i Hafre och waritt budh dijth till bonden, men funnit intett folek hemma, wettandes intett meera derom förr än corporalen tagitt honom med sikh att syna lijket, då Anders Olson och Mattis Dahl och wore medh. Lijkett lågh på norra sijdan om udden något långt ifrå strömråkan, och deels grunt wattn och ingen edu eller agga [våg, baksjö] är der som kunnat föra lijket dijth, eij heller kan han tänckia heller troo wädrett så starckt waritt heller kan blifwa, att dhet lijket mächtatt dijth drifwa, liggandes hufwudet dels på strandan och kråppen i wattnet. Ett såår war mitt öfwer huffwudet pass ett finger långt och bredt, och huden der omkringh kråsat, hårett war blodigt och lijka som frisk blodh i sielfwa sårett, kunnandes intett märkia och see, att huffwudskålan war brächt eller sönder. Mittöfuer näsan strax nedan ögonen war ett håhl så stoort att man ett finger kunnat där i sättia.

Joon Jönson tilspordes om han fåhlatz nånsin utföre samma färss? Huar till han nekade och sade, att ingen menniskia med willia kommer den wäghen, och omöijelligen att någon båth kan komma heel uthføre, ty förutan höga och stoor stehnar här och där, är een högh tuärhälla i forssen, och fallet derifrån högre änn ifrå Kråpåssen, der till medh kan een båth icke wara i sådant fall halff med wattn, utan öfwerfull, dy om han huålfwer om först och sedhan tillbaka, så blifwer han äntteligen full och går i marwad, att wattnet går öfwer både sudorne och allenast stambnerne synas, tillaggiandes att een sin båth för någon tijdh sedan kom löös och drefs uthføre een forss icke långt der ifrå, som icke half så stoor är, och lijkwäll icke een spillra [fol. 209r] snart sagt heel och behållen.

Men wid norra sijdan om strömmen är een (quitzell) och såssom bäckiar och skyrder innom små holmar, huaruti dee quarn hafwa, der han kan en och någon gångh dragit båthen uthføre och slepat öfwer quarndamen, somblige gånger stått i båthen och somblige gångor med tågh

ledsagatt honom uthføre, men uthføre stoor och sielfwa färssen inghenn menniskia giortt, eller den som wett hafwer görandes warder. Item att om någon båth flöto uthføre, så är fartten så till, att deth skall skee een stugulängd eller högst tuå ifrå quarnhussen, dy på södre sijdan äre store och tätstående steenar, att ingen båth kan komma der framp ytterligare, huru wägarne löpa ofwan och utan effter till quarnarna, om een kan see huadan någon kommer. Rp. att bäggie wägarne komma tillsammans lijttet ifrå strandan i skogen och ifrå quarnan näpligen synas och märkias kan.

Joon berättade, finnen Peer Person för sig sagt, att Tobias frågatt sigh om någon båth war syntt, komma ofwan effter, och fått nej till swaar och han fölgt dem ett stycke uthføre strandan och ingen båth blifwitt warsse, ty han waritt då redan långt uth på siöön, säijandes att dee iu så snart hint till quarnen öfwer näsett som båthen uthføre färssen.

Anders Olsson, att dee alla tree effter sin hustrus mehning, som war hemma i Byhn med ett spädt barn, hafwa hullpittz åth att bryta opp källaredörerne och öl uttagitt. Sedan att hust-run hördt Bäck och Melin träta. 3.) Strax effter middagh tagitt des båth utan låff, som dee och alldrigh plägar begära båthar till läns, utan taga huar dee någon finna. 4to.) Fölgt corporal till likett som lågh på norre sijdan om udden och intett synes lijcht, att wädrett kunnat drijwa dhet dijth, så gått som strömmen förbij, och skulle så waritt, så wore likare att dhet stadnat på södre sijdan om udden.

Huffwudet lågh till strandan, ett håål mitt öfwer huffwudet ett tumb långt och bredt, med blodh deromkringh och som frisk blodh i sårett, där huden war bårta, och kunde intett see skålen wara brächt. Öfwerst wid näsan mellan öghona war ett stoort håål, hållandes såren omöijeligen kunna aff färssen wara stötte, och att halssen intett war brächt, ej heller fleera såår på kråppen.

Item att ingen menniskia med båth kan der passera, utan een bäck eller afskåra kring om håålmån åth quarnarna, derest een [fol. 209v] någon gångh kan dragit båthen uthføre öfuer quarn-damen och hohn. Sedan att han fick igen sin båth alldeles oskadd, så att den icke een stööth kan hafwa fått, som noga togz i ögnesyn, och der han alldrigh så lijttet fått, så haar han intett håålit, ty han är något gammall och der hoos göras båtharna myckit tunna, desto bättre att kunna bäras öfwer näsett och edett. Item att gångwägen till quarnan så ofwan som uthan effter löper hardt wid stranden, och kan wäll skönias huadan een kommer, om acht der på gifwes. Men wägen som dee pläga bära båtharna öfwer, åhr beläghen längre opp i skogen. Item, att Matthes Daal sagt, dett Bäck och Mellin trätatt, men intett hördt om huad.

Hans Carlsson Bäck förehöltz ytterligare sakzsens omständighe sammanhangh, med begåran han wille betänckia sin sahligheet och bekänna sanningen. Rp. att hann kan säkert tänckia, dett ingen menniskia kan troo deth någon båth heel och oskadd kan komma uthføre den färssen, ej heller hann sielf. Item att båthen skulle kunna gå rätt och wara allenast half med wattn, men likawäll påstår han sin oskyldighet, nekandes see hudlappen som Tobias skall kastatt i siöön: säijandes dhet finnen intett fölgt dem uth på strandan att see effter båten, utan dee både, och blefwe warse båthen wara tohm utan folk, beklagandes sitt oförstånd wara, att dee ingen christelligh wårdnat om Melins igenfinnande hade, huarken hoos Swän Knuttzson heller i någöndera Turingzbyar.

Tobias förehöltz i lijka måtto sakens sammanhangh, swarade att ingen kan troo deth någon båth kan komma heel och oskadd uthføre forssen som dhet icke, som hann sedt haar, nekandes om hudlappen, men Swän påstodh sin relation, då Tobias sade sigh taga hudh aff sin tunga och sättia på ett sitt finger och wijsa Bäck, men intett war någon på åhrann, föregifwandes sigh för fendrick Adam Siöbergh daghen effter i Råthan säija att Melin war omkommen, huar om han intett skall sigh bekymbratt, och då war corporal Oxen till Herrdahlen, och sedan på krigz-rätten her i Bergh och fick ingen kundskap der om förr.

Corporal Oxe berättar [*fol. 210r*] att Mattes Dahl sedt deras åthforor och waritt rädd för dem, och där han såth att hassla furubarken intett fördristatt sigh sittia uthann yxa, att wäria sigh, i allt fall.

Sakens bescaffenheet påmintes nämnden att betänckia och öfwerläggia, deth dee och gjorde, och eenhälligen beslötho, att saken måtte beroo till des finnen Pehr Peerson, som nu wistas i Räfsundz gäld och Bodsiö sochn, kan komma till förhör, huad dagh och huad tijdh om dagen Hans Bäck och Tobias Anderson kommo till quarnhusset, och om han sedt huadan ifrå dee kommo, och om han såg båten komma uthføre strömen, som löper hardt inwid quarnarna. Sammalledes hålles nödigt, att dragon Mattes Daal blifwer examinerat, huruwijda Hanss Bäck och Anders Melin trätatt i Öfwerturingen, förr än dee begifwitt sig till båt öfwer siöön.

Extraordinarie ting den 28 juli 1686

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 210r–211v, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3473, fol. 310v–312r, RA.

[*Fortsättning på extraordinarie tinget den 17 juli 1686*]

Den 28 dito.

Warandes häradskrifwaren wäll:tt Carll Wargh i befallningzmans ställe, och ordinarie nämnden, förutan Nillss Jonson i Klöfsiö.

Medelst deth tahl som dragon Oloff Jonson Fiskiare haftt för Larss Gulichson i Hoffwer-moo uti Myskie sochn, och han för capiten wälb. Carll Ruttenkrantz, nembl. att Essbiörn Mårtenson i Byn, uti Ytterhodal sochn i Helssingland uthspridt och sagt, dhet dragon Mattz finne berättat för honom, sig sedt Hanss och Tobias mördatt Melin, men ej dristatt sigh gå fram, examinerades Essbiörn derom, berättandes sig denne sommar intett taltt med Mattz finne, och myckitt mindre någott af honom hördt heller för Oloff Jonson Fiskiare dhet berättat, doch sagt och frågat honom hwij han icke förfogatt sigh till compagniet, emädan som han hördt att compagniet ähr hoop stämbt för ett mordh skuld som skett är, heller stå i wacht, och meera intett, williandes besanna sitt tahl med een attest aff Mårtten Jonson, Oloff Persson, Mårtten Pederson och soldaten Peer Danielson i Fåttsiö i Ytterhodahl, som med deras boomarken är verificerat, men sine dato. [*fol. 210v*]

Sagusmann Oloff Fiskiare är intett tillstädes, utan stadder i Ytterhodal sochn, och är tillsagder att comparera.

Dragon Mattes Dahl (finne) förhördes, berättandes först sig snart på åhr och dagh intett taltt med Essbiörn Mårtenson, och sedan allenast bedit honom i Hafrö, enär Melin der begrofs, hälsa sin dotter, nekandes alldeles sagt för Essbiörn sigh sedt mordett, ej heller dhet sedt, och kann deth med trygt sambwette *edeligen* betyga, berättandes sig komma heem till Turingen middagztijden, då Bäckén, Tobias och Mellin där woro, och hörde fuller att Bäckén och Mellin på främmande språk trättade och bannades fuht på swenska in i Tobias quarteer och stugu, wettandes intett des begynnelsse eller ända, föregifwandes sigh icke stoort wara för dem rädder, men medelst deras olåth ej dristatt sittia der bredhewid att hassla furubark utan yxa, ehuruwäll dee honom intett tiltaltt.

Item, att likkett låg grufwatt: wändandes ansichtett neder, och på halfft hufwud på strandan, och kråppen neder i wattnet. På hufwudett syntes som ett slagh pass ett finger bredt och ett halfft långt ifrån skallen neder åth jessan fult med blodh och tychtes ej wara genom gått. Öfwerst på näsan war ett håhl, att een kunnat stinga fingrett utj.

Peder Pederson examinerades och berättade sigh wara uti Turingz quarnen, dijt Hans Bäck och Tobias lijttett effter middagh kommo, frågandes Bäckén honom om han sedt någon båt

komma uthføre färssen? Rp. nej. Om han sedt Anders Melin. Rp. nej, då Bäck sagt att han rodde uthføre forssen och fått till swaar? Tagh der igen honom, emädan som ingen menniskia kan komma med lijfwett der uthføre, kunnandes intett see om Bäck och Tobias kom ofwan eller nedan effter till quarnhuset, efftersom biörkskogh är hardt wid strandan och han dem eij warse blef, förran dee wore kombne på strandan och steenarne. Sedan frågade Peder dem om Melin hade många penninghar hoos sigh. Swarade Tobias, han hade icke meer änn een slant.

Hanss Carlsson Bäck påminttes uthförlighen om saken, med förmaning att han wille sigh wähl betänckia och sanningen bekänna. Men han [fol. 211r] nekar som förr alldeles till gärningen. Item med desse ordh: Har iag giordt den gerningen, så låthe Gudh mig alldrig ostraffatt komma uhr fängelsett, som iag doch icke är, och der hoos som tillförne, att för menniskioöghon synes otroligit, att någon båth uthføre den färssen oskadd, som skett är, komma kan, och att han med Melin intett trätatt i Tobias quartiere, utan trätallattz [tjatatt] om huilkendera förr af dem gått ifrån Räthan och kommit till Ansiön, och fuller illa bannadtz och ordkastattz derom.

Tobias nekar och så medh till factum, och att han wantt af Melin tree slanttar, och een där aff swor han sigh till, den han hade enär dee skilldes åth, och med samma ordeform som Bäckens haar.

Mattis Dahl, som war medh enär Melins kropp och lijk optogz, berättar een slantt liggia i hans byxsäck, den corporal Oxe togh.

Erich Hanson i Tåssåsen berättade, att Melins hatt är igenfunnen, och brukas nu aff dragon Erich Linn, huar på ett håhl skall wara, och han sagt dee säija sigh intett slagit Melin, see håhlet på hatten. Tobias föregaf wallbarnen hatten igenfunnit.

Pijgan Malin Pedersdotter, som haar tientt i Hafre, berättar sigh höra på kyrckiowallen i Hafre, då Melin begrofs, af folckett talas och säijas att Melin har med kohrtt spelatt af Hanss Bäck hans halfwa klädesjacka och wellat hafwa des halfwa värde, deth Bäckens eij wellat, och samma gång hörde säijas att Hanss Bäck skulle sagt hoos Larss Anderson i Öhn till Tobias, altså bödh Melin oss faarwäll, och fått till swaar: Du fohr iu så med honom, han måtte fuller biuda faarwäll, som gårdzfolckett skall hörtt, som sades, wettandes intett huem som deth sade, och huru der med må wara.

Tobias berättade sigh spehla kortt med Melin om öhl, men intett Bäckens, och att han intett weeth att Melin spelatt halfwa jackan af Bäckens. Om natten wore dee hoos Larss Anderson i Öhn och nekar Bäckens sagt Melin budit fahrwähl och sigh swaratt, du fohr så med honom, att han måtte fuller biuda farwäll. Larss Anderson och broderen Oluff [fol. 211v] wore hemma, och dragon Larss Goddagh som der tienar.

Gevaldiern Anders Mårtenson sade corporal Peder Oxe i gåhr säija sig kunna säkerligen swäria dem wara Melins banemenn, då Tobias swarade: Kan han göra deth, så will iag taga saken på migh. Gevaldiern berättar der hoos sigh i gåhr see forssen som dee säija båthen gått uthføre, och håller omöijeligitt att någon båth kan komma heel och oskadd däruthføre, efftersom der äre stoore stenar här och där och stoort fall. Item sedt där lijkett fans, och håller alldeles omöijeligit, att strömmen eller wädret dhet kunat dijth bringa och föra, emädan som deth baak om ett nääs war och strömen långt derifrån går.

Hanss Bäck nekar sigh med Melin spelatt kohrtt om jackan, och att han sålde bortt henne på camperingen, eij heller sagt att Melin budit fahr wäll till Tobias, och fast mindre fått angifne swaar af honom hoos Larss Anderson i Öhn, williandes gärna döo om Oxen med skiähl och wittne kan swäria honom wara baneman, fast han ähr oskyldigh.

Dragon Mattis Larson Bohm föregifwer sig råka Bäckens och Tobias i Öhn om nattan då dee lågo, och Tobias sade: Iag tänchte dett waritt Melin, och sedan att han haar seglatt utföre Buhrforssen och lærer näpligen komma. Om morgonen fölgde han dem på båten, och dee intett söcht effter den bårtkomne, eller tallat om honom, men båten war oskadd.

Så wijda uthspriddt är, att Hanss Bäck skall sagt till Tobias hoos Larss Anderson i Öhn i hans huussfolckz närwaru, Melin böd oss faarwäll, och Tobias sagt, du foor så med honom, han

måtte fuller buda faarwähl, och Larss Anderson och broderen Oluff, tillijka med Larss God-dagh, som der tienar, icke tillstädes äre, och till des heemwist till sex mijler är, der till med är hatten icke kommitt till syhns, ej heller den som den hittat, altså förordsakas rätten och så denne gången saken differera och låta beroo.

Ting den 30 september och 1 oktober 1686

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 229v–233r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3473, fol. 328v–332r, RA.

Anno 1686 d. 30 september och 1 oktober [höltz laga tingh] medh allmogen af Bärgez tinglagh, wederwarande i befallningzmanns ställe, häradzskrifwaren wälachtatt Carll Wargh och näm-bden.

Påhl Jonsson i Ältnääs	Joon Olofson i Byhn
Peder Jonsson i Moo	Oloff Jonsson i Höghenn
Nillss Jonsson i Klöfsiöö	Jöns Jonson i Röröön
Erich Hansson i Tåssåssen	Joon Jonson i Bergzbyen
Olof Olsson i Råthann	Joon Olofsson i Åssann
Joon Ersson i Wattuwijken	Peder Isaachson i Skucku

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz placat om mynttetz wärde i stoora siötullen.
2. Gunnar Siuhlssons ödeshemman i Wästeråsom af 1 $\frac{1}{3}$ tunland är öde blifwitt 1663, och af näm-bden besichtigatt och syntt, och befunnit åkern wara i fast lägde, ängiarne skoghwuxne, gerdzlegårderna alldeles nederruttne och oduglighe, och allenast een höladu som kan repareras. Inga huus behålldne i mangården som duglighe äre, och af dee gamble betyges ej meera dugli-gitt wara än tuå hööbodas kunna der af göras. Larss Suånson ifrå Bergzbyn begärer deth opp-taga, men under åtta åhrs frijheet kan han intett deth göra, huilkett lämbnes till herr gouver-neurens excell:s höghgunstige resolution.
3. Nills Jönsson i Hwijtwattne waritt halfgårdzkarll, och i wåras stijgitt aff och waritt tienst-löös medh hustrun, huilken begärer opsättia een krogh $\frac{1}{4}$ dehls mijhl ifrå Hwijtwattne, som är elack och brandt wägh, och för dee reesande beswärligh att komma till bydz. Orten är belägen emellan Råthan och Öfwerhogdahl 1 $\frac{1}{2}$ mijhl på huardera [fol. 230r] sijdan, och är till observera att bem:tte ortt hörer till chronhemmannen i Hwijtwattnet. Näm-bden och närwarande allmoge betyga ortten för dee resande myckett nödigh och nyttigh.
4. Näm-bdeman Jöns Jonson i Röröön och Erich Hansson i Tåssåsen hafua besedt ortten i Skålan, derest Peder Jonson förledne höst huggitt een älgzkalf till död medh een yxa, och betyga att ett diur gått för ledett icke långt ifrå kiernan, och diuret war flådt och oppgiortt wid kiern eller siöbredden som är sönk, men intett kunna wetta och intyggha om dhet samma war gångitt för ledh eller något annat. Peder Jonson sade sig kunna säkerligen gå lagh, att diurett af udden fått dödzhuggett, och wid dhet blifwett warsse folk, gifwitt sigh uth på morasett och dyhn åth kiernan, och wid brädden dhet med een yxa träffatt.

Så wijda intygghatt är, att på älgzhudan intett håhl effter någhon udd kan synas och märkias, ej heller kunna förordnade näm-bdemän betyga att dhet diuret som wid siöbrädden war opp-giortt har gått genom ledett och fått hugg, och Peder Jonsson föregifwer sig kunna gå lagh, att

samma diur war gått för ledh och fått dödzhugget, altså befrie Peder Jonson sikh å nästa laga tingh sielf tolfte der ifrå edeligen.

5. Märirt Pedersdotter ifrå Ragunda och Håssiö by förestältes och skuldgafts wara belägratt aff dragon Johan Nillsson Duffwa, som sin ächta hustru i Norie hafwer och nyligen dijth för-rymbder, huilken bekände och tilstår gärningen, och att barnett lefde i 20 weckor, och der hoos att hon medh Peder Jonsson i Hullstadh uti Ragunda hafft beblandelse, som och finns i des 1682 åhrs protocoll.

Emädan som Märett Pedersdotter hafft beblandelse med Peder Jonsson i Kullstadh, och nu andra gången med een gifft persohn Johann Nilson Duffwa, altså fördubblas straffet, i an-seende till förra lägersmählett och blijr 40 m:k, och för dhet hon medh een gifft persohn [fol. 230v] horatt, plichte hon effter Kongl. Maj:ttz straffordningh medh fyrattijo dahl. silfwer-m:tt.

6. Oluf Jonsson i Gaalhammar kärade till sin granne Oluf Person ib:m, för deth han skall af hans åker tagitt tuå skylar korn, berättandes sikh dem sakna, och dhet sagt för fureren Oluf Anderson, som war förordnatt att rächna tijonden, och uti alla fyra grannars närwaru sågh effter rummen och håhlen, och befann på Olof Jonssons åker 2:ne, och han tuenne skylar tröskatt, på Erich Larsons 3:ne och han dem optröskatt, Joon Pålssons ett och tröskatt een skyhl och ett bandh, och på Oloff Persons åker allenast ett håhl, och han bekäntt sikh tröskatt 3 skylar, huar af præsumtion är giordh; huartill Oloff Pedersson swarade att een skyhl war ikullblåst, den han inburitt, och först att fleera håhl kunde wähl der wara, men han kom sikh icke till råda att wijsa dem, och sedan nekade han der till, säijandes sikh af oopdragitt korn, 2:ne skyhlar heemfördd, williandes intett bekänna, kornskylerne olåfligen tagitt. Erich Larson ib:m berättar sikh föllia fureren på åkeren och fann intett meer än ett håhl effter een kornstångh, och inga fleera taltte Oluff Pederson om.

Nämbdeman Jöns Jonsson i Röröön, som stämbde Oluf Pederson för denne saak till ting, intygade sikh till honom säija, att effter furerens tahl är intett klartt, då Oloff suaratt: Om iagh wiste dett skulle blifwa tyst och icke oppenbaratt, så kunde iagh wäll förlijka honom, elliest wore bättre ogiortt. Erik Larsson bekänner sikh höra af honom samma ordh.

Saken togs i betänckiande, och till föllie af 7 capitlett Tyfmålab. L.L. voterat och afftallatt att lämbna till nämbdens wäriande eller fällande, huilkett noga öfwerlades, och beslötho honom intett wäria kunna.

Alldenstundh Oluff Pederson är tillwitt hafwa stullit 2:ne skylar korn på åkeren af sin granne Oluff Jonsson, och der till krafftige præsumtioner äre, så ähr saken heemställt nämbdens wäriande eller fällande, effter 7:de capitlett Tyfmålabalken L.L. och dee honom intett derfore [fol. 231r] wäria kunna, altså är han effter bem:tte capittell plichtig att gifwa Oloff Jonsson tuå skylar gott korn igen af samma åker, och der hoos böta fyrattijo m:k.

7. Sunwijs Ersson i Rätan bekände sikh häfdatt sin fränka Märirt Larssdotter ib:m, och aflatt barn med henne, som i lijfwett är, begärandes henne få ächta. Deth befans att Sunwijs moder hust. Märirt Sunwijsdotter war syskonebarn med hennes fader Larss Larsson.

Såssom tertius gradus [*betyder här gifte mellan sysslingar*] intett är förbuden, och Sunwijs Ersson will ächta sin frilla Märirt Larssdotter, så wari deras both effter 3 capitlett Gifftmålabalken Landzlagen halfua mindre, och dy böther han 20 m:k och hon 10 m:k.

8. Peder Jöransson i Klöfsiö insinuerade hurusom han war arffallen till halfwa Norrgården i Klöfsiö, som in alles består af 2 tunland, och hans broders Uhne Jöranssons barn den andra halfwa, och barnens styffader Nillss Jonsson köpt ett tunland jordh i Backgården, och deth gif-witt Peder Jöransson för hans tunland i Nohlgården, deth han tilträdde och åtta åhr brukatt, och

lagligen der med procederat, och förledne währ bägge ryggiat köpett och tagitt huar sitt igen, deth Nillss Jonsson tillstår, berättandes sigh honom uthbyta, på deth hemmannett, som lijttett är, kunde komma tillsammans och icke delas och skingras, men för hans trägenheet skull måst cedera honom, williandes ingendera taga lösn.

Och så wida hemmannet intett kan tåhla 2:ne åboer, fans skiähligt att låta låtten gå dem emellan, som och skedde, och föll så att Uhne Jöransons barn skola uthlösa sin faarbroder Peder Jöranson effter mätismanna ordom, effter 3 capitlett Jordabalken L.L., der dee sins emillan derom eij komma öfwereens.

9. Emellan Gussorm Kiehllsson i Bööle och Swän Kiehllsons änckia hust. Kerstin Pedersdotter blef så afftallatt och slutitt, att hon skall behålla tuå mählingar åker aff dem hon innehafft och brukat sig till måtto som hon bäst kan och förmå, iemwäll och behålla den slått henne tillförne tilldelt ähr. [*fol. 231v*]

10. Gamble regementtzskrifwaren Johan Johansson angaf sochnskriwarenn Halfwar Jonsson hafwa opburitt aff 1679 och 1680 åhrs huusmans skatt, bestående af 36 dal. s.m:tt, och dem utan ordre lefuereratt till capiten Mickell Erichson Planttingh, sökiandes nu Halfwar derom, som lefwereringen giordt, antingen skaffa ordre eller penningarna. Huar öfwer han sig förklarade sålledes, att han war ingen opbördzman derutinnan, utann frambledne länsman Jonas Isaackson, huilka capiten åthskillige gånger fordrade, och länsman een och annan gångh låfwade och sigh obligerade, och enär han lågh på sin sotesängh läth capiten exequera uth samma 36 dal. s.m:tt, dem Halfwer lefwererade, deth Påhl i Ältnäs och Joon i Wattuwijken betygha santt wara, och att han intett hade meera der med beställa.

Johan Johanson säger capiten bekäntt sigh dem fätt, men intett böör hafua heller restituera will. Halfwar förmente honom godh tijdh haftt sökia derom medan capiten war hemma och begärer dilation till hans heemkombst, då han lærer wähl förswara deth han oppburitt, men Johanson will hålla sigh med Halfwar såsom sin rätta fångzman. Påhl och Joon tillijka medh fleera, betyga att länsman nödgades för penningarnas borttowarande tillåtha sin son ått capiten att gå dragon, och derföre hade han tållamod med honom så längie.

Emädan som Halfwar Jonsson icke war opbördzman för 1679 och 1680 åhrs huusmanns skatt af 36 dal. s.m:tt, utan 1682 tillhållen iempte några tolfmån exequera samma penninghar hoos länsman Jonas Isaacson och dem, som odisputerligitt är, till capiten Michell Erichson Planttingh lefwereratt. 2do) Så haar capiten alt sedan waritt merndeels hemma stadder och intett lagligen der om tiltaltt och krafder, altså pröfwes skiäligt att differera saken till des capiten kan komma heem, och wijsa på huad sätt han ofwanbem:te 36 dal. s.m:t emottagitt hafwer.

11. Dato företogz saken om Anders Melins dödh och afgångh, och effter angifwandett på extraordinarie tinget, examinerades Oloff Anderson i Öhn edeligen, bekännandes Hanss Bäck och Tobias komma seent om afftonen till Öhn, då Bäckén sade, att een aff bussarna hade sålt af, och sedan att [*fol. 232r*] Mellin rodt uthföre färssen, och båten sedder nedan före wadnäsett och karlen bårta, och samma ordh fälte Tobias, och der hoos att båthen war oskadd och halff med wattn och bägge om morgonen bårtreste. Mehra sade han sig intett höra der om tallas och, som fleera, höllt omöijeligitt någon båth heel utföre samma färss kan komma.

Melins hatt besågz, och befans ett håhl ett finger långt allenast på den eena sijdan af kullen, som sedan igensömatt är. Oloff Anderson berättar den war funnen wid Ytherturingen uth med strandan, geent emoth där likkett fans, doch pass 1/4 mijl öfwer siöön. Larss Anderson och Larss Goddagh äre icke tillstädes, och Oloff betyger dem intett meera hörde tallas än han nu bekäntt.

Saken heemskötz nämnden till betänckiande, som effter något sambtahl och conference eenhälleligen voterade att wäria dem, så wida inga sohklara skiähl och wittnen finnas, huarmed dee till sakenna kunna öfuertygas och bindas.

Endoch starka præsumtioner och liknelsser finnas att dragonerne Hanss Carllson Bäck och Tobias Anderson skohla ihählslagitt och mördad dragon Anders Melin, såssom först, att Bäck med honom i Turingen kijfwatt och trätt, sedan fölgdtz alla tree derifrå öfuer siöön uti een båth.

3to) Är båten igenfunnen nedan för forssen heel och oskadd, som medelst stoorä steenar och ett stoort och ett högt fall hålles omöijeligitt, utan likkare att dee buritt båten öfuer näsett som brukelligitt är, och Melin altså præsumeres icke wara omkommen i färssen, utan af deras handawärekan. Båthen haar ej heller waritt omhualfder, utan pass half med wattn.

4to) War Melin såssom slagen mitt öfuer hufwudett med een käpp eller stöör och ett håhl öfuer näsan strax nedan för ögonen, som förmeenes ej kunnat skee i forssen.

Altså i anledningh af Sweriges lagh och domarareglan, som biuder i lijfssaker hafwa fulla och sohlklara skiähl, och i blinda saker benägnare wara att hielpa än stielpa, håller rätten säkrast wara, att wäria Hanss Carllsson Bäck och Tobias Anderson för samma mordh, doch uti underdånödmukheet under höglofl. Kongl. Swea hoffrätz nådige omdömme och änttellige resolution heemstältt. [fol. 232v]

12. Hustru Karin Jönsdotters saak på Krogen om tree sölfwerskedar företogz, och Jöns Kloo tilstår sigh hörtt af Jöns Gabrielsson honom tagitt bem:tte skedar, dem hafft i åtta dagar och sedan lagt dem i sitt förra rum, huar till Jöns Gabrielsson nekar, föregifwandes sigh dem huarcken tagitt eller taltt derom. Jöns Kloo sade dhet åthskillige gångor wara skett och kunna dhet edeligen betyga, förutan deth att Tufwe Hökenflycht hörtt honom säija sigh der af wetta, huilken berättade komma med Jöns Gabrielsson på wägen till camperingen till tahl om berördhe skedar, och sagt att Swän Glaas sålt 3 sölfwerskadar, och frågat Jöns huru der medh må wara, som suaratt sigh deth wetta, och allenast för Månss Brusse och Mattes Frijmodig dhet bekänt, och wärst war att Mårten Hallss deth hörtt, förrän han med hustru Karin war befriatt [*gift*], och att Swän sagt sig skedarne underligen och behändigt fått.

Jöns Gabrielson tillstår sitt tahl och bekände att Swän Glaas haar omtalde skedar hafft och bekäntt sigh dem stulitt, och sålt till capiten Mikell Erichsson Planttingh som Hökenflycht berättar sigh af Swän höra. Jöns säger sigh af Swän hördt honom få derföre fyra dahl. silfwer:tt.

Så wijda Swän Glaas icke tillstädes är, som skall skedarne stulitt, och försålt, så kan intett sluth i sakenna denna gången skee.

13. Sunwijs Månsson insinuerade een attest af Peder och Erich Anderssoner i Wembdahlen, att dee mistatt een saltsäck om een half spann, och att samma säck kändes igen hoos Joon Pålsson i Galhammar, daterat d. 24 september sidstleden, huaremoth exciperades och inwändes att han samma säck köpt aff dragon Joon Gabrielsson och gifwitt honom 24 öre kopp:rm:tt, och låfwatt dertill een half spann korn gifwa, som ogiorrt är, warandes Jon Gabrielson intett tillstädes, utan i Myskie sochn i Owijkens tinglagh uti Toosåssen, dy kan saken icke komma till sluth.

14. Siuhl Gunnarsson i Dahlåssen fodrade aff Sallomon Pedersson i Quarnsiö sin moders Märritt Essbiörsdotters jordepenningar, [fol. 233r] fyra dahl. 16 öre s.m:tt, som broderen Pähr Essbiörson förlängst bordt betalla och icke giordt, huilka Gunnar offta söcht och intett fått, och dy den fodran lämbnat till barnens myndighe åhr, som betyges i sanningh aff Essbiörn Sunwijsson i Skucku. Rp. att hans fader Peder Essbiörson sagt sigh bem:tte jordepenningar förlengst betaltt men intett qvittens eller bewijs der på hafwer. Sallomon undragher sigh intett för sin quota honom förnöija, föregifwandes sine syskon, af huilka han fadershemmannet löst och inbördatt, skall icke willia quoticera derutj.

Så wijda intett bewijsas kan hustru Märett Essbiörnsdotters jordepenningar i Quarnsiö 4 dal. 16 öre s.m:tt wara betaltte, så dömmes Sallomon Pedersson, som hemmannet inbördatt, att

betahla Gunnar Siuhlsson för sitt moderne besagde 4 ½ dal. s.m:tt, huaruti hans medarfwa måtte quoticera, och af sin lösn så myckett kårta och cedera.

15. Gunnar Swensson i Klöfsiö opbödh 3:die gången Jönss Essbiörssons odalshemman ib:m för penningar 45 dal. s.m:tt oklandratt.

16. Hanss Jonsson i Klöfsiö opbödh första gången halfua hemmannett Backen ben:d, effter han halfua tilförne possiderer och besitter, köpt af Nills Jonson i Klöfssiö för 75 dal. s.m:tt oklandratt.

17. Joon Jönsson i Tåssåssen insinuerade een lagstånden köpeskrifft på Påfwell Nillsons hemman i Moo af 3 tunland för 105 daler s.m:tt, huar med han lagligen procederat, och sidsta opbudett oklandratt skett d. 27 septemb. 1684, dy dömbdes derå rättens confirmation att få.

18. I lijka måtto incaminerade Joon Jönson een sythningzskrifft aff Påhl Nillsson i Moo, af innehoud att han honom och hans hustru till dödodagar föda skall, och effter deras död bekomma alt huad som finnas kan etz., warandes sidsta opbudett skedt d. 27 sept. 1684 oklandratt, och ingen af slächten det klandratt, dy bewilliades derå rättens confirmation och stadfästelsse.

Ting den 8–9 juni 1687

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3474, fol. 81v–84v, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 81v–84v, ÖLA. [*Hovrättens och häradsrättens versioner är nästan helt identiska, och bägge är fullt läsbara, men hovrättens är tydligare, dels för att texten (bokstäverna) är extra tydlig, dels för att textraderna inte går lika mycket in i varandra. Därför har hovrättens renovation valts som primär källa.*]

Anno 1687 d. 8 och 9 junij hölttz laga tingh medh allmogen aff Bärgez tinglagh, præsentate prætores och nämnden. Nembl.

Påfwell Jonsson i Eltnäs	Joon Olofsson i Byhn
Peder Jonsson i Moo	Oloff Jonsson i Högen
Nillss Jonsson i Klöfsiö	Jöns Jonsson i Röröön
Erich Hansson i Tåssåssen	Joon Olsson i Åhssen
Olof Olsson i Rätan	Joon Jönson i Bergzbyhn
Joon Ersson i Wattwijken	Peder Isaachsson i Skucku

1. Dato aflade ofwannämbede nämbedemän effter ankombne edzform sin edh.

2. Samma dato publicerades för nämbede Kongl. placater.

3. Peder Jonsson i Skålan tillspordes om han sina lagherdzmän om älgzdiuret hafwer? Resp. att han inga haar skaffat eller behöfwer, emädan som han dhet haar skutit. Altså voterades och beslötz att Peder Jonsson skall, till underdånigst föllie aff Kongl. Majj:ttz resolution d. 10 martij 1685, derföre plichta, effter Kongl. Majj:ttz stadga om jacht och diurfång och des 9:de artickell, medh fembtijo dahler s:rm:t, och effter Kongl. Majj:tz resolution 1673 för förbudet saker till sina 40 m:k, och huden effter praxin confiscerat och [fol. 82r] heemfallen Kongl. Majj:tt och chronan, som betallas och löses för tolf daler kopp.m:t, som capiten Michell Erichsson Plantingh för henne gifwitt.

4. Peder Jonsson angaf Jöran Pedersson i Skåhlan, Swen Jönsson i Tåssåsen och dragon Melckier Wassman för deth dee hafwa niutit helfften af älgzkiöttet, och huar sina 2 ¼ dahl kopparm:t af hudens wärdhe. Resp. att Swän och Melckier kommit gående och hörtt ett skått, och hunden skiällat, och altså begifwitt sig dijt hänn, och sedt honom hugga diurett med een yxa, som rendt till een siöö, och han gifwitt dhem halfwa kiöttet, och aff huden 6 d. 24 öre, huilka dee delte medh Jöran Pedersson.

Partterne blefwe så förente att Jöran, Swän och Melckior skohla betalla till Peder Jonsson eller bötherne 1/3 dehl aff saaköhren, som är 21 ⅓ dahl. s.m:t.

5. Gunnar Swensson i Klöfsjö kärade till rustmestaren Melckior Starck och Anders Pålsson för dhet dee honom beskylt giömbdt och dölt några ostar som dragon Hanss Ottersson och Erich Noorström aff Anders Pålsson stullit? Rp. att Ottersson och Nohrström ost stullit, och derpå fastnat och warit korn blandat med huete [*vete*], som ingen i byen och gränden mehra än Gunnar hade, och på dhet att tyfwarne skulle blij opprögde, huarom anledning war, afftaltes medh grannarne att så wäll böndernes som dragonernes huus och quarteer skulle ransakas, huarmed een begynnelse skedde, och under dess med Gunnars, men ingen tillade honom eller någhon annan tyffnaden.

Gunnar bekiänner Hanss Ottersson fått af sikh fem kannor korn, såssom lijtet blandat med sådlöst korn, och samma slagh war på osten, som heemburin war aff tyfwarne. Joon Pålsson berättar sikh föllia Melckior, och enär kungiort bleff, att osten war heemkastatt, och hwete suttit der på, haffwa dee fölgzt dijt och ransakat hans huuss, men han bekändt och wijst fram samma slags korn som Ottersson fått, och på osten satt. Joon Pålsson betygar att Melckior intet mehra sagdt än att Gunnar, som ärnat sig till bruket, icke må resa dijt för än saken för landz- eller krigzrätt blij optagen och afhulpen, och meera hörde han intet. [*fol. 82v*]

Såsom Gunnar Swensson intet kan öfwerbewijsa rustmestarenn Melckior Starck haffwa honom tillagt gömbt och dölt tyffwegodz, och osten som Hanss Ottersson och Erich Nohrtröm stullit, utan så wähl hoos honom som andra i byen, effter afftahl desto bättre at kunna få fast tyffwen, ransakat. Och så wijda den igenkastade osten waritt medh sådant korn häfftat, som Gunnar allena hafft, så haar han sagt dhet han intet bortresa skulle förr än han waritt till laga förhöör; altså faller hans käremåhl aff sig sielfft, och rustmestaren derföre frijkalles.

6. Salomon Peersson i Quarnsiö föredrogh sig igenfunnit bewijss, att Siuhl Gunnarssons moders jordepenningar i Quarnsiö ähre betalte, oppwijsandes een attest utan åhrtahl, aff fem män gifwen, nembl. Oloff Swensson, Gunnar Swensson, Stoor Erich Jönsson, Lill Erich Jönsson och Peder Olsson, aff innehåldh att Jöran Unesson, som hade systran medh Gunnars hustru, till hustru, sagt, dhet hans syskon woro uthlöste och tillfredz stälte aff broderen Peder Essbiörnsson. Men Siuhl föregifwer sin fader Gunnar Siuhlsson berätta sikh dhem aldrih fått, och de trötta dher widh, och lämbnat till sonens myndige åår.

Emädan som Salomon Pederssons ingifne attest aff intet årtaal eller på grundade skiähl giffwen är, altså erkännes den icke för laga bewijs, utan förr der öfwer afsagde dohm af d. 30 septemb. 1686 blifwer widh dess laga krafft och effterläfnadh. Och så wijda Salomon såssom förfrågat sikh om hans igenfundne attest skulle gälla eller intet, så haar rätten funnit skiäligt att frijkalla honom för dombrått.

7. Erich Månsson i Norderhögen kärade till Jacob Kiehlsson och hustru Kerstin Perssdotter i Böhle för tuenne ängen, nembligen Stoortuärhöängie och Baggwålen, som under hans optagne chronhemman af ålder lydt och legat, begärandes dhet under förra bohlstad ighen. Resp. att dee äre belagne i Böhles skattskogh, och ingen weet om och huru dee äre kombne till Högen eller dher ifrån: säijandes sikh i befallningzmanns Flodins tijdh blifwa ifrån dömbt Lilltuärhöängh [*fol. 83r*] utan lösn, som eij synnerligen rätt war, som skedde anno 1680 d. 27 maj som

dohmen uthwijser, då actor oppwiste en copia sine dato, lydandes att Oloff Ersson, som hemmannet förr åbodt, attesterat, dhet bem:te 2:ne angh uti hans faders minne wore kombne ifrå Högen, nembl. Baggwålen för 6 ½ r.d:r och Tuärhöanget för 3 ½ r.d:r. Länsman Halfwar Jonsson berättade sigh copian skriffwit, som är giffwen för några åhr sedan, och originalet, som maculerat war, lærer igenfinnas.

Jacob, som Tuärhohn brukar, berättar sigh wara sextijo åhr, och hans fader fast äldre, och ingendera minnas kunde, att dhet är kommit ifrå Högen. Hustru Kerstins ombudzman Månss Peersson, att hon intet mehra der af weet, än at Baggwåhlen för 40 à 50 åhr sedan, då hon till Böle bleff giffter, låg der under.

Olof Nillsson i Råthan berättar sigh minnas att Högen bygde brohn öf:r samma ängie, men intet huem som ängiet brukade, och nu på en lång tijdh ingen broo waritt, efftersom ängiet är optårckat och stadigt blifwitt. Jacob förehöltz att Swen Kiehlsson tagit emoot Högens breff enär Erich och Oloff begoffwo sigh till Norie, och dhet lilla hussgerådhan ägde lämbnat i förwahr hoos Swän, test:s Oloff Jönsson i Högen.

Resolutio. Så wida Oloff Ersson läfwer, och är boendes i Norie, så pröfwes säkrast wara att Erich Månson söker aff honom uthförligare attest om bem:te ängier, och på huad tijdh dee äre kombne ifrå Högen till Böhle, och om Högens gårdzbreff lefwerertes till Swän Kiehlsson, eller huarest dee äre till finnande, och dhet höö som i sommar dherpå bergas kan, dömmes att stå in sequestro till laga uthslag, och för dhett Jacob Kiehlsson qualde 1680 åhrs doom om Lilltuärhöängiet, som honom utan lösn gick ifrå, böte hann effter 39 cap. Tingmålabalcken sina tree marck.

8. Nillss Andersson i Klaxåsen kärade till Månss Pedersson i Brönnilshögen för och om tuenne ängesstycken som äre beläghne innom Klaxåhss ägor och hägnad widh och kring om gården, begärandes dhem under chrongården ighen, wettandes intet huru eller [fol. 83v] enär dee der ifrå kombne äre. Huar emooth exciperades och inwändes att samma ängesstycken äre för gammallt ärfde dher ifrå, oppwijsandes ett breff de anno d:ni 1510 S:t Gregori dagh, af innehold att Enar i Åsan, Oloff Jönsson hafwa såldt ett tolff m:k köp i Brönnillahögen till sina fränder Oloff och Bertill i Klaxåsen, berättandes effter gammall härmelsse, att tillförenne war allenast ett hemman i Högen, men sedan bytte bröderne Oloff och Bertill äghorne sins emillan, och Oloff togh sigh fast i Brynnelshögen, och Bertill blef sittande i Klaxåsen. Doch skall till Klaxåsen i forna tijder åhrligen wara till skatt från Högen sex skill:r gifne till des tunsädzskatten begyntes, som skedde anno 1615.

Ändoch tuenne ängesstycken uti Klaxåhs ägorne possideras och brukas aff Månss Pedersson i Brynnelshögen, så befinnes dhet lijkawäll så för gammallt och uhrminnes waritt; altfördenskuil finner rätten skiähligt att dhet effter Sweriges lagh första capitlet Jordabalken Landzlagen och Kongl. Maj:ttz placat 1677 om skattskyldigh jordz dehlningh såsom annan uhrminnes häfd och rättigheet, her effter och förblifwer under Brynnelshögen.

9. Om bårtkombne sölfwerskedar i Watuwijken, hustru Karin Jonsdotter tillhörighe, företogz å nyo till ransakningh, då dragon Swän Carlsson Glaas berättade sigh köpt tree stycken skedar aff dragon Joon Gabrielson Krook, som han föregiffwitt sigh fått i Norie, dijth han åhrligen reser, och giffwitt honom derföre tolff dahl. k:rm:t, och samma skedar försåldt til feltwäbell Mattis Krook i capitensgården för tolff dahl. kopp:rm:t, och sedan dhet blef rychtbart, haar Joon bekänt her i prästgården sig dem stullit i Watuwijken, huilken i Myskie sitt quarteer hafwer och åhr bårtcommenderat, dy kan saken eij widare nu handteras.

10. Dragonene Israel Peersson och Magnus Lindbergh förestältes om begågne tyfnat hoos Joon Andersson i Brönie, som tillstå tiufften, och föregiffwa sigh medh sonen Anders Jonsson der om wara förlijchte, [fol. 84r] och låtit honom igen få pertzedlarne, och Lindbergh till fendrich

Siöbergh för sin andehl leffwereratt tijo dahl. k:rm:t. Rp. att han ingen förlijkningh ingått, utan sagt, dher han finge ighen sina saker och penningar, kunde han wähl för sin persohn dher medh wara benögd, men nu ingalundha effter han inga penningar igenfått, och der hoos är bårta een slessings öfwerdehl för en dal. s.m:t, en halff aln swart kläde för 1 d. 4 öre s.m:t, ett lijtet skrijn för en dal. s.m:t och trättijo alnar strumpbandh för 10 öre, beklagandes dragonerne att dragon Anders Hake dhem det till tubbat, och öfwerdeelen och klädet fått, huilken är nu soldath i Helssingelandh, warandes heela tyffnaden, som sees aff 1686 åhrs wårtingz protocoll och detta, 19 d. 2 öre s.m:t, huarutaff är till rätta kommit åtta dal. 20 öres wårdhe.

Såsom dragonerne Israel Persson och Magnus Lindbergh hafwa stuhlit aff Joon Andersson i Brönie penningar och pertzedlar 19 d. 2 öre s.m:t, huar aff är till rätta kommit åtta dahl. 20 öre s:rm:tz wårde; altså dömmas dee effter Kongl. Maj:ttz straffordningh att böta tree gånger så mycket som tiufnaden åhr, och blifwer 57 d. 2: – , förståendes förutan 10 d. 14 öre s.m:t som aff tiufften icke är tillbaka lefwereratt, och söke dhe Anders Hake som dee bäst kunna, iembwäll och Lindbergh fendrichen welb. Adam Siöbergh om angifne tijo dahl. k:rm:t som han bäst kan och gitter.

11. Comministri herr Hannss Bröms action emellan Erich Tohlsson i Håhn och Wembdalls sochn och Joon Pålsson i Klöfsiö, kunde intet företagas, emädan Erich intet war tillstädes, eij heller säkert om han till tinget citerat, dher till medh haffwer herr Hannss giordt sin son Carl fullmechtigh saken at agera, som medelst åhrrörligh undfångne doom icke dher till ehrkännes, dy opskiutes saken till nästa tingh.

12. Salomon Person och Nillss Jöransson i Quarnsiö anklagades hafwa förledne winter intet uthuggit igenfalldne allmänna wäghen till Klöfsiö, oachtatt att dee blefwe dher om påminte, så att länsman måst leija dragon Swen Persson Biörn, det någorlunda afhugga, [fol. 84v] emädan herr gouverneuren och biskopen woro wäntande, och giffwitt honom allenast fyra öre s.m:t.

Befallningzman påminte att dee måge böta för huar trä som öfwer wäghen fallit war till förhindher, huar om ingen wissheet war; altså beslötz att Sallomon Persson och Nillss Jöranson effter 3:de capitlet Byggingabalken Landzlagen skohle plichta med huar sina tree marck.

Extraordinarie ting den 11 juli 1687

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3474, fol. 87v–88v, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 87v–88v, ÖLA. *Häradsrättens och hovrättens versioner är nästan helt identiska, förutom en del skillnader i stavningen.*

Anno 1687 den 11 julij hölttz extraordinarie tingh i Bergh, närwarande befallningzman Jonas Wargh och ordinarie nämnden, förutan Nillss Jonsson i Klöfssiö, och i hans stelle gamle tolfman Essbiör Sunwijson i Skucku.

Pijgan Märirt Gussormsdotter i Bööle, på sitt 15:de åhr, [fol. 88r] förekom och angaf huru som hon hörde måndagzaffton effter Johannis, sedan sohlen war nedergången och hon lagt sigh i stuffwan hardt widh fåhuset, tillijka medh legopijghan Märett Jonsdotter, gå i fåhuusdörren, [och derföre stijgit opp och låtit sacht opp fåhuusdörren,] och blef warsse dragon Jönns Brynelsson Bergius stå baak om een rödh koo, och hålla handen i brookkijlen [byxluckan], och gjorde som oxen plägar göra på koon, och dy sacht giffwit sigh tillbaka, och dhet strax sagt för sin fader Gussorm Kiehlsson och modren, som tillijka medh dragon Anders Starck iempte

drängen Joon Gunbiörson dijth gingo och denne medh, och Gussorms hustru Gertrud Pedersdotter gått först inn, och frågat Jöns, som stodh på gålfwet, huad han hade der beställa sedan folcket gått till sängz, och han intet kunnat stoort swara, utan sagt: Huad gör iagh, Gud bewara migh, berättandes der hoos, att pijghan Märett Jonssdotter, förledne winter honom i fähuset een gångh om dagen råkat, stående på gålfwet, och sagt sig skulle taga leer, som han för henne berättat, föregifwandes sig intet mehra der om wetta, heller sedt honom sådant tillförne hafwa för sigh.

Huar till Jönss Brynnelsson, som är född i Wermelandh och Carllsstad, om sina sexstijotå år, swarade att han wäll åtta dagar förr hade haft dhet elacka opsåtet, och bedit Gudh om hielp att Enthålla sig der ifrån, som skedde intill den affton, då han till den elacka ändan i fähuset gått, men intet gerningen giordt: föregifwandes sigh intet till sådant wara mechtigh och potens, och att hans heembligh tingh [*penis*] är förwissnat, och begerte blifwa besedd, och dy måst begifwa sigh ifrån sin hustru för 3 ½ år sedan hijt opp, och legat hoos Gussorm i Böhle 2 ½ år till quarter, och hoos Oloff Jonsson i Högen ett år, nekandes aldeles till effect af gerningen, tillståendes sigh förledne winter een gångh wara i fähuset att taga Lehr, att pynta sin skorsstehn, och att Gussorms hustru bedit honom gå dijth effter leer, ehuruwäll der intet war, och att Märett Jonssdotter dijth kommit, och han mött henne i dörren, iembwäll och att han haft ett yxeskafft i fähuset att tårkas, då ingen heller warit tillstädes, och dhet der ifrån icke tagit.

Honom [*fol. 88v*] förehöltz att ingen plägar och kan yxeskafft i fähuus tårcka, och at träwårcke blijr der aff werre. Rp. att folck haar så lärtt honom, och att han dhet sedan icke behöfft taga der ifrån. Honom påmintes, att der han icke funnit sigh bequäm till samma ogärningh, så haar han intet begiffwitt sigh dijth den at bedriffwa? Resp. att han allenast effter sin onda begärelsse deth giorde, ståendes baak om een koo, hållandes med eena handen opp i åsen, och med den andra till brookkijlen att hielpa fram till att fullgöra upsåtet, som eij kunde skeep, som och icke kom uthom brookkijlen, dhet han åthskillig gånger itererade.

Gussorm Kiehlsson förhördes och berättade, dhet hanns dotter Märitt kom om natten inlöpandes och sade åth sin moor att Jöns Brynnelsson gör i fähuset sin willia med en koo, och der med stijgit opp, tillijka medh dragon Starck och drängen Joon, och fölgdtz alla dijth, och funno honom stående på gålfwett hardt widh boskapen, och hustru Gertrud frågat honom huad han giorde, och han swaratt: Huad gör iagh, huad gör iagh, berättandes honom offta waritt i fähuset att uttaga och insättia kiöroxen, men alldrigh kunnat märckia och förstå någon sådan ogerning af honom.

Honom förehöltz yterligare Märettz bekännelsse, att han war i fult wårck, och giorde som oxen på koon göra plägar, men han nekar dertill aldeles, och håller sigh derwidh, att han dhet opsåtet hade, men gerningen intet kunde fullgöra, och att han stodh så när koon, att han hade kunnat dhet fullborda, om hans heemligh tingh waritt der till bequäm.

Dragon Jöns Brynnelssons förra wårdh nämbdeman Oloff Jönsson berättar sigh förhört sitt huusfolck om någon kunnat förstå honom söcht ensslige rum medh boskapen heller någon lijknelssse till sådan ogerningh nånsin sedt, och dee föregifwitt sigh alldrigh sådant af honom kunnat märckia.

Nämbden togh saken i betänckiande, och funno skiähligt, att opskiuta saken till des Gussorms hustru Gertrud Pedersdotter och pijgan Märett Jonsdotter blifwa lagligen förhörde, och att regementzbardeberaren kunde honom bese till större wissheet.

Ting den 22–23 september 1687

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3474, fol. 99v–105v, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 101v–107v, ÖLA. [*Häradsrättens och hovrättens versioner är nästan helt identiska, förutom en del små skillnader i stavningen.*]

Anno 1687 den 22 och 23 september medh Bärgez tinglagh, närwarandhe befallningzman Jonas Wargh och nämnden.

Joon Oloffsson i Byhn	Pedher Jonsson i Moo
Oloff Jönsson i Högen	Nilss Jonsson i Klöfssiö
Jöns Jonsson i Röröön	Erich Hansson i Tässåssen
Joon Oloffsson i Åsan	Oloff Olsson i Räthan
Joon Jöransson i Bergsbyen	Joon Ersson i Wattuwijken
Peder Isaachsson i Skucku	Essbiör Sunwijsson i Skucku

1. Dato aflade ofwanskrefne 11 st. nämbdemän sin edh å nyo effter ankommen och anbefallt edzform. [*fol. 100r*]

2. Dato publicerades förskrefne Konglige Majj:ttz placater.

3. Dragon Oloff Pedersson Ram angafs hafwa i olaga tijdh uthsatt elgzledh och för Olssmäsä sidstleden fångit een kalff, warandes i lagh med Peder Pedersson i Hallen? Rp. att han fiorton daghar för Olai tijdh elgzledh opsatt och dhet sagt för Peder Persson, och fått till swaar, kommer något effter så skulle han sielff stå dhen fahran. Och åtta dagar dher effter, kommande dijth, i meningh att opslå ledet, war een kalff föregången, huar af han Peder Pedersson sin dehl budit, men han intet wellat antaga, och dy allena dhen behållit. Peder Pedersson har dhet för grannarna oppenbaratt, och dee för nämbdeman.

Nämnden voterade till dombs.

Emädan som dragon Oluff Pedersson Ram haar fiortton daghar för Oloffsmäsä sidstleden opsatt elgsledh, och åtta dagar för Olaj fångatt een älgzkalff, och sålledes öfwerträdt Kongl. Majj:ttz stadga om jacht och diurfångh och dess 9 artickell; altså finner rätten skiäligt, såwida dhet är skedt i lågifwen provincia, att saakfälla och dömma honom derföre att plichta medh sina fembtijo dahl. s.m:t och effter Kongl. resolution a:o 1673 såssom een förbudzbrytare medh sina 40 m:k, och huden effter praxin confiscerat, och Kongl. Majj:tt och chronan heemfallen. Hudan werderades för tuå dahl. s.m:t.

4. Fendrich Carl Magnus Skuth förekom och påminte om sin hustrus beswär emoot dess wärdez Jönss Essbiörnssons hustru Karin Swänsdotter i Wigge, angående någon ährrörligh beskyllningh, warandes Jöns intet hemma och bårtrest för än tingztermin war uthskrefwen och ankommen; altså öfwerlade nämnden om hon kunde obligeras at swara till saken i mannens frånwaru, och höltz skiäligt, att såwijda han är sin hustrus målsman, och böör swara för henne, att saken [*fol. 100v*] måtte denna gången beroo, efftersom han åthminstone bör henne rådföra, och sökia i allt giörligitt att förswara.

5. Hemmingh Olsson i Wästbyen på Frössöön angaff sikh förledne winther wara i föllie ifrån Kåpparbärghet medh Siuhl Andersson i Tann och Steen Olsson i Rehn, bäggie i Asspås sochn boende, och i Helssinglandh i Floor by och Ytterhodahl sochn lämbnat ett sitt skrijn till Siuhl att heemföra, och kommande till Ältkrogen i Bergh sochn widh Quarnsiö, saknat sina i kijstan liggjande penningar, wettandes eij wäll huru mångha, och fått omsider igen aff Siuhl i Tann, nembl. tijo r.d:r i danske chronor och åtta r.d:r specie, huar med han låter sikh nöija, ehuruwäll han täncht dhet meera skulle wara, tilläggiandes att han bedit dragon Mårten Halls och Mickell

Frisk, som på Kroghen woro, att dee wille effter penningarna spana och låfwat uth sex r.d:r (som och betallte ähre) och så fått budh med ryttaren Nillss Flinck, att Siul hans penningar taghit, och der med reest till Siuhl, och i Steens närwaru fått af honom åtta r.d:r specie, och tijo r.d:r i danske cronor, uti een sin bortmistatt pungh, ehuruwäll dee låg i tuenne serskillt. Doch bekom han och igen den toma punghen.

Mårten Halls berättade Siuls häst komma först till Kroghen, tillijka med Steens drängh Joon Jonsson och Siuls son Anders, och sedan kommo Hemmingh och Stehn, då Hemmingh sitt skrijn inburitt och begärt nattläger, och lagt sigh, och Siul wille köra bårt och Hemmingh nekat. Sedan baar Siuhl uth skrijnet och satte på sin slädha, och blef doch quaar och lät dhet stå uthe, men förr än dhet inbars, spiernade Siuhl opp låkett och strax tillslöth och intet rörde. Item, att drängen Joon om affton hade opp skrinet.

Hemmingh föregaff att Joon kom om morgonen in och sadhe att hans skrijn war yppat, då Hemmingh frågat huem dhet uthburitt, och gått uth och sågh penningarna wara bårta, men Siul intet sagt dher om heller nämbdt sigh dhem tagit. Huartill Siuhl Andersson swaradhe att han skulle föra Hemminghs [*fol. 101r*] skrijn ifrå Kårböle på sin släda heem, och kommandhe till Råthan öfwer nattan der blifwit, och om morgonen enär han skulle bära skrijnet till slädan, gick låkett oförmodeligen up, då des saker och penninghe pungen föllo på gården, och han dy pungen hoos sig tager medelst låsetz swagheet, och frågat Hemming om låset war godt och han swaratt ia, och på Krogen, enär Hemmingh sacknat penningarna, frågat honom huru mycket, och han sagt 30 r.d:r och Siuhl bedit honom gifwa sigh tillfredz, han får wäll dhem igen, och wid heemkombsten lefwereratt honom aderton r.d:r, berättandes munteligen att dhet war orätt skriffwitt om lefwereringhen, huar till Hemmingh nekar.

Siuhl föregaf att inga r.d:r dher woro, utan danske cronor, och Hemming berättade richz-daler dher wara och en ducat, den Siuhl borthandlat, dhet han tillstår sigh på Kyndersmäss marcknan giordt, och lagt tuå r.d:r i stället. Effter påstmestarennis Swenn Danielssons och bondens Oloff Nillssons attest af den 14 huius, som penningarna opprächnadt, haar han fått igen åtta r.d:r specie och 10 r.d:r i cronor.

Dragon Mickell Frisk berättar sigh see om natten Siuhl och Steen wara i stallen och rächna hwijta penningar, sin emillan uhr tuå pungar, hållandes Steen stijekblåset och Siuhl pungarne, huilka wore smäll fulla och druckna, dhet Mårten som togh höö på skullan emellan stallen och fähuset och sågh, dhet han och bekänner, huar till Siuhl och Steen alldeles neka. Men dragornerne willia dhet medh lijfligh edh betygga, ty undersöcetes om dee wore edhbäre och betygade nämbden dhem bäggie wara ährlige och intet ondt aff dhem nånsin hördt wordet. Derföre aflade dee sin wittnesedh.

Mickell, att han ståendes widh krubban i mörckrett sågh Siuhl och Steen midnattztijdh i stallen på Kroghen stå emellan hästarne, och Steen hölt stickblåset och Siuhl tuå pungar rödh-fläckiota, och rächnade hwijta penningar, och gaf åth Steen een dehl, och een dehl behölt han, och Siul sade sedan: Wij hafwa nu lijka mycket huar, warandes bäggie [*fol. 101v*] nogh druckne, och att Mårthen stodh utan för dörren och kastade höö in, och war ärnat dhet säija om morgonen, men Siuhl war ondh och sticken [*ilsken*], säijandes doch åth Hemmingh, att han får dhem wäll ighen.

Mårten, att han sågh genom dörren Siuhl och Stehn stå emellan hästarne och hade tuå små röda lappungar, kunnandes intet see, huilken dhera dhem hade, ej heller om dee wore tomma, såssom och inga penningar såg han, efftersom dee stodo emellan hästarne, och att Mickell war i stalken, men kundhe honom intet see.

Siuhl och Steen förehöltz dheras edelige bekännelse, huar till dee neka och Siuhl att han tillförenne sigh försedt, och skulle han säija Stehn fått penningar, så wore wärre, minnandes intet om några r.d:r specie wore i pungen. Under wäghen till Kroghen rächnade han penningarna och war ej mehra än 18 r.d:r in alles.

Nämnden togh saken i betänckiande och enhälleligen beslöto att Siuhl är rätta tyffwen och Stehn gåes förbij, emedan Siuhl nekar honom något der af fått, och ett wittne kan honom ej till saken binda.

Emädan som Siuhl Andersson bekänner sigh i Rätan uthur Hemming Olufssons skrijn, som honom war ombetrodt, tagit des penninghepungar, och under wäghen till Kroghen opprächnat och funnit wara 18 r.d:r. 2do) Dhet icke för honom i Rätan heller enär han kom effter till Krogen om affton sagt, icke heller om morghonen, enär han sacknade penningarna, utan dhem behållit, och å Kyndersmäss marcknadt, een dher iblandh warande ducat bårthandlat, till des Hemmingh blef der om underrättat, och till honom i Tann reste och affdrade. Altså kan rätten intet honom frijkalla, utan döma wara skyldigh, effter Kongl. Majj:ttz straffordningh, att böta tree gånger så mycket, som blifwer etthundrade fyra dahl. 8 öre s.m:t.

6. Dragon Samuel Mårtensson Frisk angafs hafwa 1685 i juhlhälgen stullit hoos Jönss Essbiörnsson i Wigge åthskilligde matpertzedar, [fol. 102r] och allenast ett halfft *lispund* kiött, 9 m:k ost, och tolff stycken kakor kornbrödh äre igenfundne i Jönsses stall. Men 19 m:k ost, 3 kannor brännwijn, 14 kannor ööl, tuå st. swijnhuffwud, kårf af tree stycken swijn och åtta kakor brödh aldeles bårta, huar till swarades, att han intet så mycket stuhlit som opsatt är, och dhet som han icke förtärde på een dagh eller något, är igenfunnit, men icke mehra än till ett halfft stoop brännwijn tagit och intet ööl smakat, ehuruwäll han war i kiällaren, efftersom han intet kärell dher till hade, och tree stycken kårfwar, nekandes aldeles sigh tagit swijnhuffwuden.

Han tillfrågades om dragon Hanss Littzen waritt der i interesserat, och något der af niutitt, efftersom han i samma gårdh logerade och Samuel sitt tillhålld hoos honom nogh hade? Rp. nej, och att han intet wiste der aff.

Hanss Littzen berättade att medh capitens Plantingz wettskap och i officerens närwaru blef ransakat i hans quarteer effter tyfgodz, men intet funnit, som i sanning befans, och der hoos, att saken waritt några gånger dragen för rätten, men alltid en aff dem sigh absenterat, och derfore icke företaghen.

Anno 1685 den 12 maj är Samuel Frisk dömbder för en r.d:r specie, som han stuhlit aff Ingeborg Olssdotter i Wigge.

An:o 1685 den 5 october har han tillijka medh Tobias Larsson stuhlit läreff och garn för 9 d. 10 $\frac{2}{3}$ öre s.m:t, och derfore dömbd och plichtatt.

Leutnant Herman Tideman gaf wid handen, att Samuel Frisk förledne sommar hoos Faste i Kluxåssen något stullit, och på krigsrätten den 27 julij öfwertygat stullit ett låås af 1 d:r 16 öre k.m:tz wärde, och dhet mehra som han beskyltes före, blef intet affdömbt.

Såssom Samuel Mårtensson Frisk ähr fyra gånger beträdd medh tyffwerie, så dömmes han effter Kongl. Majj:ttz straffordningh och dess 3:ie artickell till lijffwett, doch under höglofl. Kongl. Swea hoffrätz wijdare och äntellige omdömme i ödmiukheet lämbnat och heemstält. [fol. 102v]

7. Dragon Joon Gabrielsson Krook bekänner sigh för tree åhr sedan stuhlit uthur een rensell i Wattuwijken tree stycken sölfwerskedar, och dem såldt till dragon Swän Carlsson Glaas för tolff dahler kopp:rm:t, som wårtingz protocollet wijdare uthwijser, iempte der öfwer hålldne ransakningh på tinget d. 16 aprilis 1686, altså warder han saakfält effter Kongl. straffordningen att betalla treedubbelt, som med tiufnaden blifwer 48 dahl. k.:rm:t eller 16 dahl. s.m:t.

8. Comminister herr Hanss Bröms läth incaminera en sin supplique till högwelborne herr gouverneuren, angående ett hemman aff 1 $\frac{1}{2}$ tunl. uti Klöfsiö by och sochn, som han åhr 1680 köpt, och 1682 dhet försåldt, och befallningzman Flodin anno 1678 $\frac{1}{3}$ dehl der aff i chronones jordebok oppfördt för ödhe, och efftersom gräsgeldet stegh högre än uthlagorne, hoopas han niuta assistence etz. Dher på hans excell:tz d. 15 martij sidstleden resolverat och remitterat att

anamma der öfwer tingz attest, huilket effterkoms och befans sällunda som föllier, nembl. att hemmannetz possessor Erich Tohlsson supplicerat till höghwelborne herr gouverneuren h. Jacob Flemmingh, att niuta halfwa dehlen aff 1678 åhrs årswäxst till uthlagornes betallningh, och herr gouverneuren resolverat dher på d. 23 januarij 1679, att han finner des ansökningh skiäligh, och beordrar befallningzman Flodin göra honom der i bijståndh, och han aff den 3 aprilis berörde år 1679 pålagt länssman i Bergh dhet fullgöra, och låta bonden igenfå i höö och spannemåhl, om något dher aff öfwerskiuther.

Utaf 1678 åhrs ödeslängd fins att 71 $\frac{3}{10}$ skylar korn och 36 lispund höö är kommit till chronan och heela ödesrântans summa effter werderinghen är 44 d:r 1 öre s:rm:t, huilka sochnskrifwaren Halffwar Jonsson effter befallningsmans Flodins rächningh aff d. 15 januarij 1681 clarerat, det Flodin d. 15 januarij 1684 attesterat.

9. Saken om dragon Jönss Brynelssons angifne bohlerie företogs, och [fol. 103r] hustru Gertrud Pedersdotter förhördes och berättade att hennes dotter Märett kom een stundh effter sollennes nedergångh löpande in i stufwan, och sade, dhet Jöns Brynnelsson gör sin willia med een koo i fähuset, och dy stigit strax opp, och bedit dragon Anders Starck, som lågh på bänken, föllia sigh, dhet han och giorde, och kommande till fähuset stodh Jöns der, och hon sade till honom, huad gör du här sedan folcket lagt sigh. Rp. huad gör iagh, huad gör iagh. Resp. du gör som een helfwettis eldbrandh, och han sade, Gudh bewara migh, och fick till swaars att han skulle bedt Gudh förr, och der med gick han bårt, och kunde intett stoort tahla, men intet sågh hon honom deth onda göra. Hon berättar och sigh bedia honom förledne wintter leera sin skorssteen, och strax der effter hon till fähuset gått att hempta leer dher till, då han dher war att taga leer.

Dragon Anders Starck, att han fölgde hustru Gertrud till fähuset och sågh Jönss stå på gälffwett och war häpen, och wid tillfrågan sade sigh skulle taga der matskar, och att Jönss för honom sedan bekänt sig medh korn bohlat.

Corporal Johan Barckman, att han noga honom frågade om han den onda gerningen bedriffwitt, då han hade ordre att tagam i arrest och han det bekände, som dragon Swän Glaas och hörde. Swän berättade sigh samma gångh komma inn till Jöns, då han såth widh bordet och greeth, och effter tillfrågan bekänt sigh med koon bolat, då Swän lutatt sigh in till honom, och frågat om han fullkombligen så giordt, och bekom till swaar, Gudh nåde migh så wist.

Märitt Jonssdotter, att hon lågh tillijka medh Märett Gussormsdotter i stuffwan wid fähuset, och hörde gåås i dörran, och derföre stegh hon opp, att tillsee huem dhet wara skulle, och sachtat tagit opp dörran och kommande tillbaka sade dhet Jönss giorde sin willia med en koo, och strax sagt dhet för sin moor, då dee fölgdtz dijth, och han effter fråghan, huad han der skulle göra sedan folcket lagt sigh, sade, huad gör iagh, huad gör iagh, Gudh bewara migh, och hustru Gertrud [fol. 103v] swaradhe, du skulle giordt dhet förr. Förledne wintter berättar hon sigh honom om daghen råka i fähuset, och frågat huad han der hade beställa, och han sagt sigh skulle taga yxskafft, som der fuller war, men intet hade han någhot enär hon mötte honom i dörren, och gick der medh der ifrån, och dhet war icke den gånghen han skulle taga leer.

Jönss Brynnelsson tillspordes om bohleriet, och swarade som förr sigh icke kunnat sitt onda upsåth fullborda, och hållit wäll handan till brookkijlen till den ändan, men intet kommit der medh till rätta.

Regementzfeltskiärenns mester Jochim Krugers attest deröfwer oplästes, lydande ordh ifrån ordh sålledes: Oppå högwelb. h:r öffwerstens befallningh, hafwer iagh undertechnadt besichtigat dragon under h:r capiten Planttings compagnie på sin membro genitali, men iag kan ej see någon skada der på, huilket her medh verificeres. Frössöön d. 1 augusti 1687, Joackim Kruger.

Men han föregifwer likkawäll som förr, sitt membrum genitale wara förderffwat. Honom förhöltz corporalens och dragons berättningh och intygande att han för dem bekänt sig den

onda gerningen giordt, men han nekar sikh dheth bekänt, och huru skulle han bekänna dheth han intett giordt. Corporalen och bem:te dragoner berättade sikh fråga honom under vägen, då dee ledsagade honom medh arrest ytherligare dherom, och han sina förra ordh tillstått, och om koon stodh stilla om han hörde pijghan låta opp dörren, och han sagt koon stå stilla, men intet wiste han huilkendera dheth war, och att han intet hörde dörren oplåthas, men han föregifwer dhem icke ett ordh sig der om frågha, utan att dee säija sin egen willia.

Han föregaff sikh intett wetta huilken koo han war ärnat bohla medh, antingen hon stodh fremst, mellan eller ytterst, eij heller af huad färgha, men på wänstra sijdan om doreen war dheth, och meera kunde han intet förmåes till.

Saken togs aff nämnden i betänckiande och enhälleligen voterade sikh eij kunna honom der ifrån wäria, efftersom han till den ända till fähusett gått och tilbudit dheth befrämia, der sedd aff pijghan bohla med een koo, dheth och bekänt för corporalen och tuå dragoner, och att felt-skiärenn betyger, honom på hembliche tinget ingen skada hafwa. [fol. 104r]

Ehuruwäll Jönss Brynnelsson Bergius föregifwer sikh intet kunnat sitt onda opsåth att bohla med een koo i Gussorms Kiehlssons fähus fullborda, efftersom hans membrum genitale skulle wara förderfwat så fins lijkawäll, att pijghan Märitt Gussormsdotter sedt och betygat honom samma gärningh giordt, och att han dheth bekänt för corporalen Johan Barckman och dragonerne Anders Starck och Swän Glaas tuenne gångor, och sidst, att hans membrum genitale icke oferdigt ähr, effter feltskiärens mest: Joachim Krugers attest, huar med han söker sig uhrsechta för sielffwa gerningen.

Och ändoch han enständigt nekar till des fullbordan, så kan rätten lijkawäll aff ofwan-nämnde skiähl honom icke der ifrån befria och wäria, utan i anledningh aff 14 cap. Höghmåla balken L.L:n till saken fälla, doch under Kongl. Swea hoffrätz höghrättwijse omdömme och änteliche resolution i ödmiukheet lämbnat och heemstålt.

10. Hannss Oluffsson i Klöfsiö opbödh andra gånghen Nillss Jonssons halfwa gårdh ib:m, effter han den andra halff tillförenne ägher, för 75 dahl. silf:rm:t.

11. Peer Johansson opbödh tredie gången Joon Jönssons hemman i Tåssåsen aff 3 ½ tunlandh för penningar 150 d. s.m:t oklandrat, näste bördemän till lösn.

12. Nämnden förehöltz, huru capitens anslagne booställe i Elnäs skulle till byggnad och reparation considereras, antingen som ett länssmans eller giästgifwares hemman, heller effter Kongl. husesynsordningen för een bonde, som dheth öfwerlade, och kunde intet det ansee wijdare än ett bondehemman, emädan som dheth icke annat waritt, och widh bytett till länssmans gårdh, war gården alla reda förfallen, och gamble länssmanns gården i Östbergh deels å nyo och deels reparerat aff länssman Jonas Isachsson.

Och så wida för dhetta länssman Jacob Hansson, som gården i fyra åhr bebodt, wistas i Norie, så kan intet ransakas och dömas om hans åbo, och dy nu öfwerlagdt, huad som nödigt behöffwes till gårdssens bebyggnadh. [fol. 104v]

1. Kiöket eller huardagzstufwan 11 *aln* bredh och 9 ½ *aln* lång, kan effter håldne besichtningh d. 12 julij sidstleden göras färdig till laghgilt huus med 6: - : -
2. Giäststufwan är befunnen till wäggiar och annat merndels odugligh och står intet att reparera, dy är pröfwat nödigt att een böör å nyo opsättias om 12 allnar lång inom knutar, och efftersom een cammare fodras, så blijr den knutatt i hoop med stugan, huartill förslås förutan den nyttning som kan af den gamble hafwas 35: - : -
3. Till wisterhuus uthsees stolpherberghet neder i gården som kan göras

gillt effter werderingen på husesynen, medh	4: – : –
4. Sädes- och miöhlbodh widh östra porten med uthskått öffwer kan repareras medh	1: 20: –
5. Redskapshuus blijr bodan widh wästra portten som repareres och bygges medh	3: – : –
6. Heembligit huuss lagas eller byggias medh	1: – : –
7. En badstufwa och torckehuus opbygges och muras medh	10: – : –
Ingen bonde haar och brukar serdelles mältehuus, utan en laffwa dher till i huardagzstufwan.	
8. En stall widh fähuset 7 allnar längh och 6 allnar bredh, kan göras laggill medh	2: – : –
9. Fähuus repareres och giöres ferdigt medh Der inne fåren som annorstädz hafwas.	2: – : –
10. Till foderhuus kieses [väljs] gamble kornladan in i gården, och taket förbettras medh	1: – : –
11. Till swijnhuus tages begge små gamble stallarne och till arbetzkarlarne lägges	– : 24: –
12. En kornladu nedher i gården, som deels till wäggiarne är förderffwatt, flyttias och repareres medh	8: – : –
9 mälningar åker är wanbrukat, och till dess fulla oppbrukande behöffwes	4: 16: –
Jonas Isachsson igenlagt 3 ½ mälningh, mehra än han oppröstatt, huar till lägges	1: 24: –
[fol. 105r]	
Humblegårdh 40 stängher som Jonas Isachsson begynt och anlagdt. Baggie fåbowallar och deras huus tagas nu icke i consideration, emedan Kongl. hussesynsordningen intet dher om något biuder. Till ängiarnes opprödiande och ladurnes förbettrande och hägnande haffwa synemännen wiss penning lagdt som belöper till	27: 4: 16
Huarifrån dee intet willia och kunna gå, så frambt sådan reparation böör bestås.	

13. Om fendrickz booställe i Råthan undersöctes, och befans att herr Hannss Brömss com-minister dhet på frijheet opptagit, och 1679 dhet brukat, och 1680, 1681 1682 och 1683 corporal Peder Pålsson Oxe, förståendhes att 1679, 1680 och 1681 wore frijheetz åhr, huilken tiltaltes för des ringa åbo effter hållen besichtningh den 15 majj 1686, och swarade sigh mehra giortt än oppfördt är. Och så wida ingen werderingh på huus och jordz nedherröthandhe är skedt, så lämbnes dhet nu ofördröijel. att skee, då Peer Pålson moste wara tillstädes och wijsa sitt åbo, och meera kan både derföre som och att herr Hanss icke tillstädes är, dherutinnan icke uthrättas.

14. Gussorm Kiehlsson läth opbiudha första gången sin broders Jacob Kiehlsons halffwa gårdh och hemman i Böle à 1 ¼ tunlandh för 30 d. s.m:t och oppburitt 15 d. s.m:t och resten effter handen contentera, iembwäll cedera honom i sin lijffztijdh tree mälningar åker, iempte några ängiespartter till oppehålle.

15. Oloff Swensson i Wigge insinuerade Anders Erichsons sythningzskriff, af inneholld att han cederer honom all sin ringa ägendomb effter dhes dödedagar, utan sin slächtz och förwan-ters klander att behålla etz., huilkett oppbödiz och protocollerades tredie gången.

16. Mårten Olsson läth insinuera Oloff Rams skriff af inneholld att han giordt byte med honom om hans hemman i [tomrum] bestående af 1 ½ tunland och cederat sitt i [tomrum] bestående af 1/2 t:l:d och der till med 7 d. 16 öre s.m:t, och emottagit Anna Nillssdotter till sytningz. [fol. 105v]

17. Påffwell Swensson insinuerade een lagbuden och laghstånden köpeskrift på Peer Jonssons hustrus odallsjordh i Klöffsiö by aff 1 ½ tunl. som henne effter sin sahl. fader ärffteligen tillfallen är för 69 d. s.m:t, de dato d. 19 martij a:o 1678, warandes sidsta opbudet skedt oklandratt d. 6 octobris a:o 1685 och sålledes förlengst laghståndit. Altså dömbdes derå rättens laga fångz-breeff.

18. Dato insinuerades Sunwijs Månssons contract de dato d. 5 decemb. a:o 1678 på 132 d. kopp:rm:t, som feltskiären mester Oloff Lorentz Wulff prætenderer och dherföre pantsatt sin ägendomb i löst och fast, warandes sidsta opbudet skedt den 6 october 1685, dy dömbdes dher å rättens confirmation effter 7 cap. Jordabalken Landzlagen.

19. Peder Jöransson opbödh första gången Joon Swenssons odellshemman i Skåhlan som han sig halfft tilbytt aff odellsman Nillss Jonsson och halfft köpt emot ett halfft dito i Klöfsiö aff ett tunlandh, och sålledes bytt jordh emoot jordh, odell emot odell, som bythes- och förljknings-skrifften de dato d. 30 januarij 1687 uthwijser.

20. Nämbedeman Nillss Jonsson insinuerade sin faders Joon Swenssonns sythningzskriff på des halffwa odellshemman i Skåhlan, tillijka med des ringa löössöhren, som han honom till sythningslöön oppdragit, huilket opbödz första gången.

Ting den 25–26 maj 1688

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3475, fol. 84r–91r, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 247r–253r, ÖLA. [Häradsrättens och hovrättens versioner är nästan helt identiska, förutom en del små skillnader i stavningen.]

Anno 1688 d. 25 och 26 maj medh allmogen af Bärgez tinglagh præsentere prætores och nämbeden.

Jon Oluffson i Byen	Peder Jonson i Moo
Oluff Jonson i Högen	Nillss Jonson i Klöfsiö
Jönss Jonsson i Röröön	Erich Hansson i Tåssåsen
Joon Oluffson i Åsan	Oluff Olsson i Råthan
Jon Jonsson i Bergsbyen	Joon Erichson i Watuwijken
Peder Isaacson i Skucku	Anders Olson i Bergsbyen

1. Dato aflagde Anders Olsson sin nämbedemans edh.

2. Dato publicerades Kongl. Maj:tz förr specificerade placater.

3. Fendrick Carl Magnus Skuth kärade till sin wärdez Jönss Essbiörssons hustru, Karin Swänsdotter i Wigge, för dhet hon skall sagt och uthspridd dhet fendrickens hustru Catharina Elizabet Gavelia med sina kläder flyger för mycket opp i landet, och hennes moder går i Ståckholm som een annan fääkäringh, lijk een hustru der i grändan, Märta ben:dh, och enär hon der om blefwen tilltallt, sagt sigh hafwa een sagusman, den fendricken begärer hon må nambngifwa, huar till

hon swarar dhet hon dhet tahl för fendricken icke sagt och hafft, då han beropade sigh på dess granne Chrestopher Jonsson och länssman Halfwar Jonson.

Länssman, att han om våran 1687 fick budh ifrå Jönss Essbiörson, att han skulle komma till honom, dhet han gjorde, och kommande dijthin, låg hans hustru Karin Swänsdotter i sängen, och beklagade sigh medh gråtande tårar wara uthropat af fendricken för hoora och trullkärigh, och då bedin att fråga fendricken om han dee ordh wille tilstå, deth han gjorde tillijka medh Jöns Essbiörson, och fendricken der till nekad. Sedan begyntes talla om annat uthspridt tahl om fendricken, och hust. Karin sade, dhet prästdåttren Annicka, om sina ellofwa åhr gammall, dhet sagt, och hon nekat, [fol. 84v] och dee skylt huar på annan, och mehra weeth han intet der aff.

Chrestopher, effter aflagdan wittnesedh, bekändhe dhet prästedåttran Annika skylte hustro Karin hafwa sagt, dhet fendrickens swärmoder skulle gå i Stockholm och tiggia, och hust. Karin nekat, och sagt dhet Annika för sigh dhet berättat. Sammaledes, att fendricken skylte hustro Karin hafwa sagt dhet maior Charliers barn skulle hoos hennes moder i Lijth och Brönie begärt math, och hon der till nekat, berättandes sig wara dijth kallat at fråga fendricken om han kallat hustro Karin trullkärigh heller hooråna, och han der till nekat.

Hustro Karin förehöltz gjorde berättelsse, då hon sade dhet Annicka Johansdotter för sigh deth sagt och hon för ingen. Fendricken beropade sigh på dragon Henrich Swart, som skulle hört hennes tahl, och at hon skall sagt dhet gamble capitenskan dhet berättat, huar till hustru Karin nekar.

Fendricken beswärade och sigh öfwer Jönss Essbiörsson för dhet han sändt länssman Halfwar Jonson och Chrestopher Jonson till sigh, at fråga om han skält hans hustru för hoora och trällåna. Swaar, att han så sagt förledne vår helig torssdagh, och sedan något huar gångh, dhet hans pijga Sara Ottersdotter skall hört, tillijka med hans modher, och förmenar dhet dragon Henrich Swart dhet skall och hört. Item, att han angifwit för h. öfwersteleutnanten Bengt Ribbingh dhet han intet för hans hotande skuldh får hafwa dragoner till tienst. Resp. att så war skiedt, och att fendricken förbödh dragon Erich Biesse arbeta åth honom, och han dy skaffat sigh zedell der till. Resp. att han befalte honom skaffa Johan Baltzar af honom länte brödhkakur och gaf några käppslagh, och medelst hans stoorå mundh låtit taga mussqueten af honom att tilsee om han reen och färdig wore. Men Jönss, att han sagt honom den intett behöfwa enår han tienar bonden.

Sammalledes, att hustru Karin sagt för länssman Halfwar Jonson [fol. 85r] om hans och dess hustrus förljknings om kokwäsende, och att hon intet kan sy een skiorta. Swar, att hon dhet alldrig sagt hafwer. Länssman berättar sig intet dhet ringaste hört der om.

Sedan, att dragon Henrich Swart kunde intet hafwas i tienst för hennes skuldh, som med honom squallrade om dee saker han ifrå Tydskland bracht och hafft. Swar, att Henrich sagt sig i Hamburg sydt för fendriskan 2:ne kiortlar, dhet fendricken intet will wetta utaf.

Item antagit dragon Anders Lillia i tienst för tree weckor sedhan, som dåch hoos fendricken ifrå Michaelis warit. Resp. att han sade sigh fått låf af fendricken at gå uhr tiensten, dhet sochnskomakaren Erich Person betygade, och dy läth han honom en dagh hoos sig arbeta, och meera har han intet der medh göra.

Sidst prætereder han huusrum effter reglementet. Resp. att han så många huus har honom inrymbt som h. öfwersteleutnanten och h. maioren tilldeelt, huar af befallningzman säger sig copian hafwa, och herr öfwersteleut:ns original förordningh.

Fendricken, att hustru Karin uthspridt, dhet hans hustru förtient sina kläder hoos manfolck som ducat kajissa, som Jönsses moder och Jöns wäll hört. Resp. att hon aldrigh dhet sagt, och huru skulle hon wetta huad i Ståckholm och annorstådes wore passerat. Jönss, att han kan med trygt samwette betyga, dhet hans hustru dhet aldrigh sagt. Fendricken beropar sigh på een dragon Anders Lindh, som skall hustru Karins fälte ordh hördt, huilken Jöns föregifwer wara

förledne winter rymbd, men fendricken förmenar honom igenkomma, efftersom han sin hustru her i landet hafwer

Pijgan Sara Olufsdotter förhördes, och berättar dhet fendricken kallat hennes mathmoor kåna och káfssa, och der hoos sagt i gemeen trällkåringar, men huarken henne heller någon annan nämbedt. Item att han hotat pijgorne med hugg. Resp. att han medelst pijgornes rännande och slamrande i dörrarne snart både dagh och natt [fol. 85v] bedt dhem gå stilla och wackert, och kan wäll kallat dhem káfssor emedan han ingen roo för deras owålige gång kan hafwa, efftersom dee allt een förstufwa hafwa.

Dragon Erich Biesse förekom till förhöör effter Jönss Essbiörsons angifwande. Men fendricken exciperade emoth honom, emädan han är interesserat i action emellan capiten Carll Rutenkrantz och honom. Erich Biesse berättar sigh besworit een attest dem emellan på krijzrätten och dhet består.

Jönss Essbiörssons modher hustru Benedict Jönssdotter berättar, dhet fendriskan och Anika talte med Karin Swänsdotter, att fendriskan skulle förtient aff manfålcck sina kläder i hans frånwaru, och war fuhlt munbruuk och swordom, men aldrih har Karin nånsin dhet sagt, fast dee wille henne dhet påbördha. Item, att Henrich wäll kan hafwa talt med Karin om fendriskans kläders sömmande, thesslijkest, att fendriskan blef först ondh, att Henrich sagt dhet hon sina kläder fått i arf effter fendrickens syster, och mycket bannadtz der öfwer, och sagt dhet Karin skulle stå för kåken [*skampålen*] derföre, och hölt henne icke så godh som een tåfssa, fastän hon der till oskyldig war.

Dragon Erich Persson, att fendriken sade sigh icke behöfwå sådhan mothwilligh drångh som Anders Lillia war, och han sagt åtta dagar förr sigh skolla gå derifrån. Jönss, att han kom om en torsdagh till sigh och begärte få arbete för mathen till söndaghen, dhet han tilleth, tänckandes så wara, efftersom han hörde Erich säija honom wara löös, och enår han om fredagen hörde fendricken wara ondh der öfwer, läth han honom gå, der på fick han alldeles förlåf af fendricken, som förtryter att Jöns icke skulle frågat sig der om, utan såsom tubbat hans drångh. [fol. 86r]

Jöns Essbiörsson i Wigge kärade till fendrick Carl Magnus Skuth för dhet han honom kallat skiålm och rödskiåggud hund, och att han pro anno 1687 meera tagit än ordinarie uthlagorne sigh belöpa. Resp. att han will dhet påbegynte action må komma först till sluth, sedhan will han competenter honom swara, förmodandes Jönss Essbiörson att han bör sigh her derföre swara. Fendricken, att han i förra action med hans hustru i sin inlagu beklagat af oroligheet illa wara uthkommen. Jönss beropar sigh på 3:ne dragoner, Larss Skarp, Anders Kowall och Jöran Dantzare, huar emoth Skuth exciperer och berättar att dee samma åre inmånge med action som han haar med sin capiten Carl Rutenkrantz, och att dee icke alla åre witnesbåre, någondera tyf och någon meenedare, och en i Jönsses brödh, som fendricken will och skall på krigsrätten bewijsa.

Herr öfwersteleutnantens remiss den 20 octobris 1687, att befallningsman wille inryma fendricken Skuth så många logementer som reglementet biuder upwijstes, huar opå härads-skrifwaren Carl Wargh i befallningsmans frånwaru d. 15 november der på fölliandhe giordt ett förslagh, och recommenderat dhet till h. öfwersteleutnantens omdöme och maintien.

Till dombs voterades enhålleligen.

Såssom dragon Henrich Swart, som parterne beropa sigh på, och förmena kunna i några stycken gifwa oplyssningh i saken, intet åhr tillstådes, heller kan denne gången komma, iembwäll och att dragonen Erich Biesse sökes till wittne i saken, men iåfwat medelst dhet han skall wara interesserat i action emellan h. capiten Rutenkrantz och fendricken, altförden skuldh förånlåthes rätten, angående iniurierne vice versa, opskiuta saken till nästa tingh. Men huad logemente widkommer, finner rätten effter welb. h:r öfwersteleutnantens Bengt Ribbings remiss d. 20 octob. 1687 [fol. 86v] wara den 15 november bem:t åhr 1687 uthsedt, Kongl. Maj:ttz reglemente lijkmatigt, och lämbnat till herr öfwersteleut:ns gåttfinnande, huar wid rätten stadnar, och recommenderer dhet till richtigheet och rätta handhafwande.

4. Mårten Olsson i Mårtsundh i Hallens sockn berättar sigh wara förlicht medh Oluff Jönsson i Högen om en köpt oduglig saltkiettell, sållunda att Oluff Olson i Rätans by, som kiettellen till Oluff Jönson såldt, skall gifwa Mårten ett och ett halfft stycke till een kiettell, som är 1/4 d:r[?] och der medh wara förlijchte, huilket Oluf Olson tillstår, och låfwar willia fullgöra.

5. Oluff Larssons son i Byhn och Rödöons sochn, Nillss Olufsson, fodrade aff Mattes Pålson i Östbergh 6 $\frac{3}{4}$ dahl. s:rm:t, som han låfwat på ett hästebythe, och skulle betallas sidstledne Gregori marcknad, dhett han intet hållit. Resp. att han 6 $\frac{3}{4}$ d. s.m:t uthlåfwat Gregori marcknan betalla, men ej hållit, emedan hästen war lath och småfälligh. Nillss, att han förythrat hästen i Helsingelandh, dhett han sade sig giort medelst hans trögheet. Nillss Olsson opwijste ryttarens Larss Hanson Biörckz attest, dhett Mattes låfwade gifwa två penningar för en om bemelte 6 $\frac{3}{4}$ d. s.m:t på Gregori marcknan icke blefwe betalte, huar till Mattes intet nekar, och säger sigh dhett wäll hållit om hästen warit utan lythe. Nillss, at han sade hästen wara trögkiörder, dhett Mattes intet unfalla kan, men war lijkwäll latare än som sades.

Under samtahl till dombs, förlijctes parterne, att Mattes skulle denne dagen betalla uthfästade sex daler 24 öre s:rm:t och åtta öre stembningspenningar.

6. Joon Olson i Åsan kärade till Oluff Nillsson i Rätan för sex r.d:r ringare en dansk marck heller 10 öre s.m:t till sahl. hust. Clara Steensdotter, som war Joon Olsons hustrus moorsyster, och på sin [fol. 87r] sothesängh för honom och hans fader dhett bekänt, men intet för huad eller huar af skulden härflöth. Resp. att han henne intet skyldig war eller ähr, utan enär klockaren Swän Olson begaf sig ifrå een bowall, därest han ett åkerstycke i pant af Joon Erson i Rätan hade för siu r.d:r, skulle hustru Clara den panten inlösa, dhett han gjorde, och betallte strax fem r.d:r och en dahl. 6 öre s:rm:t, och resten, som war en r.d:r 18 öre s.m:t, effter hennes begäran haar han till Swän lefwererat, som han skall wittna kunna om han tillstädes woro. Hustru Clara dödde åhret effter, pass fiorton år sedhan, och effter Jon Olsons hustrus begäran sådde Oluff Nillsson samma åkerstycke på helfftan, nekandes aldeles med henne dhett ringaste hafft någon handell wijdare. Joon Olson, hwij han af sådan intet gjorde sig betallt. Han sade sigh derom talla för hustru Karin, och täncht att Swän Olson, som dem tagit, skulle göra beskedh der om. Hustru Karin föregifwer honom intet der om tallat eller kraf, och der han hafft rättmätig fodran, så har han wäll den angifwit.

Nämbden beslöth, att så wijda ingom tillåtes wittna i sin saak, och Oluff Nillsson aldeles der till nekar, och andra skähl finnas intet der till, så kan Oluff Nillsson icke påbördas angifne sex r.d:r ringare än 10 öre s:rm:t betalla. Och der Oluff Nillsson sin prætererade r.d:r och 10 öre ytterligare will fodra måtte han bewijsa först sig den till Swän Olsson lefwererat, och sedhan, hwij han icke gjorde sig af halfwa sådan betallt, sedan hustru Clara war döder.

7. Capiten Michell Erichson Plantingh fordrar af dragon Tufwe Hökenflycht 25 dahl. s:rm:t, som han på hans wägnar till h. öfwerst Åke Ulffsparre betallt, effter obligation af den 22 augustij an:o 1684, huar till han beiakar, föregifwandes der capiten effter handen derpå förfluttne sex åhren kraf, så har han kunnat någon plåth [fol. 87v] huart år betalla, begärandes dhett capiten wille hafwa tålmodh och taga lijtt effter handan, huar till han fuller samtychte, allenast han kunde bli försäkrat. Och så wijda Hökenflycht är skulden ständig, så dömmes han den betalla effter handen.

8. Capiten Michell Planting hafwer låtit citera fendrick Adam Siöbergh för gälldh, som intet comparerat, dy saaker effter 33 capitlett Tingmåbalcken till sina tree marck.

9. Capiten fodrade aff dragon Oluff Smäll 22 dahl. 9: 16 penningar s:rm:t, huar oppå kårtas 1.) Tältpenningar 3 d.; 2.) För knappar 5: 31: –; 3.) Wärfningspenningar för en karll 7: 10 $\frac{2}{3}$,

för huilka han går dragon till des han skaffar antingen en karl eller penningarne. Rester altså sex dal. s:rm:t, som han låfwar betalla af sina öfwerläpps penningar, huar medh capiten är benögd.

10. Comminister herr Hanss Bröms genom dragon Segward Segwardson kärade till Larss Swenson i Åsan för dhet han bränt ett swediefall, som han köpt aff dragon Hanss Bäck, som han hafft låf at hugga, för sex dahl. k:rm:t. Resp. att han högg ett lijtet der brede widh, och enär han tände dhet anno 1686 om sommaren, brann dhet andra opp medh, och berättar sikh sagt till herr Hanss son Carll, att hans fader skulle komma dhet at beså, som intet skedde, och altså blefwit liggiande. Segward, att herr Hanss haar intet skrifwit der om, och dy weth han eij om så i sanning finns.

Resolutio. Att Larss Swänsson skall å nästa tingh bewijsa sikh sändt budh till herr Hanss med dess son Carll, att så swedian som af wåda afbrunnen war.

11. Hanss Olufson i Klöfssiö opbödh tredie gången Nillss Jonsons halfwa gårdh ib:m, effter han den andra half tillförenne äger, för 75 dahl. s:rm:t. [fol. 88r]

12. Dragon Carll Hammar lagstembd aff Swän Jönsson i Hallen för ett lånt stod som han bårt-sålt och eij igenlefwererat, dy effter 33 cap. Tingmålabalken plichtar han för stämbnings försit-tiande med tree marck silf:rm:t.

13. Joon Olufssons änckia i Skucku hustru Britta Essbiörsdotter framtedde i rätten sin fram-ledne mans testamentzskriff, daterat Skucku den 9 aprilis sidstleden innewarande åhr, af innehåldh, att han sin hustru på sin sothesängh, emädan som dee inga barn tilsammans aflat, och han effter sina föräldrar intet ärffft, såssom aflinge och förwärft godtz af dem bäggie, henne aldeles tillehrklarar, skiänckt och gifwit både löst och fast, allenast med dhet willkor och för-ordh, att der hans syster Lissbeta Olufzdotter eller dess barn skulle komma så när, att hon eller dee skolle bekomma i penningar eller wärde fempton dahl. s:rm:t, men alt dhet öfrige, som sagt är, skall hans hustru för sikh behålla och niuta, huileket länssman Halfwar Jonson, Essbiörn Sunwijson, Peder Isachson och Oluff Sunwijsson i Skucku med sina nambn och bomerckien besannat, och kyrckioherden herr Johan Drake samma dato medh nambn och signete attesterat så wara giort, då han honom medh Herrans helige nattward besöchte.

Och så wijda intygades att Joon Olufsson intet ärffft, och testatoris yttersta willia som of-wanförmält är, warit; så kan rätten i förmågo af 9:de capitlet Jordabalcken Landzlagen och 14 cap. i Kyrckiobalcken, huar opå Kongl. Maj:tz stadga och förordningh om testamenten an:o 1686 beropar, eij mindre göra, än Joon Olsons testamente i alla sina clausulis erkänna för lagh likmätigt, och i krafft der af tillerklarar des änckia dhet samma oqualt niuta alldelles effter testamentzskriftens innehåldh. [fol. 88v]

14. Brita Hansdotter i Klöfsiö kärade till dragon Carll Johanson Höök, för dhet han henne 4:de dagh påsk uti Nillss Jonssons gårdh slagit (så at hon der af mycket blödt) utan orsaak. Swaar, att han medelst des elacka mundh och een stångs stickande till honom gifwit henne een örfijhl, då han war i träta med Nillss Jonsons hustru om lijtet toback, och Brita lagt sikh i förswaar för henne, och som sagt är brukat fuhl mundh, och räckt åth honom en stångh, som plägar skee åth elacka hundar. Brita, att hennes wänstra ögat blef aff örfijlen igenswullit och blått, och bäggie ögonen och näsan heel blå. Men dragon, at dhet ena ögat war allenast blått. Corporal Oluff Persson Ström berättar, dhet ena öga war blått, och på ena sijdan om näsan.

Resolutio. Att så widha dhet intett rörer högmåhla så remitteres dhet till regementzrätten.

15. Nillss Jonson beswärade sikh öfwer Carll Höök för dhet han 4:de dagh påska kallat hans hustru Anna Olssdotter för hoora. Resp. att han näst förr wille köpa tobaak af henne och intet fått, och dy sänt herr Hanss Bröms son Jonas, om sina ellofwa eller tolff år, dijth at köpa toback för en öre s:rm:t, som brachte derföre 1 ½ quarteer smalt stäcktobak, och sagt dhet hust. Anna sikh det gifwit, huilket Carll intet wille behålla, emedan deth war både lijtet och elacht, och dy fölgt gässen dijth, då hustru Anna blifwit ondh och sagt först, äre inga ährlige karlar, som kunna wara tobakz besökiare, och sedan att han stullit dee kläder hon mistade förledne år, och han swarat och sagt att hon, som ingen ährligh hustru, skall icke kunna honom dhet bewijsa.

Nillss Jonson säger sikh intet wara hemma den gången som Carll i hans gårdh war, eij heller har hans hustru haft lägenheet hijt till tingz komma. Carll Höök beklagade sikh warit i fem weckor arresterat och sluten till [fol. 89r] hand och footh effter omildt angifwande.

Resolutio. Så wijda saken intet rörer högmåla, så lämnas den effter Kongl. Majj:ttz nådigste resolution under lofl. regementzrättens optagande och afhielpande.

16. Föraren Nillss Lundbergh opwijste herr landzhöfdingens herr Åke Ulffsparres remiss att ransaka wid tinget om effterskrefne bönder warit förbudne at uthgifwa 1686 åhrs öfwerlåpps-räntha till munsterskrifwaren Lars Ristelius, huilka dragonerne Erich Biesse och Erich Staby uthwärcat å Frösöön d. 21 decemb. 1687, berättandes föraren sikh några gånger på kyrckio-wallen förbudit bönderne at lefwerera öfwerlåpps-ränthan till någon uthom capitens eller leutt-nantens order och zedell, då Joon Olsson i Byhn, Anders Olson i Wigge, Oluff Swensson ib:m, Chrestopher Jonson ib:m, Erich Swänson och Oluff Jonson i Quissle nekade sikh nånsin wara förbudne ränthan uthgifwa, utan enär munsterskrifwaren Ristelius kommit och fordrat, dhen effter quittens betalt, warandes Erich Biesse med Ristelio hoos Jon Olson enär han lefwererte sin rest, och Erich Staby hoos andra grannarne i grändan, och huem skulle kunna tänckia, honom der till icke hafwa macht och tillståndh, föregifwandes föraren förbudit, at ingen skulle gifwa dragonerne mehra än huar månad penningar, men aldrih nämbdt öfwerlåpps-räntan, der till föraren intet nekar, utan föregifwer sig dem warnat intet utan ordre lefwerera.

Swaranderne opwijste h:r öfwersteleutnantens herr Bengt Ribbings frijkallelse derföre, daterat Hofwermo den 5 aprill 1687, emedan som öfwerlåppspenningarna intett warit förbudne. Erich Staby berättar dhet Ristelius tagit sikh och Biessen med sikh at få penningar af opbörden hoos bönderne [fol. 89v] och låtit dem föllia sikh, och omsider fixerat dhem ifrå sikh, och gifwit en zedell till Jönss Jonson i Bärgth till deras betallningh, som allenast war skyldig till 16 öre s:rm:t. Imedlertijdh rymbde Ristelius bårt, och dragonerne äre ännu obetalte. Bönderne fram-tedde Risteli egenhändige *quittenser* på 1686 åhrs öfwerräntha af sina uthlagor, som är tillhopa 18 d:r 10 öre s:rm:t.

Nämnden betyga, dhet öfwerlåppspenningarne aldrih waritt förbudne, och dy hålla dee bönderne eij wara plichtiga dem betalla andra gången.

Sententia. Såssom böndren intet kunna öfwerbewijsas att öfwerlåpps-räntan warit förbuden at lefwereras till munsterskrifwaren Larss Ristelius, utan allenast att ingen dragon skulle få opbära mera än huar månadz tractamente; altså kunna dee icke oblikeras andra gången öfwer-låps-räntan, som Ristelius quitterat, betalla, eij heller hafwer han dhet i löndom giort, utan haft med sig dragonerne Erich Staby och Erich Biesse, som skulle af samma öfwerlåps-ränta blifwa betalte.

17. Dragon Mårten Halijs fordrade af sin hustrus Karin Jonssdotters förra mans Jöran Peder-sons brodher, Sallomon Persson i Quarnsiö, resten af Jörans arf i Quarnsiö, efftersom Jörans son Peder effter fadren är dödh blefwen, och arfwet modren tillfallit. Jöran dödde 1685 påske-tijden, och sonen tree weckor der effter. Huartill swarades, att på huar broderslått är uthlåfwat 36 r.d:r á 6 m:k, och der på betallt till Jörans 20 r.d:r, och att föräldrarna äre ännu i lijfwet, och kåsta mycket i denne swäre tijden at underhålla, och altså hafwa dee andra hans medharfwa och

syskon efftergifwit allt deth som dem der på kan restera och återstå, som oprättat skriffit derom af den 23 huius widlyfftelligen förmår.

Mårthen [fol. 90r] föregaf sikh måst betalla stoor gäldh effter Jöran, och att han intett fått meera der på än 13 ½ r.dr. Sallomon, som till sig accorderat föräldrarnas lösa och fasta ägen- dom, påförer Jöran fått en koo till läns af modren, och tuå stycken sölfuerskedar som beräknas böre, men Mårthen, att modren gifwit honom kohn, och om skedarne weeth han intett berätta, antingen han dem länt eller sielf egdt.

Nämbdens betänckiande till doms.

Så wijda arfwet icke är fallit, och Jörans föräldrar ännu läfwa och till äfwentyrs så längie, att dee sin ägendom merndels consumera och förtära, uti huilcket anseende dee andra syskonen sin resterande lösn cederat och efftergifwit; altså hålles skäligh, att Mårten Halijs, på sin hustrus Karin Jonsdotters wägnar, ingen rätt hafwer mehra, i synnerheet uti föräldrarnas lijftijdh, der på at fodra. Imedlertijdh, kan bewijs om koon och 2:ne sölf:rskederne sökias och tagas.

18. Erich Månson i Högen fodrade aff Gussorm Kiehlson i Böhle Tuärhöängie, som under Högen lydt och legat. Resp. att dhet ligger i Böletzkogen, och hans fader och broder dhet hafft, och ingen lærer wetta om deth nånsin hördt till Högen, heller på huad sätt och enär dhet dijth kommit. Joon Ersson i Watuwijken berättar sikh söcht underrättelse der om aff Oluff Ersson smedh, som på Högen född är, och boor i Norie, som sagt sig hört af sine föräldrar deth hans faarbroder Anders Olson pantsatt Tuärhöängiet till Kiehl i Böle för en bössa och penningar, så att summan skulle wara 4 r.d:r.

Gussorm förehöltz att framwijsa pantebrefwet der på, huar till han alldeles nekar. Oluff Jönson i Högen berättadhe, effter Swän Kiehlssons änckia hust. Kerstin Pederdotters tahl, att [fol. 90v] gamble brefwen förkommo i sidsta feijgde. Sammalledes, att Jacob Kiehlson bekänt för honom, dhet ängiet lydt under Högen, och tillbudit dhet Joon Halfwarson först, och sedan Erich Månson emooth lösn.

Altså fans skälligh att låta saken beroo till des Jacob kan der uti förhöras. Och om dhet bärgas denna sommar, så dömmes höö i quarstadh till laga uthslagh.

19. Hustru Kerstin, Swän Kiehlsons änckia, tiltaltes och så af Erich Månson om Baggwålen, som under Högen skall legat. Resp. genom Nillss Jonson i Klöfsiö, att dhet ligger i Bölessko- gen, och ingen lærer minnas at dhet warit Högen tillhörigt. Peer Persons änckia, hust. Gölu Olofsdotter, berättar dhet hennes man wille Baggwålen inlösa, och till den ändan läth opsättia een inlagu till rätten som intett inlades, och lyder att Swen Kiehlson hade wålen i pant för tuå r.d:r en ort och 6 sk. och huart åhr räntat sex lass höö.

Saken discurerades till doms och höltz skälligh, att den opskiuta till dess Oluff Nillsson i Råtan blijr examinerader der om, efftersom nämnden förmeenar honom såsom den som ängien der i neijgden haar, skall beskedh der om hafwa.

20. Capitens bostelle Ältnäs blef på förledne åhrs höstetingh considererat till huus och jordz häfdande, och wärderat huad som till dhess reparation skulle behöfwes, nembligen 107: 24: 16 s:rm:t, men icke determinerat huem som deth refundera böör, emädan som Jacob Hanson, som warit länssman i 4 åhr, och dee åhren dhet brukat, icke war tillstädes. Men såssom befallnings- man Jonas Wargh betygar honom förledne winter 2:ne gånger förbudit wijka uhr landet för än han sin skyldigheet deruti fullgiort, och han lijkawäll rest [fol. 91r] sin wägh till Norie; altså har rätten intet mindre göra kunnat än skynda wärcket till sluth, och resolvera derutinnan på fölliande sätt.

Såwijda bewijssligit är att ängiarne den tijden Eltnäs byttes till chrone wore skoghwuxne, och större dehlen med grahnskog öfwegångne; altså har nämnden funnit skäligh, att halfwa opförde kåstnadh på ängiesrödningen, som är 13: 18: 8 s:rm:t, skall afdragas på heela summan

af 107: 24: 16, blijr altså öfrigt som proportioneras emellan effterskrefne personer 94: 6: 8 *silfwermynt*.

Nembl.

Jonas Isachsons arfwa böre först å part swara för 9 målingar wanbrukat och 3 ½ dito igenlagd åker med. 6: 8: – .

Sedan för åtta åhrs bruuk och häfd proportionaliter af 87: 30: 8 capital, som löper 54: 3: 22, gör tillsammans

60: 11: 21

Jacob Hanson för sina 4 åhr dito

27: 1: 22

Halfwar Jonson för ett dito

6: 24: 12

94: 6: 8

21. Gussorm Kiehlsen opbödh andra gången sin broders Jacob Kielsons halfwa gårdh och hemman i Böle å 1 ¼ tunland för 30 d. s:rm:t, iembwäll cederat honom i sin lijfstijdh tree målingar åker och några ängiesparter till oppehälle.

22. Mårten Olson läth insinuera Oluff Rams skriff af d. 5 junij 1687 att han giordt byte med honom om hans hemman i Hallen, och cederat sitt ib:m å 1/2 tunl. och förnögd medh penningar 7 d:r 16 öre s:rm:t och emottagit Anna Nillssdotter till sythningh.

Ting den 15–16 oktober 1688

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3475, fol. 163r–168v, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 310v–315r, ÖLA. [*Häradsrättens och hovrättens versioner är nästan helt identiska, förutom en del små skillnader i stavningen.*]

Anno 1688 den 15 och 16 october med allmogen aff Bärgez tinglagh, närwarande häradskrifwarenn Larss Sundbergh och desse såto i nämnden.

Joon Olsson i Byen

Peder Jonsson i Moo

Oluff Jonsson i Högen

Nillss Jonsson i Klöfssiö

Jöns Jonsson i Röröön

Erich Hansson i Tåssåsen

Joon Oluffsson i Åsan

Joon Jonson i Bergsbyen

Jon Erichsson i Watuwijken

Pedher Isachsson i Skucku

Anders Olsson i Bergsbyen

Essbiör Sunwijsson i Skucku

1. Dato oplästes Kongl. Majj:tz förr specificerade placater.

2. Om ödeshemman.

Bergh sochn. Österåsen, Carll Jönsson 1 ¼ tunland 1/2 röök, öde 1675 till och medh 1679. Carll Jonsson ägde och bebodde den andhra halfwa gården af 1 ¼ tunland och 1/2 röök, och des son Jönss chronojordnen optagit på 1680 och 1681 åhrs frijheet.

3. Rätan sochn. Turingen, Jönss Jönson i 1 ½ tunland, *räntar* 10: 18: 20, öde 1677 och 1678. 1677 betyges wara på helfften brukat, 1678 sammalledes, och kastatt aff sigh 27 skylar korn och 40 lisspund höö, 5: 16. Optagit aff Chrestopher Olsson i Åsan på 1679 åhrs frijheet.

4. Ibidem. Peer Mårtensson 1 ½ tunland, räntar 11: 3: 12, öde 1677 och 1678, då Isach Persson dhet brukade. 1677 sattes af halffparten (men längdan ej wid handen), 1678 dito 36 skyl. korn och 30 lisspund höö för 5 d. 3 öre, och aff Isach på 1679 åhrs frijheet optagit.
5. Lill Peder Mårtensson 1 ½ tunland, räntar 11: 3: 12, öde 1677 och aff honom brukad på halfnad.
6. Norderhögen, Erich Olsson 2 ⅓ tunl. räntar 14: 12: 2, öde 1677 och 1678. [fol. 163v] 1677 på halfnad, 1678 dito räntat 27 skylar korn och 40 *lispund* höö för 7 dahl. 9 öre. Optagit aff Erich Månsson på 1679 och 1680 åhrs frijheet.
7. Klöfsjö sochn och by. Peder Pålson 1 ½ tunland, räntar 11: —: 12. Öde 1678, och kastatt aff sigh 71 ³/₁₀ skylar korn, 36 *lispund* höö för 12 d. 1: —, huar om är ransakat på 1687 åhrs laga tingh, och hans excell:tz högwelborne h. gouverneuren der öfwer resolverat d. 3 september sidstleden, och förklaratt till odall.
8. Turingen, Anders Olsson 2 tunl. räntar 12: 21: 12, öde 1677 och brukat på helfftan aff Joon Jönsson och 1678 sammaledes, och af dito åhrs ödeslängd waritt 9 d. 14 öre s:rm:t, och nu aff Jon Jönson häfdas och opfördh för 1/3 chrone.
9. Ibidem, Swän Knutzson 1 ½ tunl. räntar 11: 3: 12. Öde 1677 och brukat aff Jon Siuhlsson, och 1678 på frijheet af honom för des ränta optagit, huilket är för 1/3 chrono opfördt.
10. Ibidem Anders Nillsson 1 ½ tunl. räntar 11: 3: 12. Öde 1677, och aff barnen brukat på helfften, och optagit på 1678 åhrs frijheet.
11. Hwijtwatn, Bertill Persson 3 tunl. räntar 15: 22: 12. Öde 1676 och 1677, brukat beggie åhren på halffparten, och på 1678 och 1679 åhrs frijheet aff Bertill Persson antagit, förståendes at 1678 brukades deth på halffparten, och fins waritt 6: 27: —, som honom för ett frijheetz åhr lemnades.
12. Ibidem, Jönss Bertillsson 3 ¼ tunland. Räntar 16: 14: 12. Öde 1676, och 1677 brukat på halffparten aff son Bertill Jönsson, och af honom optagit för 1678 åhrs halfpart, nembl. 5: 4: — och 1679 åhrs frijheet. [fol. 164r]
13. Oluff Pedersson i Åsan angaf hurusom hans fadher Pedher Olsson för någon tijdh sedhan månde läna Carll Jönson i Åsan siutton dahl. s:rm:t, och efftersom Carll ej förmådde bruka hela sitt hemman, öfwertallt hans fader att antaga halfwa sitt hemman till brukz, dhet han giorde, och häfdade i åtta à 9 år, så längie han läfde, och widh den tijden blef Peder Olssons bördh i samma by löös och ledigh, då änckian hans modher boförde dijth med sina barn at häfda och bruka, begärandes sin faders uthlänte penningar till Carll Jönson aff sonen Jönss.
 Resp. att han weth dhet hans fadher länt aff Peder Olsson ellofwa r.d:r 1 ort à 6 m:k at betalla sin skuldh till Nillss Pedersson i Wästeråsen, och ingen skriff der på gifwit, utan han antagit halfwa hemmannet, och brukat så längie han läfde på uthlänte penningar. Och så wijda änckian intet sade ifrå sigh deth, och dhet kom till öde, förmenar han barnen hafwa förlorat sina penningar. Huar emoth exciperades, att Carll Jönson skall begärt, dhet änckian wille blij längre quaar och låfwat hielpa henne, och hon ej kunnat för barnens tillfalldne odallsgårdh i samma by.
 Jönss Carllsson berättar hans fader ej wara mechtig bruka heela hemmannet, och dy haar Swän Mårtsson brukat halfdehlen åhret effter, föregifwandes sigh ej wetta, hwem honom dijth

satte, om icke Pedher Olsons änckia hust. Karin Perssdotter, som der till aldeles nekar, och berättar att Jönss Carlsson och hans moor måtte dhet giortt. Swän boor i Norie. Jönss är öfwer trettijo år, och halfwa hemmannet blifwit ödhe 1675, och ursächtar sikh ej minnas, och be-ropar sikh på sin mohr, som döder är. Sedhan att Swän hade hust. Karins syster till hustru, och berättat att hans swärmoder egde dee ellofwa r.d:r, och förmenar att hon satte dijt Swän då mågen Peder Olsson war dödh, huar om Swen lærer wettenskap hafwa. [fol. 164v]

Såssom Jönss Carlsson tillstår, dhet Pedher Olson länt hans fader Carl Jönsson 11 $\frac{1}{4}$ r.d:r at betalla sin skuldh hoos Nills Pedersson, och förmenar sikh ej böra dem betalla, efftersom hans faders halfwa hemman (dhet Peder Olson brukade) åhret effter hans dödh bleff ödhe, och hans swåger Swän Mårtsson åhret tillförne dhet åbodde, huilken han täncker wettenskap hafwa, på huad sätt och af huem han dijth satter bleff och huru han skildes der ifrån. Derföre, till större säkerheet, fins skälligt, att gifwa Jöns Carlsson tijdh till nästa laga tingh, att skaffa sikh aff Swän Mårtsson uthförligh attest däröfwer, och där han dhet ej gitter göra, pröfwes skälligt, att han måste bem:te 11 $\frac{1}{4}$ r.d:r betalla medh 16 dahl. 28 öre s:rm:t.

14. Dragon Larss Anderson Meenlöö's skuld gafs hafwa besåfwit Märitt Larssdotter ifrå Röröön, aff ächta säng född, och med henne aflat barn, som för tolf weckor sedan föddes, och i lijfwet är, huar till dee beggie beiakade, föregifwandes Larss, sig några breef till sin hustru Kerstin Ersdotter i Sewald sochn och byn Bro uti Wässmanland skrifwit, och warit her och ifrån henne på 8:de åhret, och med henne hafft ett barn.

Han berättar sikh blifwa wärfd uti Westeråhs, och icke lät sin hustru deraff wetta eller kungiordhe, huart uth han togh wägen, och åhr Sewaldz sochn belägen allenast 1 $\frac{1}{2}$ mijhl ifrån Wästeråås, och inga swaar fått, och att een dragon under herr öfwersteleutnantens compagnie förledne winther, som i samma sockn ägde hemman, och allenast ett år warit der ifrån, berättat hans hustru war då gifft med een bonddrångh, och dy skrifwit henne till med corporal Lennart Krisman, som brefwet skall lefwererat på Ubsala posthuus, och lijkawäll intet swar fått, och dy för [fol. 165r] fiorton dagar sedhan å nyo skrifwit till kyrckioherden ib:m herr Johan Drake medh dragon Hanss Flygare, och låfwat Märett ächtenskap om hustrun wore dödh eller giffter, dhet Märett begärer.

Larss Meenlöö's haar och i Owijken 1684 försedt sikh med lägersmåhl och derföre plichtat, begärandes ytherligare dilation, huartill samtyctes, så wijda han kan ställa bårigan för sikh eller wara sielff bårigen, då capitén Michell Planting Berglo caverade för honom, till des han får der om med hans capitén Carl Rutenkrantz correspondera.

15. Oluff Pederson i Hallen angafs hafwa satt ett kornband mehra på siu skylar förledne höst, än han bekänt för sexmännen, huartill han icke neka kunde, föregifwandes lijkawäll det icke wara aff argheet giortt, och sompt har han opdragit och sompt Carl Hammar, som icke tillstädes är, icke heller haar han honom kallat till wittne derutinnan. Prob af hans korn är å fem kannor på skylen.

Resolutio. Att han effter 1638 åhrs tijondeplacat och dess 9 § skall plichta tree gånger så mycket, som är 14 $\frac{1}{4}$ kannor korn.

16. Anders Olsson i Byen kärade till sin broder Jon Olufsson ibidem om 3 mälingar åker som under danske regementet kommit ifrå hans hemman till Jonss för een fogdegästningh, då Staffan Olsson bebodt hans hemman, och för tiugu år sedan hafwer Joon Swänson hållit prob der om, genom länsman Jonas Isachsson, Chrestopher i Skucku, Pål i Ältnäs, Anders Nilson och Jöns Andersson i Wigge, som affstakat bem:te tree åkermälingar, och tillagt Jon Swänsson, och tree mälingar förlandh lämbnat till laga uthslagh. Aff synemännen läfwer allenast Jönss Anderson, som berättar sikh allenast föllia sin fadher Anders Nillson, som då war in emoth åttetijo år gammall, och hörde honom [fol. 165v] säija sikh hört, att den åkeren skulle wara kommen ifrån

Anders Olsons, men intet i hans tijdh, och der till medh att han intett berättade för huad och på huad sätt dhett skulle wara skiedt.

Peder Olsson i Wigge, om sina siuttijosiu år, berättar sig hört för gammallt, dhett samma åkerstycke skulle wara för ett natthåld kommit undan gården, men i hans tijdh är dhett icke skedt. Huar till Jon Olsson swarade, att han hemmannet af sine syskon inbördat, som dheras fader och faarfader dhett possiderat, och mera har han intett, och kan wäll hört, den tijden hans moor gårdhen förestodh, dhett Joon Swensson hafft syhn på ett åkerstycke, huilcken på tinget blef öfwersedd och sluttit, som skedde sidsta åhret underlagman Peder Claesson hölt tingh her i landet, som gamble tålfman Oluff Jonson i Bergswijken skall kunna betyga, som för sin ålderdom ej förmått wara här tillstädes, och dy för tålfmän Jönss Jonsson i Röröön och Anders Olsson i Bergsbyen contesterat, att den tuisten är lagligen afhulpen på sidsta tinget Pär Claeson her hölt, som skedde i gamble länssmansgårdhen Östbergh.

Så wijda intygat är, att dom skall wara i saken förr gången, så måtte der med beroo till nästa tingh, att man må kunna ransaka gamla protocollen der om.

17. Dragon Magnus Lindbergh angaf sigh förledne wår af capiten Planting wara öfwertallat at antaga chronhemmannet i Åsan, som dragon Otte Olssons hustru och twenne söner litet sådde, och sedan bårtrymbde, på huilket hemman feltwäbell Carll Mårtenson sådt tijo kannor korn, och will intet gifwa eller afstå halfwparten aff där opå bekomne sädh, och han likkawäll måst derföre tiena och taga på sin löhn, som oprättat contract med capiten af d. 9:de [fol. 166r] sidstledne julij wijser, nembl. att han emottager hemmannet medh des årswäxst i åker och änggh, och swara för midsommars termin aff sin löön och till Thomasmäss termin, som han fligtig skulle medh hemmansbruket wara.

Resp. att han sådt tijo kannor korn medh dheras låf som hemmannet possiderade, och gifwit i lego föruth 9 ½ kannor korn, som Jönss Carllsson och Carll Hansson i Åsan attesterat gårdagen. Aff dee förrymbdas saker är i behåldh åthskillige pertzedlar, wårderade för 9 dahl. 4: 16 s.m:t, och en gammall häst för tree dahl. dito, jembwäll och tuå st. koor som toges midsommars-tijden. Capiten bewijste, att han för dem caverat hoos kyrckiowårderne för en tunna korn till frö för 16 dahl. och den betallt. Item prætenderer han een karll för Otto Olsson, som fick låf gå till Narie, och intet tillbaka kom.

Saken togs i betänckiande och beslötz till fölliande sluth.

Så wijda feltwäbell Carll Mårtsson hafwer accorderat med dee förrymbde åboer på chronhemmannet, och dragon Magnus Lindbergh dhett bärgat, och uthfästatt betalla räntan, som contractet aff den 9 julij sidstleden uthwijser; altså pröfwes skälligt, att fältwebell bör och skall låta dragon Lindbergh bekomma halfwa årswäxsten aff uthsådde 10 kannor på bemelte hemman, och sökia sin fångsman för uthgifne lego som han bäst kan och gitter.

Huad capitens wälb. Michell Planting Berglodz försträchte korntunna till frö och säde widkommer, så är ej meera än skälligt att han niuther sin betallningh af dee förrymbdas ägendom, och den öfrige reserveres till chronhemmannetz oprättelsse och bebyggnad, iembwäll och om dragon Otter Ollssons quarblifwandhe i Norie, bör effter communication medh högwelborne herr öffwersten considereras till någon karlls igenskaffandhe. [fol. 166v]

18. Länssman Halfwar Jonsson angaf Peder Påhlson Oxe hafwa ifrån Norie fördt något toback, och warit uthföre åth Helsinglandh, och kommande tillbaka såldt ett skålpundh åth pijgan Ingeborgh Carllsdotter ifrå Ältnähs, för huilket han sedhan bleff tilltallt och låfwat genom fullmechtigh comparera och undergå, huad derpå föllia skulle. Capiten Michell Erichsson Plantingh inladhe hans skriff, huarutinnan han beklagar sin fattigdom och owettenheet om tobackz infördzell, iembwähl och att Ingeborgh hade medh böön dhett fått, och icke ärnat dhett uthprångla, utan hon dhett begärt, och han henne dhett icke budit. Pijgan berättade sigh begära köpa toback af Oxen för en öre s:rm:t, och han bedit henne behålla dhett han hade, nembl. ett skålpund, dhett

hon gjorde, och gaff derföre sex m:k kopp.m:t. Capiten tillstodh sigh caverat för dee böter, som där på skulle falla.

Alldenstundh Peder Pålsson Oxe hafwer ifrå Norie infördt förledne winter toback, och deraf sålt till pijgan Ingeborg Carllsdotter ett skålpund; altså warder han derföre effter Kongl. Majj:tz renoverade tobackzplacat a:o 1670 och des 12 § saker först till confiscation der aff, effter dhet wärdhe som dhet såldes före, nembl. 16 öre s.m:t. Sedan som en förbudzbrytare plichta medh sina 40 marck. Och såssom summan under 15 skålpund warit, så böte han der ofwanpå åtta dahl. s:rm:t, görandes tilhopa 18 dal. 16 öre s.m:t, huilcka capiten Michell Ersson Plantingh, såsom löfftesman, åligger at betalla. Och såssom Ingeborgh Carllsdotter hafwer i samma olåflige tobackz handell sig inmängt och ett skålpund köpt och uthprånglat, så blifwer hon i anledningh och förmågho aff högstbem:te i Kongl. Majj:tz placat och dess 13 artickell till samma och så stoorä böter fallen som Peder Påfwelsson, nembl. 18 dahl. 16 öre s.m:t. [fol. 167r]

19. Comminister herr Hanss Bröms, Swän Steensson, Essbiörn Olson och Jönss Ersson i Klöfsiö angåfwos hafwa sålt till Gunnar Essbiörnsson i Öfwerhogdall sochn någon boskap effter förordnat marknad. Resp. att dee sålt åth honom huar sitt nöth d. 24 eller 25 aug. sidstleden, och ingendera warit till förordnat boskapsmarknad i Owijken. Gunnar föregaf att han kom till Klöfsiö at besökia sin slächt och hörde boskap wara fahl [*till försäljning*] och dy fyra st. köpte, som blefwe i Räthan aff officerarne arresterade, och måtte reversera sigh att comparera, enär dee intet wille för samma köp dem sig tillhandla.

Klöfsiöboerne opwijste en copia af h:r gouverneurens excell:s resolution, gifwen på landzmötet i Lundh den 3 septembris sidst förwecken, att Kongl. Majj:tz resolution d. 10 martij 1685 tillåter Jemptelandh med sin första bequämligheet och minsta twångh fördrifwa sin handel, och efftersom allmogen i dee små sochnar belägne emoth Helsingland och Herrdahlen stå fritt till den ortt dee nyttigast finna drifwa sin boskap, och intet twingas at komma till någon marcknan.

Samma copia är vidimerat aff herr Hanss, som een sälliare och interessent är. Resolution är och gifwen sedhan handellen war giord. Der till medh har Gunnar farit gård emellan och köpslagat, och dee icke den uthdrijfwt. Gunnar berättas åhrligen i uthskagan drifwa landzkiöp, och läna folck derpå penningar.

Ehuruwäll herr gouverneurens excellens resolution den 3 september sidstledne wecken (copialiter) tillåter uthskags sochnerne at affsända sin boskap till Helsinglandh heller Kåpparberghet, så hafwa lijkwäll herr Hanss Brömss, Swen Steensson, Essbiörn Olson och Jönss Ersson i Klöfsiö tillförne in augusto sålt fyra st. nöth till Gunnar Essbiörnson i Öfwerhogdahl uti Härrioådalerna hemma hoos sigh i Byhn, och han ifrå annan provincia kommit, huar af rätten kunde hafwa fogh definiera därutinnan. Men såsom original [fol. 167v] resolution pröfwat änteligh nödigh, förr än något sluth kan skee i saken; altså håller rätten säkrast wara, att låta saken bero till nästa tingh, då h. gouverneurens resolution in originali, tillijka medh parterne skohla wara tillstädes.

20. Peder Månsson i Medstufwan beswärade sigh eij bekommitt på 1681 åhre tull meera än 3/4 tunna korn, och för 1682 och 1683 altz intet, begärandes adsistence derutinnan att niutha effter förordningen en kannä korn till manss. Resp. att Erich Pederson i Wigge pro an:o 1681 opburitt samma kornkanna wästan ifrå till Röröön. För 1682 och 1683 hafwer då warande länssman Jacob Hansson opburitt och kårtat 1683 i kyrckherberget aff allmogens uthtagne korntijonde. Länssman Halfwar föregaf att Jacob Hansson will behålla opburne korn för uthstādde giästningh för tinglaget, som effter opläsen förteckningh belöper 7 dahl. 25 öre s.m:t. Peder Månson, att han eij befullmächtigat Jacob Hanson och söker sin fångsman.

Resolutio, att tolfmännen uthläfwadhe willia utan oppehåld och drögsmåhl uthräkna och skaffa honom resten för 1681, och i lijkä måtto låta opfodhra 1682 och 1683 åhrs och honom

tillställa, och liquidera medh Jacob Hanson som dee bäst kunna, och han her effter obligerat wara åhrligen genom wiss fullmechtigh sin rättigheet låta affordra.

21. Erich Ersson i Skanderåsen angaf dhett dragon Larss Sträng sagt, dhett Jönss Gabrielsson berättat sigh hafwa lämbnat hoos Jöran Pålsson i Ältnäs åtta r.d:r till förwahrigh, och han icke lefwererat meera än sex st. heela danska och halfwa cronor, och tilbiuder med edh hålla och betyga att han huarcken meer eller mindre emottagit, och att Jönss Gabrielsson berättat sigh dem af bäggie capitenerne förtient med wedhugg. Actor [*fol. 168r*] begärte ingen edh af honom, utan frågar allenast effter undfången berättelsse om meera warit hafwer, och Jöran nekar, alt så kundhe intet mera der till göras.

22. Gunnar Siulssons hemman i Wästeråsen, hafwer för detta corporal Peder Larsson Spelare anno 1684 tillgrijpit bem:te ödeshemman, och inga medell haft dess ränta at betalla medh, och 1687 in aprili fått afskedh, och håller till i Herrioådalen, och betygas intett der å hafwa betallt, heller medell der till hafwa, utan merndeels medh tiggerie sigh opphåller.

23. Jacob Kielsson i Böle laghstembd aff Erich Månsson i Högen för ängies slått, och eij comparerat, eller wijst laga förfall, som Oluff Jönsson i Högen berättar honom inga hafwa, dy effter 33 cap. Tingmålbalcken böter sina tree marck.

24. Capiten welb. Michell Johanson Planting Berglo opwijste högwelb. herr gouverneurens resolution aff den 3 september sidstleden, att befallningsman skulle assistera honom at kunna få dee tilldömbde 60 d:r 11: 21 p:gr s:rm:t aff frambledne länssman Jonas Isachssons arfwingar för huusrötha och wanbruk på Ältnäs hemman, som warit länssmans och sedhan blifwit capitens hemman och boställe. Huarföre undersöctes huad medell till bem:te 60: 11: 21 betallningh kunde finnas, och befans änckian med många små barn warit huuswill, och intet annat oppehålle än godt folck henne gifwit, haftt ifrån 1682 till 1685, då hon nödgades gå her ifrå landet, och sökia födhan åth sigh och barnen annorstädz, och ingen den ringaste ägendom här hafwer, meera än 1/3 tunland jordh som Jonas Isachsson löste aff Ältnäs hemmanet, så wijda dhett war större än förre länsmans hemmanet i Östbergh, som bytesbrefwet utwijser, och effter gemene markgången kårstar 9 d. s.m:t. [*fol. 168v*]

25. Peder Jöransson opbödh andra gången Joon Swensons odellshemman i Skåhlan, som han sigh halfft tilbytt och halfft köpt aff odellsmannen Nillss Jonsson emot halfft dito i Klöfsiö, och sålledes giordt byte jordh emoot jordh.

26. Gussorm Kielsson opbödh tredie gången sin broders Jacob Kiehlsons halfwa gårdh och hemman i Böhle å 1 ¼ tunl. för 30 dahl. s:rm:t, iembwall niuta i sin lijfstijdh tree målingar åker och några ängiesparter till oppehåldh.

27. Oluff Swenson i Wigge incaminerade en lagbuden och lagstånden sythningsskrifft, daterat Wigge den 18 martij 1679, gifwen aff Anders Erichsson, af innehållt att niuta till sythningslöön den ringa ägendomb som effter hans dödh finnas kan, oklandrat för alle andra slächt, huar medh Oluff Swenson å 3:ne häradztingh lagligen procederat och förkunna låtit, och sidsta opbudet skedt den 24 september 1687, huarföre dömbdes bem:te Oluff Swenson at bekomma laga confirmation derpå.

28. Erich [*tomrum*] ifrå Opmo opbödh förste gången herr Johannes Bröms skattehemman aff 1 ½ tunland uthsäde, i Klöfsiö by belägit, för 90 dahl. s:rm:t, som köpeskrifften aff den 9 januarij uthförligen förmäler.

29. Dato opropades för detta capiten Michell Ericsson Planting, att swara capiten welb. Michell Johanson Planting Berglo för dhet han skall honom på compaignie mötett i Owijken ohemult angifwit och tillwitt hafwa aff dragonerne Carll Håhl och Johan Höök tagit penningar och spanmåhl etz. då han intett war tillstädes, och dagen förr genom breeff ursächtatt sigh eij kunna comparera, utan effter högwelborne h:r öfwerstens ordre för en krijgsrätt.

Ting den 14–15 mars 1689

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:13, fol. 40v–45r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3477, fol. 265v–269v, RA. [*Hovrättens renovation är skadad i kanterna.*]

Anno 1689 d. 14 och 15 martij med Bärgez tinglagh, præsentate prætores och nämnden.

Joon Oluffsson i Byen	Peder Jonsson i Moo
Oluff Jonsson i Högen	Nills Jonsson i Klöffsiö
Jöns Jonsson i Röröön	Erich Hansson i Tossåsen
Joon Oluffson i Åhsan	Joon Jonsson i Bergzbyen
Joon Erichsson i Watuwijken	Peder Isacksson i Skucku
Anders Olsson i Bergzbyen	Oluff Olsson i Rätthan

1. Kongl. Majj:tz barnemordz placat oplästes, och påminthes om sollicitanternes.
2. Effterskrefne bönder betyghes så uthfattige wara, at dee intet förmå uthgöra innestående 1688 richzdagzbewillningh, nembl.

Bergs sockn		Tunnland	Son	Dotter	Dreng	Pijga
Wigge	Erich Olufson	2	–	–	–	1 [fol. 41r]
	Anders Oluffsson	–	–	1	1	–
Bingsta	Kerstin änckia	1 ½	1	–	–	–
Röröön	Karin änckia	1 ⅔	–	–	–	–
Åsen	Oluff Persson	1 ½	1	1	–	–
Hallen	Swän Jonsson	1 ½	–	–	–	–

3. Förmedlade hemman i Wattuwijken och Bergsbyen betyghes omöijelligen kunna swara mehra än för ett rökemantahl huardera, för dhes ringa slåttägor skulldh, och intet tillfelle är der till någon rydningh.

4. Dragon Larss Andersson Meenlöös, som på förledne hösteting förmente sin hustru i Wässmanland läfwa, och effter relation wara giffter, och då nyligen med dragon Hanss Flygare skrijffwit kyrckioherden i Sewalld sochn därom till, och månde begära och niutha dilation till hans återkombst, huilcken nu berättar henne, effter Larsses broders Anders Anderssons berättelse, wara i lijffwet och ogiffter, huaremoth han intet hade at säija. Och så wijda han 1684 een gångh tillförenne med den synden är beslagen uthi Wijken, alt fördenskuldh blifwer hans straff effter Kongl. Majj:tz straffordningh fördubblat för een giffter man, och blijr 160 d., och Märitt Larssdotter till sina 40 d. s:rm:t.

5. Erich Ersson i Skanderåsen fodrade aff ryttaren Chresten Carllsson i Fåker och Nääs sockn 4 r.d:r specie, och een dubbell carolin heller hehl dansk crona, som han fått aff sina tyfwar för

Krögers der uthsätte kiortell i pant, huilcka Chrestier förledne höst skall låfwat lefwerera ifrån sigh, såsom wettandes, at han dem icke kunnat wäll fått, som skedde i Jörans i Åhlstads närwaru, dem actor dristatt sig eij emottagha, [fol. 41v] och sedan deth ryggiat och förnekat at fullgöra. Respondebat per corporal Johan Hassellbergh, at Kröger och dragon Hans Litzen satt een kiortell i pant för 4 sexdalers plåthar, och Chrestier genom Hanss Littzen, Larssmässtijden 1688 bekommit 4 r.d.:r specie, och lämnat der emooth kiortellen, som skedde enär dragonerne skulle reesa och reeste till Sundzwalddh effter magazijns spanmåhl 1688 och näst tillförene wexlat een dansk crona aff honom Kröger, wettandes intet huarest han dem fått, och lijkawäll säger sigh frågat Littzen der effter, som sagt honom dem fått aff capiten i wärfningzpenningar (ehuruwäll dhet långt tillförne war skiett).

Hasellberg, att han intet weeth aff någon föreningh dem emellan, emädan som Chrestier intet der om taltt. Litzen är siuuk, och kan icke komma tillstädes till förhöör. Erich Kröger war tillförne dömbd för tyfwerije, och hans löön dy in sequestro satt, som allom kunnigt kunde wara.

Resolutio. Så widha Chrestier Carlsson skall tilbudit, uti Jöran Mickellssons i Åhlstad närwaru, bekomne 4 r.d.:r specie aff Erich Kröger till Erich Ersson, och nu är ingendera tillstädes, så beroor saken till näste tingh, då dee skolle comparera, tillijka med Hanss Litzen, och wänta uthslag i saken.

6. Twisten emellan Anders Olsson i Byen och Joon Olsson ib:m om tree målingar åker, som under danske regementet skall kommit undan hans, till Joon Olssons, företogz, och effter interlocutorie doomen på höstetinget äre dee gamble protocollen öfwersedde, och der uti icke funnit något der om antächnadt och resolverat. Actor påstår at samma åkermålingar hördt under sin gårdh, och reus, att han intet meer hafwer än hans förfäder för honom hafft, och icke någon kan minnas annat, eij heller skett inom tree [fol. 42r] eller fyra mäns åldrar. Baggie hafwa serskilt och afdelt åker, och Joon Olson ett hörn eller kijhl in i Anders Olsons.

Saken öfwerlades till fölliande dohm.

Såssom Anders Olsson intet kan bewijsa om, huru och enär dee tuistige tree åkermålingar äre komne ifrå hans till Joon Oluffssons hemman, huilcka under Jöns i hans faders och faderfaders tijdh lydt och legat, så at ingen kan wetta, om deth nånsin hördt till Anders Olssons, heller om deth är med arff, kööp eller skipte der ifrån kommit; altså finner rätten skälligt, till föllie aff 1 cap. Jordabalcken L.L. och Kongl. Maj:tz placat de anno 1677 om skattskyldigh jordz dehlning, at conservera besagde twistige åkermäl:r under Joon Olssons hemman, såsom annan laghäfdat och uhrminnes possession och ägendomb.

7. Dragon Larss Girss angafs hafwa den 19 januarij sidstleden öfwerfallit Oluff Pedersson i Wästeråsen hemma i sin gårdh och illa sig comporterat, såssom först, wellat slå hans son Peder med ett säthe, och sedan skuffat een och annanstandz, och Oluff dem åthskildt. Der med haar Lars gått uth och bårt i byhn, säijandes sigh skolla gå effter Mattes Frijmodigh och Mattz Bruse, och att een diefwull skulle der aff blifwa. Hafwer altså Oluffz hustru inrådt honom med sonen gå uhr gården, at undfly all fahra, deth dee giorde, och een stundh der effter kommit med berörde persohner tillbaka, då Oluffs datter suttit wijdh spijsen, och Larss spänt henne tree gånger för bröstet, och 4:de gången spiernade henne i mundh, då Mattes badh honom hålla der med uppe, och förehölt, at han ett quinfolck icke så hantera skulle, och der med gått sin wägh, och Larss een liten stundh töfwat.

Larss förklarade sigh sällunda, at chergeant Petter Snabb honom committerat at infodra resterande 1688 åhrs uthlagor, nembl. 4 d. 2 öre s.m:t (hwar om han till [fol. 42v] capiten Planting sedan skrijfwit), då bonden swarat sig ingha penningar hafwa eller suårt kunna skaffa, och der med lagt sigh. Sedan haar Larss och sonen Peder ordkastat, och kommit at skuffas. Och enär han inga penningar kunde få, bedit Mattes och Månss at föllia sigh dijth at höra på bondens

swaar, deth dee giorde, och bonden war uthgången. Item, att han intet spiernade pijghan, utan snafwadt på henne, och sedan gått derifrån, warandes mycket drucken, och Oluff Pedersson förlijktz med honom: warandes Märett huarken blå eller sårigh. Dhet betygades, att Mattes Frijmodigh intet denne gången kan komma till förhöör; altså måtte saken hwijla sig till näste tingh.

8. Joon Jonson ifrå Wembdalen anklagades hafwa för åtta dagar sedan ifrå Norie infört olåfwligit toback, och af dragon Brynte Jonsson Hammarström der med beslagen, som berättar deth ungefär till tuu skålpundh warit, och widh deth han deth herifrån sochnstufwan skulle bära och lefwerera till ländzman, aff Joon Jonsons föllie och några dragoner så gått som trugat deth låta honom få igen, och allenast der af litet behållit, fåendes aff honom een dansk crona, som han förwarat, emedan som han fruchtade blifwa öfwerfallen om han icke effter deras behagh tillbudet antagit, huar till han forcerades aff dragonerne Hanss Wahlman och Larss Skarp, warandes drucken, och dy intet wäll mins huru passerade.

Jon Jonsson förklarade sigh sållunda, att han på ett sljipsteens köp bekom i Nârie några ahlmar toback, och deraf under heemreesan något förtärt, och skulle gifwa Wahlman litet der aff, och då togh Brynte in i Spann och afhände tobacket, och på deth han skulle slippa hans hothande, och at häst och lass icke skulle arresteras, [*fol. 43r*] hafwer han gifwit honom een släth dahl. dansk, en halff carolin och 4 örs stycke, förmodandes Jon låf gifwit wara i Nârie skaffa sigh reesetobaak.

Hanss Wahlman nekar aldeles till Brynthes angifwande, och berättar sig aff Joon begära een pipa toback, den han bekom, och intet weeth huru dee förlijktes, emedan som deth skedde medan han war effter öhl. Larss Skarp nekar och så till hans angifwande, seendes honom hafwa een lijten rulla, pass till 8 ahlmar, men intet på wägen at gå till ländzman, och fast mindre honom hindrat, och sågh honom i stufwan afsijdes med bonden förlijkas, och at bonden fick sitt tobaak merndels igen, dhet Wahlman och berättar.

Jöran Stehnsson i Hallen berättar sigh ingen see hindra Brynthe at gå der ifrå, ej heller enär han bekom penningar. Joon Jonsson nekar och så, sig honom bedit gå in, utan sedhan medelst hothande honom opnämde p:g:r gifwit.

Till dombs voterades enhälleligen.

Såssom allt främmande toback, litet eller mycket, är förbudet införa, och Joon Jonsson ähr beslagen med sex ahlmar hafwa nyligen bracht ifrå Nârie; altså warder han effter Kongl. Maj:tz tobackzplacat de anno 1670 § 12 saker 1°) Till confiscation af tobaket effter 20 öre s.m:t skålpundet, 2do) Såssom ein förbudzbythare till sina 40 m:k, och för deth 3^{die}) Så wijda summan är ringare än 15 skålpundh, böther han 8 d. s.m:t.

Och aldenstundh dragon Brynte Jonsson Hammarström hafwer först giordt beslagh på tobaket, och sedan tagit penningar dhet at nedertysta, så dömmes han derföre till lijka straff effter 13 § i högstbem:te Kongl. Maj:tz placat som Joon Jonsson, förståendes till dee 40 m:k och 8 dahl. s.m:t, och der hoos wara förplichtat at lefwerera ifrå sigh emottagne muthor aff bonden. [*fol. 43v*]

9. På tinget förledne höst angifne saak och giorde landzköp aff Gunnar Essbiörsson i Öfwerhogdahl i Herredalen med någon boskap i Klöffiö her i Jemptellandh uti augusti månadt 1688 företogs, då herr gouverneurens excell:tz resolution in originali opwijstes, och fans enigh med öfwergifne copia, förmenandes Gunnar at Herrdahlen och Jemptellandh är så gått som een provincia, och kunnat i Klöffiö låflighen köpslagha. Capiten welb. Michel Johanson Planting beklagade at för sådanne landzköpmän som stryka gårdh och bye emellan får officeraren intet köpa till sin nödhörfft, och at wahran åthminstone derigenom warder stegrat, och at handellen skedde både för anbefallte marcknad, och herr gouv:s resolution.

Saken discurerades till fölliande domb.

Emädan som Gunnar Essbiörnsson i Öfwerhodahl och Härrieådahlen, hafwer utj augusti månad förledne åhr 1688 warit till Klöffsiö her i Jemptelland, och aff 4 st. bönder opköpt 2:ne oxar à 5 år och 2:ne à 3 år, och der med öfwerträdt Kongl. Majj:tz placat an:o 1682 d. 29 decembris om landzkiöp.

Altfordenskuldh warda samma oxar effter högstbem:te Kongl. Majj:tz placat effter inköpet confiscerade, som är 39 d. s.m:t, och sedan der till med förbruttit så mycket till, som boskapen warit wärdh, och blifwer in alles 78 d. s.m:t. Och ehuruwäl sälliarena icke haffwa effter giord förordningh med sin booskap warit till marcknaden och sedan dee den hemma sålt, uthwärcat sigh herr gouverneurens excell:s resolution om tillåthelse at få uthdrijfwa sin boskap, så fins likkawäll uthj mehrhögstbem:te placat intet straff i så måtto sälliarena wara pålagt, altså kännas dee och derföre frije utan wijdare tilltahl.

Emoot denne dom appellerades under låfl. lagmansrätten. [fol. 44r]

10. Erich Larsson i Gahlhammar tilltaltes, hafwa förledne höst på Lättsiö afradzlandh olåfwandes optagit jernmalm. Resp. att han för tree åhr sedhan med capiten Michell Ersson Plantingz låff, som der uti een interessent är, malm tagit, och då bebodde Jacob Hansson Ältnähs hemmannet, som capiten Michell Johanson Planting är anslagit, och der på prætenderer. Capiten föregaff malmen wara effter Jöns Pålssons i Ältnähs berättelse förledne höst optagen. Jöns berättar sig sedt malmen der liggia, wettandes intet enär dhen är optagen. Capiten Planting Ersson tillstår sig honom där till låf giffwit, och at dee andra interessenterne andra giffwit låf, och deth åhret hafwer Jacob Hansson gifwit Joon Swänsson låff på sin part, malm at tagha, som Joon Ersson i Wattuwijken och Anders Olsson i Bergsbyen betyga.

Till dombs voterades eenhälleligen som föllier.

Alldenstundh Erich Larsson hafwer hafft låf aff capiten Michell Ersson Planting, at taga jernmahn på Lättsiö afradzlandh för 3 åhr sedhan, då lenzman Jacob Hansson bebodt nu warande actoris capitens welb. Michell Johanson Plantingz boostelle, och för sin part låfwat Joon Swänsson taga jernmalm i bem:te afradzlandh; altså finner rätten Erich Larsson dherutinnan icke wara straffwerdigh, oansedt, uthi importante saker intet må utan alla interessenters låf något nyttias.

11. Erich Larsson angaff, dhet furieren Nillss Smålenning 1687 om hösten tingat aff sigh 2:ne hästar till Sundzwalldh effter magazijns spanmähl, och skulle gifwa 5 dahl. kopp:rm:t för huardera, och strax fått 4 dahl. och dee 6 dahl. äre ännu obetallte, förmenandes at h. capiten Planting skall kunna sigh der till hielpa, som spanmählen emottogh, emädan som Smålänninghen rymbde bårt till Närje. Rp. att han i Medellpad förslöste aff sin tunna *spannmähl* 1/2 tunna, och så rymbde, och dy effter beggie hästarne allenast kommit 1 ½ tunna, deraff [fol. 44v] dragon Jon Gabriellsson sin tunna fått, och låtit sin broder Jöns Gabriellsson aff Joon Ersson i Watuwijken 5 d. 20 öre bekomma.

Capiten, att een halff tunna är quaar, som hörde fureren till och ämbnas till liverietz betallingh, som han hade med sigh. Joon Ersson, at ingen tallte om spannmähls fördzlan enär Jöns bekom bem:te 5 d. 20 öre. Jonas Gabriellsson will förewända at Erich Larsson skall bekommit 7 d. i hästelega, som fureren och Jöns Gabriellsson sagt för Anders Udd, och nekar ej till resten. Men Erich säger deth ej sant wara, och ingen skall kunna bewijsat, om än skönt dee förrymbde deth sagt.

Resolutio. Joon Gabriellsson som niuttit spanmählen, som Erich Larsons häst opdragit, och intet kan bewijsa sig der på något betallt, måtte betalla hästelegan för 1 tunna korn med fem dahl. k:rm:t.

12. Jacob Kiehlsson i Böhle lagstämbd aff Erich Månsson i Höghen för slättegodz, och ej comparerat, dy saker effter 33 cap. Tingmålabalcken för tresko till tree mark.

13. Sunwijs Månssons i Elnähs ägendomb i löst och fast opwijstes wara pantsatt till bardberaren m:r Oluff Lorentz Wulff för 132 dahl. k:rm:t, som återstå på hans och des sons cuur, antingen deth skulle gälla till lijffwet eller döden, daterat Wijken d. 5 december 1678, aff troowärdige män underskrifwin och besannader, huarmedh han lagligen procederat hafwer, och på tree laga tingh opbiuda och protocollera låtit, nembl. d. 16 majj a:o 1683, den 16 april 1684, och den 6 october 1685, huar emooth intet inspråk är giort, utan Sunwijs Månsson låfwat 1684 willia betalla resten, som intet skett är, altfördenskuldh äre alla fatalia juris derutinnan försummade och altså niuther mest. Oluff sin betallningh, först aff löössöhren, och sedan aff deth fasta som 7 cap. Jordabalcken L.L. dicterer och biuder. [fol. 45r]

14. Befallningzman tilltallte allmogen för den egenwillige dehlning dee giordt med dee 25 tunnor spanmähl, som Kongl. Majj:tt i nåder till dee fattigaste förundt hafwer, huaröfwer dee sig förklarade, att på een allmän sochnstämbna giordes partition och uthslöthes Wigge, Quissle, Dahlåsen och Moo byar, som någorlunda förra åhren fått sädh och åhrswexst, och sedhan effter een längd dividerades på Bergs sockn 12 tunnor, på Rätans sochn 8 tunnor, och på Klöffsiö sochn 5 tun:r. Längderne öfwersåges och igenomlästes, och roptes man för man, och huar bekände sig fått der effter, och dee som ejj förmått köra der effter, cederat sin förmente rätt till sina grannar, och intet klandra der på heller någhon skall der med prånglat och åckrat, utan sådt sielffwa: anhållandes blifwa i nåder för wijdare tilltahl förskonthe.

15. Erich ifrå Opmo opbödth andra gången herr Hanss Bröms skattehemman i Klöffsiö à 1 ½ tunland för 90 dahl. s:rm:t oklandrat.

16. Nillss Jonsson i Klöffsiö opbödth sin faders halfwa hemman i Skåhlan till sythningzlöön andra gången.

17. Mårten Oluffsson i Hallen opbödth tredie gången Oluff Jonson Rams hemman à 1 ½ tunland i Hallen, emoot sitt à 1/2 tunlandh, och penningar 7 d. 16 öre s.m:t, och der hoos sytha Anna Nillssdotter, som ålderstegen åhr.

Ting den 9–10 oktober 1689

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:13, fol. 132v–136r, ÖLA. Komplettering från Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e:3477, fol. 354v–358v, RA. [Hovrättens renovation är skadad i kanterna.]

Anno 1689 d. 9 och 10 october medh Bärgez tinglagh, närwarande häradzkrijfwaren Lars Sundberg och nämbden.

Joon Olson i Byen
Oluff Jonson i Högen
Jöns Jonsson i Röröön
Joon Olson i Åhsan
Joon Erson i Watuwijken
Anders Olson i Bergzbyen

Peder Jonsson i Moo
Nillss Jonson i Klöffsiö
Erich Hansson i Tåssåsen
Joon Jönson i Bergzbyen
Peder Isachson i Skucku
— — —

1. Dato oplästes Kongl. Majj:ttz förr specificerade placater och resolutioner.

2. Rustmästar Johan Hassellbergh fodrade aff Erich Larsson i Gahlhammar sin hustrus förtiente löön i siu weckor två dagar ringare för hans boskap wijdh fäboderne, huar oppå han en carolin bekommit, och begärer resten effter landzsens seedh. Resp. att han honom deth ej förwägrat, utann widh affträde budit henne 1/4 tunna korn, som ej emottogz, och Hassellbergh föregifwer deth 1/8 tunna allenast tillbödz, huar med hon intet kunde wara benögder, williandes gifwa henne 6 öre s.m:t för huar koo, som wore 7 stycken, huar till han samtychte. Återstår altså 22 öre s.m:t som Erich Larsson utan oppehåldh betahla skall.

Sedhan, at Erich Larssons hustru skall misstänkt rustmästarens hustru af under händer hafde afwell [*avkastning*] gifwit honom, enär han på henne hälsat. Resp. att han ej meera sagt, än at han offta dijth gått, och kan ej skee utan omkåstnadh, och icke tillwitt henne någhon otrooheet. Rustmästaren, att han wäll fyra gånger dijth warit, och intet aff det afwell niuttit. Bägge hustrurerna äre ej tillstädes, och parterne höllo ej nödigt wijdare derom agera, helst emädan som rustmestaren dherutinnan intet kan wara tarderat [*fördröjd*], och Erich Larsson kunnat hafft fogh at mijsstyckia hans många visiter, dy ophördes deras action i deth målet med begges nöje.

3. Dragon Mattes Frijmodighs hustru Karin Jonsdotter [*fol. 133r*] och Oluff Jonsson, födde aff huar sin syster, som wore arfborne till Oluff Andersons åboende hemman i Wästeråsen, præ-tenderade odelsrätten och skatträttigheeten aff bem:te hemman, bestående af 2 tunl:d, efftersom han utan lösn sigh inträngt, och hennes fader allenast effterlåtitt ett stycke skarplägde, och enär den war till godh åker oppbrukat, dhen igentagit. Der emoth lembnade han honom ett hampe-landh som uthwidgades till ett målingz landh, och bleff effter modrans dödh igentagit, och effter fadrens dödh togh han deth 3:die stycket igen.

Huaremoth exciperades och inwändes som föllier, att han effter befallningz mans Daniel Bertillsons inrådande och tillåthelse antogh samma hemman anno 1662 (som i två åhr legat i skattwraak) för fulla uthlagor, med den förtröstningh, at få deth till odall, och till större säkerheet deraff inlagt een skriffit derom d. 27 october 1664 på tinget, om någon wore som deth wille och kunde klandra, huilcket opbödz d. 28 dito 1664 på tinget första gången. Anno 1667 d. 16 octobris sammallede 2:ra gången, och 1667 d. 20 martij dito tredie gången oklandrat.

Der till med hafwer han kåstnad och omwårdnat för *gamle* folcket måst hafwa, som sin stufwa och bohningh widh gården hafft, och efftersom fäbowallen och boderne wore ifrån gården försålde till Peder Samuellsen i Österåhsen för 3 r.d:r och 1/2 ort. An:o 1652 hafwer han dem nödwendigt måst inlösa. Theslijkes hafwer åklagarenas moderbroder Erich Steensson pantsatt till Anders Jönson i Bergh två laduångh i Skifftesmyran och ett lass lägdeslått inom haga in alles för 9 r.d:r, som han till knechtpenningar d. 20 majj anno 1651, [fått] att niutha till des han bem:te penningar skulle igenfå, huilcka 9 r.d:r Oluff Anderson effter doom d. 22 octobris an:o 1673 och derpå fölgd execution hafwer måst betalla. Sedan hafwer befallningz man Jonas Flodin d. 12 october a:o 1680 gifwit honom besittningsrätten deraff, emädan som han sålledes vigillerat, och ingen wellat refundera honom der på användne kåstnadh och bruuk, eller betalla till Kongl. Majj:tt och chronan der opå återstående 2:ne åhrs uthlagor.

Erich Steenssons datter Kerstin opwijste een *gammal* inlagha, huarutj hon fodrar något aff Oluff Anderson för sin [*fol. 133v*] faders odallsrätt i samma hemman, och aff tingsnotarien Daniel Larsson der under annoterat d. 22 october 1673, att Oluff Anderson låfwade gifwa henne een stilla utan förhahlan, huilcket han sade sigh icke kunna minnas.

Saken öfwerlades till fölliande doom enhälleligen.

Alldenstundh Oluff Anderssons nu åboende hemman i Wästeråsen aff 2 tunlandh befinnes 1660 och 1661 warit skattwraak, och Oluff Anderson dhet anno 1662 med låf för fulla uthlagor antagit. 2do) 1664 den 28 octobris, 1667 den 16 octobris och 1669 den 20 martij på Bärgez laga tingh, näste bördemän dhet tillbudit och ingen klandrat heller antaga kunnat. Sedan 3^{io}) hafwer han der till löst bortsatte fäbodas söder wijdh Jongan [*Ljungan*] aff Erich Steensson till Peder Samuellsen för 3 r.d:r 2 1/2 ort. Jemwäll 4to) och effter domb d. 22 octobris an:o 1673 och derpå

fölgde execution inlöst två laduäng, som kallas Skiffesmyran och een halff mähling god lägdeslått innom hagan för nijo r.d.r. 5to) hafwer Jon Jonson med sin hustru Märett Steensdotter, som war till hemmannet bördigh, suttit i een stufwa iempte gården i sin lijffstijdh och haft sina willkor af hemmannet utan afgifft såsom till willgodha och stilla [*frivillig gåva*].

Huartill sedan kommer att Oluff Anderson hemmannet ifrå år 1662 opbrukat och häfdat till datum, altså i betrachtande, att deth warit tuu år skattwrack, och effter förra praxin skulle 2/3 der aff höra Kongl. Maj:tt och chronan till, och 1/3 skatte, huilcket Oluff Anderson pröfwes med ägornes inlösn, Jon Jonsons förundte villkor och nyttningh aff hemmannet och des conseruation, några och 20 åhrs tijdh uti förflutne swära tijder, hafwa förtient; altförden skuldh och emedan som bördemännen sin rätt och fatalia i så måtto försummat, kan rätten intet annat finna, än tillehrklara Oluff Anderson 1/3 af hemmannet såsom odall, och hoos höga öfwerheeten sökia och förmå med två åhrs uthlagor dee 2/3 der af inlösa. Dåch bör han, effter giordt sluth på tinget d. 22 october anno 1673, gifwa Kerstin Erichsdoter een stilla för sin faders rätt, som der af ingen förmåhn [niutit,] utan förhahlan, som gode män kunna pröfwa skälligt wara. [*fol. 134r*]

4. Erich Ersson i Skanderåsen påminte om sina mistade penningar förledne år, och at dragon Jöns Gabriellsson icke allenast esomofftast war hoos corporalen Erich Kröger som där sitt quarteehr hade och stöllden giordt, utan och tillijka medh honom tagit flychtan till Norie, och förledne sommar tillbaka kommit, misstänckiandes honom warit i tiufften dehlachtigh, och så mycket större anledningh der till hafwer som han samma tijdh lämnade hoos Jöran Pålson i Ältnäs sex danska släth dahl. och två caroliner at förwara.

Resp. att furiren Nills Rolander honom dem fått at göma till dhes han skulle komma ifrån Sundzwalldh, wettandes intet annat än at han dem på sin löön fått, och kommande tillbaka lagt rådth at rymma till Narie, och warit altså inn hoos Jöran om nattan, der Nillss togh igen sin råck och ett paar byxor aff Jöran, hörandes honom intet säija några penningar der i warit. Han berättar deth Erich Kröger under rymmandet sagt sikh gifwit sin hustru i Sundzwalldh 20 r.d.r till reese- och tärepennigh, uhrsächtandes sig i den tyfnaden intet varit dehlachtigh, utan elliest som många andra (ty verre) rymbdt, och sedan begijffwit sig tillbaka. Honom förbråddes i Sundzwalldh köpt wijn, deth han tillstår, och säger sikh sin korntunna sällia, och oppdricka i wijn.

Resolutio. Så wijda Jöns Gabrielson intet kan bewijsas wara interesserat med Erich Kröger i tyfnaden hoos Erich Ersson, så kan rätten intet der till göra.

5. Chresten Carlsson i Fåker tilltaltes ytterligare för 4 r.d.r specie och een dansk chrona, som Erich Kröger honom låtit bekomma till pantsatte kiortells inlösn, och Chrestier skall låfwat i Jöran Mickellsons närwaru i Åhlstad gifwa Erich Erson i Skanderåsen dem tillbaka. Huar till swarades, at han frågat dragon Hanss Litzen, som kiortelln igenlöste, huarest han så snart fått penningar, och bleff [*fol. 134v*] swarat, att han dem aff capiten Plantingh fått i wärfningzpenningar, och sedan till Erich Erssons drängth sagt sig willia gifwa honom halffparten tillbaka, emädan som dee äre alt ett folck, och at Hanss Litzen, som penningarna dijt burit, kunde förhöras deruti, som låfwat wara tillstädes och icke ähr.

Actor, att han budit sikh penningarna tillbaka, och då war Kröger icke kommen ifrån Sundzwalldh, utan strax der på, och rymbde till Narie.

Under betänckiande till dombs hafwa parterne sins emillan förlijckts, at Chrestier Carlson skall gifwa Erich Erson halfwa penningarne, som är 4 dahl. 16 öre s.m.t.

6. Oluff Pedersons fodran aff Jöns Carlsson i Åsan itererades, och Jöns oppwiste een zedell aff Swen Mårtson, skrijfwin i Röroos den 10 decembris 1688, lydandes at hans swärmoder hustru Britha Steensdotter honom till Jöns Carlssons halfwa gårdh tingade, den han brukade ett år, och medelst fattigdom begifwit sig derifrån, och gården altså blifwen öde, huar med han

eij nögd warit, utan wellat at Oluff Perssons moder skulle bewittnas, tillijka med hustru Britha, hafwa Swän dijth satt, till huilcken ända han dijt skickat Swen Clemmetson, och deth intet kunnat få, utan swarat sig tillstundande winter willia komma hijt, och mundtelligen berätta, som Clemmetsons zedell aff den 14 julij sidstleden uthwijs.

Jöns Carlson tillspordes om han kunne bewijsa, deth Peder Olson nånsin tog halff gården till köps? Swaar, at han intet deth kan säija, men om han deth icke tänckt, så haar han icke giffwit penninghar. Oluff Pedersson, at ingen kan bewijsa något köp wara nämbdt eller giordt, utan faderen skulle der sittia, till des han skulle få sina penninghar igen.

Partherne förlijcktes sålledes, att Jöns Carlsson skall gifwa Oluff Pedersson tolff dahl. s:rm:t och der med all hans prætion i deth målet wara ophäfwen, huar om dee handsloges inför rätten.

7. Dragon Jerimias Bergman fordrar sin frambledne swärmoders, hustru Margeta Andersdåters förmeenthe [*fol. 135r*] jordepart effter des broder Jöran Anderson, som warit giffit och bodt i Ståckholm och förlengst döder, af faderens Anders Kiehlsons fasta i Bergzbyen, huar till Måns Kiehlsson swarar at Jöran Andersons broderspart i beggie hemmannen är outhlost, och studzat der på, om hans barn läfwa. Warandes Jöran Anderson tillfallit 1/2 *tunnland* i Måns Kiehlsons hemman och 1/2 *tunnland* i den gårdh capiten Mickell Erson Planting sig tillhandlat. Måns Kiehlson oppwijste sahl. Kongl. rådetz och öfwerståthållarens h. Schering Rosenhanes pass af d. 14 julij 1661 för Jöran Andersons änckia hust. Britta Bengtsdotter, at reesa hijt till Jempteland för sigh och sina 2:ne sönners arffsfodran effter suärfaderen Anderss Kiehlson i Bergh, och han opburit på sine sönners, Jacobs och Gabriels, wägnar betallningh för löösöhren effter Anders Kiehlson, och deth qitterat d. 18 *septembris* anno 1661, och sedermeera är några löösöhren effter Jöran Anderssons moder hust. Elin Månsd:r tillfalldne och afsatte till wederbörandernes affodran. Byteslängdan emellan Jörans arfwa och deras faderbrödher Kiehl och Joon Anderssoner aff d. 19 *septembris* 1662 innehåller, at 26 r.d:r är beräknat för ett tunland jordh, som Jöran Anderson tillfallit, skolle stå inne hoos faderbrödherne till sönnernes myndige år, huilcken längd underlagman Peder Claesson och underskriffwit.

Resolutio. Rätten kan intet förordna deruthi för än beskedh kan wijsas, om Jöran Anderssons barn läfwa eller någre arfwingar effter sig lämnat.

8. Erich Månson itererade sin angifne prætion om Twärhoängie, som under Högen legat, och een tijdh lång brukat under Bööle, williandes bewijsa at dhet under Högen af ålder lydt, först aff Jöns Swänsons attest d. 2 julij 1688, att bem:t ängie uti hans barns minne hörde under Högen, och wäll minnas kan, at Högen deth bergade, warandes han om sina 60 år. Sedan aff Oluff Ersson, som i Högen födder är, och boende i Norie i Lierfall, attesterat at i hans sahl. faders minne, hörde Tuärhoängiet till Högen, som sedan pantsattes för 5 ½ r.d:r, men intet åhr-tahl och datum infört, [*fol. 135v*] dåch Hanss Larsson i Skedhe i Hackåhs sochn och Erich Andersson i Sijde uti Owijkz sochn, utan boomärcken verificerat.

Essbiörn Olson i Klöffsiö gifwit zedell sine dato att ängiet legat till Högen, och han hört aff sin faders mundh at dhet war brodersbythe ifrån Högen till Böle.

Actor tager sig till styrkio, att deth måtte wara pantsatt till Böle, och Jacob Kiehlson fördöllier brefwet, som han längie gjorde med pantzedellen på Lilltuärhoängiet, som och in i Böletzskoghen är belägit, begärandes dhet han må edelligen betyga sig huarcken breeff eller wettenskap derom hafwa.

Resolutio. Saken kan intet säkert afhielpas förr är Jacob Kiehlson i Böhle, som deth tuistige ängiet hafft, och Essbiörn Olson i Klöffsiö, som derom attesterat, blifwa lagl. förhörde.

9. Erich Grehlson i Böle prænderer under sitt hemman Baggwählen, (som Swän Kiehlsons änckia hustru Kierstin Pederdotter brukar, och tagit sig till förråd) effter Jöns Kiehlsons attest

aff d. 4 octobris innewarande, som deth omständeligen bewijser, och uthlåter sig kunna edeligen bestå, huar emoth Nills Jonson, änkiens fullmechtige, protesterer, föregifwandes Jöns Kiehlson widh tillfrågan nekat dertill, och kan intet witzordh hans lösa attest gifwas, altså beroor saken till näste tingh, då Jöns Kiehlson skall wara tillstädes.

10. Opme Erich opbödh tredie gången herr Johannes Bröms skatthemman å 1 ½ t:d i Klöffsiö för 90 dahl. s.m:t oklandrat.

11. Peder Jönson opbödh första gången Elin Andersdåtters lösa och fasta ägendom i Högen till sythningzlöön, at niuta oklandrat för hennes arfwingar, som skrifften, daterat Söderhöghen d. 28 septembris 1689 dicterer.

12. Peder Jöranson opbödh tredie gången Joon Swensons halfwa hemman i Skålan, som han sigh tillbytt aff sonen Nillss Jönson emot 2 dito i Klöffsiö och bytt jordh i jordh, odell emoth odell, som skrifften aff d. 30 januarij a:o 1687 exprimerer.

13. Nills Jonson opbödh tredie gången sin faders Joon Swensons [fol. 136r] halfwa hemman i Skåhlan för sythningslöön, doch förbehållit sone- och dotterbarnen at niutha sin förnögningh aff det half:a hemmanet i Klöffsiö som till Peder Jöranson försåldt ähr, som dee andra barnen, nembl. 10 dahl. s.m:t.

14. Jöns Carllson i Åsan insinuerade Britta Pedersdotters skriff, daterat Åsan d. 1 octob. a:o 1689, innehållandes at hon testamenterat honom och hans hustru all des ägendomb som effter henne finnas kan, både kläder och annat, huar emoth han henne till dödedagar försöria skall, effter ingen aff slächten hennes tillbudh wellat antaga, som nu opbödz första gången oklandrat.

15. Hanss Oluffsson incaminerade i rätten een lagbuden och laghstånden köpeskriff de dato Klöffsiö d. 4 martij a:o 1685 på Nillss Jönssons 1/2 gårdh i Klöffsiö, som bem:te Hanss köpt för 75 d. s.m:t, emedan han den andra 1/2 gården förr ägher, warandes med köpet lagligen procederat och å tree laga tingh opbudit, och sidsta gången d. 26 majj a:o 1688 oklandrat protocollerat. Dy bewilliades honom doom- och fastebreeff, dâch åligger köparen bewijsa med *gamla* brief och documenter dhett odell wara.

Ting den 13–14 mars 1690

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Jämtlands län), vol. E XI e:3816, fol. 745v–748r, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:13, fol. 202v–205r, ÖLA. [*Häradsrättens och hovrättens versioner är nästan helt identiska, förutom en del små skillnader i stavningen.*]

Anno 1690 den 13 och 14 martij medh allmoghen aff Bärgez tingelagh præsentere prætores och desse såtho i nämnden.

Joon Oluffson i Byhn

Jöns Jonsson i Röröön

Jon Oluffson i Åsan

Peder Isachson i Skucku

Oloff Jonsson i Bergzwijken

Essbiörn Olsson i Klöffsiö

Peder Jonsson i Moo

Erich Hansson i Tåssåsen

Jon Ersson i Wattuwijken

Oloff Olsson i Rätan

Mårten Jönson i Wigge

– – –

1. Dato oplästes Kongl. Maj:ttz instructioner för fogden och häradzskrifwaren.
2. Pedher Mårtensson i Turinghen laghstembd för 10 d:r s:rm:t skuldh till Swen Knuttzson i Röroön, som dhen icke allenast erkänt utan låfwat innom åhr och dagh betalla, huar om dee nu för rätten handsloges.
3. Swen Oluffson i Klöfsiö stämbd aff Oloff Jönsson i Tåssåsen för ett hästebyte, och äre förlijkte sålledes, at Oloff behåller bekombne en dahl. 16 öre till emellanbythe, och Swen dertill medh skall gifwa honom tree dahl. s:rm:t, dhets Esbiörn Olsson i Klöffsiö betygat i sin närwaru, gårdagen wara med godh sämio skiedt.

4. Oluff Oluffsson i Rätan præterderade å sin hustrus Ingeborgh Jonsdotters wengnar dhess jordepennningar och arfslått af hennes faders Jon Halfwarssons hemman i Turingen utaf sonens Chrestofher Jonssons effterläfwerska Lissbetta Jonsdotter? Huar till swarades excipiendo, att mannen uthlöst dels *gamle* syskonen, och faderen 1655 war soldath och blef deth åhret uthcommenderat, och hennes man dödt 1675, 1676 giort uthlagor, 1677 och 1678 under krigztijden ej mächtig bruka fulkombligen hela hemmanet, och fast mindre swara till alla uthskylder, och dy som andra fattighe och medellösa dhets brukat, och afsatt [fol. 746r] halfwa grödan. Anno 1679 blef hon gifft medh Chrestopher Oluffson, som samma hemman optogh på 1679 åhrs frijheet, och sedan deth häfdat och bebodt i fem åår. Der effter blef dättern gifft med Anders Oluffson, som deth alt sedan brukat, wijsandes hustru Ingeborgh sin förra mans giorde opsatz på Röroos 1664 på inlagde penningar i hemmanet till faderen och broderen Jöns, som belöper och stijger till 90 d:r s:rm:t, men kan ej skattas för något bewijs och giltigt skähl.

Actor, at han tiente i Röroos, och skickat heem något till dheras behof, och dee andra syskonen arbetat hemma och gården häfdat och conserverat och icke desto mindre och likawäll warit effter quotan berättigade till huar sin arfspart, och actoris hustru fått sin systerdehl i löössöhren, och ingen bytheslängd skall oprättat wara. Men Oluff Andersson i Åsen warit een bytesman, som absens är. Anno 1673 har Oluff samma hemman brukat, och Chrestopher Jonsson dhets åhret huusman, som betingat sigh ett hemman i Skucku, och gifwit 6 r.d:r till fridhskillingh, men som Olufs faders hemman blef löst i Rätan, begaf han sigh dijth, och måste Chrestopher altså blij med hemmanet.

Oluff, at han lät sin mågh få sitt fadershemman, och Chrestopher länt honom penningar at uthlösa mågen, på dhets han skulle få besittia Turingen. Hustru Ingeborgh, at Oloff Jonsson i Bothåsen och Jon Olsson i Swensåsen, beggie i Owijken, wore barnssens förmyndare, och anhallit att actor wille göra sigh bekymber om hemmanetz häfd och bruuk, och han deth wadersakat, och dy blef deth så illa brukat som förr är förmält. Oluff föregifwer sigh ej kunna minnas bem:te persohner sigh der om tilltallt och skiuther sigh derhän.

Såssom hustru Ingeborgh beropar sigh på sine barns ombudsmän och förmyndare om hemmanetz cultiverande förr än dhets war kommit i skattewraak, och Oluff Olsson [fol. 746v] nekar dertil; altså fins skälligt, at saken måtte beroo till näste tingh, då Oloff Jonsson i Bothåsen och Jon Olsson i Swänsåsen skolla wara tillstädes.

5. Erich Månssons prætension på Tuärhoängiet, beläget i Böhlesskogen, at winna under Högen, företogz, och Jacob Kielson i Böhle, om sina 64 åår, förhördes derom, och berättade, som han edelligen will besanna, at bem:te ängie hörde och brukades under Böhle i hans faders lijfs-tijdh, som dödde 1652, och war 70 åår *gammal* och aldrih talt om det nånsin hört under Högen, som dhets och är belägit i Böhles skogen, huar ifrån deth sökes at komma.

Och der actor kan bewijsa med breeff, at dhets nånsin hört till Högen, torde han dhets få till sigh lösa, och enär een uthbydzman hafwer angh eller annat fasta uthi een annans by och skogh,

mätte han fuller hafwa fult bewijs der till, och besynnerligen om han will deth hafwa ifrån bohlfbyen, betygandes sigh ingen annan wettenskap der om hafwa.

Essbiörn i Klöffsiö berättar sig wara 68 åhr gammall, och widh hans ålders 14:de åhr, boförde hans fader ifrån Högen, då han hörde honom säija, dhet Tuärhoänget i forna tijder genom brodersbythe legat under Högen, wettandes intet om dhet medh köp eller pantewijs är kommit till Böhle igen, der under deth legat och lydt.

Saken heemstältes nämnden uthförl. och beslötz eenhälligen som föllier.

Ändåch berättat är, som skulle Tuärhoängiet i forna tijder warit brukat under Högen, så är dhet likkawäll

1mo) belägit inom Böhles bydz rå och röör.

2do) under Böhle een långan tijdh öfwer mannaminne häftdat och brukat, och

3^{tiö}) okunnigt, antingen dhet är dijth kommit med köp eller skipte eller iure derifrå kommit.

Altså finner rätten skähligt att till föllie aff 1 cap. Jordabalken L.L. och Kongl. Majj:tz jordeplacat de anno 1677 såsom annan uhrminnes rättigheet conservera och bijbehålla Tuärhoängiet under Böhle och Gussorm Kiehlssons hemman. [fol. 747r]

6. Erich Larsson i Gahlhammar kärade till Larss Oloffson i Wigge för dhet han på Kiärnmyran tree st. staargålf för sig bårtagit och heemfört, och hans boskap der igenom lijder nödh. Resp. at han två lass staar dädan fört, efftersom Erich Larson på hans ägor på Kiärnmyran dhet slagit och bergat, föregifwandes Gahlhammar intet å den myran något hafft förr än sahl. Drakenstierna fem st:n gålfslått genom prob wunnit, och å den tracten intett slagit, och deth som i hans tijdh bärgades, hafwer Erich intet sigh tillängnat, utan låtit deth liggia orördt, som märkien kunna uthwijsa.

Resolutio. Råmerien och skildnaden emellan begge byars skogh och ägor skall nästkommandhe währ i laglig tijdh aff gode män som parterne omsämias och begära, blifwa besedde och antächnade, som å näste tingh skall öfwersees. Och emedan som Larss Olsson olåfwandes tillgrijpit Erich Larssons bärgadhe staar, så fins skähligt, at Larss Olson skall till laga uthslagh lefwerera till Erich Larsson så mycken staar han honom sålledes afhändt, och å nästa tingh effter hållen syhn wäntha laga correction för olåfligt taak.

7. Petter Wärnhåldt lagstembd af regementzskrijfwarens Sideni änckia hustru Anna Olufsdotter för half capitens löhn 1686, och sig absenterat och intet instält, dy effter 33 cap. Tingmålabalcken saker till sina tree mark.

8. Jöran Pedersson, Peder Jöranson och Peder Olsson i Skåhlan lagstämbde för hållmästarelöhnen, och ingen comparerat, derföre fälte till huar sina tree mark.

9. Dragon Swän Glaas stämbd aff Erich Månsson i Norderhögen om ett hästeköp, och intet sigh infunnit, dy saker till sina tree mark.

10. Hustru Kerstin i Böhle stämbd aff Erich Grehlson i Böhle för Baggwåhlsängiet och intet comparerat, dy böter tree mark. [fol. 747v]

11. Om 1/4 i Gahlhammar, som ligger öde.

1682. Tohmas Larsson i Bergzwijken, som war kommen ifrå Nârie, öfwertalltes på ett åhr antaga bem:te 1/4, deth han giorde, och opbygde aff nyo een stall för 2 st:n hästar, och oprättat någon hängnad, och aff byggningzpenningarne 100 dahl. s:rm:t tillijka med dee andra tree åboer niuttit deth åhretz uthlagor, och Tohmas köpt sig hemman, och berätttes hafwa af åthniutne penningar 8 dahl. s:rm:t lefrerat till då warende länssman Jacob Hansson, som boor å Messlinge kåpparbruk, och Tohmas reest till Nârie, och icke igenkommit. Sedan tingades fureren Anders

Tydsck dijth, som deth brukade 1683 och 1684, och berätttes intet bygd och skall, som sägz aff Jacob Hansson, fått ofuanbem:te 8 d. s:rm:t. Fureren blef der siuuk och ofärdigh, och fått 1686 afskedh, och berätttes hålla till neder i Helssingelandh.

1685 hafwer länssman Jacob Hansson deth af åthskillige låtit beså och bärga, och tagit halfparten korn och halfparten höö, och betallt deth åhretz uthlagor, och fodret af bohle fört, och ingen byggnad giort.

1686 och 1687. Oloff Pedersson ifrå Quarnsjö dijth kommit, och aff byggningzpenningarne niuttit tunsäadzskatten för 1687 5 ½ *tunland*, som är 1: 26: – s:rm:t, och opsatt ett fåhuus med medellmåttigt taak, och uthlagorne betallt.

1688 öfwertaltes dragon Mårten Halijs der till och till hielp aff byggningzpenningarne, hoos Tomas stående, fått 4 dahl. s:rm:t, och efftersom han der intet bygde och åbodde, måst dem lefwerera tillbaka åth länssman Halfwar Jonsson.

1689 kunde ingen dijth skaffas, och dy legat aldeles obrukat, och intet hördt regementzskrifwaren warit bekymbrat om någon åbo der på, utan befallningzman åhrl. der om giordt påminnelss och länssman giort sin högsta flijth, men eij vidare förmått än som bemält är.

Förwisso intyges at ingen kan der blifwa besittande af ordsak at ängiarne äre skogwuxne, och större delen aldeles med tiock skogh öfwerwuxen, huar igenom dee andra tree böndher äre [fol. 748r] utharmade, och säija sig derifrån, men pålagde der sittaa till dess dee *lagligen* bewijst sig fullgiort Kongl. Maj:ttz 1681 åhrs husesynsordningh, och förslagzwijs förmenes åboer kunna der blifwa någorlundne behåldne om nu warande 1/4 öde skulle utan skatt dee andra 3/4 underläggias.

Ting den 11 och 13 oktober 1690

Källa: Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Jämtlands län), vol. E XI e:3816, fol. 863v–870r, RA. Komplettering från Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:13, fol. 313v–320r, ÖLA. [*Häradsrättens och hovrättens versioner är nästan helt identiska, förutom en del små skillnader i stavningen.*]

Anno 1690 d. 11 och 13 oktober medh Bergz tinglagh, præsentate prætores och nämndens.

Jon Oloffsson i Byhn	Peder Jonsson i Moo
Oloff Jonsson i Högen	Oluff Oloffsson i Rätan
Jöns Jonsson i Röröön	Erich Hansson i Tåssåsen
Joon Oloffsson i Åsan	Jon Ersson i Wattuwijken
Peder Isachson i Skucku	Nillss Jonsson i Klöffiö
Anders Oloffson i Bergzbyn	Jon Jöranson i Bergzbyen.

1. Dato oplästes förr specificerade Kongl. ordninghar.
2. Corporal Magnus Pedersson Källman, i Lijnköping född, skuldgafs hafwa besåfwit Märitt Andersdotter ifrå Åsan och aflat barn med henne, som i lijfwet är, som tillstår sig henne häfdat och will ächta; altså blifwer effter 3:die cap. Giffmålalbalken L.L. deras both halfua mindre, nembl. Magnus Kiällman effter bem:te capitells innehåldh 20 m:k, och Märett effter praxin 10 mark.
3. Dragon Anders Oloffson beswärade sigh öfwer sin broder Mårthen Oloffson i Hallen, för dhet han effter faderens dödh emottaghit dhess hemman aff ett halfft tunlandh i Hallen, och sedan det bårtbytt uti ett annat ib:m, sigh och sina systrar Karin, Britha och Kerstin Olufsdöttrar

oåthsporrdt, warandes Karin gifft och Brita troolåfwadt och fodrat lösa, och med fåfånga undanflichter der ifrå hindrad, och dy begärer han få sin broder uthlösa. Huar emoth exciperades och inwändes, at han af det lilla hemmannet intet kunde sigh och sin gamble moder försörja, och dy det bårtbytt anno 1687 med Oloff Jonson Ram i samma by, och fått ett hemman igen af 1 ½ t:l:d, och icke allenast gifwit emellan 5 r.d:r à 6 m:k, utan och 1/3 af jorden, i fast lin och lägde legat, och der till med gått trediemän derföre, och huad han aff rothebönderne niutitt, underhållit hemmannet medh, [fol. 864r] och betallt dhess uthlagor, så wäll i förfluttne swåra åhren som under krigztijden, iembwäll uthgifwit och betallt deras sahl. faders skuldh 3 d. 16 öre s.m:t och systran Karin på sin lösn gifwit 1 dahl. 28 öre s:rm:t, och aldrih nekat sinom broder dhess uthlössningh.

Anders Olson föregaf sigh warit hemma stadder, och intet der om tilltallter eller bedin. Mårten, att Oloff Jonson intet war mächtig om wåhren at beså sitt hemman, och dy af ofuanbem:te motiver ingått med honom jorde- och gårdzköpet, huilcket bythe är lagbudet och lagståndit oklandrat till datum, warandes sidsta och 3:die opbudet skedt d. 15 martij 1689 utan inspråk och klander.

Anders Jönsson betyger inga löössöhren der warit, och des slarfwar skulle blij med gården. Britha Pedersdotter i Tåssåsen hade fordra 6 dahl. och Jönss Hansson 1 d. 16, huilcka Mårten betallt, deth Anders Jönsson betyger.

Aldenstundh befinnes at Mårten Oloffson i sidstledne feijgde gått trediemän, och med dhet han aff rothan derföre bekommit underhållit sin faders lilla hemman, och effter faderens dödh betallt dhess skuldh hoos Oloff Pedersson två dahl. s:rm:t till hans syster Britta Persdotter, och till Jönss Hansson 1 d. 16 öre s:rm:t. Huartill kommer, at hans giorde jordebythe medh Oloff Hansson allareda utan inspråk och klander är lagbudet och lagståndit; altså finner rätten skähligt at ophåfwa Anders Olsons der på giorde klander, och dömma, at Mårten Oloffson bör uthlösa sin broder Anders Olsson uthur fadershemmannet effter mätismanna ordom som tree gode män å huarderas wegnar säija deth dyrast wara wärdt effter 3 cap. Jordabalken Landzlagen, förståendes at af oskipto skall kårtas deth Mårten på faderens skuldh betallt hafwer.

4. Länssman i Wembdahlen Jon Pedersson i Kallmohn fodrade aff cappellan herr Hanss Bröms resten af 12 ½ r.d:r courent, [fol. 864v] som framledne Gunnar Swänsson skyldig warit, och h:r Hans Bröms låfwat betalla till Medhfastan 1688, som hans obligtion aff d. 29 septembris 1687 uthan exception innehåller.

Huilcket actor klagar honom eij hållit, och dy söcht honom å nyo der om, och h. Hanss reverserat sig at willia betalla på Gunnar Swänssons wegnar 12 ½ r.d:r om hösten på winterföret, daterat d. 18 junij 1688. 1689 d. 8 majj gifuit assignation at derpå bekomma af Opmo Erich 18 d. k:rm:t för 1 ½ tunna korn h. Hanss Jon låfwat, och uhrsächtar sig icke kunna hålla, och dee öfrige låfwat honom betalla Michaelis tijdh 1689, huilcka 18 dahl. k:rm:t actor icke af Opmo Erich, utan af herr Hanss unfådt. Innewarande åhr 1690 d. 18 januari skrijfuer h. Hans sig eij willia hålla sin låfwan at betalla för Gunnar, efftersom han honom med gårdzköpet fixerat, huar medh han intet kan wara nögder, utan håller sig widh löffte och sin fångzman, som icke allenast obligerat hans skuldh betalla, uthan och der på betallt 18 dahl. k:rm:t.

Jon Pedersson ingaf och så h. Hans Bröms obligation af d. 21 septembris 1687, lydandes iblandh annat, at han caverat och låfwat betalla till Jon Erichson i Wembdahlen på Gunnar Swänssons wegnar nije r.d:r à 6 m:k och samma dato derpå fått een r.d:r. Häremoth h. Hans inwändhe sålledhes at Gunnar Swänsson bedit sigh ställa hans creditorer och skuldmän tillfredz, och satt sitt halfwa hemman i underpant och lösn, som Swen Olson nu åbor, och hans son Peder, som hafuer hustru aff samma bördh, och herr Hans dhet andre halfwa hemmannet för 50 r.d:r inlöst, och sedan det förra halfua inrymbt sin broders son Swän Olsson, och enär dhet effterlåtes at inlösas och läggias i een rök, som dhet förr skall warit, will han effter mätismanna ordom ofwannåmbde creditorer förnöija effter quotan.

Capiten Planting påminte, Gunnars son Jon Fiällman hafua tient för gården och ingen ränta fått, huar oppå Fiällman inkallades, och gaff tillkänna, sig wara [fol. 865r] hemma hoos fadren 1687, då han brukade halfua hemmannet, som Swän åbor, och arbetatt som een annan drängh, och intet fått mehra än mathen och sletzkläderne, och nu äre både fadren och modren döde: præterandes framför andra creditorer 1687 åhrs uthlagor aff 7 dahl. s:rm:t. Peder Hansson föregaff sin fader ingen panteförskrifningh aff Gunnar hafua, utan redelige män till wittnen.

Till dombs voterades enhälleligen.

Såssom comminister wellerde herr Hans Bröms hafuer d. 29 septembris a:o 1687 obligerat sig willia betalla för Gunnar Swänssons skuldh till förständig Jon Pedersson i Kallmoran och Wembdahl sochn 12 ½ r.d:r till Medfastan 1688, och så wida han det eij hållit och effterkommit, reverserat och förskrifwit sigh d. 18 junij 1688 dem willia och skolla betalla om hösten 1688, huilcket icke heller effterkommit bleff, utan den 8 majj 1689 assignerat Jon Pederson derpå bekomma af Opmo Erich 18 d. k:rm:t emot och i ställe för 1 ½ tunna korn han på skulden låfuat lefwerera och icke fullgiort, och Opmo Erich intet der till godhkändh bleff, och derföre haf:r herr Hanss besagde 18 d:r k:rm:t sielff betallt.

Altså pröfuar och finner rätten skälligt, at herr Hans bör honorera sin obligation och revers till Jon Pedersson, gifne utan willkor och något förbehåldh, som så mycket mindre kunna disputeras som han der på betallt aderton dahl. k:rm:t eller 4 r.d:r courant, och betalla resten som är 8 ½ r.d:r eller 12 ¾ dahl. s.m:t utan längre drögzmähl och oppehåldh, och sökia sin förmente rätt till Gunnar Swänssons halfwa hemman i Klöffsiö, som Swän Olsson åboer, dhet bästa han kan och gitter, huar uti reserveres och förbehålles Gunnars sons dragons Jon Fiällmans giorde prætion på 1687 åhrs uthlagor af halfua hemmannet, som fadren deth åhret brukat och han tient före och intet skall niuttit, framför all annan privat fordran. [fol. 865v]

[5.] Alldenstundh comminister wellerde herr Hanss Bröms hafuer försäkrat Jon Erichsson i Backen och Wembdahls sochn, med handräckningh, at willia på Gunnar Swänssons wegnar betahla nije r.d:r à 6 m:k s.m:t, som dhess skriff aff den 28 septembris 1687 jnnehåller och uthwijser, och samma dato der på lefwererat 5 richzdaler; altfördenskuld finner rätten skälligt, at herr Hanss Bröms skall utan oppehåldh betalla Jon Erichson återstående 8 r.d:r heller 12 dahl. s.m:t och sökia sin regress som han bäst kan.

6. Hustru Märitt Pålshdotter i Klöffsiö fodrade aff Isach Pedersson i Turingen 12 d. 12 öre s.m:t som Märten Pedersson i Turingen henne skyldig warit, och hans hustru Emphre Pedersdåtter assignerat at bekomma aff Isach Persson för ett stodh och andra pertzedlar som henne tillhörde, och offta fodrat der på, men intet bekommit och inwijssningen förkommen, som tolffman Nillss Jonsson i Klöffsiö weet betyga.

Rp. att han fått stodet och annat, och till Emphre betallning derföre lefuererat, och hon föregifwit sigh sielff willia betalla hustru Märit, tillståendes Isach at hustru Emphredh hafuer af sigh på hemmansköpet något at fodra, och wore honom lijka mycket till huem han betallte. Nillss Jonsson betygar sig sedt skriffen på bem:te 12 daler 12 öre s.m:t, som förkommen är. Isaac, at hustru Emphre tillstår skulden, men will sielf betallat, som nu wistas i Hellsingellandh.

Resolutio. Såssom Nillss Jonsson i Klöffsiö betygar hustru Märitt Pålshdotter haft af hustru Emphre Pedersdoter inwijssningh till Isach Pedersson i Turingen på 12 d. 12 öre s.m:t, och Isach föregifuer, det hustru Emphre der till anslagne wärde sielff emottagit, och låfwat betalla skulden till hustru Märit. Och så wida Isach på hemmansköpet är till hustru Emphre något skyldigh, och skulden bewijslig är; altså finner rätten skälligt, at Isach Pederson skall innehålla hoos sigh 12 d. 12 öre s.m:t till hustru Märitz betallningh. [fol. 866r]

7. Effterskrefne sexmän aflade sin edh.

Anders Jonsson i Quissle, Jöns Andersson i Wigge, Månss Kiehlsson i Bergzbyen, Kiehl Oloffson i Bingsta, Tomas Larson i Bergzwijken, Oloff Jönsson i Tåssåsen, Anders Jonson i Hallen, i Bergz sochn boende.

För Klöffsiö dito Chresten Jöransson i Klöffsiö by och Swen Stensson ibidem.
Sunnwijs Erichsson i Rätans by och Peer Jönsson i Söderhögen.

8. Dato aflade Anders Oluffson i Turingen sin nembdemans edh.

9. Rustmestar Johan Simsson fodrade aff Erich Erson i Skanderåsen een bössa som Grelss Rålffson i Wästanå i Borgsiö sochn uthi Medellpadh mistatt a:o 1686, effter fullmacht af den 26 januarij 1689, och effter intygandet skall wara stullen af dragon Johan Dufwa? Rp. att han een bössa aff dragon Nillss Nettelbergh fått till sin betallningh widh hans afresa utur landet. Rustmestaren berättar, bonden sagt sin förkombne bössa wara blå fram på pijpan, och sielff ett fyrkantigt jernstykke insatt och opwijkit till siffte. Bösspijpan fins intet wara blå frampå, ej heller sijfftet opwijkit, utan insatt enär bössan giordes; altså kan rätten intet honom bössan tillängna.

10. För detta capitenleutnanten Wellam Scharman besuärade sigh öfuer sin granne Oloff Oluffsson i Wigge, i så måtto att hans förman Chrestopher Olsson förlengst uthuggit een liten skogzbacka in för hans slått, och besådt medh rågh, som strax klandrades, och bleff afftallat, at Scharman skulle uthugga een dito som witter till hans slått, det han giort och besådt otilltallt, men enär hans folck förledne sommar skulle samma lilla platz slå, hafuer Oloff Oluffson skuffat dem där ifrå, och enär actor sedan dijth kommit och wellat slå, har Oloff tagit honom i axlan, och ledt der ifrå, det han med tålmodh [*fol. 866v*] optagit.

Huaremoth inwändes, at platzsen är af honom oprödt och besådt, dhet han för gransämia tålt, men så widha dhet ligger mitt i hans slått, och han slår runt der om kring, och märckien skolla finnas, som deras ägor skolla åthskillia, nekandes alldeles sig skuffat hans folck, och fast mindre tagit honom i axlarne och ledt der ifrå.

Capitenleutnanten, att ingen råskildnad dem emellan är, utan beggie afrödde backar på oskiptan skogh äre, och der till medh, at een gammall swedh är widh hans åkerhaga belägen, där han och åker oprestatt, och dess medelst så gått som förstängd, at han icke kan komma med boskapen till skogz, utan på hans slått, men okunnigt enär den inlagt ähr och icke skedt i dee 27 år han hemmannet bebodt.

Till dombs voterades enhälleligen.

Såssom tuisten består af deth parterne föregifwa sig beggie wara rådande om uthrödde platz, och Oloff Olsson påstår den innom sin slåttz märckien wara belägen, och actor nekar der till; altså effter 26 cap. Byggningsbalcken L.L. skolle gode män taga i ögnosyhn dess belägenheet, och der dee då icke skulle förenas der om, så skall å nästa tingh lagligit sluth dem emellan skee. Widh samma tillfelle kunna gode män besee prætenderade gamble swedh inför capitenleutnantens åkerhaga, som förmenes af oskiptan skogh wara intaghen.

11. Dragon Mårten Halijs fodrar aff Sallomon Pedersson sin hustrus förra mans Jöran Pederssons resterande arff och uthlössning i Quarnsiö, efftersom deras barn, fadren öfuerläfde, och arfuet fallit henne till. Resp. att Jöran så well som dee andra syskonen cederat af sin lössn något till Salomon Persson som föräldrarne födt och skiött till dödédagarne, som på bytet warande män Oloff Jönsson i Högen, Jöns Jonsson i Röröön och Jon Erson i Wattuwijken kunna betyga, huilcka berätta, att omtallat war at där föräldrarna skulle längie läfwa, at Sallomon skulle niuta af huar och ens fodran något, men intet nämbd huru mycket, [*fol. 867r*] och skulle Jöran Pedersson för löst och fast bekomma 171 d. k:rm:t, huar opå är lefwererdt 13 ½ r.d:r à 6 m:k.

Een koo som är disputerat och föregifwit wara gifwen, betygar pastor herr Johan Drake, modren på sitt ythersta bekändt koon icke wara Jöran gifwen, utan länt tillijka med sölfwerskederne, dy beräcknas kohn för 12 dahl. k:rm:t och skedarne effter tree lodh huardera à 9 m:k, facit 13 dahl. 16 öre. För Sallomons hafde kåstnad och beswähr med *gamle* föräldrarne öfuerlades, at aff Jörans fodran skulle beståtz, i anseende till deras bräckligheet och ållderdoms swagheet, och den dyra tijden han dem måst underhålla, sex r.d:r à 6 m:k, som är 27 dahl. k:rm:t, så att summa lefwereradt är 113 dahl. 8 öre.

Resolutio.

Såssom befinnes, at Jöran Pedersson för sin arfsrätt i Quarnsiö skulle hafwa i ett för allt 171 dahl. k:rm:t och der på är lefwereradt

1mo) 13 ½ r.d:r som är 60 d. 24: – , sedan

[2do)] een koo för 12 dahl.

3^{io}) två st:n sölfwerskedar à 3 lodh à 9 m:k lodet som är 13 d. 16 öre, och

4to) beståtz Sallomon i sythningzlön för föräldrarne uti deras ållderdoms swagheet i förfluttne swåra åhren 27 dahl. k:rm:t.

Och blifuer summan 113 dahl. 8 öre k:rm:t. Huarföre dömmes Salomon Pederson böra effter handan betalla resten, som är 57 d. 24 öre k:rm:t.

12. Dragon Jon Gabriellsson Krook fodrade aff Elias Märthensson, som hafuer Jon Olssons effterläfwerska i Skucku till hustru, sin faders systers Märitt Nillsdotters odallsrätt i Skucku, som för tretton åhr sedhan genom döden afgången är. Resp. at Jon Olsson köpt hemmannet aff Märitz syskon och rätta arftagare, och henne, som wahnföör och gammall war, antagit till födo och skiötzell till dödedagen, det han giort, och wäll förtient hennes dehl som war 3 ½ r.d:r, och der med procederat lagligen och fått laga fasta derpå den 18 decembris a:o 1683. Jon Gabriellsson prætenderer thesslijkes odallsrätten af sitt [fol. 867v] fadershemman i Skucku, som Jon Olsson af hans fader Gabriell och flera köpt, af skähl, att Jon Olsson fått betallning för sin odallsrätt i Wigge. Resp. att han icke allena hafuer fogh der på talla om något wore at fodra, och at allt är lagl. passerat och wunnit laga krafft, och anno 1674 allareda lagståndit, fast än dombrefwet icke uthgafs förr än 1683.

Nämbdens enhällelige votum till dombs.

Såssom Märitt Nillsdåters jordepart i Skucku af 3 ½ r.d:rs wärde befinnes wara opdragit till hennes sythningh, den hon till dödedagen niuttit, huilcket allt fins i köpebrefwedt och laga fångzbreff den 13 decembris a:o 1683, och sålledes lagligen der med procederat; altså kan rätten intet finna Jon Gabriellsson något fogh hafwa der på talla, utan blijr med deth som i så måtto lagligen är giort. Huad odallsrätten som Jon Gabrielsson prætenderer i Skucku hemmannet widhkommer; så finner rätten i lijka måtto af intet wärde wara, emedan som Jon Olsson hemmannet af hans fader och syskon lagligen köpt, och allareda 1683 der å wunnit lagha dombreeff.

13. Föraren Melchior Andersson Stark tilltalltes för 1689 åhrs durchtågz penningar, och tunsädzskatten för 1/4 af Gahlhammar, som han det åhret brukat. Rp. att han det eij undfaller, men emedan som dragon Anders Jonsson 1/3 af bem:te 1/4 brukat, och sigh förwägrar betalla besagde rest effter quotan, och dy honom citera låtit. Anders Jonsson berättar sig låfuat betalla uthlagorne, men will der under icke förstå det *extraordinarie*. Föraren, at han huarcken war mächtig någon skatt efftergifwa heller giort, utan effter hans begäran tillåtit honom bruka 1/3 aff 1/4.

Ehuruwäll föraren Melchior Stark är Kongl. Maj:ttz och chronones rätta fångzman för alla 1689 åhrs uthgående uthlagor af 1/4 i Gahlhammar, och bör dem clarera och betalla, så wida [fol. 868r] Anders Jonsson, som brukat 1/3 aff bem:te 1/4, intet kan bewijsa, dhet föraren låfwat sig bättre willkor än han haftt, så dömmes han betalla till föraren huad bewijssligit så på *ordinarie*, som *extraordinarie* uthlagorne kan wara pro resto.

14. Erich Grehlsson i Bölhe kärade till Swen Kiehlssons änckia hustru Kerstin Pedersdotter i Böhle, om ett ängie som kallas Baggwålen, som skall hört och lydt under Erich Grehlssons hemman effter Jönss Kiehlssons i Böhle attest af den 4 october a:o 1689 och kommit ifrå hemmannet den tijdh Oloff Nillsson bebodde Erich Grehlssons hemman, som hade een uthfattig mågh, Carll Jönson ben:d, som såth till huus i Bagghögen, som är Norderhögen, och till understödh Baggwåhlängiet af sin swärfader bekommit, och enär Carll köpt sig hemman i Åsan, så lades Baggwåhlen till swärfaderens hemman igen.

Resp. genom Nillss Jonson i Klöffsiö, at hon intet weeth huru Baggwåhlen är kommit till sin mans hemman, och om det nånsin lydt under Erich Grehlssons. Hon hafuer warit i Böle till 40 år, och den tijden låg Baggwålen under gården, och hade hon wettat det wara disputerligit, så hade hon icke tagit den till sitt förråd. Actor, at hon taghit undan allenast pantängiarne till förråd. Nillss Jonsson föregifuer Jöns Kiehlsson annorledes berättat för sigh och andra än attesten lyder, dhet Oloff Jonsson i Högen betyger sant wara, och icke kan någon troo sättias till hans attest, förr än han edeligen blifuer examinerat.

Resolutio. Så widha Jöns Kiehlssons attest af d. 4 octobris 1689 om Baggwålen disputeres och iäfwas skäligen, så kan den icke något witzordh gifues förr än den blijr edelligen besannat, och uthförligen bewijst, huad tijdh det mände wara skedt, och måste han altså å näste tingh der om wara tillstädes att afhöras.

15. Erich Larson och Olof Jonsson i Ghahlhammar tiltalltes för [fol. 868v] deth dee slagit och bärgat något höö på Stoorbohlen, två ödeliggande 1/4 parter ibidem tillhörigh. Rp. att det dhess williande icke skedt är, uthan dragon Carll Hammar arbetat hoos Erich Larsson, och blefuen sagt at slå i Myrladuängiet, och han tycht där wara wått, och gått derifrån till Stoorbohlen och på ödesparterne något slagit näst för Michaelis, då boskapen ängiet utbett, som alla fyras dehlar begrijpes der uthi, och intet annat war quart än några långa aftårckade strå, och deth som förtrampat war, huilket Erich och Oloff sins emellan bytt, och lærer wara onyttigt och odugelligit.

Carll Hammar tilstår sig wara aff Erich Larsons hustru beden at slå neder i myran dijt han war, och för myckna wattnet skuldh kunde där ej slå, och dy gått obedin och sielfmant till Stoorbolan, där tårt war, och alt dugelligit af boskapen afbett, och sedan der något slagit, sedan första sniön war afgått.

Såssom dragon Carl Hammar betyger sig i Michellsmäss weckan obedin gått uti Stoorbohllens äng, och det som hörde till 2:ne ödelagde 1/4 parter i Gahlhammar, och något förårckat och förtrampat gräas uthslagit, i ställe han war förordnat at slå sedan första sniön war afgången neder i myran, där han för mycket watn skuldh intet skall kunnat slå, och dess utan war alt dugelligit afbett, som det i samma äng är som dee två behåldne och häfdade 1/4 parter äga, och ingen kan dem betaga sina äng, sedan inbärgningen är giordh, afbeta; altså kan rätten intet finna dhem der uti straffwärdige wara, dåch skall i morgon under anstälte syhn i Gahlhammar till större säkerheet i ögnosyn tagas, och åthwarnas icke allenast dee, utan alla andra, at achta sigh för sådant ingrep och görande inpass på chronones ägor.

16. Dato öfwersågs hålldne husesyhn den 18 junij 1690 [fol. 869r] på fendrickens booställe i Råthan aff 3 tunlandh, och beslötz som föllier, nembl.

Hwardagztugun 10 ahl. långh och 9 $\frac{3}{4}$ ahl. bredh innom knuthar. Begge långsyllorne och nårra tuärsyllan i jorden nedsunckne och alldeles förruttnade, warandes så högh som behöfwas kan, derföre repareras hon medh goda mullbänkar medh näfwer förwarade, som æstimeras kunna skee medh 1 d. 10 $\frac{2}{3}$ öre s.m:t. Backungen göres ferdig framman till medh 8 öre s.m:t och jernstolpen för 12 öre. Gålfvillian förbättras och görs af nyo för 5 öre. Ny taakwedh för 1: 21 $\frac{1}{3}$ öre. Sängan göres färdigh med 12 öre. Ett litet fönster bårta och kan köpas för 12 öre, görandes tillsammans

4: 17: –

Gäststufwan alldeles odugeligh, och bör en å nyo opsättias, och æstimeras kunna skee med deth som af den <i>gamla</i> kan nyttias för	20: – : –
Låfftbyggningen nårr på gården 9 ahl. lång och 5 ahl. bredh aff 2:ne rum räknas för wisterhuus och sädesbodh, pröfues kunna göras färdigh till taak och brädher at fodra nårra knutharne, som af eldh något skadde äre	3: – : –
Ett redskapshuus bygges å nyo för	3: – : –
Ett hembligitt huus dito	1: – : –
Badstugun förbettras och giörs dugeligh, så medh mullbänkar som halfua båtns görande etz. medh	3: – : –
Stallen repareras medh	2: 16: –
Fähuset dito	3: – : –
Källarebodan räknas för foderbodh, och taket giörs ferdigt för och medh	1: – : –
Ett swijnhuus bygges å nyo för	1: – : –
Kornladan repareras med ny loadörr och jern, item näfwer till taket etz.	6: – : –
145 famnar gerdzlegårdh fela à 1 öre	4: 17: –
Tree höladur bygges nyo à 6 m:k	4: 16: –
Åkeren legat 1688 och 1689 alldeles okördh och 1690 af Peder Halfwardson oprestat och besådt 6 ¼ mäl.	
Transport	57: 2: –
[<i>fol. 869v</i>]	
Nämbden öfwerlade at huar måling åker icke kan opbrukas som sig böör under 6 m:k s.m:t, och befins hemmannet bestå aff 25 mällingar och belöper altså	37: 16: –
[Summa]	94: 18: –

Närskrefne summa af 94 d.r 18 öre s.m:t pröfwas nödige till hemmannetz opkombst och fulla häfd och bruk.

17. Peder Jönsson opbödh andra gången Elin Andersdåtters lösa och fasta ägendom till sythingzlöön effter hennes dödedagar at bekomma, utan något tilltahl af slächten.

18. Hanss Oloffsson ifrå Klöffsiö opbödh första gången Jöran Stensons halfwa hemman i Hallen af 1 ½ t:l:d för 46 dahl. s.m:t.

19. Comminister h. Hans Bröms läth opbiuda första gången sahl. Carll Jonssons skattehemman i Österåsen aff 2 ½ tunlandh, som han köpt aff rätta bördemännerne för 105 d. s.m:t a:o 1683 in martio.

20. Chresten Jonsson opbödh första gången Oloff Erssons hemman i Wigge effter ingångit contract d. 26 martij 1690 sålledes, nembl. at Chrestopher Jonsson skall betalla 9 dahl. s:rm:tz gälldh som Oloff Erichssons son Erich Olsson war skyldigh, och inlösa några egodelar som ifrå hemmannet sållde äre med 18 dahl. 16 öre, så at summan blijr 22 d. 16 öre s.m:t och der hoos skiöta och föda Oloff Erson och des hustru till dödedagar.

21. Nills Jonsson insinuerade sin sahl. faders Jon Swenssons lagbudne och lagståndne sythingzskriff, dat. Skåhlan d. 30 januarij 1687, at han cederat sin son sitt halfua odallshemman i Skålan till sythinglöön medh dess löössören, huar med Nillss Jonson lagligen procederat, och sidsta opbudet skedt d. 10 octobris 1689 utan något klander, dy meddehlas der å rättens confirmation och stadfästelse, dåch bör med *gamla* breef bewijsas at hemmanet är odall. [*fol. 870r*]

22. Opmo Erich insinuerade een lagbuden och lagstånden köpeskrifft, gifuen af h. Hanss Bröms d. 9 jan. 1683 på ett skattehemman i Klöfsiö by à 1 ½ tunlandh för 90 dahl. s.m:t, som d. 10 martij 1690 clarerade äre, och sidsta opbudet skedt oklandrat d. 20 octobris 1690; dy bewilliades honom doombreeff, dåch måste han framskaffa *gamla* breff som kunna uthwijsa hemmannet wara skatte och odell.

23. Peder Jöransson incaminerade ett lagbudet och lagståndit jordebythe med Nillss Jonson om des halfwa fadershemman i Skålan, dat. Skåhlan den 30 jan. 1687, emoth Peder Jöransons halfwa i Klöffsiö af lijka tunl:d, jordh emot jordh etz., huar med är *lagligen* procederat, och sidsta opbudet skedt d. 10 octobris 1689, dy bewilliades Peder Jöranson der å doombreeff, dåch åligger bewijsas medh *gamla* breeff hemmannet wara odell.

24. Jönss Jönsson i Bergh insinuerade een lagbuden och lagstånden köpeskrifft på Oluff Enarsons hemman i Eltnähs af 2 ½ t:l:d, som han köpt aff bördemännen för 105 dahl. s.m:t, huar medh är *lagligen* procederat, och tredie gången opbudet d. 27 septemb. 1684, och sålledes förlengst lagståndit, dy bewilliades honom doombreeff med förbehåldh, at han bör och skall bewijsa med *gamla* breff, om hemmannet är odell.

25. Gussorm Kiehlsson insinuerade sin broders Jacob Kiehlsons lagståndne förlijkningskrifft, daterat Böle den 3 aprilis 1687 om halfwa hemmannet i Böle à 1 ¼ t:l:d för 30 dahl s:rm:t, dåch Jacob undantagit sikh till föda och underhåldh tree målingar åker och ett angh etz, huilcket å tree laga tingh opbudet är, som sidsta gången skedde d. 16 octob. 1688; dy resolverades der å rättens confirmation, dåch måste wederböranden med *gamla* breff bewijsa hemmannet vara odellsgodz.

Förteckning över återgivna protokoll

Nedan förtecknas alla protokoll som ingår i denna utgåva. Protokollen gäller ordinarie ting i Bergs tingslag om inte annat anges. Siffror hänvisar till sidor i utgåvan.

			sid.				sid.
1649	19/5		11	1675	11/2		74
	26/7	syn	12		11/10		75
	25/9		12	1676	31/3		78
1650	17/12		13		30/10		79
1651	29/5		14	1677	7/4		81
1652	28/8		16	1678	4/3		82
1653	8/6		17		28/10		84
	19/12		18	1679	16/6		87
1654	20/6		19		30/10		89
	6/11		20	1680	27/5		92
1655	4/8		21		12/10		94
1656	21/6		22	1681	27/5		96
1657		protokoll saknas	–		14/11		100
1658		protokoll saknas	–	1682	13/5		102
1659	10/2		23		21/12		103
1660		protokoll saknas	–	1683	16/5		105
1661	25/4		24		13/12		107
	22/12		25	1684	16-17/4		110
1662	8/3	rannsaking	26		26-27/9		116
	16/9		27	1685	12-13/5		121
1663	28/9		29		20/7	extraord.	126
1664	27/10		31		3-5/10		130
1665	27/10		34	1686	16-17/4		137
1666	26/10		35		17/7	extraord.	141
1667	16/10		39		28/7	extraord.	145
1668	30/9	rannsaking	44		30/9 o 1/10		147
	9-10/11		45	1687	8-9/6		151
1669	19/3		49		11/7	extraord.	154
	12/6	extraord.	55		22-23/9		156
	2-3/11		57	1688	25-26/5		162
1670	31/10 o 2/11		63		15-16/10		169
1671	11/10		66	1689	14-15/3		175
1672		protokoll saknas	–		9-10/10		179
1673	21/10		68	1690	13-14/3		183
1674	22-23/10		71		11-13/10		186

I serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* har Riksarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskriftsällskap hittills publicerat följande källutgåvor:

- 2009: *Härjedalsbrev 1531–1645*. Red. av Christer Kalin.
2010: *Fale Burmans dagböcker över resor genom Jämtland 1793–1802*.
2011: *Hammerdals tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Georg Hansson.
— *Revsunds tingslags domboksprotokoll 1649–1700*. Red. av Ingegerd Richardsson.
2012: *Jämtlands avradsland 1649 och 1666*.
2013: *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Karin Bark.
2014: *Offerdals tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Curt Malting.
2015: *Skogsavvittringen i Jämtland. Protokoll från Ragunda tingslag 1755–1758*. Andra, utökade utgåvan 2017. Red. av Anders Sjöberg.
— *Svegs tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Marianne Andersson.
2016: *Hammerdals tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Georg Hansson.
— *Offerdals tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Curt Malting.
2017: *Alsens tingslags domboksprotokoll 1649–1679*. Red. av Curt Malting.
— *Lits tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Sonja Olausson Hestner och Monica Kämpe.
2018: *Häggenås sockenstämmoprotokoll 1821–1862*. Red. av Birgitta Nyman.
— *Ragunda tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Tobias Sundin.
— *Rödöns sockenstämmoprotokoll 1742–1862*. Red. av Märta Olsson och Georg Hansson.
— *Skogsavvittringen i Jämtland. Protokoll rörande Ragunda tingslag och Borgvattnet 1759–1779*. Red. av Anders Sjöberg.
— *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Karin Bark.
2019: *Föllinge sockenstämmoprotokoll 1761–1862*. Red. av Rolf Olsson.
— *Hackås tingslags domboksprotokoll 1649–1679*. Red. av Curt Malting.
— *Hotagens sockenstämmoprotokoll 1797–1863 och Frostvikens sockenstämmoprotokoll 1822–1863*. Red. av Rolf Olsson.
— *Åre sockenstämmoprotokoll 1754–1863*. Red. av Karin Bark.
2020: *Hallens tingslags domboksprotokoll 1648–1700*. Red. av Andreas Tegen.
— *Lits tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Sonja Olausson Hestner och Andreas Tegen.
— *Ovikens tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Curt Malting.
— *Rödöns tingslags domboksprotokoll 1649–1700*. Red. av Sonja Olausson Hestner och Andreas Tegen.
2021: *Hallens tingslags domboksprotokoll 1701–1710*. Red. av Andreas Tegen.
— *Lillhärads tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Nils-Erik Eriksson
— *Sunne tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Andreas Tegen, Martin Ahlström, Mats Göransson, Georg Hansson och Mia Nilsson.
— *Sunne tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Georg Hansson och Andreas Tegen.
2022: *Ovikens tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Andreas Tegen.
2023: *Ragunda tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Tobias Sundin.
— *Revsunds sockenstämmoprotokoll 1714–1863*. Red. av Ingegerd Richardsson och Märit Magnusson.
2025: *Bergs tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Andreas Tegen.

Redaktörer för serien har varit: 2009–10: Olof Holm; 2011–18: Olof Holm och Georg Hansson (2018 även Mats Göransson); 2019–20: Georg Hansson och Mats Göransson; 2021–22: Sara Grut och Georg Hansson; 2023–24: Sara Grut; 2025: Olof Holm.

www.fornskrift.se

www.diva-portal.org